

**ACTIONS
FOR THE CONSERVATION
OF COASTAL DUNES WITH
JUNIPERUS spp. IN CRETE
AND THE SOUTH AEGEAN
(GREECE)**

LIFE07NAT/GR/000296

CIHEAM
MAI CHANIA

International Centre for Advanced
Mediterranean Agronomic Studies
Mediterranean Agronomic
Institute of Chania

National and Kapodistrian
University of Athens (NKUA)
Department of Botany,
Faculty of Biology

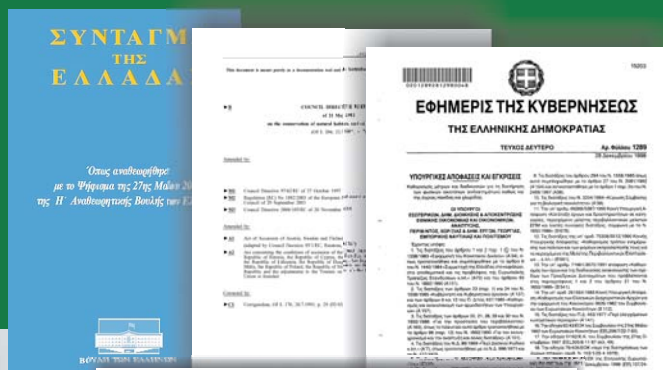

Region of Crete,
Regional Development Fund
Forest Directorate of Chania
Forest Directorate of Lasithi

*Δράση A.9
Παραδοτέο A.9.1*

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Γιώργος Χ. Σμπώκος
Δικηγόρος

Άρθρο 24

**1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός.

XANIA - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2009

LIFE07NAT/GR/000296

“Δράσεις για την προστασία των παράκτιων αμμοθινών
με είδη *Juniperus*
στην Κρήτη και στο Νότιο Αιγαίο (Ελλάδα)”

- JUNICOAST -

Δράση Α.9: Προσδιορισμός της διοικητικής διάρθρωσης και του
νομικού καθεστώτος

Παραδοτέο Α.9.1: Διερεύνηση του νομικού καθεστώτος του οικοτόπου
2250* στην Ελλάδα

Υπεύθυνος δικαιούχος: Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων
(Μ.Α.Ι.Χ.)

Συγγραφέας : Γιώργος Χ. Σμπώκος,
Δικηγόρος
υπ. Δ.Ν. Δικαίου Περιβάλλοντος
Μαυρολένης 15, Ηράκλειο Κρήτης
info@ecothesis.gr
www.ecothesis.gr

Χανιά Νοέμβριος 2009

Πίνακας περιεχομένων

Executive summary.....	9
Εισαγωγή.....	13
Κεφάλαιο 1 : Η διοικητική διάρθρωση στην Ελλάδα	15
1.1. Φορείς και αρμοδιότητες ανά περιοχή.....	15
1.1.1. Φαλάσαρνα	15
1.1.2. Κεδρόδασος Ελαφονήσου	17
1.1.3. Νήσος Γαύδος	19
1.1.4. Νήσος Χρυσή	20
1.2. Διοικητική δομή του οικοτόπου 2250* σε πίνακα.....	22
Κεφάλαιο 2 : Το νομικό καθεστώς του οικοτόπου 2250*	39
2.1. Περιγραφή νομικού καθεστώτος του οικοτόπου 2250* στην Ελλάδα.....	39
2.1.1. Σύμβαση της Βέρνης (Ν. 1335/1983).....	40
2.1.2. Νόμος 1650/1986 (προστασία περιβάλλοντος)	41
2.1.3. ΚΥΑ 33318/3028/1998 (Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.).....	43
2.1.4. Ν. 998/1979 (προστασία δασικών εκτάσεων)	45
2.1.5. Ν. 392/1976 (αδειοδότηση κατασκήνωσης)	49
2.1.6. Ν. 3028/2002 (Προστασία αυτοφυών σε αρχαιολογικούς χώρους)	49
2.1.7. Π.Δ. 67/1981 (Απαγόρευση εκρίζωσης αυτοφυών)	50
2.1.8. Π.Δ. 80/1990 (Δημιουργία ζωνών προστασίας)	50
2.1.9. Ν. 2742/1999 (Δημιουργία φορέων διαχείρισης)	51
2.1.10. Ν. 2204/1994 (in situ / ex situ διατήρηση αυτοφυών)-.....	58
2.1.11. ΚΥΑ 69269/5387/1990 (ανάθεση ΜΠΕ για δημιουργία ΠΟΤΑ)	58
2.1.12. Ν. 2971/2001 (Προστασία αιγιαλού)	60
2.2. Διατάξεις που μπορούν να εφαρμοσθούν στους οικοτόπους 2250*	61
2.2.1. Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ).....	61
2.2.2. Διατάξεις ισχύουσας νομοθεσίας σε πίνακα	63
2.3. Ειδικές τοπικές διατάξεις ανά περιοχή μελέτης	70
2.3.1. Φαλάσαρνα	70
2.3.2. Κεδρόδασος Ελαφονήσου	71
2.3.3. Γαύδος.....	72

2.3.4. Νήσος Χρυσή	72
Κεφάλαιο 3 : Μέτρα διαχείρισης.....	75
3.1. Μέτρα βελτίωσης διοικητικής δομής	75
3.1.1. Γενικά	75
3.1.2. Ειδικά	76
3.2. Μέτρα βελτίωσης νομικού πλαισίου	77
3.2.1. Γενικά	77
3.2.2. Ειδικά	80
3.3. Μέτρα αποτελεσματικότερης προστασίας ανά περιοχή μελέτης	83
3.3.1. Σύσταση Φορέων διαχείρισης σε κάθε υπό μελέτη περιοχή	83
3.3.2. Ενεργοποίηση δικτύου προστασίας Natura 2000.....	84
3.3.3. Ενεργοποίηση αγροφυλακής.....	85
3.3.4. Συντονισμός μεταξύ υφιστάμενων φορέων	85
3.3.5. Προληπτική κοινοποίηση συστήματος επιβολής προστίμων	86
3.3.6. Αξιοποίηση ανταγωνισμού	86
Κεφάλαιο 4 : Πρόταση μέτρων διαχείρισης	89
4.1. Νομικά εργαλεία διαχείρισης των οικοτόπων 2250*	89
4.1.1. Χαρακτηρισμός προστατευόμενης περιοχής με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος κατά το άρθρο 21 παρ. 1 και 2 του Ν. 1650/1986	89
4.1.2. Κατάρτιση καταλόγου προστατευόμενων ειδών κατά το άρθρο 20 του Ν. 1650/86 σ.σ. με την ΚΥΑ 33318/28.12.1998.....	90
4.1.3. Εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης κατά την ΚΥΑ 69269/5387/90... 91	
4.1.4. Παρακολούθηση εφαρμογής	92
4.2. Μέτρα αντιμετώπισης κυριότερων απειλών	92
4.2.1. Αντιμετώπιση απειλών ελεύθερης κατασκήνωσης.....	92
4.2.2. Προσβολή διοικητικής πράξης, ή παράλειψης.....	93
Επίλογος.....	95
Παράρτημα 1: Προστατευόμενα είδη καταλόγου του Π.Δ. 67/1981	97
Παράρτημα 2: Προστατευόμενα είδη καταλόγου της Οδ. 43/92/ΕΟΚ.....	135
Παράρτημα 3: Προστατευόμενα είδη καταλόγου της Σύμβασης της Βέρνης	167
Παράρτημα 4: Τροποποίηση παραρτημάτων της ΚΥΑ 33318/3028/1998	177
Βιβλιογραφικές παραπομπές	183

Executive summary

According to the list of habitat types of Annex I of the Directive 92/43/EEC, the habitat 2250 * (Coastal dunes with *Juniperus* spp) belongs to Category 22 (Sea dunes of the Mediterranean) and is designated as a priority habitat. Subject of the program LIFE 07 NAT/GR/00296 "Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp * in Crete and the South Aegean", is the protection of the above mentioned habitat. The program is implemented by MAICH in collaboration with the National University Athens and the Forestry Directorate of Chania and Lassithi region of Crete. The program refers to the following areas of the network NATURA 2000 GR4340001 "Gramvousa - Tigani & Falasarna - Pontikonisi, Livadi Bay - Viglia", GR4340015 "Beach of Chrisoskalitissa to Cape Krios", GR4340013 "Gavdos Island and Gavdopoula" and GR4320003 "Chryssi Island".

The following report is part of the action A9 "Determination of the administrative structure and legal status. It refers to the legal protection of the priority habitat 2250* in Elafonisos (Kedrodasos), Falasarna, Gavdos island and Chryssi island, through the existing institutional framework and goes further on proposing the necessary amendments to enable more effective protection.

The existing administrative structure is investigated in Chapter 1. The institutional framework is investigated in Chapter 2. Measures to improve the administrative structure and the legislative efficiency in general and specific interventions are proposed in Chapter 3. Short listed, there are three management tools described and two measures to tackle the main threats of habitat 2250 *. They all foot on the legislation in issue before the national elections of October 2009.

In Annexes 1-4 are lists of the protected flora species to be found, in order to facilitate the access to the protected species under Community and national law.

The report provides a detailed presentation of the national administrative framework and the existing legislation status. Greece adopted the Law 2206/94 in order to ratify the UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change), in response to the proliferating effects of climate change and the subsequent adoption of the UN Convention on Climate Change. This law was the first step in creating an institutional framework for climate change. Later, Greece developed and adopted the first plan on climate change, known as the Greek agenda. The Greek law of environmental protection is so far primarily characterized by the utilization of direct intervention tools (licensing of industrial facilities, fines etc). In Greece, however, the only EU member state, which had no separate Ministry of Environment by September 2009, there are no concerted efforts undertaken for observation, recording and improving the environment. The art and width of the powers of the administrative bodies, which are responsible to implement the legislation, is perhaps the most common problem among the Greek legal community.

It is to be mentioned, that the Greek legislation does not provide specific provisions to protect the habitat 2250*. The protection of this habitat occurs under general provisions on the environment through legal and administrative acts related to protected goods, which are in direct relation to the habitat (coast, dunes, beach, etc.) and studies by research organizations. A major study, prepared under Action A6 program LIFE 04 NAT GR 000104

entitled "A pilot Network of Plant Micro Reserves in western Crete" was implemented by the University of Athens in collaboration with MAICH in 2006 and investigated successfully the institutional management framework for the protection of rare and/ or endangered species, extracting useful results for the present study.

The institution of the environmental impact assessment of public and private projects became mandatory in the European Community Directive 85/337/EEC (EIA Directive) and our country enforced it through the Law 1650/1986 and the Joint Ministerial Decision (JMD) 69269/5387/90 "Classification of projects and activities into categories, content Environmental Impact Study (EIS) and other related provisions. The content of Special Environmental Studies is determined In the Joint Ministerial Decision 69269/5387/90. The decision was changed through the decision No. Y.A.I.P. 11014/703/F104 and Y.A.I.P. 15393/2332/2002 "Classification of public and private projects and activities into categories in accordance with Article 3 of Law 1650/1986. There is also a Joint Ministerial Decision No. 75308/5512/90 being published referring to the "Defining how information society and representative bodies are to be informed about the content of the Environmental Impact of projects and activities in accordance with Article 2 of Law 1650/86". Though, the experience from the use of the Legislation shows the necessity of the creation of independent legal bodies. An immediate activation of Article 15 of Law 2742/1999 (Management Agencies of protected areas) is required and also of Article 15 of Law 2742/1999 (Management Agencies) by the publishing of Presidential Decrees, through which private legal entities may be formed as operators, for the administration and the management of the priority areas. The national control system, which is based on repression and surveillance, is being criticized, that it only refers to illegal or unauthorized activities, which only lead to the development of "end of the pipe" measures without really prompting the establishment of law and a guarantee of environmental protection. Unfortunately the harmful effects of environmental degradation are conceivable in most cases only as a delayed effect. In terms of control mechanisms, importance should be given to the upgrading of the "Office of Special Environmental Inspectorate", with particular emphasis on the right to impose penalties of Law 1650/1986.

A significant lack of effective implementation of the European environmental legislation is further to be mentioned in our country, where the provisions of EU Directives are mostly seen as a "foreign" obligations and not as an opportunity to develop an appropriate action to protect and preserve the environment. The late inclusion of EU Directives and the weak implementation are common phenomena by the state and the administration. Regarding the administration, there is a clear need to rationalize the competences and simplify the understanding of the provisions, in order make them useful tools in the hands of competent bodies and to ensure a low cost management control system through computerization and activation of existing infrastructures and institutions.

In the above mentioned legal environment, a degradation of the natural environment can really prosper. The coastal marine area and the flora are confronting several risks from illegal constructions, uncontrolled grazing and pollution from local communities and tourism activities of seasonal tourists. Weight should be given to an "environmental awakening" of the local communities and a research of the "carrying

capacity” each time a project or activity inside or near priority habitats is to be licensed. The sustainable management and development of tourism in the coastal zone and the introduction of measures to protect the coastlines from erosion are priorities, which must be taken in account in the development process of the wider areas of priority habitats. At the same time, in the minds of concerned administrative bodies and individuals, there should become clear that environmental protection has a “symbiotic” relationship to development. The legislature's intention to establish protected areas is the enjoyment of biodiversity, not the exception of the human factor therein. The rational use of the priority habitats may be a driving force for development in the priority areas, able to contribute to the unemployment reduction and the impetus of the local economy.

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τον κατάλογο των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ο οικοτόπος με κωδικό 2250* (Θίνες των παραλιών με *Juniperus* spp) ανήκει στην κατηγορία 22 (Παράκτιες θίνες των ακτών της Μεσογείου) και χαρακτηρίζεται ως οικοτόπος προτεραιότητας. Είδη *Juniperus* είναι οι άρκευθοι, ή κέδρα.

Η προστασία του οικοτόπου αυτού αποτελεί το αντικείμενο του προγράμματος LIFE 07 NAT/GR/00296 “Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp* in Crete and the South Aegean”, που υλοποιείται από το ΜΑΙΧ σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και τις Διευθύνσεις Δασών Χανίων και Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης. Το πρόγραμμα αφορά στον οικοτόπο 2250* που έχει καταγραφεί στις εξής περιοχές του δικτύου ΦΥΣΗ2000 GR4340001 “Ημερη & Άγρια Γραμβούσα - Τηγάνι & Φαλάσαρνα - Ποντικονήσι, όρμος Λιβιάδι - Βίγλια”, GR4340015 “Παραλία απο Χρυσοσκαλίτισσα μέχρι ακρωτήριο Κριός”, GR4340013 “Νήσος Γαύδος και Γαυδοπούλα” και GR4320003 “νήσος Χρυσή”.

Η παρούσα αναφορά αποτελεί μέρος της δράσης Α9 «Προσδιορισμός της διοικητικής διάρθρωσης και του νομικού καθεστώτος». Συνίσταται στην επεξεργασία τεχνικής αναφοράς για τις δυνατότητες έννομης προστασίας του οικοτόπου 2250*, αξιοποιώντας το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και προτείνοντας τις αναγκαίες τροποποιήσεις, που θα επιτρέψουν την αποτελεσματικότερη προστασία.

Για την υλοποίηση της μελέτης ερευνάται η υφιστάμενη διοικητική δομή (Κεφάλαιο 1), το θεσμικό πλαίσιο (Κεφάλαιο 2) και προτείνονται μέτρα βελτίωσης της διοικητικής δομής και της νομοθετικής αποτελεσματικότητας εν γένει, αλλά και συγκεκριμένες παρεμβάσεις στις περιοχές μελέτης. Συνοπτικά παρατίθενται τρία εργαλεία διαχείρισης και δύο μέτρα αντιμετώπισης των κυριότερων απειλών του οικοτόπου 2250* με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Κεφάλαιο 3).

Προκειμένου να καταστεί ευχερέστερη η πρόσβαση στους καταλόγους των προστατευομένων ειδών βάσει της Κοινοτικής και της εθνικής νομοθεσίας, παρατίθενται αυτούσια τα κείμενα των καταλόγων των προστατευομένων χλωριδικών ειδών στα Παραρτήματα 1-4.

Κεφάλαιο 1 : Η διοικητική διάρθρωση στην Ελλάδα

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι φορείς, που σχετίζονται με την προστασία του οικοτόπου 2250* και αναλύονται οι αρμοδιότητές τους σε κάθε προστατευόμενη περιοχή. Παρατίθεται εποπτικός πίνακας των αρμοδίων φορέων και της νομικής θεμελίωσης των αρμοδιοτήτων τους.

1.1. Φορείς και αρμοδιότητες ανά περιοχή

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει ένα μοντέλο διοικητικής ανάπτυξης, που να εφαρμόζεται με τα ίδια ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία σε κάθε διοικητική περιφέρεια. Ελλείψει μιας φιλοπεριβαλλοντικής παράδοσης, η δικαιική εξέλιξη δεν βασίζεται σε δομές, που επιτρέπουν εύκολα το άνοιγμα προς την περιβαλλοντική προστασία¹. Το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο περιβαλλοντικής προστασίας, το οποίο αποτελείται από ένα μωσαϊκό διατάξεων και νόμων, κοινών υπουργικών αποφάσεων και προεδρικών διαταγμάτων, χαρακτηρίζεται από την έλλειψη μιας συστηματικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης. Αυτή η έλλειψη συμπληρώνεται από ένα ασθενές και δυσλειτουργικό διοικητικό πλαίσιο². Χαρακτηριστική υπήρξε η δυσλειτουργία του κρατικού μηχανισμού κατά την καταστροφή μέρους των εθνικών μας δρυμών το 2007 από την φωτιά και η απουσία ελέγχου στην ενδοχώρα αναφορικά στο ανεξέλεγκτο κυνήγι και τη βοσκή³. Φορείς διοίκησης και φορείς διαχείρισης στελεχώνονται και λειτουργούν ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα και την ευαισθησία των τοπικών ΟΤΑ. Συχνά οι φορείς δεν γνωρίζουν την αποστολή τους, ενώ παρατηρείται έλλειψη των απαραίτητων υποδομών στις περιοχές προστασίας. Όταν οι υποδομές υπάρχουν συνήθως οργανώνονται πλημμελώς, το ανθρώπινο δυναμικό δεν επαρκεί και οι αρμοδιότητες είναι ασαφείς, ή αλληλοκαλύπτονται. Η προστασία των περιοχών αλλά και η ισονομία των πολιτών αναφορικά στο Συνταγματικό τους “δικαίωμα στο περιβάλλον” διαφέρει ανά περιοχή παρακολούθησης.

1.1.1. Φαλάσαρνα

Εντός του οικοτόπου 2250* δεν εδρεύει κανένας φορέας. Στην ευρύτερη περιοχή του οικοτόπου υφίστανται και δραστηριοποιούνται οι εξής φορείς:

1.1.1.1. Δήμος Κισσάμου

Ο Δήμος Κισσάμου εδρεύει στην Κίσαμο Χανίων. Σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο α), 1, (ΦΕΚ Α-231, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας - ΔΚΚ) είναι αρμόδιος για το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη συντήρηση, τη διαχείριση των υποδομών των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, εγγειοβελτιωτικών έργων και των έργων βιολογικού καθαρισμού. Στην αρμοδιότητα των Δήμων και των Κοινοτήτων ανήκουν ιδίως (υπό στοιχείο η. του Π.Δ. 410/1995) η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και

της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης και βοήθειας.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του Ν. 998/79 και το άρθρο 41 του Ν.Δ. 86/1969 ο Δήμος ευθύνεται για την εκμετάλλευση των δημοτικών και των κοινοτικών δασών, που δεν ξεπερνούν σε έκταση τα 2.000 στρέμματα, όπως ο υπό μελέτη οικοτόπος. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α΄) "Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας, άρθρο 115 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α΄) παρέχει συνδρομή στην Πυροσβεστική για την αντιμετώπιση πυρκαγιών σε περιοχές δασικού χαρακτήρα. Συμμετέχει σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης κατά το άρθρο 24 του Π.Δ. 410/1995, υπό στοιχείο ιγ): (υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου).

Τέλος ο Δήμος μέριμνα για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους, όπως προβλέπει το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο ιι): (χώροι πρασίνου, βοσκότοποι, υπαίθριοι κοινόχρηστοι χώροι και δημοτικοί και κοινοτικοί χώροι άθλησης και αναψυχής).

1.1.1.2. Αστυνομικό Τμήμα Κισσάμου

Για την εφαρμογή των διατάξεων προστασίας της φύσης, την αρμοδιότητα προληπτικής και κατασταλτικής δράσης αναλαμβάνει το αστυνομικό τμήμα Κισσάμου, που εδρεύει στην Κίσαμο.

Το αστυνομικό τμήμα έχει σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 2800/2000, (ΦΕΚ Α΄ - 41) ως αποστολή, την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση γενικής αστυνόμευσης, την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης. Σε συνδυασμό δε με το άρθρο 1, παρ. στ του ίδιου νόμου, αποστολή της αστυνομίας μεταξύ άλλων είναι και η προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος.

1.1.1.3. Λιμενικός σταθμός Κισσάμου

Ο λιμενικός σταθμός Κισσάμου είναι αρμόδιος σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του Ν. 3022/2002 για την καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιοχή αρμοδιότητάς του. Είναι επίσης αρμόδιος για τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων αναφορικά με τις απορρίψεις στη θάλασσα αποβλήτων, ή άλλων υλικών προερχομένων από πλοία.

Περαιτέρω είναι αρμόδιος κατά το Ν. 2971/2001, άρθρο 5, παρ. 8 εδ. ε. να συνδράμει στην κτηματική υπηρεσία κατά το χαρακτηρισμό του αιγιαλού και την παραχώρησή του (άρθρο 14, παρ. 6).

Σημειώνεται ότι, στην Κίσαμο υφίσταται φορέας διαχείρισης του τουριστικού λιμένα Κισσάμου, που χωροθετήθηκε με την ΥΑ 8651/2008. Ο φορέας είναι το λιμενικό ταμείο (άρθρο 1, παρ. 1) και είναι αρμόδιος για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου και τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος (άρθρο 1, παρ. 2).

1.1.1.4. Πυροσβεστική Υπηρεσία Κισσάμου

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία Κισσάμου είναι σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2612/1998 αρμόδια για τη θέσπιση και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας πυροπροστασίας σύμφωνα με τα Π.Δ. 71/1988 (άρθρο 15), τη Δ/γή Α.Π.Σ. 39112 Φ.701.2/12-10-1998 και τη Δ/γή Α.Π.Σ. 46819 Φ.701.2/11-09-2004.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 2612/1998 η πυροσβεστική υπηρεσία μεριμνά για τη διατήρηση και προστασία της κοινωνικής ασφάλειας από τα εγκλήματα εμπρησμού κατά τον ποινικό Κώδικα (άρθρα 264, 265, 266, 267 Π.Κ.). Συνδρομή στην Πυροσβεστική Υπηρεσία για την εκπλήρωση του έργου του δύναται μεταξύ άλλων να παρέχει ο οικείος ΟΤΑ (άρθρο 7 του Ν. 2612/1998).

1.1.1.5. ΚΕ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Η ΚΕ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων εδρεύει και λειτουργεί στα Χανιά. Η αρμοδιότητα ευθύνης της περιλαμβάνει και το νομό Ρεθύμνης. Αποτελεί περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Η αρμοδιότητα της ανάγεται σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3028/02 (για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», ΦΕΚ 153/28 Ιουνίου 2002) σε όλα τα θέματα σχετικά με τη διατήρηση, προστασία και τη φύλαξη των αρχαιοτήτων, (...) ανάδειξης και διαμόρφωσης των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, καθώς και του φυσικού ή μη περιβάλλοντός τους, (...) καθώς και με την εν γένει μέριμνα εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας περί προστασίας των αρχαιοτήτων.

Σύμφωνα με τα άρθρα 10 (προστασία περιβάλλοντος από ρύπανση και αλλοίωση), 12 (οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων) και 17 (ζώνες προστασίας) του Ν. 3028/2002, η αρχαιολογική υπηρεσία μπορεί να συμβάλλει ενεργά στην παράλληλη προστασία του οικοτόπου προτεραιότητας, που εντάσσεται σε αρχαιολογική ζώνη.

1.1.2. Κεδρόδασος Ελαφονήσου

Εντός του οικοτόπου 2250* δεν εδρεύει και δε λειτουργεί κανένας δημόσιος, διοικητικός, ή άλλος φορέας διαχείρισης. Οι εγγύτεροι στην υπό μελέτη περιοχή φορείς είναι:

1.1.2.1. Δήμος Πελεκάνου

Η περιοχή του οικοτόπου 2250* στα Φαλάσαρνα υπάγεται διοικητικά στο Δήμο Πελεκάνου, που εδρεύει στην Παλαιόχωρα Χανίων.

Ο Δήμος σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο α), 1, (ΦΕΚ Α-231, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας - ΔΚΚ) είναι αρμόδιος για το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη συντήρηση, τη διαχείριση των υποδομών των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, εγγειοβελτιωτικών έργων και των έργων βιολογικού καθαρισμού. Στην αρμοδιότητα των Δήμων και των Κοινοτήτων ανήκουν ιδίως (υπό στοιχείο η. του Π.Δ. 410/1995) η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης και βοήθειας.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του Ν. 998/79 και το άρθρο 41 του Ν.Δ. 86/1969 ο Δήμος ευθύνεται για την εκμετάλλευση των δημοτικών και των κοινοτικών δασών, που δεν ξεπερνούν σε έκταση τα 2.000 στρέμματα, όπως ο υπό μελέτη οικότοπος. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') "Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας, άρθρο 115 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') παρέχει συνδρομή στην Πυροσβεστική για την αντιμετώπιση πυρκαγιών σε περιοχές δασικού χαρακτήρα. Συμμετέχει σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης κατά το άρθρο 24 του Π.Δ. 410/1995, υπό στοιχείο ιγ): (υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου).

Τέλος, ο Δήμος μέριμνα για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους, όπως προβλέπει το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο ιι): (χώροι πρασίνου, βοσκότοποι, υπαίθριοι κοινόχρηστοι χώροι και δημοτικοί και κοινοτικοί χώροι άθλησης και αναψυχής).

1.1.2.2. Αστυνομικός Σταθμός Παλαιόχωρας

Για την εφαρμογή των διατάξεων προστασίας της φύσης, την αρμοδιότητα προληπτικής και κατασταλτικής δράσης αναλαμβάνει ο Αστυνομικός Σταθμός Παλαιόχωρας, που εδρεύει στην Παλαιόχωρα και υπάγεται διοικητικά στο ΑΤ Καντάνου.

Ο αστυνομικός σταθμός έχει σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 2800/2000, (ΦΕΚ Α' - 41) ως αποστολή την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση γενικής αστυνόμευσης, την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης. Σε συνδυασμό δε με το άρθρο 1, παρ. στ του ίδιου νόμου, αποστολή της αστυνομίας μεταξύ άλλων είναι και η προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος.

1.1.2.3. Λιμενικός Σταθμός Παλαιόχωρας

Ο Λιμενικός Σταθμός Παλαιόχωρας είναι αρμόδιος σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 3 του Ν. 3022/2002 για τη καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιοχή

αρμοδιότητάς του. Είναι επίσης αρμόδιος για τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων αναφορικά με τις απορρίψεις στη θάλασσα αποβλήτων, ή άλλων υλικών προερχομένων από πλοία.

Περαιτέρω είναι αρμόδιος κατά το Ν. 2971/2001, άρθρο 5, παρ. 8 εδ. ε. να συνδράμει στην κτηματική υπηρεσία κατά το χαρακτηρισμό του αιγιαλού και την παραχώρησή του (άρθρο 14, παρ. 6).

1.1.3. Νήσος Γαύδος

Στη Γαύδο εδρεύουν και λειτουργούν δύο δημόσιοι διοικητικοί φορείς, η Κοινότητα και το Αστυνομικό φυλάκειο.

1.1.3.1. Κοινότητα Γαύδου

Η Κοινότητα Γαύδου σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο α), 1, (ΦΕΚ Α-231, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας - ΔΚΚ) είναι αρμόδια για το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη συντήρηση, τη διαχείριση των υποδομών των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, εγγειοβελτιωτικών έργων και των έργων βιολογικού καθαρισμού. Στην αρμοδιότητα των Δήμων και των Κοινοτήτων ανήκουν ιδίως (υπό στοιχείο η. του Π.Δ. 410/1995) η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης και βοήθειας.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του Ν. 998/79 και το άρθρο 41 του Ν.Δ. 86/1969 η Κοινότητα ευθύνεται για την εκμετάλλευση των δημοτικών και των κοινοτικών δασών, που δεν ξεπερνούν σε έκταση τα 2.000 στρέμματα, όπως ο υπό μελέτη οικότοπος. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') "Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας, άρθρο 115 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α') παρέχει συνδρομή στην Πυροσβεστική για την αντιμετώπιση πυρκαγιών σε περιοχές δασικού χαρακτήρα. Συμμετέχει σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης κατά το άρθρο 24 του Π.Δ. 410/1995, υπό στοιχείο ιγ): (υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου).

Τέλος η Κοινότητα μέριμνα για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους, όπως προβλέπει το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο ιι): (χώροι πρασίνου, βοσκότοποι, υπαίθριοι κοινόχρηστοι χώροι και δημοτικοί και κοινοτικοί χώροι άθλησης και αναψυχής).

1.1.3.2. Αστυνομικό φυλάκειο Γαύδου

Για την εφαρμογή των διατάξεων προστασίας της φύσης, την αρμοδιότητα προληπτικής και κατασταλτικής δράσης αναλαμβάνει το αστυνομικό φυλάκειο Γαύδου, που εδρεύει στη Γαύδο και υπάγεται διοικητικά στο ΑΤ Καντάνου.

Το αστυνομικό φυλάκειο έχει σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 2800/2000, (ΦΕΚ Α΄ - 41) ως αποστολή την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση γενικής αστυνόμευσης, την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης. Σε συνδυασμό δε με το άρθρο 1, παρ. στ του ίδιου νόμου, αποστολή της αστυνομίας μεταξύ άλλων είναι και η προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος.

1.1.3.3. Λιμενικός σταθμός Παλαιόχωρας

Ο Λιμενικός Σταθμός Παλαιόχωρας είναι αρμόδιος σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 3 του Ν. 3022/2002 για τη καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιοχή αρμοδιότητάς του. Είναι επίσης αρμόδιος για τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων αναφορικά με τις απορρίψεις στη θάλασσα αποβλήτων, ή άλλων υλικών προερχομένων από πλοία.

Περαιτέρω είναι αρμόδιος κατά το Ν. 2971/2001, άρθρο 5, παρ. 8 εδ. ε. να συνδράμει στην κτηματική υπηρεσία κατά το χαρακτηρισμό του αιγιαλού και την παραχώρησή του (άρθρο 14, παρ. 6).

1.1.3.4. ΚΕ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Η ΚΕ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων εδρεύει και λειτουργεί στα Χανιά. Η αρμοδιότητα ευθύνης της περιλαμβάνει και τη Γαύδο (βλ. παραπάνω υπό 1.1.1.5.).

1.1.4. Νήσος Χρυσή

Εντός της προστατευόμενης περιοχής δεν εδρεύει και δε λειτουργεί κανένας δημόσιος διοικητικός, ή άλλος φορέας διαχείρισης. Οι εγγύτεροι στην υπό μελέτη περιοχή φορείς είναι:

1.1.4.1. Δήμος Ιεράπετρας

Η περιοχή του οικοτόπου προτεραιότητας υπάγεται διοικητικά στο Δήμο Ιεράπετρας, που εδρεύει στην Ιεράπετρα. Ο Δήμος σύμφωνα με το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο α), 1, (ΦΕΚ Α-231, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας - ΔΚΚ) είναι αρμόδιος για το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη συντήρηση, τη διαχείριση των υποδομών των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, εγγειοβελτιωτικών έργων και των έργων βιολογικού καθαρισμού. Στην αρμοδιότητα των Δήμων και των Κοινοτήτων ανήκουν ιδίως (υπό στοιχείο η. του Π.Δ. 410/1995) η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης και βοήθειας.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του Ν. 998/79 και το άρθρο 41 του Ν.Δ. 86/1969 ο Δήμος ευθύνεται για την εκμετάλλευση των δημοτικών και των κοινοτικών δασών, που δεν ξεπερνούν σε έκταση τα 2.000 στρέμματα, όπως ο υπό

μελέτη οικοτόπος. Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α΄) "Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας, άρθρο 115 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α΄) παρέχει συνδρομή στην Πυροσβεστική για την αντιμετώπιση πυρκαγιών σε περιοχές δασικού χαρακτήρα. Συμμετέχει σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης κατά το άρθρο 24 του Π.Δ. 410/1995, υπό στοιχείο ιγ): (υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου).

Τέλος, ο Δήμος μέριμνα για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους, όπως προβλέπει το άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο ι): (χώροι πρασίνου, βοσκότοποι, υπαίθριοι κοινόχρηστοι χώροι και δημοτικοί και κοινοτικοί χώροι άθλησης και αναψυχής).

1.1.4.2. Αστυνομικό Τμήμα Ιεράπετρας

Για την εφαρμογή των διατάξεων προστασίας της φύσης, την αρμοδιότητα προληπτικής και κατασταλτικής δράσης αναλαμβάνει το Αστυνομικό Τμήμα Ιεράπετρας, που εδρεύει στην Ιεράπετρα. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 2800/2000, (ΦΕΚ Α΄ - 41) έχει ως αποστολή την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση γενικής αστυνόμευσης, την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης. Σε συνδυασμό δε με το άρθρο 1, παρ. στ του ίδιου νόμου, αποστολή της αστυνομίας μεταξύ άλλων είναι και η προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος.

1.1.4.3. Λιμενικός σταθμός Ιεράπετρας

Ο λιμενικός σταθμός Ιεράπετρας είναι αρμόδιος σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 3 του Ν. 3022/2002 για τη καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιοχή αρμοδιότητάς του. Είναι επίσης αρμόδιος για τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων αναφορικά με τις απορρίψεις στη θάλασσα αποβλήτων, ή άλλων υλικών προερχομένων από πλοία. Περαιτέρω είναι αρμόδιος κατά το Ν. 2971/2001, άρθρο 5, παρ. 8 εδ. ε. να συνδράμει στην κτηματική υπηρεσία κατά το χαρακτηρισμό του αιγιαλού και την παραχώρησή του (άρθρο 14, παρ. 6).

1.1.4.4. Πυροσβεστική Υπηρεσία Ιεράπετρας

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία Ιεράπετρας είναι σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2612/1998 αρμόδια για τη θέσπιση και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας πυροπροστασίας σύμφωνα με τα Π.Δ. 71/1988 (άρθρο 15), τη Δ/γή Α.Π.Σ. 39112 Φ.701.2/12-10-1998 και τη Δ/γή Α.Π.Σ. 46819 Φ.701.2/11-09-2004.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 2612/1998 η πυροσβεστική υπηρεσία μεριμνά για τη διατήρηση και προστασία της κοινωνικής ασφάλειας από τα εγκλήματα εμπρησμού κατά τον ποινικό Κώδικα (άρθρα 264, 265, 266, 267 Π.Κ.).

Συνδρομή στην Πυροσβεστική Υπηρεσία για την εκπλήρωση του έργου του δύναται μεταξύ άλλων αν παρέχει ο οικείος ΟΤΑ (άρθρο 7 του Ν. 2612/1998).

1.2. Διοικητική δομή του οικοτόπου 2250* σε πίνακα

Το διοικητικό δίκαιο αποτελεί το πλαίσιο ρύθμισης των σχέσεων κράτους – πολίτη⁴. Είναι το δίκαιο, που ανταποκρίνεται στην «πολιτική κοινωνία»⁵. Η περιβαλλοντική προστασία και ειδικά η προστασία των περιοχών με αμμοθίνες και άρκευθους, παρέχεται σε διοικητικό επίπεδο με την δυνατότητα των αρμοδίων διοικητικών αρχών να λαμβάνουν μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Μπορούν να εκδίδουν πράξεις, με τις οποίες επιβάλλονται περιορισμοί, ή απαγορεύσεις, ή προβλέπονται ειδικές υποχρεώσεις στους δυνητικούς παραβάτες. Επίσης μπορούν να παρέχονται και ειδικά ευεργετήματα στους ιδιώτες που συμμορφώνονται⁶. Η διοικητική πράξη αποτελεί μονομερή δήλωση βουλήσεως του αρμόδιου οργάνου⁷, με την οποία παράγεται ρύθμιση, δηλαδή έννομο αποτέλεσμα, μεταβάλλοντας την υφιστάμενη νομική κατάσταση. Σκοπός των διοικητικών μέτρων είναι πρωταρχικά η οριοθέτηση της ιδιωτικής δραστηριότητας και η επιβολή κυρώσεων σε έκνομες πράξεις. Προϋπόθεση ευόδωσης αποτελεί η συμμόρφωση του δυνητικού παραβάτη με τις περιβαλλοντικές ρυθμίσεις, ώστε να απαλλάσσεται από επαχθείς νόμιμες συνέπειες. Δευτερευόντως τα διοικητικά μέτρα προβλέπουν ελεγκτικούς μηχανισμούς. Οι διοικητικοί έλεγχοι, που ενεργούνται στα πλαίσια της ευρύτερης διοικητικής πρακτικής, αποσκοπούν στην υπηρεσιακή εποπτεία δραστηριοτήτων με επιπτώσεις στο περιβάλλον⁸.

Παρακάτω παρουσιάζονται σε πίνακα οι αρμόδιοι φορείς που μπορούν να ενεργοποιηθούν και/ή να συντονιστούν στην προστασία του οικοτόπου 2250* στην Ελλάδα αλλά και η ισχύουσα νομοθεσία η οποία προβλέπει το πλαίσιο της διοικητικής παρέμβασης.

Σημείωση: Η ονοματολογία ακολουθεί το καθεστώς που ίσχυε προ των εκλογών της 4ης Οκτώβρη 2009.

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΥΣΗ 2000	
<p>1. Η επιτροπή Φύση 2000 συστάθηκε με το άρθρο 5 της κοινής υπουργικής απόφασης 33318/3028/28.12.1998 (ΦΕΚ 1289 Β'/28.12.1998) και απαρτίζεται από πανεπιστημιακούς συγκεκριμένων ειδικοτήτων, εκπροσώπους συναρμοδίων Υπουργείων, εκπροσώπους περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Η έδρα της επιτροπής Φύση 2000 είναι στη Βίλα Καζούλη στην Κηφισιά. Οι αρμοδιότητές της αναφέρονται στο άρθρο 5 της παραπάνω ΥΑ, στο άρθρο 17 του Ν. 2742/1999 και στο άρθρο 13 του Ν. 3044/2002 (βλ. παρακάτω).</p> <p>2. Η Επιτροπή "Φύση 2000" ενεργεί και ως Εθνική Επιτροπή Προστατευόμενων Περιοχών με σκοπό το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού, οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού η Επιτροπή ασκεί επιπλέον και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:</p> <p>α. Παρακολουθεί και αξιολογεί τα προγράμματα, τις δράσεις και ενέργειες όλων των αρμόδιων Υπουργείων, υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα που αφορούν ης προστατευόμενες περιοχές, τα είδη, τους οικοτόπους και γενικότερα το φυσικό περιβάλλον,</p> <p>β. Καταγράφει, ταξινομεί, συντονίζει, ελέγχει και αξιολογεί το έργο και τις δραστηριότητες των φορέων διαχείρισης που συνιστώνται κατά το άρθρο 15 του νόμου αυτού, εισηγείται στα αρμόδια Υπουργεία τα γενικότερα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν για την προστασία της φύσης και τη βιώσιμη ανάπτυξη των υπό προστασία περιοχών και κατανέμει πόρους στους φορείς διαχείρισης για την εκπλήρωση του σκοπού τους, (η περ. β' αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 άρθρ.13 Ν.3044/2002,ΦΕΚ Α 197/27.8.2002)</p> <p>γ. Επεξεργάζεται πρότυπα για την κατάρτιση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986 καθώς και κριτήρια αξιολόγησής τους.</p> <p>δ. Γνωμοδοτεί προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και άλλους αρμόδιους Υπουργούς για τον τρόπο ετήσιας κατανομής προς τους φορείς διαχείρισης του άρθρου 15 των εθνικών πόρων, καθώς και των πόρων που προέρχονται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Κοινωτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.), το Ταμείο Συνοχής ή άλλα κοινοτικά διαρθρωτικά μέτρα και προγράμματα.</p> <p>ε. Γνωμοδοτεί για κάθε άλλο θέμα που παραπέμπεται σε αυτήν από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων σχετικό με τη δράση, τη λειτουργία και τον έλεγχο των φορέων διαχείρισης του άρθρου</p> <p>Στο άρθρο 15 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α') προστίθενται παράγραφοι 10,11,12 και 13 σχετικά με τις αρμοδιότητες της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 ως εξής:</p> <p>«10. Ιδρύονται οι κατωτέρω είκοσι πέντε φορείς διαχείρισης με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των αντίστοιχων προστατευόμενων περιοχών. Η χωρική αρμοδιότητα κάθε φορέα εκτείνεται εντός των ορίων που καθορίζονται με διακεκομμένη γραμμή, στους αντίστοιχους χάρτες της Γ.Υ.Σ. κλίμακας 1 :50.000 και προκειμένου για τους Φορείς Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου -Β. Σποράδων και Οροσειράς Ροδόπης σε κλίμακα 1:100.000, που θεωρήθηκαν από τον Προϊστάμενο Τοπογραφικών Εφαρμογών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και των οποίων αντίγραφο σε φωτοσμίκρυνση δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα διάταξη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Έβρου. 2) Φορέας Διαχείρισης Δάσους Δαδιάς. 3) Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Κερκίνης. 4) Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου. 5) Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού -Λουδία-Αλιάκμονα. 6) Φορέας Διαχείρισης Λιμνών Κορώνειας -Βόλβης. 7) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου -Β. Σποράδων. 	<p>ΥΑ 33318/3028/28.12.1998, άρθρο 5</p> <p>Ν. 2742/1999, άρθρο 17</p> <p>Ν. 3044/2002, άρθρο 13</p>

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
<p>8) Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου -Βιστωνίδας-Ισμαρίδας. 9) Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγρότοπου Μουστού. 10) Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδος Ιωαννίνων. 11) Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού. 12) Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς. 13) Φορέας Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου -Αώου και Πίνδου. 14) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών. 15) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Αίνου. 16) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. 17) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς. 18) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού. 19) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας. 20) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης. 21) Φορέας Διαχείρισης Στενών και εκβολών Καλαμά και Αχέροντα. 22) Φορέας Διαχείρισης Χελμού -Βουραϊκού. 23) Φορέας Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης. 24) Φορέας Διαχείρισης Καρπάθου -Σαρίας. 25) Φορέας Διαχείρισης Κάρλας -Μαυροβουνίου -Κεφαλόβρυσου Βελεστίνου.</p> <p>11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Γεωργίας, Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, τα Όρια χωρικής αρμοδιότητας των φορέων της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να τροποποιούνται ή να υπάγονται στη διοίκηση και διαχείρισή τους και άλλες περιοχές από τις προβλεπόμενες στην παρ. 1α του παρόντος άρθρου. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι ζώνες προστασίας εντός "των ορίων της χωρικής τους αρμοδιότητας, καθώς και οι αναγκαίοι για την προστασία των περιοχών γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί στίς χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, οι οποίες εφαρμόζονται ανάλογα.</p> <p>12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Ανάπτυξης και Γεωργίας καθορίζονται, για τους φορείς της παραγράφου 10 ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. και η ακριβής συγκρότησή του κατά φορέα, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4α.</p> <p>13. Για τη φύση, την εποπτεία, το σκοπό, τις αρμοδιότητες, τη διοίκηση, τους πόρους, τη στελέχωση, τον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο, τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας και τα σχέδια διαχείρισης των φορέων διαχείρισης της παρ. 10, εφαρμόζονται οι παρ. 1 έως και 8 του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 21 του ν.1650/1986, καθώς και οι διατάξεις του ν.1739/1987.»</p> <p>1. Η περ. β` του άρθρου 17 του ν. 2742/1999 αντικαθίσταται ως εξής: «β. Καταγράφει, ταξινομεί, συντονίζει, ελέγχει και αξιολογεί το έργο και τις δραστηριότητες των φορέων διαχείρισης που συνιστώνται κατά το άρθρο 15 του νόμου αυτού, εισηγείται στα αρμόδια Υπουργεία τα γενικότερα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν για την προστασία της φύσης και τη βιώσιμη ανάπτυξη των υπό προστασία περιοχών και κατανέμει πόρους στους φορείς διαχείρισης για την εκπλήρωση του σκοπού τους,»</p> <p>3. Στην περίπτωση 22 του πίνακα που ακολουθεί το εδάφιο Α.1.1.γ του δεύτερου Κεφαλαίου (Α` Στάδιο) του Α` παραρτήματος του π.δ. 43/7.3.2002 (ΦΕΚ 43 Α`) και στην περίπτωση 17 του πίνακα που ακολουθεί το εδάφιο Β.1.1.β.ε. του Δεύτερου Κεφαλαίου (Α`. στάδιο) του Α` παραρτήματος του ίδιου διατάγματος, διαγράφονται οι λέξεις «ΒΙΟΤΟΠΟΣ -ΠΕΡΙΟΧΗ NATURA κ.λπ.».</p>	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ	
<p>1. Στις αρμοδιότητες του Υπουργείου εμπίπτει η έκφραση και εξειδίκευση της γενικής πολιτικής για τη χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος εντός του πλαισίου των αποφάσεων της Κυβέρνησης και των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων. Προώθηση, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς, ολοκληρωμένων στρατηγικών χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου</p>	<p>1. Βασικός νόμος για τον χωροταξικό σχεδιασμό: Ν.2742/1999 περί χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης. Με τον νόμο αυτό δημιουργήθηκε Επιτροπή Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής</p>

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
ανάπτυξης εθνικού ή περιφερειακού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό κινεί τη διαδικασία κατάρτισης Εθνικών (Γενικού και Ειδικών) και Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης στο πλαίσιο της γενικότερης αναπτυξιακής πολιτικής, μεριμνά για την έγκριση και εφαρμογή τους και παρακολουθεί την εκτέλεση τους από άλλους φορείς. Στην έννοια της εκτέλεσης δεν περιλαμβάνεται η ανάληψη δράσεων και ενεργειών, η κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων, η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων που προβλέπονται στα πλαίσια αυτά και για τα οποία υφίστανται, κατά τις κείμενες διατάξεις, άλλοι αρμόδιοι φορείς.	<p>στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, η οποία αποτελείται από:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ) ως πρόεδρο, και • Υπουργούς Εσωτερικών – Δημόσιας Διοίκησης – Αποκέντρωσης, Οικονομίας – Οικονομικών, Ανάπτυξης, Γεωργίας, Πολιτισμού, Εμπορικής Ναυτιλίας και Μεταφορών – Επικοινωνιών. <p>Επίσης με τον νόμο αυτό δημιουργήθηκε Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (γνωμοδοτικό όργανο), το οποίο αποτελείται από ένα επιστήμονα αναγνωρισμένου κύρους σε θέματα χωροταξίας, δύο μέλη ΔΕΠ / ΑΕΙ με ειδικότητα στην χωροταξία και εκπροσώπους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας και Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας • Τεχνικού Επιμελητηρίου, Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου, Οικονομικού Επιμελητηρίου, Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου, Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών, Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών – Βιοτεχνών – Εμπόρων και Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών. • Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών, Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών και Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων. • 3 μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων εθνικής εμβέλειας
2. Με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης καθορίζονται κατευθύνσεις για: <ul style="list-style-type: none"> • Χωρική οργάνωση ορεινού, αγροτικού, παράκτιου και νησιωτικού χώρου • Προστασία – ανάδειξη ποικιλομορφίας υπαίθρου, διαχείριση φυσικών πόρων & διαχείριση – προστασία φυσικής & πολιτιστικής κληρονομιάς 	2. Ν.2742/1999 Καταρτίζεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ, εγκρίνεται από την Βουλή και αναθεωρείται ανά 5 χρόνια.
3. Τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης συμπληρώνουν το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, αφορούν στην ανάπτυξη και οργάνωση του εθνικού χώρου, και ιδίως σε ορισμένες κατηγορίες ειδικών περιοχών της χώρας (παράκτιες – νησιωτικές περιοχές, ορεινές και προβληματικές ζώνες, περιοχές καλυπτόμενες από διεθνείς συμβάσεις προστασίας του περιβάλλοντος, περιοχές με κρίσιμα προβλήματα).	3. Ν.2742/1999 περί χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης. Καταρτίζονται από το ΥΠΕΧΩΔΕ, εγκρίνονται από την Επιτροπή Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και Αναθεωρούνται ανά 5 χρόνια.
4. Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ εγκρίνονται οι περιβαλλοντικοί όροι ενός έργου ή δραστηριότητας με περιβαλλοντικές επιπτώσεις.	4. ΣτΕ 3732/92, 1038/93, 4938/95, 3541/96.
5. Με υπουργική απόφαση επίσης χορηγείται η άδεια λειτουργίας	5. ΚΥΑ 3329/89. Σχετικά με ενιαία άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας βλ. άρθρο 18 του Ν. 2516/97.

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	
<p>Η άσκηση των αρμοδιοτήτων άλλων δημοσίων υπηρεσιών ή υπηρεσιών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των δραστηριοτήτων δημοσίων ή ιδιωτικών επιχειρήσεων δεν μπορεί να ενεργείται κατά τρόπο που θίγονται τα υπό την διαχείριση ή την επίβλεψη του Υπουργείου Γεωργίας, ευρισκόμενα δάση και οι δασικές εκτάσεις πέραν των, δια των διατάξεων του παρόντος νόμου ή των αποφάσεων της δασικής υπηρεσίας ή του Υπουργού Γεωργίας, τιθεμένων ορίων.</p>	N. 998/1979, άρθρο 5, παρ. 3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
<p>Η μέριμνα για δάση ή δασικές εκτάσεις ή πάρκα, άλση και δενδροστοιχίες που βρίσκονται εντός αρχαιολογικών χώρων ανήκει στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να ζητούν τη συνδρομή της δασικής υπηρεσίας, εφ' όσον συντρέχει λόγος. Οι δασικές υπηρεσίες συνεργάζονται με τις υπόλοιπες δημόσιες υπηρεσίες και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εφ' όσον πρόκειται περί λήψεως μέτρων προστασίας, η πραγματοποίηση των οποίων περιλαμβάνεται και στην αρμοδιότητα των υπηρεσιών ή των νομικών προσώπων τους.</p> <p>Περαιτέρω, η εκτέλεση κάθε είδους έργων στα πάρκα και άλση ενεργείται μετά από σχετική μελέτη, που εγκρίνεται από την αρμόδια δασική αρχή και με την εποπτεία της. Της έγκρισης αυτής προηγείται θετική γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, όπου αυτή απαιτείται για λόγους προστασίας αρχαιοτήτων.</p>	<p>N. 998/1979, άρθρο 5, παρ. 2</p> <p>N.3208/2003, άρθρ.1,παρ.4</p>
ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	
<p>Βασική νομοθεσία για τη δασική προστασία αποτελεί το Διάταγμα Π.Δ.1213/1981. Οι διατάξεις του σε ότι αφορά την οργανωτική διάρθρωση των νομαρχιακού επιπέδου δασικών υπηρεσιών, ισχύει και σήμερα με τη διαφορά ότι μετά την ισχύ του ν. 2503/1997, οι δασικές υπηρεσίες υπαχθήκαν στις Περιφέρειες, που διοικητικά υπάγονται στο Υπουργείο εσωτερικών, δημόσιας διοίκησης και αποκέντρωσης (βλ. παρακάτω «Περιφέρεια»). Σε επίπεδο κεντρικής υπηρεσίας και μετά την κατάργηση της γενικής διεύθυνσης συστήθηκε και λειτούργησε ειδική γραμματεία δασών, ενώ οι διευθύνσεις με το Π.Δ. 402/1988 περιορίστηκαν σε 4. Το 1991, με το Π.Δ.46, επανασυστήθηκε η γενική δ/νση με 7 δ/νσεις και 34 τμήματα, τον ίδιο χρόνο με το Π.Δ. 352 συστήθηκε η γενική γραμματεία δασών και φυσικού περιβάλλοντος στην οποία υπήχθη η γενική διεύθυνση δασών με 6 πλέον διευθύνσεις και το 1993 δημοσιεύτηκε το Π.Δ. 242 που φιλοδόξησε να δημιουργήσει «Δασικό Σώμα», αλλά στην ουσία δεν έκανε τίποτα περισσότερο από το να κατατάξει όλο το υλωρικό προσωπικό σε δύο κατηγορίες εκείνες των δασοφυλάκων Α και Β.</p>	Π.Δ.1213/1981
<p>Στην αρμοδιότητα της δασικής υπηρεσίας ανήκει η προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων, καθώς και η λήψη των υπό του παρόντος νόμου προβλεπομένων ειδικότερων μέτρων, ενεργούσα κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.</p>	N. 998/1979, άρθρο 5, παρ. 1
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
<p>Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.), συστάθηκε το 2001 στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Βασική αρμοδιότητα της Ε.Υ.Ε.Π. είναι να διενεργεί ελέγχους για να διαπιστώνει αν τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι στα έργα και τις δραστηριότητες του</p>	Άρθρο 9 παράγραφος Α1, του νόμου 2947/2001.

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε ολόκληρη τη χώρα αλλά και να εισηγείται την επιβολή κυρώσεων.	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	
1. Η Περιφέρεια συμβάλλει στον εθνικό σχεδιασμό και στο πλαίσιο του σχεδιάζει, προγραμματίζει και εφαρμόζει τις πολιτικές για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της ανάπτυξη.	1. Ν. 2503/97 (ΦΕΚ Α' 107/30-5-1997, Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις, Μέρος πρώτο, Κεφάλαιο Α, Άρθρο 1
2. Ο Γενικός Γραμματέας προϊστάται επίσης των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εποπτεύει τα Ν.Π.Δ.Δ. που εδρεύουν στην Περιφέρεια και δεν εποπτεύονται από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες και υπουργεία, κατά την κείμενη νομοθεσία. διαδικασίες προστασίας-διαχείρισης των υδάτων), Άρθρο 3, παρ. 5	2. Ν. 2503/97 ο.π.
3. Η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης συγκροτείται από τα παρακάτω τέσσερα (4) τμήματα : Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής. Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Διαχείρισης Έργων. Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης. Τμήμα Διαχείρισης Υδατικών Πόρων. Το τμήμα Διαχείρισης Υδατικών Πόρων έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται Στο ΠΔ 51/2007 (ΦΕΚ Α 54/8.3.2007)	3. Ν. 2503/97 Άρθρο 6, (Διευθύνσεις με τοπική αρμοδιότητα την Περιφέρεια), παρ. 1, Διάρθρωση της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας» ΚΥΑ 47630/16.11.2005 (ΦΕΚ 1688/Β/1.12.2005), Π.Δ. 60/1998 (ΦΕΚ 61 Α) "Καθορισμός χωρικής αρμοδιότητας των Τμημάτων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων της Περιφέρειας".
4. Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας είναι αρμόδια για τον Προγραμματισμό και την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Χωροταξικής και Πολεοδομικής Πολιτικής, στο πλαίσιο των αρχών και εθνικών κατευθύνσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Συγκροτείται από τα παρακάτω δύο (2) Τμήματα : <ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Περιβαλλοντικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού • Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας είναι η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών Περιβαλλοντικής και Χωροταξικής Πολιτικής σε επίπεδο Περιφέρειας για τη δομή και την οργάνωση του φυσικοοικονομικού χώρου, τις χρήσεις της γης, τη χωρική διάρθρωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, τα δίκτυα και συστήματα τεχνικής υποδομής, τη δομή και διάρθρωση του οικιστικού δικτύου και τις ζώνες ειδικού σχεδιασμού. Η επεξεργασία προγραμμάτων επεμβάσεων στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού περιφερειακού επιπέδου. Η συλλογή, ανάλυση, επεξεργασία και αξιολόγηση των απαραίτητων στοιχείων και στατιστικών δεδομένων και εκπόνηση ειδικών μελετών. Η μέριμνα για την ενημέρωση της βάσης δεδομένων για το χωροταξικό πληροφοριακό σύστημα. Η μέριμνα για τη συγκέντρωση των γενικών πληροφοριών για την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις ρυπογόνες δραστηριότητες στην περιοχή, καθώς και για τη λειτουργία του εθνικού δικτύου πληροφορικής για το περιβάλλον. Ο συντονισμός των ενεργειών για την παρακολούθηση και προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου ο φυσικός αποδέκτης, οι προστατευτέοι φυσικοί πόροι, οι ρυπαίνουσες δραστηριότητες ή οι ενδεικνυόμενες λύσεις παρουσιάζουν διανομαρχιακό χαρακτήρα. Η εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο, με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών και την κατανομή των πιστώσεων, και αυτοσχεδιασμό, καθώς και τις προτάσεις μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής, ιδιαίτερα των ευαίσθητων περιοχών(βιότοπων κ.λπ.).	4. Η εισήγηση για θέματα προέγκρισης χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων κατά τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 69269/5387/90 ΚΥΑ (ΦΕΚ 678 Β') που διατηρούνται στην Περιφέρεια, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ/τος 28 της 28.1.1993 (ΦΕΚ 9 Α'), καθώς και εκείνων για τα οποία μεταβιβάσθηκε η αρμοδιότητα για έγκριση περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'). "Για την προστασία του περιβάλλοντος", όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Α'). "Πολεοδόμηση περιοχών δεύτερης κατοικίας σε Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, προστασίας φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις". Η αρμοδιότητα για την προέγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων (Χωροθέτηση) εκ της κατηγορίας Α' της υπ' αριθμ. 69269/90 ΚΥΑ (ΦΕΚ 678 Β'), που μεταβιβάσθηκε σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/1986 "Για την προστασία του περιβάλλοντος", όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Α') "Πολεοδόμηση περιοχών δεύτερης κατοικίας σε ζώνες οικιστικού ελέγχου προστασίας φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις". Ο καθορισμός Υδατικών Περιοχών δύο ή περισσότερων νομών (Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου αριθ. 144/2.11.1987 ΦΕΚ 197 Α').

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
	<p>Τα έργα διευθέτησης και ρύθμισης ροής υδάτων (προέγκριση χωροθέτησης έργων της υπ’ αριθμ. 69269/5387/90 ΚΥΑ ΦΕΚ 678 Β’).</p> <p>Η εισήγηση για την παροχή σύμφωνης γνώμης κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 του από 24.5.85 Π.Δ/τος (ΦΕΚ 270 Αύ) και η παροχή γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του προαναφερομένου Π.Δ/τος.</p> <p>Η αρμοδιότητα για την εποπτεία του Ειδικού Σώματος Ελεγκτών για την προστασία του Περιβάλλοντος (Ε.Σ.Ε.Π.Π.), σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Αύ).</p>
<p>5. Η Διεύθυνση Δασών είναι αρμόδια για την περιφερειακή δασική ανάπτυξη και προστασία των δασών. Συγκροτείται από τα παρακάτω τρία (3) Τμήματα :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης • Τμήμα Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων • Τμήμα Δασικό <p>Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Δασών είναι :</p> <p>α) Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η κατάρτιση ετήσιων και πολυετών προγραμμάτων γενικότερου ενδιαφέροντος, καθώς και η μελέτη θεμάτων δασικής ανάπτυξης. - Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσεως προγραμμάτων νομαρχιακού επιπέδου. - Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εκτέλεσης των προγραμμάτων νομαρχιακού επιπέδου, καθώς και η συγκέντρωση, επεξεργασία και πινακοποίηση και τήρηση των απολογιστικών στοιχείων. - Η κατάρτιση μελετών δασοτεχνικών έργων διανομαρχιακού επιπέδου. - Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσεως μελετών νομαρχιακού επιπέδου, η θεώρηση και η μέριμνα για την έγκριση αυτών. - Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εφαρμογής των μελετών για τα πάσης φύσεως δασοτεχνικά έργα νομαρχιακού επιπέδου. - Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου. - Θέματα σχετικά με τις κτηματογραφήσεις και τις χαρτογραφήσεις δασών και δασικών εκτάσεων. <p>β) Τμήμα Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η εισήγηση για τη σύσταση ή κατάργηση σταθμών δασοπροστασίας κατά τη διάταξη του άρθρου 37 παρ. 7 του ν. 1845/1989 (ΦΕΚ 102 Α’). - Η μέριμνα για τη σύνταξη, εκτύπωση και διανομή εκκλαϊκευμένων φυλλαδίων ή άλλων εντύπων που αποσκοπούν στην προστασία και ανάπτυξη των δασών. - Η συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση στατιστικών στοιχείων που αφορούν τις δασικές πυρκαγιές. - Η εκπόνηση προγραμμάτων αντιτυρικής προστασίας των δασικών εκτάσεων, ο σχεδιασμός και η μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και καταστολή των δασικών ανομημάτων, η παροχή σχετικών οδηγιών στις νομαρχιακού επιπέδου δασικές υπηρεσίες για την πιστή εφαρμογή των μέτρων δασοπροστασίας και η μέριμνα για την οργάνωση της Δασοφυλακής και την εκπαίδευση του προσωπικού δασοπροστασίας. - Η μέριμνα για το σχεδιασμό του αντιτυρικού αγώνα και την οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των Ο.Τ.Α. στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών. - Η επιχείρηση αξιοποίησης των εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης που τυχόν διατίθενται στην Περιφέρεια σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Γεωργίας και τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς. - Ο συντονισμός και αξιοποίηση των επίγειων μέσων των μονάδων της Περιφέρειας. - Η συγκρότηση, στελέχωση και εφοδιασμός με τα αναγκαία μέσα και εφόδια και 	<p>5. Ν. 2503/97 ο.π.</p>

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
<p>λειτουργία του περιφερειακού Σ.Κ.Δ. σε συνεργασία με το Κεντρικό Συντονιστικό Κέντρο Δασοφυλάκων (Κ.Σ.Κ.Δ.).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ο έλεγχος κάθε φύσεως τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού της Περιφέρειας, η συντήρηση και επισκευή του σε συνεργασία με το Κ.Σ.Κ.Δ. - Η συνεργασία με το Κ.Σ.Κ.Δ. για την επιχειρησιακή αξιοποίηση των εναέριων μέσων και τη συνδρομή αυτών σε επιχειρήσεις εκτός Περιφέρειας. <p>γ) Τμήμα Δασικό</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η μελέτη των προβλημάτων και ο συντονισμός του έργου της εκμετάλλευσης των δημόσιων δασών. - Ο συντονισμός της διάθεσης και εμπορίας των παραγόμενων δασικών προϊόντων. - Η δασοπολιτική επιτήρηση επί των μη δημόσιων δασοπονιών. - Η παρακολούθηση της εφαρμογής των μελετών διαχείρισης και η παροχή οδηγιών για την αποδοτικότερη οργάνωση της παραγωγής. - Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης της ιδιωτικής Δασοπονίας. - Η μέριμνα κατανομής του μηχανικού εξοπλισμού στις νομαρχιακές υπηρεσίες και η παρακολούθηση της αξιοποίησής αυτού. - Η παροχή οδηγιών για την προστασία, ανάπτυξη και επαύξηση του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας γενικότερα. - Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης των δασικών βοσκοτόπων. - Θέματα αφορώντα στην κατά τις κείμενες διατάξεις αλλαγή της χρήσης δασών και δασικών εκτάσεων. - Η μέριμνα διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και η μελέτη των συναφών θεμάτων. - Η μέριμνα για τη λειτουργία της Γραμματείας των Συμβουλίων και επιτροπών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και η τήρηση των πρακτικών και των αποφάσεων. - Ο έλεγχος και η έγκριση όλων των παραστατικών διαχείρισης των δασών από τις νομαρχιακές επιπέδου υπηρεσίες κατά τις ισχύουσες για τη διαχείριση και εκμετάλλευση των δασών διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος των δασικών βιβλίων. - Η συγκέντρωση, η επεξεργασία και η ταξινόμηση στατιστικών πληροφοριών σχετικών με την εκμετάλλευση δασών και την παραγωγή προϊόντων. - Η χορήγηση αντιγράφων των αποφάσεων και των πρακτικών των συνεδριάσεων των συμβουλίων και επιτροπών. <p>6. Η Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης είναι αρμόδια για τη γεωργική ανάπτυξη και εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής. Συγκροτείται από τα παρακάτω δύο (2) Τμήματα:</p> <p>Τμήμα Γεωργικής Ανάπτυξης</p> <p>Τμήμα Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων</p> <p>Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Γεωργικής Ανάπτυξης είναι:</p> <p>Ο προγραμματισμός της γεωργικής ανάπτυξης, η κατάρτιση προγραμμάτων της Περιφέρειας και η παρακολούθηση της εκτέλεσής τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η εκπόνηση μελετών και η αξιολόγηση των μέτρων αγροτικής πολιτικής. - Η εξέταση προσφυγής κατά της απορριπτικής απόφασης του σχεδίου βελτίωσης, καθώς και κατά του κύρους των καταλόγων δικαιούχων εξισωτικής αποζημίωσης. <p>β) Τμήμα Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η σύνταξη τομεακών και λοιπών προγραμμάτων έργων υποδομής για τη μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, η ένταξή τους σε τομεακά εθνικά προγράμματα, καθώς επίσης η λήψη αντιπροσωπευτικών τιμών και η παρακολούθηση της πορείας των αγορών των γεωργικών προϊόντων. <p>7. Το Τμήμα Επικοινωνίας και Εξυπηρέτησης Πολιτών είναι αρμόδιο για το χειρισμό όλων των υποθέσεων των πολιτών που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα των υπηρεσιακών μονάδων της Περιφέρειας, από την υποβολή του αιτήματος μέχρι τη διεκπεραίωση της υπόθεσης, σε συνεργασία με τις καθύ ύλην αρμόδιες υπηρεσίες.</p> <p>8. Το Τμήμα Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.), διέπεται, σε ό,τι αφορά τη διάρθρωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητές του, από τις κείμενες ειδικές διατάξεις. Στην αρμοδιότητα του Γραφείου ανήκει η εξειδίκευση του σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο, στα ζητήματα οργάνωσης των κρατικών</p>	

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
υπηρεσιών για την πρόληψη, αντιμετώπιση φυσικών, τεχνολογικών ή άλλων καταστροφών.	
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΑΣΩΝ	
<p>Η Επιθεώρηση Δασών αποτελεί υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης. Εδρεύει στην περιοχή Τ.Ε.Ι Ηρακλείου (Δασικό Φυτόριο Φοινικιάς). Την Επιθεώρηση Δασών συγκροτούν οι Επιθεωρητές Δασών και το γραφείο υποστήριξης των Επιθεωρητών. Το Γραφείο στήριξης των Επιθεωρητών τηρεί τους φακέλους των υποθέσεων, έχει τη γραμματειακή εξυπηρέτηση και τήρηση αρχείου, καθώς και τη διαχείριση χρηματικού και υλικού και τη διαχειριστική και λογιστική εξυπηρέτηση της Επιθεώρησης γενικότερα.</p> <p>Έργο του Επιθεωρητή Δασών είναι η εποπτεία και ο έλεγχος των δασικών υπηρεσιών της περιφέρειάς του, ο έλεγχος των έργων και του προσωπικού που υπηρετεί σε αυτές καθώς και η διαπίστωση της εφαρμογής και τήρησης των διατάξεων και κανονισμών διαχείρισης και προστασίας του δάσους και της εν γένει δασικής νομοθεσίας.</p>	N. 2503/97, άρθρο 6, εδ. 8
ΝΟΜΑΡΧΙΑ	
1. Απελευθέρωση ακτών (αφαίρεση φρακτών για προσπέλαση στη θάλασσα).	1. Ν. 2971/2001, Ν. 1337/1983 (θέματα προστασίας του παράκτιου περιβάλλοντος)
2. Έλεγχος και εποπτεία προστατευτικών έργων και προσχώσεων σε ζώνη αιγιαλού.	2.Ν. 2971/2001 (καθεστώς αιγιαλού και παραλίας), ΑΥΟικ 11161116/1951/Α0006 (ΦΕΚ Β΄ 1049/27.11.97, Σύσταση, συγκρότηση και ορισμός μελών Επιτροπής για τη μελέτη, επεξεργασία και σύνταξη τελικού σχεδίου νόμου για τον αιγιαλό και παραλία).
3. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες Β και Γ κατηγορίας.	3. Ν. 2742/99, Ν. 1650/86 (Προστασία του περιβάλλοντος).
4. Έγκριση μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για μεταλλευτικές λατομικές κλπ δραστηριότητες.	4. Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη: Μελέτη που εκπονείται με βάση την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) 69269/5387/90 για μια συγκεκριμένη περιοχή (και όχι δραστηριότητα, όπως η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων) και αποσκοπεί στην εκτίμηση της περιβαλλοντικής κατάστασης και «σημασίας» αυτής και στην ένταξή της σε μια από τις κατηγορίες της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του Ν.1650/1986. Πηγή : Ν.1650/1986 και ΚΥΑ 69269/5387/1990
5. Έγκριση προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης (αξιολόγησης και περιβαλλοντικών όρων για έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας- ΑΠΕ).	5. Ν. 3299 (ΦΕΚ Α΄ 261 23.12.2004, Επενδυτικά σχέδια). παραγωγής ηλεκτρισμού από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και Συμπαρογωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (Σ.Η.Θ.Υ.Α), ν. 3468 (ΦΕΚ Α 129 27.6.2006, Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαρογωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
	Υψηλής Απόδοσης και λουπές διατάξεις), Αριθμ. Δ6/Φ1/οικ.5707 (ΦΕΚ Β 448 3.4.2007, Κανονισμός Αδειών Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και μέσω Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης) , Εγκύκλιος 123067/10-2-2004 (Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων), Απόφαση Αριθ. Η.Π. 11014/703/Φ104 ΦΕΚ 332/Β/20-3-2003, Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1650/1986 (Α' 160) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ ... και άλλες διατάξεις» (Α' 91).
6. Σύνταξη, παρακολούθηση της εφαρμογής των σχεδίων διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές.	6. Δ. 80/1990, ΦΕΚ 40Α/22.3.90, 1546/1985 προστασία του φυτικού γενετικού υλικού της χώρας, ΑΥΓεωρ 331739 Μητρώο επιχειρήσεων εμπορίας ειδών της άγριας πανίδας και της αυτοφυούς χλωρίδας (ΦΕΚ Β "Ι 94/8.3.99).
7. Παροχή πληροφοριών και συντονισμό δράσεων σχετικών με το περιβάλλον.	7. Ν. 1650/86 ο.τ. 2742/99 και 3044/02: διαδικασία χαρακτηρισμού των ΖΕΠ
8. Παρακολούθηση του προγράμματος καθαρές ακτές – καθαρές θάλασσες του ΥΠΕΧΩΔΕ.	8. Ν. 3231/3.6.99 Ρύπανση θάλασσας και ακτών με απορρίμματα
9. Γνωμοδότηση νομ. Συμβουλίου για μελέτη διαχείρισης στερεών αποβλήτων (για περιφερειακό σχεδιασμό).	9. ΥΑ Οικ. 69751 Πλαίσιο προδιαγραφών εκπόνησης ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης αποβλήτων σε Νομαρχιακό ή Περιφερειακό επίπεδο
10. Παρακολούθηση – μελέτη Ειδικών Χωροταξικών Μελετών και ΖΟΕ.	10. Ν. 2242/1994
11. Χορήγηση αδειάς (από Νομάρχη) για διάθεση, αξιοποίηση, προσωρινή αποθήκευση, ή μεταφόρτωση στερεών αποβλήτων.	11. ΚΥΑ 69728/824/96 (ΦΕΚ Β' 358/96, περί μέτρων και όρων για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων), ΚΥΑ 114218/97 (ΦΕΚ Β' 101697, κατάρτιση πλαισίου και προδιαγραφών διαχείρισης στερεών αποβλήτων, Εγκύκλιος 19, Οικ. 63011/4.4.2000, μέτρα και όροι διαχείρισης στερεών αποβλήτων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου).
12. Έλεγχος τήρησης (από Υπηρεσίες Ν.Α.) των όρων των αδειών για συλλογή και μεταφορά, διάθεση, αξιοποίηση, προσωρινή αποθήκευση, ή μεταφόρτωση στερεών αποβλήτων	12. άρθρο 5 παρ. 1 της Υγειονομικής Διατάξεως «περί συλλογής, αποκομιδής και διαθέσεως απορριμμάτων» (υπ' αριθμ. Ε1β/301/10.2.1964 κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας - Πρόνοιας και Εσωτερικών, Β' 63) - η οποία είχε εκδοθεί επί τη βάση της κατ' άρθρο 2 του α.ν. 2520/1940 «περί υγειονομικών

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
	διατάξεων» (Α' 273)
13. Η κήρυξη εκτάσεων ως αναδασωτέων ενεργείται με απόφαση του οικείου Νομάρχη	13. άρθρο 41 παρ. 1 του Ν.998/1979
14. Η κατάρτιση δασολογίου τοπικής κλίμακας ενεργείται με απόφαση της Δ/σης Δασών Νομαρχιακού επιπέδου.	14. άρθρο 3 Ν. 3208/2003
15. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στις Ν.Α. Στις Ν.Α. περιέχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των Νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας.	15. Συγκεκριμένα το Άρθρο 8 του ΠΔ 30/1996 (Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης). Παρ. 1.
16. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο φροντίζει για τη δημοσίευση στον τοπικό τύπο ανακοίνωσης και πρόσκλησης των πολιτών και των φορέων εκπροσώπησης τους για να λάβουν γνώση μιας ΜΠΕ και να διατυπώσουν απόψεις εντός 15 ημερών από τη δημοσίευση.	16. ΥΑ 75308/5512/90[1] του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και του υφυπουργού εθνικής Οικονομίας σ.σ. με το Άρθρο 24 § 1 Σ.σ. με το Άρθρο 10, § 3 Σ.σ. με τη Συνθήκη του Άαρχους, που υπογράφηκε την 25.6.1998.
17. Η άδεια εγκατάστασης έργων και δραστηριοτήτων με περιβαλλοντικές επιπτώσεις χορηγείται από το Νομάρχη	17. Άρθρο 4, παρ. 5 του Ν. 2516/97.
ΔΗΜΟΙ	
1. Σχεδιασμός, κατασκευή, συντήρηση, διαχείριση υποδομών συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης, εγγειοβελτιωτικών έργων και βιολογικού καθαρισμού.	1. ΠΔ 410/1995, άρθρο 24 υπό στοιχείο α), 1, (ΦΕΚ Α-231, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας - ΔΚΚ).
2. Εκμετάλλευση δημοτικών, κοινοτικών δασών έκτασης μέχρι 2.000 στρ.	2. ΝΔ 86/1969, άρθρο 41
3. Αποτύπωση ρεμάτων	3. Ν. 880/1979 , άρθρο 6
4. Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων – αποκομιδή διαχείριση αποβλήτων	4. ΚΥΑ 69728/824/1996 Μέτρα για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων (ΦΕΚ Β, 358/199, ΥΑ 49541/1424/86 «Στερεά απόβλητα» ((ΦΕΚ Β, 444/1986, Υπουργική Απόφαση Αριθ. Οικ. 113944 ΦΕΚ 1016/Β/17-11-1997, Εθνικός σχεδιασμός διαχείρισης στερεών αποβλήτων. (Γενικές κατευθύνσεις της πολιτικής διαχείρισης των στερεών αποβλήτων).
5. Καθαρισμός χώρων τελικής διάθεσης τοξικών- επικίνδυνων αποβλήτων/ χώρων εγκατάστασης και επεξεργασίας λυμάτων	5. ΚΥΑ 72751/3054/22.10/1.11.1985 Τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα, Υ.Α 19369/1546 “ ΦΕΚ 604/Β/18-7-1997 Μέτρα και όροι για την διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων
6. Παροχή συνδρομής στην Πυροσβεστική για την αντιμετώπιση πυρκαγιών σε περιοχές δασικού χαρακτήρα	6. Α. 28 ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') "Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας, άρθρο 115 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α')
7. Συμμετοχή σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης	7. Άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο ιγ): (υλοποίηση του πολεοδομικού

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
	σχεδιασμού, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), καθώς και κάθε άλλο σχέδιο χωροταξικού επιπέδου και η τήρηση των δεδομένων του κτηματολογίου της περιοχής τους, όπως αυτά προκύπτουν από το συνολικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση του Εθνικού Κτηματολογίου).
8. Μέρη για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους.	8. Άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, υπό στοιχείο ι): (χώροι πρασίνου, βοσκότοποι, υπαίθριοι κοινόχρηστοι χώροι, κοιμητήρια και δημοτικοί και κοινοτικοί χώροι άθλησης και αναψυχής).
9. Έλεγχος ηχορύπανσης, εκπομπής άλλων ρύπων και άλλων επιβαρύνσεων από τροχοφόρα.	9. Άρθρο 37 του ΔΚΚ, (μέτρα για την τήρηση της κοινής ησυχίας. ΦΕΚ Β'15/1996, Αριθ. 1023/2/37-ια. , αστυνομική διάταξη ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3).
10. Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων, κύρια μέρη των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της. Στην αρμοδιότητα των Δήμων και των Κοινοτήτων ανήκουν ιδίως: γ): η καθαριότητα και η διαχείριση των απορριμμάτων, η κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία λουτρών και αποχωρητηρίων, η): η προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η προστασία της ζωής και της υγείας των κατοίκων και η κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης, άμεσης βοήθειας και θεραπείας, ιβ): η προστασία, η αξιοποίηση και εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων μορφών ενέργειας, ιε): ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την ύδρευση, την άρδευση, την αποχέτευση την ηχορύπανση, τη ρύπανση των θαλασσών από πηγές ξηράς, την προστασία των επίγειων και υπόγειων υδάτινων αποθεμάτων και την προστασία του περιβάλλοντος , ιη): η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ή κοινοτικών εργαστηρίων και ο έλεγχος των υγρών, στερεών και αέριων αποβλήτων, της ρύπανσης των υδάτων και της θάλασσας, ιθ): Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις, καθώς και η άσκηση του υγειονομικού ελέγχου αυτών. Ο υγειονομικός έλεγχος ασκείται από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. στους οποίους λειτουργεί η Δημοτική Αστυνομία ή από τις Συμπολιτείες.	10. Άρθρο 24 του ΠΔ 410/1995, (ΦΕΚ Α-231, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας - ΔΚΚ).
11. Τέλος στην αρμοδιότητα των τοπικών ΟΤΑ (ή στους επί τη βάση σχετικής πολεοδομικής μελέτης αναδόχους αυτών ή σε νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ βάσει ειδικών διατάξεων, ανήκει η μέρη για την ανάπτυξη, βελτίωση, αναδάσωση και προστασία των πάρκων, αλσών και των εντός των πόλεων ή οικιστικών περιοχών δενδροστοιχιών	N. 998/1979, α. 5 παρ. 2
ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΗ	
1. Η Ελληνική Αγροφυλακή είναι αρμόδια για: α. την πρόληψη και καταστολή των αξιόποινων πράξεων που αφορούν στο αγροτικό περιβάλλον, στα αγροτικά κτήματα, στα αρδευτικά ύδατα και στην περιουσία του Δημοσίου, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και των οργανισμών κοινής ωφέλειας που βρίσκονται στο αγροτικό περιβάλλον β. την εκτίμηση αγροζημιών και την υπόδειξη στους αντιδικούντες για συμβιβαστική επίλυση των αστικών διαφορών τους που αφορούν τα αγροτικά	1. Ν. 3585/07 (ΦΕΚ Α 148/5.7.2007 Προστασία του περιβάλλοντος, αγροτική ασφάλεια και άλλες διατάξεις) πρώτο μέρος (Γενικές διατάξεις, Κεφάλαιο Α, άρθρο 3, παρ. 1)

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
<p>κτήματα¹ γ. την έκδοση αγρονομικών διατάξεων και τη δίωξη των παραβατών αυτών.</p>	
<p>2. Η Ελληνική Αγροφυλακή ασκεί στις αγροτικές εκτάσεις και αρμοδιότητες αστυνόμευσης, για την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν: α. στην πρόληψη των πυρκαγιών και στη λήψη των κατάλληλων προληπτικών μέτρων για την αποτροπή τους β. στην προστασία από τη μόλυνση και ρύπανση του εδάφους και των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, στη διάθεση επικίνδυνων και μη αποβλήτων, καθώς και στη βιώσιμη χρήση των υδάτινων πόρων γ. στην υλοτόμηση, στην εκχέρσωση και στην κατάτμηση των αγροτικών εκτάσεων, στη βόσκηση, στις περιφράξεις και την αυθαίρετη δόμηση στα αγροτικά κτήματα και στην άσκηση δραστηριοτήτων εντός αγροτικών εκτάσεων δ. στην προστασία των φυσικών αγωγών υδάτων από καταλήψεις, επικαλύψεις και εναποθέσεις απορριμμάτων, και του εδάφους από παράνομη αμμοληψία, διάβρωση, πλημμύρες και κατολισθήσεις, στην πρόληψη και τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων σε περιπτώσεις πλημμύρας ή ξηρασίας και στα μέτρα βελτίωσης των υδάτινων οικοσυστημάτων ε. στη διατήρηση των ειδών αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας, στη λαθροθηρία και την παράνομη αλιεία σε ποτάμια και λίμνες' στ. στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και την αναβάθμιση της δενδρώδους καλλιέργειας ζ. στην πρόληψη των φυτικών ή ζωικών ασθενειών, τη σφαγή ζώων εντός των καθορισμένων χώρων, τη σήμανση και καταγραφή των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς και την προστασία των ζώων η. στην κυκλοφορία των πάσης φύσεως αγροτικών μηχανημάτων και οχημάτων.</p>	2. Ν. 3585/07 ο.π.
<p>3. Η Ελληνική Αγροφυλακή παρέχει συνδρομή στις αστυνομικές και άλλες Αρχές ή Υπηρεσίες, στους Ο.Τ.Α. και στους φορείς διαχείρισης του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207/Α'), κατά την εκπλήρωση της αποστολής τους για θέματα που αφορούν ιδίως: α. στην προστασία των αρχαιολογικών, εκκλησιαστικών και μοναστηριακών θησαυρών β. στη δίωξη της καλλιέργειας και συγκομιδής φυτών από τα οποία παράγονται ναρκωτικές ουσίες και γενικά στη δίωξη της διακίνησης και εμπορίας ναρκωτικών γ. στη δίωξη της λαθρομετανάστευσης- δ. στην τήρηση των διατάξεων σχετικά με το κτηματολόγιο, το ελαιουργικό, αμπελουργικό και κτηνοτροφικό μητρώο¹ ε. στην τήρηση των κανονισμών των ζωνών και των σχεδίων διαχείρισης των προγραμμάτων δράσης για τις προστατευόμενες περιοχές-</p>	3. Ν. 3585/07 ο.π.
<p>στ. στην αποτροπή της υποβάθμισης της βιοποικιλότητας- ζ. στην τήρηση των κωδίκων των ορθών γεωργικών πρακτικών, στην ενημέρωση των αγροτών και στην ενθάρρυνση τους στην υιοθέτηση ορθότερων πρακτικών η. στην έκδοση βεβαιώσεων ποσοτικών στοιχείων και χαρακτηριστικών φυτικού και ζωικού κεφαλαίου¹ θ. στον έλεγχο της τήρησης των προβλεπόμενων από το νόμο όρων και προϋποθέσεων για την απόκτηση της ιδιότητας του νέου αγρότη- ι. στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού, του οικοτουρισμού και γενικότερα της υπαίθρου.</p>	
<p>4. Στην έδρα κάθε διοικητικής περιφέρειας συνιστάται μία Διεύθυνση Αγροφυλακής Περιφέρειας, που έχει ως αποστολή την άσκηση, μέσα στα όρια της τοπικής δικαιοδοσίας της, των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το άρθρο 3. Σε κάθε νομό συνιστάται τουλάχιστον ένα Αγρονομικό Τμήμα</p>	4. Ν. 3585/07, άρθρο 9.

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
1. Καταπολέμηση ρύπανσης, βεβαίωση των παραβάσεων και επιβολή κυρώσεων αναφορικά με τις απορρίψεις στη θάλασσα αποβλήτων ή άλλων υλικών προερχομένων από πλοία	1. του Ν. 3022/2002, άρθρο 2 παρ. 3
2. Συνδρομή στην κτηματική υπηρεσία κατά το χαρακτηρισμό του αιγιαλού	2. Ν. 2971/2001, άρθρο 5, παρ. 8 εδ. ε
3. Συνδρομή στην κτηματική υπηρεσία κατά την παραχώρηση αιγιαλού	3. Ν. 2971/2001, άρθρο 14, παρ. 6
2. Ο Γενικός Γραμματέας προϊστάται όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Κατευθύνει, συντονίζει, εποπτεύει και ελέγχει τη δράση των υπηρεσιών και των υπαλλήλων της Περιφέρειας. Είναι πειθαρχικός προϊστάμενος των υπαλλήλων της Περιφέρειας και μπορεί να επιβάλει την ποινή της επίπληξης και του προστίμου μέχρι και των αποδοχών ενός μηνός. Ο Γενικός Γραμματέας προϊστάται επίσης των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια.	2. Ν. 2503/97 (ΦΕΚ Α' 107/30-5-1997, Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις, Ν. 2932/2001 - (ΦΕΚ 145) Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές - Σύσταση Γενικής Γραμματείας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής - Μετατροπή Λιμενικών Ταμείων σε Ανώνυμες Εταιρείες και άλλες διατάξεις).
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ	
<p>1. Το Πυροσβεστικό Σώμα είναι Σώμα Ασφαλείας και υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, με τοπική αρμοδιότητα, που εκτείνεται σε όλη την επικράτεια, εκτός από τους χώρους για τους οποίους ειδικές διατάξεις προβλέπουν αρμοδιότητα άλλων Υπηρεσιών. Ασκεί δια των Υπηρεσιών του τις ακόλουθες ιδίως αρμοδιότητες:</p> <p>α. Την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, όπως σεισμοί, πλημμύρες, χημικές – βιολογικές – ραδιολογικές – πυρηνικές (Χ.Β.Ρ.Π.) απειλές, καθώς και τη διάσωση ατόμων και υλικών αγαθών, που κινδυνεύουν από αυτές. Για το σκοπό αυτό, αξιοποιεί τα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία και πληροφορίες, προετοιμάζει, οργανώνει και κινητοποιεί τις πυροσβεστικές δυνάμεις, μέσα και εξοπλισμό και ζητά τη συνδρομή άλλων Αρχών, Υπηρεσιών και Φορέων.</p> <p>β. Τη διάσωση και παροχή κάθε δυνατής συνδρομής σε άτομα των οποίων απειλείται ή εκτίθεται σε κίνδυνο η ζωή και η σωματική τους ακεραιότητα από κάθε είδους ατυχήματα, όπως αεροπορικά, σιδηροδρομικά, τροχαία, εργατικά, πτώση σε λίμνες ή ποταμούς, εγκλωβισμός σε ανελκυστήρες ή άλλους χώρους και εγκαταστάσεις, δυσπρόσιτες ορεινές περιοχές, σπήλαια καθώς και την ειδοποίηση των αρμοδίων Υπηρεσιών για τη μεταφορά τους σε ιδρύματα παροχής ιατρικής συνδρομής ή περίθαλψης.</p> <p>γ. Την περιφρούρηση και διαφύλαξη της περιουσίας που καταστράφηκε ή απειλήθηκε από πυρκαγιές ή άλλες καταστροφές, μέχρι την παράδοσή της σε αστυνομικά όργανα ή τους κατόχους της.</p> <p>δ. Τη διατήρηση και προστασία της κοινωνικής ασφάλειας από τα εγκλήματα εμπρησμού (άρθρα 264, 265, 266, 267 Π.Κ.).</p> <p>ε. Τη θέσπιση και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας πυροπροστασίας.</p> <p>στ. Την πιστοποίηση των εθελοντών πυροσβεστών, που υπάγονται στις διατάξεις του Ν.1951/1991 (ΦΕΚ 84-Α') και των εθελοντών και εθελοντικών ομάδων, που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της αποστολής του Πυροσβεστικού Σώματος, αλλά δεν έχουν οργανωθεί σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις, καθώς και του προσωπικού πυρασφαλείας επιχειρήσεων και άλλων φορέων, που προβλέπεται από τη νομοθεσία πυροπροστασίας. Για την πιστοποίηση του προσωπικού πυρασφαλείας επιχειρήσεων και άλλων φορέων, καταβάλλεται ειδικό παράβολο, που θεσπίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης.</p>	1. Ν. 2612/1998, άρθρο 1, (βλ. επίσης Π.Δ. 71/1988, άρθρο 15, πυροπροστασία σε σπίτια Δ/γν ή Α.Π.Σ. 39112 Φ.701.2/12-10-1998, Δ/γν ή Α.Π.Σ. 46819 Φ.701.2/11-09-2004)

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας προΐσταται όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Ο Γενικός Γραμματέας προΐσταται των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια.	2. Ν. 2503/97 (ΦΕΚ Α' 107/30-5-1997, Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	
1. Η Ελληνική Αστυνομία δημιουργήθηκε με τη συγχώνευση της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων και έχει ως αποστολή: α) την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας. β) την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.	1. Ν. 2800/2000 (ΦΕΚ Α 41), άρθρο 8
2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας προΐσταται όλων των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Ο Γενικός Γραμματέας προΐσταται των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια.	2. Ν. 2503/97 (ΦΕΚ Α' 107/30-5-1997, Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	
1. Η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων είναι Ειδική Περιφερειακή Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ που έχει ως αποστολή την προστασία των εναλίων αρχαιοτήτων. Η αρμοδιότητα της Υπηρεσίας εκτείνεται σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Αναλυτικά, η Εφορεία ασκεί τις εξής δραστηριότητες: Εντοπισμό, έρευνα εναλίων αρχαίων και μέριμνα για την διασφάλιση αυτών, συντήρηση εναλίων αρχαίων, οργάνωση μουσείων εναλίων αρχαίων, εποπτεία έργου ινστιτούτων εναλίων δραστηριοτήτων, ωκεανογραφικών ιδρυμάτων και αποστολών, έλεγχο των θαλασσίων και υποβρυχίων δραστηριοτήτων που μπορούν να προκαλέσουν άμεση ή έμμεση βλάβη σε αρχαία, πρόωθηση της διαδικασίας αποδέσμευσης θαλασσίων περιοχών για υποβρύχια δραστηριότητα με αναπνευστικές συσκευές για εκπαιδευτικούς και ψυχαγωγικούς σκοπούς.	1. Ν. 2121/93, «Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα» (ΦΕΚ 25/ 4 Μαρτίου 1993), Ν. 3028/02 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», (ΦΕΚ 153/ 28 Ιουνίου 2002, σχετικά με Εθνικό Συμβούλιο Μουσείων, Ν. 3525 «Πολιτιστική Χορηγία», (ΦΕΚ 16/ 26 Ιανουαρίου 2007).
2. Η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων είναι Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Η αρμοδιότητα της Εφορείας ανάγεται σε όλα τα θέματα σχετικά με τη διατήρηση, προστασία και τη φύλαξη των αρχαιοτήτων, την επιστημονική έρευνα, την αποκάλυψη, τη διατήρηση, τη συντήρηση, την ανάδειξη των αρχαιοτήτων, και την έκθεσή τους στα Μουσεία, τη μελέτη, τον προγραμματισμό, τη διαχείριση και την εκτέλεση οιοδήποτε αρχαιολογικού έργου συντήρησης, επισκευής, αποκατάστασης, αναστήλωσης, ανάδειξης και διαμόρφωσης των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, καθώς και του φυσικού ή μη περιβάλλοντός τους, την εκτέλεση όλων των ανωτέρω έργων με αυτεπιστασία και απολογιστικά, την επιστημονική μελέτη και δημοσίευση των αρχαιοτήτων, τη διαχείριση των μνημείων των αρχαιολογικών χώρων, των Μουσείων και των Συλλογών, στον χώρο ευθύνης της, που ανήκουν στο κράτος, καθώς και με την εν γένει μέριμνα εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας περί προστασίας των αρχαιοτήτων.	2. Ν. 3028/02, άρθρο 1 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς», Ν. 2121/93 «Πνευματική Ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα» (ΦΕΚ 25/ 4 Μαρτίου 1993), (ΦΕΚ 153/ 28 Ιουνίου 2002, σχετικά με Εθνικό Συμβούλιο Μουσείων, Ν. 3525 «Πολιτιστική Χορηγία», (ΦΕΚ 16/ 26 Ιανουαρίου 2007).
ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	
1. Η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Είναι ανώνυμη εταιρεία με μία μετοχή και μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο.	1. Ν. 973/79, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού

ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*	
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ
Εποπτεύεται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών	δικαίου.
2. Είναι αρμόδια για τον καθορισμό των οριογραμμών αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού	2. Ν. 2971/2001, άρθρο 5
3. Διαχειρίζεται την περιουσία του Δημοσίου. Διαχείριση κρατικής περιουσίας θεωρείται το σύνολο των ενεργειών, που σχετίζεται με την αξιοποίηση μέρους των υλικών και άυλων αγαθών, που έχει στην κατοχή του το κράτος και μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα, για να προωθήσει, να τακτοποιήσει, ή να επιλύσει οικονομικά θέματα. Τέτοια υλικά και άυλα αγαθά είναι τα δημόσια ακίνητα, οι κρατικές υπηρεσίες και οι υποδομές.	3. Ν.3429/2005 περί ΔΕΚΟ.

Κεφάλαιο 2 : Το νομικό καθεστώς του οικοτόπου 2250*

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφεται κατ’ άρθρο το νομικό πλαίσιο προστασίας του οικοτόπου 2250* στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών, ή τοπικών διατάξεων (π.χ. χωροταξικό σχέδιο, χρήσεις γης κλπ.) ανά περιοχή μελέτης του προγράμματος.

2.1. Περιγραφή νομικού καθεστώτος του οικοτόπου 2250* στην Ελλάδα

Αντιδρώντας στις πολλαπλασιαζόμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και την μεταγενέστερη υιοθέτηση της Συνθήκης των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, η Ελλάδα θέσπισε το ν. 2206/94 για να επικυρώσει τη Συνθήκη της UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change). Ο νόμος αυτός ήταν το πρώτο βήμα στην δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου για την κλιματική αλλαγή. Αργότερα, η Ελλάδα επεξεργάστηκε και υιοθέτησε το πρώτο πρόγραμμα για την κλιματική αλλαγή, επονομαζόμενο ως το Ελληνικό πρόγραμμα δράσης⁹. Το Ελληνικό δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος διέπεται έως σήμερα σε επίπεδο εθνικής έννομης τάξης κατά κύριο λόγο από τη χρήση των εργαλείων άμεσης παρέμβασης (άδειες λειτουργίας βιομηχανικών εγκαταστάσεων – βασικό μέρος των οποίων είναι οι ΜΠΕ¹⁰ -Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων-, επιβολή μεταγενέστερων όρων και προστίμων κ.α.). Τα εργαλεία άμεσης παρέμβασης θα μπορούσαν να έχουν σημαντικά αποτελέσματα στη μείωση των εκπομπών και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, εφόσον εφαρμόζονταν από τις περιφέρειες¹¹. Οι εξαρτημένες από μια μητροπολιτική κεντρική εξουσία περιφέρειες θα μπορούσαν με τη σειρά τους να προωθήσουν τις προσταγές της κεντρικής εξουσίας, εφόσον το αρμόδιο Υπουργείο έδινε σαφείς οδηγίες. Στην Ελλάδα όμως, το μοναδικό κράτος μέλος της ΕΕ, το οποίο μέχρι το 2009 δεν διαθέτει αυτόνομο Υπουργείο Περιβάλλοντος, δεν αναλαμβάνονται συντονισμένες προσπάθειες παρατήρησης, καταγραφής και βελτίωσης του περιβάλλοντος. Καμία προσπάθεια αναδιάρθρωσης και κωδικοποίησης της εθνικής νομοθεσίας δεν γίνεται. Η αναζήτηση των αρμοδιοτήτων των φορέων, που αναλαμβάνουν την ευθύνη να εφαρμόσουν τη νομοθεσία στην πράξη, αποτελεί ίσως το συνηθέστερο πρόβλημα της νομικής κοινότητας της χώρας μας.

Σημειώνεται ότι, η Ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπει εξειδικευμένες διατάξεις για την προστασία του οικοτόπου 2250*. Η προστασία του συγκεκριμένου οικοτόπου συντελείται μέσω γενικών διατάξεων για το περιβάλλον, μέσω διατάξεων, που αφορούν στα προστατευόμενα αγαθά, τα οποία βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με τον οικοτόπο, (ακτή, αυτοφυή, αιγιαλό κλπ.) και μέσω μελετών ερευνητικών φορέων. Μια σημαντική μελέτη, που συντάχθηκε στο πλαίσιο της Δράσης Α6 του προγράμματος LIFE 04 NAT GR 000104 με τίτλο «Πιλοτικό Δίκτυο μικροαποθεμάτων Φυτών στη δυτική Κρήτη» και υλοποιήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία MAIX διερεύνησε το έτος 2006 επιτυχώς το θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης και διατήρησης των σπάνιων και/ή απειλούμενων

ειδών, εξάγοντας αξιοποιήσιμα και για την παρούσα μελέτη αποτελέσματα με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας των ειδών *Juniperus* και του οικοτόπου 2250*, που πραγματεύονται στην παρούσα¹².

2.1.1. Σύμβαση της Βέρνης (Ν. 1335/1983)

Η Σύμβαση της Βέρνης υπογράφηκε τον Σεπτέμβριο του 1979 και τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 1982. Στο εθνικό δίκαιο της Ελλάδας ενσωματώθηκε με το Ν. 1335/83 (ΦΕΚ 32 Α', 14.3.1983)¹³. Ένα σημαντικό μέρος της περιβαλλοντικής νομολογίας του πέμπτου τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετίζεται με διάφορες αρχές και διεθνείς συνθήκες εδραζόμενες στο διεθνές και Ευρωπαϊκό δίκαιο περιβάλλοντος, όπως με αυτή της Σύμβασης της Βέρνης για τη διατήρηση της Ευρωπαϊκής πανίδας και χλωρίδας¹⁴ δίχως να περιμένει την τυπική ενσωμάτωσή τους από τον Έλληνα νομοθέτη¹⁵.

2.1.1.1. Άρθρο 1

Σύμφωνα με το άρθρο 1 τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεώνονται να προστατεύουν τους πληθυσμούς της άγριας χλωρίδας και πανίδας και να δίνουν ιδιαίτερο βάρος στα ευάλωτα είδη και σε όσα κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Στα τελευταία συμπεριλαμβάνονται και τα μεταναστευτικά είδη.

2.1.1.2. Άρθρο 4

Συγκεκριμένα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναλαμβάνει: Να πάρει τα κατάλληλα και απαραίτητα μέτρα, νομοθετικά ή διοικητικά, που θα διασφαλίσουν την διατήρηση των βιοτόπων της άγριας χλωρίδας και πανίδας (ιδιαίτερα, των ειδών που θα αναφέρονται στα Παραρτήματα I και II) καθώς και την διατήρηση και την προστασία των φυσικών βιοτόπων που απειλούνται.

Να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία περιοχών σημαντικών για τα μεταναστευτικά είδη που αναφέρονται στα Παραρτήματα II και III και οι οποίες βρίσκονται στην κατάλληλη θέση σε σχέση με τις μεταναστευτικές οδούς για να χρησιμοποιούνται για ξεχειμώνιασμα, στάση, εύρεση τροφής, αναπαραγωγή ή αλλαγή φτερώματος (Άρθρο 4,3).

2.1.1.3. Άρθρο 6

Το άρθρο 6β προβλέπει την απαγόρευση της εκ προθέσεως βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή περιοχών ανάπαυσης των ειδών του Παραρτήματος II. Το περιεχόμενό του είναι σαφές και αυστηρό. Όμως, η επεξηγηματική αναφορά της Σύμβασης αναφέρει ότι το άρθρο πρέπει να εφαρμόζεται μόνο για τις σημαντικές περιοχές αναπαραγωγής και ανάπαυσης. Η εφαρμογή του άρθρου 6,β απαιτεί αναγνώριση των σημαντικών περιοχών αναπαραγωγής και ανάπαυσης για τα είδη του Παραρτήματος.

2.1.1.4. Άρθρο 9

Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να κάνουν κάποιες παρεκκλίσεις στις υποχρεώσεις τους για τα άρθρα 4 και 6, αλλά μόνο σε πολύ περιορισμένες και συγκεκριμένες περιστάσεις (όπως προς όφελος της δημόσιας υγείας και ασφάλειας). Η χρήση του δικαιώματος παρέκκλισης δεν πρέπει ποτέ να βλάπτει την επιβίωση του σχετικού πληθυσμού προστατευόμενου είδους.

2.1.1.5. Παράρτημα I

Το Παράρτημα I περιλαμβάνει κατάλογο φυτών (Παράρτημα 3 της παρούσης).

2.1.1.6. Παράρτημα II και III

Το Παράρτημα II είναι ένας κατάλογος αυστηρά προστατευόμενων ειδών της πανίδας και περιλαμβάνει μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής ορνιθοπανίδας. Το Παράρτημα III καλύπτει όλα σχεδόν τα είδη πουλιών που λείπουν από το Παράρτημα II, εκτός από 11 είδη «Larus marinus, Corvus corone κ.λ.π.».

2.1.2. Νόμος 1650/1986 (προστασία περιβάλλοντος)

Ο Νόμος 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος, αποτελεί σήμερα τη βασική διάταξη για την περιβαλλοντική προστασία στη χώρα μας. Ο Έλληνας νομοθέτης ανταποκρινόμενος στις τάσεις τόσο του Κοινοτικού, όσο και του διεθνούς δικαίου, θέσπισε το Ν. 1650/1986, σύμφωνα με τον οποίο, *«οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, ευθύνεται σε αποζημίωση, εκτός αν αποδείξει ότι η ζημία οφείλεται σε ανωτέρα βία ή ότι προήλθε από υπαίτια ενέργεια τρίτου, που ενήργησε δολίως¹⁶»*.

Στηριζόμενο στο Ν. 1650/1986, το ΣτΕ δέχθηκε στη νομολογία του ότι, η επιβολή αυστηρότερων όρων και περιορισμών δόμησης σε περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης κατά την έννοια του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, δεν παραβιάζει την αρχή της ισότητας¹⁷.

Έτσι ο Ν. 1650/1986 μπορεί να εφαρμοστεί στους υπό προστασία οικοτόπους 2250* καθώς για την κήρυξη περιοχών ως προστατευόμενων, προαπαιτείται η εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) σύμφωνα με το ν. 1650/86.

2.1.2.1. Σκοπός

Σκοπός του νόμου 1650/1986 είναι η θέσπιση θεμελιωδών κανόνων και η καθιέρωση κριτηρίων και μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος, έτσι ώστε ο άνθρωπος, ως άτομο και ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, να ζει σε ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον, μέσα στο οποίο να προστατεύεται η υγεία του και να ευνοείται η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

2.1.2.2. Άρθρο 11

Στο άρθρο 11 του νόμου αναφέρεται η δυνατότητα λήψης μέτρων για την προστασία του εδάφους. Συγκεκριμένα με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας καθορίζονται τα μέτρα και οι τρόποι προστασίας των εδαφών από τις φυσικές ζημιές και ιδίως από διάβρωση, έλλειψη αερισμού, αποξήρανση, υπεργήρανση, καταστροφή δομής, αλάτωση, αποκάλυψη δυσμενών οριζόντων, χημική εξάντληση, υπερλίπανση ή ακατάλληλη λίπανση, προσθήκη τοξικών ουσιών από τη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, για τη διατήρηση και αύξηση της παραγωγικότητάς τους.

2.1.2.3. Άρθρο 18

Κατά το Ν. 1650/1986 ανατίθεται ΕΠΜ (Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη) του άρθρου 18 από Δημόσιο, ΝΠΙΔ, φυσικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων (κατ'εφαρμογή του άρθρου 21). Στη συνέχεια παραλαμβάνεται η ΕΠΜ από το Τμήμα διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ και εκδίδεται απόφαση του Γεν. Δ/ντη Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ για επεξεργασία Προεδρικού Διατάγματος (Π.Δ.). Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τέλος μετά από γνωμοδότηση του ΣτΕ και πρόταση των συναρμοδίων Υπουργών μπορεί να προβεί στην έκδοση Προεδρικού Διατάγματος.

2.1.2.4. Άρθρο 19

Σύμφωνα με το άρθρο 19 § 1,3,5 του Ν. 1650/1986 με Κοινή Υπουργική απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και των Συναρμόδιων Υπουργών μπορεί μια δραστηριότητα εντός του οικοτόπου με απειλούμενα είδη αυτοφυούς χλωρίδας να απαγορευθεί.

2.1.2.5. Άρθρο 20

Βάσει του άρθρου 20 του Νόμου 1650/1986 μπορούν να καταρτιστούν κατάλογοι προστατευομένων ειδών, να καθοριστούν μέτρα και όροι όρων έρευνας μέσω Κοινής Υπουργικής απόφασης του ΥΠΕΧΩΔΕ σ.σ. με τους Συναρμόδιους Υπουργούς. (βλ. παρακάτω ΠΔ 67/1981).

2.1.2.6. Άρθρο 21

Βάσει του άρθρου 21 § 6 του Νόμου 1650/1986 μπορούν να τεθούν απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί για έργα και δραστηριότητες με περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε στοιχεία, ή σύνολα της φύσης και του τοπίου.

2.1.2.7. Άρθρο 23

Στο άρθρο 23 προβλέπεται η δημιουργία ζωνών ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων.

2.1.2.8. Άρθρο 27

Στο άρθρο 27 προβλέπεται η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στο Νομόρχη. Συγκεκριμένα, αρμοδιότητες, που σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου ασκούνται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αποκλειστικά ή σε συνεργασία με τον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, είναι δυνατό να μεταβιβάζονται με αντίστοιχη υπουργική απόφαση στους νομάρχες ή, προκειμένου για τις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, στην Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας και τους Οργανισμούς Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.

2.1.3. ΚΥΑ 33318/3028/1998 (Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.)

Για περισσότερο από 25 χρόνια η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργεί ένα δίκτυο προστατευόμενων περιοχών με σκοπό την προστασία της άγριας πανίδας και χλωρίδας από τις ανθρώπινες παρεμβάσεις. Η προστασία κλιμακώνεται σε ζώνες (δρυμοί, μνημεία της φύσης, βιογενετικά αποθέματα, αισθητικά δάση, εκτροφεία θηραμάτων, κλπ.) και ρυθμίζεται αντίστοιχα η μορφή των επιτρεπόμενων παρεμβάσεων, ώστε να μην κλονίζεται η οικολογική ισορροπία.

Στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 η περιβαλλοντική αδειοδότηση πραγματοποιείται σε διοικητικό επίπεδο κατά ένα βαθμό υψηλότερο σε σχέση με το επίπεδο περιβαλλοντικής αδειοδότησης των αντίστοιχων έργων εκτός των περιοχών του δικτύου, ώστε να διασφαλίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό η αντικειμενικότητα, η μέριμνα για το φυσικό περιβάλλον και η εξέταση των συνδυαζόμενων επιπτώσεων¹⁸.

Το δίκτυο αυτή τη στιγμή καλύπτει πάνω από 26.000 περιοχές σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνολικής έκτασης 850.000 τ.χλμ., που αποτελεί περίπου το 20% του Ευρωπαϊκού εδάφους. Το δίκτυο Natura 2000 είναι το μεγαλύτερο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών στον κόσμο και αποτελεί την επιβεβαίωση ουσιαστικά της σημασίας που δίνουν οι Ευρωπαίοι πολίτες στην προστασία της βιοποικιλότητας. Νομική βάση του Natura 2000 αποτελούν οι Οδηγίες για τα πτηνά (79/409/ΕΟΚ) και για την προστασία της άγριας πανίδας και χλωρίδας (92/43/ΕΟΚ). Αυτές οι δύο Οδηγίες μαζί δημιουργούν τη ραχοκοκαλιά της Ευρωπαϊκής «εσωτερικής» πολιτικής για την περιβαλλοντική προστασία. Στόχος αυτής της πολιτικής είναι, η ενσωμάτωση αναπτυξιακών δράσεων στην περιβαλλοντική προστασία, ώστε να εξασφαλίζεται ότι πολιτικές για τη γεωργία, την ενέργεια και τις μεταφορές και προστασία του φυτικού και ζωϊκού κεφαλαίου της Ευρώπης τελούν σε μια «συμβιωτική σχέση».

Με την ΚΥΑ 33318/ 3028/1998 συντελέσθηκε στην Ελλάδα η εφαρμογή της Οδηγίας 43/92/ΕΟΚ, ακρογωνιαίου λίθου του δικτύου NATURA 2000 (για κατάλογο προστατευόμενων ειδών βλ. Παράρτημα ΙΙ της παρούσας). Στο δίκτυο υπάγεται σχεδόν το ¼ της ελληνικής επικράτειας¹⁹. Η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει σήμερα 151

Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και 239 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Οι δύο κατάλογοι περιοχών παρουσιάζουν μεταξύ τους επικαλύψεις όσον αφορά τις εκτάσεις τους. Μάλιστα, 31 τόποι έχουν οριστεί ταυτόχρονα ως ΖΕΠ και έχουν προταθεί και ως ΤΚΣ²⁰.

2.1.3.1. Σκοπός

Σκοπός της απόφασης αυτής είναι, η θέσπιση διατάξεων για την προστασία της βιολογικής ποικιλότητας με τη λήψη των αναγκαίων και ενδεδειγμένων μέτρων, ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση, ή η αποκατάσταση σε ικανοποιητικό βαθμό των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) και των άγριων ειδών χλωρίδας και πανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας" και της οδηγίας 97/62/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 1997 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων "για την τεχνική και επιστημονική αναπροσαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

2.1.3.2. Άρθρο 3

Το άρθρο 3 προβλέπει τη συμμετοχή της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Ειδικών Ζωνών Διατήρησης "Natura 2000" και καθορίζει ότι, αρμόδιος φορέας για την εθνική συμμετοχή στη σύσταση του δικτύου "Natura 2000" ορίζεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων (Γενική Δ/ση Περ/ντος) Για την υλοποίηση των στόχων της παραγράφου 1 συναρμόδια είναι τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας (Δνση Αγροτικής Πολιτικής).

2.1.3.3. Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 προβλέπεται η σύνταξη εθνικού κατάλογου Ειδικών Ζωνών Διατήρησης.

2.1.3.4. Άρθρο 6

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΚΥΑ 33318/ 3028/1998, όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ 14849/853/ 2008 μπορούν να συσταθούν Ειδικές ζώνες διατήρησης.

2.1.3.5. Άρθρο 10

Σύμφωνα με τα άρθρο 10 μπορούν να διενεργηθούν έλεγχοι. Αρμόδιες να διενεργούν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους τακτικούς και έκτακτους ελέγχους είναι οι Νομαρχιακές, ή Περιφερειακές, ή κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας, ενώ ανάθεση ελέγχων μπορεί να γίνει αυτοτελώς και από τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας ή και άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργείου.

2.1.3.6. Άρθρο 12

Στο άρθρο 12 προβλέπονται απαγορεύσεις για την προστασία των φυτικών ειδών.

2.1.3.7. Άρθρο 15

Στο άρθρο 15 προβλέπεται δημιουργία κατάλογου των ιδιαίτερα προστατευόμενων ειδών.

2.1.3.8. Άρθρο 19

Σύμφωνα με το άρθρο 19 σ.σ. με Ν. 1650/1986 μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις.

2.1.3.9. Άρθρο 20

Σύμφωνα με τον πίνακα του άρθρου 20 της ΚΥΑ 33318/3028/1998 σ.σ. με το άρθρο 2 Α, 5, α της ΥΑ 14849/853/2008, που τον τροποποίησε, ρητά προστατεύονται οι παρακτιες και ενδοχωρικές θίνες με *juniperus spp** (βλ. παράρτημα 4 της παρούσας).

2.1.4. Ν. 998/1979 (προστασία δασικών εκτάσεων)

Ο Νόμος 998/1979 είναι ένα πολύ χρήσιμο θεσμικό εργαλείο στην κατεύθυνση της προστασίας του οικοτόπου 2250*. Αρχικά σύμφωνα με το Ν. 248/1976 (περί φύλλου καταγραφής, μητρώου ιδιοκτησίας και οριοθεσίας των δασικών εκτάσεων και προστασίας των δημοσίων δασικών εκτάσεων" (ΦΕΚ 6Α') «ως δημόσιαι δασικαί εκτάσεις ... λογίζονται αι δασικαί εκτάσεις αι κριθείσαι ως ανήκουσαι εις το Δημόσιον ή ν.π.δ.δ., ως ιδιωτικά δέ αι τοιαύται αίτινες ανεγνωρίσθησαν ως ανήκουσαι εις ιδιώτας».

Αργότερα ο Ν. 248/1976 τροποποιήθηκε με το Ν. 998/1979, ο οποίος ρυθμίζει τους όρους και τη διαδικασία της οριοθεσίας των δασικών εκτάσεων, δημοσίων και ιδιωτικών και της συντάξεως φύλλου καταγραφής (κτηματικού χάρτη) και μητρώου ιδιοκτησίας από συνεργεία κτηματογραφήσεως που συγκροτούνται από τον Υπουργό Γεωργίας (άρθρα 1, 3, 5). Μόλις αρχίσει η σύνταξη του κτηματικού χάρτη μιας περιοχής καλούνται όσοι αξιώνουν οποιοδήποτε εμπράγματο δικαίωμα στην υπό κτηματογράφηση δασική έκταση να προβάλλουν τις αξιώσεις τους με υπόμνημα (άρθρο 7 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 81 του Ν. 998/1979).

2.1.4.1. Σκοπός

Σκοπός του νόμου 998/1979 είναι ο καθορισμός των συγκεκριμένων μέτρων προστασίας «...δια την διατήρησιν, ανάπτυξιν και βελτίωσιν των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας εντός του πλαισίου και προς τον σκοπόν της διατηρήσεως και βελτιώσεως του όλου φυσικού περιβάλλοντος και εν συναρτήσει προς το ιδιαίτερον νομικόν καθεστώς το διέπον την ιδιοκτησίαν και την

εκμετάλλευσιν τούτων, ως και ο προσδιορισμός, κατά περιπτώσιν ή κατηγορίας περιπτώσεων, των όρων και προϋποθέσεων υπό τας οποίας τα δάση και αι δασικά εν γένει εκτάσεις ή τμήματα αυτών δύναται να μεταβάλλουν την κατά προορισμόν χρήσιν των ή να εξυπηρετούν και άλλας χρήσεις, δια λόγους επιβαλλομένους εκ δημοσίου συμφέροντος...».

2.1.4.2. Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 καθορίζονται οι αρμοδιότητες για την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων καθώς και η λήψη των ειδικότερων μέτρων, που ανήκουν στην αρμοδιότητα της δασικής υπηρεσίας.

2.1.4.3. Άρθρο 13

Στο άρθρο 13 προβλέπεται η τήρηση δασολογίου από την κεντρική Δασική Υπηρεσία. Αυτή είναι αρμόδια να καταρτίζει και να τηρεί γενικό δασολόγιο στο οποίο καταχωρούνται, τα εμφανιζόμενα στους δασικούς χάρτες δάση και οι δασικές εκτάσεις, όπως επίσης τα διακριβωθέντα όρια και η συνολική έκτασή τους. Στο δασολόγιο σημειώνονται επίσης τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της δασικής βλαστήσεως εκάστης περιοχής (κατηγορίες δασών, είδος βλαστήσεως, πυκνότητα, ηλικία, ή άλλες προσδιοριστικές λεπτομέρειες).

2.1.4.4. Άρθρο 19

Στο άρθρο 19 προβλέπεται η δυνατότητα λήψης μέτρων προστασίας της Χλωρίδας και Πανίδας.

2.1.4.5. Άρθρο 14

Σύμφωνα με το άρθρο 14 το Ν. 998/1979 μια έκταση κηρύσσεται δασική.

2.1.4.6. Άρθρο 20

Στο άρθρο 20 προβλέπεται η δυνατότητα σήμανσης των δασών και των δασικών εκτάσεων με πινακίδες.

2.1.4.7. Άρθρο 38

Περαιτέρω βάσει του άρθρου 38 του Ν. 998/1979 σε συνδυασμό με το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος, σε περίπτωση καταστροφής, ή αποψιλώσεως δημόσιου, ή ιδιωτικού δάσους, ή δασικής εκτάσεως είναι υποχρεωτική η κήρυξή τους ως αναδασωτέων).

2.1.4.8. Άρθρο 71

Σύμφωνα με το άρθρο 71, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγρ. 1 του άρθρου 46 του Ν. 2145/1993 (ΦΕΚ Α' 88) απαγορεύεται η εκχέρσωση και η δόμηση εντός του δάσους. Μάλιστα ο νόμος προβλέπει ότι, «... εργολάβοι, υπεργολάβοι, κατασκευαστές, οι εντολείς τους και κάθε τρίτος που επιχειρεί άνευ δικαιώματος η

καθ’ υπέρβαση των υπό του παρόντος νόμου προβλεπομένων εξαιρέσεων, την ανέγερση οιουδήποτε κτίσματος ή κατασκευάσματος, οριστικής ή προσωρινής μορφής, ή πραγματοποιεί οιασδήποτε φύσεως εγκατάσταση εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως, δημόσιας ή ιδιωτικής, τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή..»).

2.1.4.9. Αρμοδιότητα Περιφέρειας

Αρμόδια για την περιφερειακή δασική ανάπτυξη και προστασία των δασών είναι η Διεύθυνση Δασών της Περιφέρειας.

Η αρμοδιότητά της αυτή προκύπτει από το Ν. 2503/97 (ΦΕΚ Α΄ 107/30-5-1997, Διοίκηση, οργάνωση, στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις), σύμφωνα με το Μέρος πρώτο, Κεφάλαιο Α, Άρθρο 1, του οποίου, η Περιφέρεια συμβάλλει στον εθνικό σχεδιασμό και στο πλαίσιο του σχεδιάζει, προγραμματίζει και εφαρμόζει τις πολιτικές για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της ανάπτυξη. Κατά το Άρθρο 3, παρ. 5 του Ν. 2503/97 ο Γενικός Γραμματέας προΐσταται επίσης των αστυνομικών, των πυροσβεστικών και λιμενικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εποπτεύει τα Ν.Π.Δ.Δ. που εδρεύουν στην Περιφέρεια και δεν εποπτεύονται από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες και υπουργεία.

Η Διεύθυνση Δασών της Περιφέρειας συγκροτείται από τα παρακάτω τρία Τμήματα :

Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης

Τμήμα Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων

Τμήμα Δασικό

Οι αρμοδιότητες των Τμημάτων της Διεύθυνσης Δασών είναι :

α) Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης - Η κατάρτιση ετήσιων και πολυετών προγραμμάτων γενικότερου ενδιαφέροντος, καθώς και η μελέτη θεμάτων δασικής ανάπτυξης. - Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσεως προγραμμάτων νομαρχιακού επιπέδου. - Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εκτέλεσης των προγραμμάτων νομαρχιακού επιπέδου, καθώς και η συγκέντρωση, επεξεργασία και πινακοποίηση και τήρηση των απολογιστικών στοιχείων. - Η κατάρτιση μελετών δασοτεχνικών έργων διανομαρχιακού επιπέδου. - Ο συντονισμός και η εποπτεία της σύνταξης των πάσης φύσεως μελετών νομαρχιακού επιπέδου, η θεώρηση και η μέριμνα για την έγκριση αυτών. - Ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η εποπτεία εφαρμογής των μελετών για τα πάσης φύσεως δασοτεχνικά έργα νομαρχιακού επιπέδου. - Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου. - Θέματα σχετικά με τις κτηματογραφήσεις και τις χαρτογραφήσεις δασών και δασικών εκτάσεων.

β) Τμήμα Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων - Η εισήγηση για τη σύσταση ή κατάργηση σταθμών δασοπροστασίας κατά τη διάταξη του άρθρου 37 παρ. 7 του ν. 1845/1989 (ΦΕΚ 102 Α΄). - Η μέριμνα για τη σύνταξη, εκτύπωση και

διανομή εκλαϊκευμένων φυλλαδίων ή άλλων εντύπων που αποσκοπούν στην προστασία και ανάπτυξη των δασών. - Η συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση στατιστικών στοιχείων που αφορούν τις δασικές πυρκαγιές. - Η εκπόνηση προγραμμάτων αντιπυρικής προστασίας των δασικών εκτάσεων, ο σχεδιασμός και η μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και καταστολή των δασικών ανομημάτων, η παροχή σχετικών οδηγιών στις νομαρχιακού επιπέδου δασικές υπηρεσίες για την πιστή εφαρμογή των μέτρων δασοπροστασίας και η μέριμνα για την οργάνωση της Δασοφυλακής και την εκπαίδευση του προσωπικού δασοπροστασίας. - Η μέριμνα για το σχεδιασμό του αντιπυρικού αγώνα και την οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των Ο.Τ.Α. στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών. - Η επιχείρηση αξιοποίησης των εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης που τυχόν διατίθενται στην Περιφέρεια σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Γεωργίας και τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς. - Ο συντονισμός και αξιοποίηση των επίγειων μέσων των μονάδων της Περιφέρειας. - Η συγκρότηση, στελέχωση και εφοδιασμός με τα αναγκαία μέσα και εφόδια και λειτουργία του περιφερειακού Σ.Κ.Δ. σε συνεργασία με το Κεντρικό Συντονιστικό Κέντρο Δασοπυρκαγιών (Κ.Σ.Κ.Δ.). - Ο έλεγχος κάθε φύσεως τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού της Περιφέρειας, η συντήρηση και επισκευή του σε συνεργασία με το Κ.Σ.Κ.Δ. - Η συνεργασία με το Κ.Σ.Κ.Δ. για την επιχειρησιακή αξιοποίηση των εναέριων μέσων και τη συνδρομή αυτών σε επιχειρήσεις εκτός Περιφέρειας.

γ) Τμήμα Δασικό - Η μελέτη των προβλημάτων και ο συντονισμός του έργου της εκμετάλλευσης των δημόσιων δασών. - Ο συντονισμός της διάθεσης και εμπορίας των παραγόμενων δασικών προϊόντων. - Η δασοπολιτική επιτήρηση επί των μη δημόσιων δασοπονιών. - Η παρακολούθηση της εφαρμογής των μελετών διαχείρισης και η παροχή οδηγιών για την αποδοτικότερη οργάνωση της παραγωγής. - Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης της ιδιωτικής Δασοπονίας. - Η μέριμνα κατανομής του μηχανικού εξοπλισμού στις νομαρχιακές υπηρεσίες και η παρακολούθηση της αξιοποίησης αυτού. - Η παροχή οδηγιών για την προστασία, ανάπτυξη και επαύξηση του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας γενικότερα. - Η μελέτη των προβλημάτων ανάπτυξης των δασικών βοσκοτόπων. - Θέματα αφορώντα στην κατά τις κείμενες διατάξεις αλλαγή της χρήσης δασών και δασικών εκτάσεων. - Η μέριμνα διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και η μελέτη των συναφών θεμάτων. - Η μέριμνα για τη λειτουργία της Γραμματείας των Συμβουλίων και επιτροπών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και η τήρηση των πρακτικών και των αποφάσεων. - Ο έλεγχος και η έγκριση όλων των παραστατικών διαχείρισης των δασών από τις νομαρχιακού επιπέδου υπηρεσίες κατά τις ισχύουσες για τη διαχείριση και εκμετάλλευση των δασών διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος των δασικών βιβλίων. - Η συγκέντρωση, η επεξεργασία και η ταξινόμηση στατιστικών πληροφοριών σχετικών με την εκμετάλλευση δασών και την παραγωγή προϊόντων. - Η χορήγηση αντιγράφων των αποφάσεων και των πρακτικών των συνεδριάσεων των συμβουλίων και επιτροπών.

2.1.5. Ν. 392/1976 (αδειοδότηση κατασκήνωσης)

Ο Ν. 392/1976 είναι ένα χρήσιμο προληπτικό εργαλείο για την προστασία του οικοτόπου 2250*, δεδομένου ότι, η ελεύθερη κατασκήνωση αποτελεί την πιο δημοφιλή μορφή τουριστικής δραστηριότητας στον εν λόγω οικοτόπο.

2.1.5.1. Άρθρο 3

Σύμφωνα με το άρθρο 3 μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις σε κατασκηνωτές μη αδειοδοτημένης περιοχής. Για το χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως κατασκηνωτική, απαιτείται έγγραφη παραγγελία από τον ΕΟΤ και αδειοδότηση από την Αστυνομία.

2.1.5.2. Άρθρο 10

Σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 2, η κατασκήνωση μπορεί να απαγορευθεί.

2.1.6. Ν. 3028/2002 (Προστασία αυτοφυών σε αρχαιολογικούς χώρους)

Το κοινό χαρακτηριστικό των ευρύτερων περιοχών των οικοτόπων 2250* εκτός από την κάλυψή τους με συστήματα αμμοθινών – άρκευθων, είναι το γεγονός ότι έχουν όλες κυρηχθεί σε αρχαιολογικούς χώρους. Αναλυτικά, α) τα Φαλάσαρνα κυρήχθηκαν με την υπ’ αριθμό ΥΑ 36852/2942/12.10.73, στοιχείο 3, Α, αρ. 9 (ΦΕΚ 1242/τ./16.10.73) πράξη, β) το Κεδρόδασος Ελαφονησίου κυρήχθηκε με την υπ’ αριθμό ΥΑ 36852/2942/12.10.73 στοιχείο 3, Α, αρ. 19 (ΦΕΚ 1242/τ.β./16.10.73) πράξη, γ) η Γαύδος κυρήχθηκε με την υπ’ αριθμό ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2665/42091 (ΦΕΚ834/Β/17-9-1997) πράξη και δ) η Χρυσή κυρήχθηκε με την υπ’ αριθμό Α1/Φ24/83607/2735/28-12-81 (ΦΕΚ 50/Β/10-2-82) πράξη.

Η θεσμική διασύνδεση της αυτοφυούς χλωρίδας και των αρχαιολογικών χώρων σηματοδοτείται από το Ν. 3028/2002, ο οποίος έχει διττό αποτέλεσμα προστασίας. Προστατεύει τα αυτοφυή εντός αρχαιολογικών χώρων.

2.1.6.1. Άρθρο 1

Σύμφωνα με το άρθρο 1 εδάφιο 2, η προστασία των μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων περιλαμβάνεται στους στόχους οποιουδήποτε επιπέδου χωροταξικού, αναπτυξιακού, περιβαλλοντικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, ή σχεδίων ισοδύναμου αποτελέσματος ή υποκατάστατών τους.

2.1.6.2. Άρθρο 3

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 33028/02 περιεχόμενο της προβλεπόμενης προστασίας είναι η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, που συνίσταται κυρίως:

- α) στον εντοπισμό, την έρευνα, την καταγραφή, την τεκμηρίωση και τη μελέτη των στοιχείων της,
- β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της,
- γ) στην αποτροπή της παράνομης ανασκαφής, της κλοπής και της παράνομης εξαγωγής,
- δ) στη συντήρηση και την κατά περίπτωση αναγκαία αποκατάστασή της,
- ε) στη διευκόλυνση της πρόσβασης και της επικοινωνίας του κοινού με αυτήν,
- στ) στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή και
- ζ) στην παιδεία, την αισθητική αγωγή και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για την πολιτιστική κληρονομιά.

2.1.6.3. Άρθρο 10

Κατά το άρθρο 10 του Ν. 33028/02, απαγορεύεται κάθε ενέργεια σε ακίνητο μνημείο, η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του.

Σύμφωνα με το εδάφιο 2 του ίδιου άρθρου απαγορεύεται η εκμετάλλευση λατομείου, ο πορισμός οικοδομικών υλικών, η διενέργεια μεταλλευτικών ερευνών και η εκμετάλλευση μεταλλείων, καθώς και ο καθορισμός λατομικών περιοχών, χωρίς έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, η οποία χορηγείται εντός τριών (3) μηνών από την περιέλευση στο Υπουργείο Πολιτισμού της αίτησης και των σχεδιαγραμμάτων που προβλέπονται από τη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία. Εάν τυχόν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προβλεπόμενη προθεσμία θεωρείται ότι, δεν υφίστανται απαγορευτικοί λόγοι. Η έγκριση δεν χορηγείται εάν, λόγω της απόστασης από ακίνητο μνημείο, της οπτικής επαφής με αυτό, της μορφολογίας του εδάφους και του χαρακτήρα των ενεργειών για τις οποίες ζητείται, κινδυνεύει να προκληθεί άμεση, ή έμμεση βλάβη στο μνημείο.

2.1.6.4. Άρθρο 13

Κατά το άρθρο 13 του νόμου εξουσιοδοτείται η Αρχαιολογική Υπηρεσία να κινήσει διαδικασίες έκδοσης Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την προστασία των αυτοφυών σε αρχαιολογικούς χώρους.

2.1.7. Π.Δ. 67/1981 (Απαγόρευση εκρίζωσης αυτοφυών)

Σύμφωνα με το ΠΔ 67/81 κηρύσσονται προστατευτέα τα υπό την επιστημονική και διεθνή ονομασία αναφερόμενα, αντιστοίχως, είδη της Χλωρίδας και αγρίας Πανίδας, που αναφέρονται στους πίνακες Α και Β του διατάγματος.

2.1.8. Π.Δ. 80/1990 (Δημιουργία ζωνών προστασίας)

2.1.8.1. Σκοπός

Σκοπός του ΠΔ 80/1990 είναι η προστασία και η διατήρηση του εγχώριου αβελτίωτου γενετικού υλικού των καλλιεργουμένων φυτικών ειδών και των αγρίων προγόνων τους, ή συγγενών τους ειδών.

2.1.8.2. Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 προβλέπονται τα μέτρα προστασίας που μπορούν να ληφθούν. Φορείς που εφαρμόζουν τα μέτρα προστασίας ορίζονται οι εξής:

- α) Η Διεύθυνση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας.
- β) Η Διεύθυνση Έρευνας του Υπουργείου Γεωργίας.
- γ) Η Τράπεζα Διατηρήσεως Γενετικού Υλικού του Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Βορείου Ελλάδος.
- δ) Η Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας.
- ε) Οι κατά τόπους Νομαρχιακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας.

2.1.8.3. Άρθρο 9

Στο άρθρο 9 προβλέπεται η διαδικασία ζωνοποίησης των προστατευομένων περιοχών.

Ως ζώνες προστασίας ορίζονται περιοχές που αυτοφύονται άγρια συγγενή των καλλιεργουμένων φυτών είδη, μέσα στις οποίες διασφαλίζεται η διατήρηση της υπάρχουσας γενετικής παραλλακτικότητας και η δυνατότητα της συνέχισης της εξέλιξής τους. Αρμόδιοι για την διαδικασία ζωνοποίησης είναι οι Υπουργοί Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ των οποίων η κοινή Υπουργική απόφαση, με την οποία καθορίζονται οι εκτάσεις συγκεκριμένων βιοτόπων που θα αποτελέσουν τις ζώνες προστασίας, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κατόπιν κοινής εισήγησης των αρμόδιων για το περιβάλλον και την έρευνα Κεντρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και μέτρα προστασίας, ιδίως περιορισμοί, στη συλλογή και κοπή των φυτών αυτών, περιορισμοί στη βόσκηση, προστασία από πυρκαγιές, περιορισμός της διάβρωσης του εδάφους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2.1.9. Ν. 2742/1999 (Δημιουργία φορέων διαχείρισης)

2.1.9.1. Σκοπός

Σκοπός του ν. 2742/1999 είναι η θέσπιση θεμελιωδών αρχών και η θεσμοθέτηση σύγχρονων οργάνων, διαδικασιών και μέσων άσκησης χωροταξικού σχεδιασμού που προωθούν την αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη, κατοχυρώνουν την παραγωγική και κοινωνική συνοχή, διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος στο σύνολο του εθνικού χώρου και στις επί μέρους ενότητές του και ενισχύουν τη θέση της χώρας στο διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο.

2.1.9.2. Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 καθορίζονται οι αρμοδιότητες του ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ στο άρθρο 15 καθορίζεται ο τρόπος διαχείρισης και διοίκησης των προστατευομένων περιοχών.

2.1.9.3. Άρθρο 15, 1α

Κατά το εδάφιο 1α) του άρθρου 15 του Ν. 2742/1999 (Φορείς διαχείρισης) με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, μπορεί να συνιστώνται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ως φορείς διαχείρισης, με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου που αναφέρονται στο άρθρο 18 του ν. 1650/1986, καθώς και των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης κατά το άρθρο 4 της κοινής υπουργικής απόφασης 33318/28.12.1998 (ΦΕΚ 1289 Β./28.12.1998) και να καθορίζονται τα όρια της χωρικής τους αρμοδιότητας. Τα νομικά αυτά πρόσωπα έχουν την έδρα τους μέσα ή κοντά στις περιοχές στις οποίες βρίσκονται τα προστατευόμενα αντικείμενα, είναι κοινωφελούς χαρακτήρα και εποπτεύονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

2.1.9.4. Άρθρο 15, 1β

Κατά το εδάφιο 1β) με το προεδρικό διάταγμα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 μπορεί να συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ως κοινός φορέας διαχείρισης για το σύνολο των προστατευόμενων αντικειμένων μιας γεωγραφικής ή διοικητικής ενότητας, με έδρα εντός της ενότητας αυτής ή να υπάγεται η διοίκηση και διαχείριση ενός ή περισσότερων προστατευόμενων αντικειμένων στην αρμοδιότητα υφιστάμενου φορέα διαχείρισης. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του νομικού αυτού προσώπου μπορεί να ιδρύονται παραρτήματα ή γραφεία του σε προστατευόμενες περιοχές από αυτές που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης του.

2.1.9.5. Άρθρο 15, 1γ

Κατά το εδάφιο 1γ) αν δεν έχουν συσταθεί φορείς διαχείρισης, ή δεν έχει υπαχθεί η διαχείριση του προστατευόμενου κατά περίπτωση αντικειμένου σε υφιστάμενο φορέα διαχείρισης, ή δεν έχει ακόμα λειτουργήσει ο φορέας που έχει συσταθεί, η σύνταξη, παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν, μπορεί να ανατίθεται σε υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες ή σε ειδικές υπηρεσίες που συνιστώνται για το σκοπό αυτόν κατά τις κείμενες διατάξεις, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και δημόσια ερευνητικά κέντρα, ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και σε μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, που έχουν διακριθεί για το έργο τους στον τομέα της προστασίας

της φύσης ή γενικότερα της προστασίας του περιβάλλοντος και τα οποία διαθέτουν την κατάλληλη τεχνική και επιστημονική υποδομή, καθώς και αποδεδειγμένη εμπειρία στην υλοποίηση ανάλογων έργων. Η ανάθεση αυτή στις περιπτώσεις δημοσίων υπηρεσιών, ειδικών υπηρεσιών και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου γίνεται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις γίνεται με σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του νομικού προσώπου που αναλαμβάνει τις πιο πάνω αρμοδιότητες και η οποία καλείται σύμβαση διαχείρισης. Στη σύμβαση αυτήν προσδιορίζονται οι συμβαλλόμενοι φορείς, η διάρκεια, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης από τον ανάδοχο φορέα των ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων, ο τρόπος και τα ποσά χρηματοδότησης των δαπανών της διαχείρισης, ο τρόπος, τα όργανα και η διαδικασία εποπτείας και ελέγχου από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, χωροταξίας και Δημόσιων Έργων του ανάδοχου φορέα, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του εδαφίου αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Γεωργίας εξειδικεύονται το περιεχόμενο και η διαδικασία σύναψης συμβάσεων διαχείρισης, το κριτήριο επιλογής των φορέων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

2.1.9.6. Άρθρο 15, 1δ

Κατά το εδάφιο 1δ) Για την επιλογή οργανωτικού σχήματος σύμφωνα με τις προηγούμενες περιπτώσεις α`, β` και γ` συνεκτιμώνται ιδίως η σημασία και η έκταση του προστατευόμενου αντικειμένου, η γειτνίασή του, ή μη με άλλα προστατευόμενα αντικείμενα, καθώς και τα συμπεράσματα της οικείας οικονομοτεχνικής μελέτης. Για την τεκμηρίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του προτεινόμενου φορέα διαχείρισης πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχει προηγηθεί η κατάρτιση οικονομοτεχνικής μελέτης. Ειδικά η ίδρυση φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τους ορισμούς της περιπτώσεως α` είναι υποχρεωτική σε Εθνικά Πάρκα που χαρακτηρίζονται κατά το άρθρο 19 παρ. 3 του ν.1650/1986 και στα οποία περιλαμβάνονται και περιοχές που χαρακτηρίζονται κατά τις παραγράφους 1 ή 2 του ίδιου άρθρου.

2.1.9.7. Άρθρο 15, 2

Κατά το εδάφιο 2) στην αρμοδιότητα των φορέων διαχείρισης υπάγονται:

(α). Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν.

(β). Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται με τα διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του

ν. 1650/1986, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο άρθρο 21 παρ. 4 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μεριμνούν για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και για τη συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα και με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα. Για την άσκηση της λειτουργίας αυτής, οι φορείς διαχείρισης συνεργάζονται με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, άλλα αρμόδια Υπουργεία, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικό κέντρα και ινστιτούτα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα.

Τα ανωτέρω στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες κοινοποιούνται και εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Πληροφοριών Περιβάλλοντος που λειτουργεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

(γ). Η παροχή γνωμοδοτήσεων πριν από την προέγκριση χωροθέτησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη τους από τις αρμόδιες αρχές.

(δ). Η επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους. Για το σκοπό αυτόν, οι φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών που καθορίζονται με τα προεδρικό διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 για τις περιοχές ευθύνης τους. Για τον ίδιο σκοπό, οι φορείς διαχείρισης θέτουν στη διάθεση των αρμόδιων αρχών το αναγκαία μέσα και προσωπικό που απαιτούνται για την εκτέλεση αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις ή άλλα μέτρα προστασίας της περιοχής.

(ε). Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών, ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι απαραίτητα για την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των προστατευόμενων αντικειμένων που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

(στ). Η ανάληψη εκπόνησης, ή εκτέλεσης εθνικών, ή Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς της διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.

(ζ). Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και

στην προστασία των περιοχών ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

(η). Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας του προστατευόμενου αντικειμένου. Η χορήγηση σήματος ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός των προστατευόμενων αντικειμένων σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

(θ). Η διαχείριση δημόσιων εκτάσεων που παραχωρούνται προς το φορέα ή μισθώνονται από το φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης του και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπόμενων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

2.1.9.8. Άρθρο 15, 3

Κατά το εδάφιο 3 για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων τους, οι φορείς διαχείρισης συνεργάζονται με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διεθνών οργανισμών, τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δυο βαθμίδων, καθώς και κάθε άλλο οργανισμό του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Οι κατά τα ανωτέρω οργανισμοί και υπηρεσίες οφείλουν να συνδράμουν τους φορείς στο έργο τους, παρέχοντας κάθε αναγκαίο στοιχείο και πληροφορία. Οι φορείς διαχείρισης μπορεί να συνεργάζονται επίσης με ημεδαπό και αλλοδαπό εκπαιδευτικό ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, οργανισμούς του ίδιου, ή συγγενούς επιστημονικού ενδιαφέροντος, μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και με φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται στα πεδία αρμοδιότητάς τους.

Ο τρόπος εκτέλεσης για λογαριασμό τρίτων, ή ανάθεσης σε τρίτους υπηρεσιών για θέματα που υπάγονται στους σκοπούς των φορέων διαχείρισης, ο τρόπος κοστολόγησης των εργασιών και η καταβολή των δαπανών και αμοιβών ρυθμίζονται με τον κανονισμό της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού.

2.1.9.9. Άρθρο 15, 4α

Κατά το εδάφιο 4^α) οι φορείς διαχείρισης διοικούνται από επταμελή έως ενδεκαμελή διοικητικά συμβούλια (Δ.Σ.) που συγκροτούνται από εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, του Υπουργείου Γεωργίας, άλλων αρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργείων, της οικείας περιφέρειας και των οικείων Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, κοινωνικών επιστημονικών και παραγωγικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του προστατευόμενου αντικειμένου, από ειδικούς επιστήμονες, καθώς και από εκπροσώπους μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων που έχουν, σύμφωνα με το καταστατικό τους, ως σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και διαθέτουν προηγούμενη δράση και εμπειρία σε σχετικά θέματα. Ο πρόεδρος του Δ.Σ. ορίζεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και είναι πρόσωπο με επιστημονικές γνώσεις και εμπειρία σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. και η ακριβής συγκρότησή του κατά φορέα ορίζεται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21.

2.1.9.10. Άρθρο 15, 4β

Κατά το εδάφιο 4^β) η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται.

2.1.9.11. Άρθρο 15, 4γ

Κατά το εδάφιο 4^γ) ορισμός των μελών του Δ.Σ γίνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την αποστολή σχετικής πρόσκλησης από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν υποδείξουν τους εκπροσώπους τους εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ορίζει το αντίστοιχο μέλος κατά την κρίση του το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

2.1.9.12. Άρθρο 15, 4δ

Κατά το εδάφιο 4^δ) το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Αποφασίζει επίσης για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του οικείου φορέα, τη διαχείριση της περιουσίας και τη διάθεση των πόρων του, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του φορέα διαχείρισης και του προστατευόμενου αντικειμένου. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να συνιστάται Επιστημονική Επιτροπή από μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ερευνητές όλων των βαθμίδων των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της χώρας και ειδικούς επιστήμονες, με σκοπό την παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων εισηγήσεων για κάθε θέμα που

ζητείται από το Δ.Σ. και αφορά τη διαχείριση του προστατευόμενου αντικειμένου και την εύρυθμη λειτουργία του φορέα διαχείρισης. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας και κάλυψης των δαπανών της Επιστημονικής Επιτροπής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

2.1.9.13. Άρθρο 15, 5

Κατά το εδάφιο 5 οι πόροι των φορέων διαχείρισης είναι:

α. Επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, άλλα Υπουργεία, Οργανισμούς και επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και άλλα νομικά πρόσωπα που έχουν σχέση με τη Χρηματοδότηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμών, σε βάρος του προϋπολογισμού τους.

β. Κοινοτικοί και εθνικοί πόροι που διατίθενται για την εκπόνηση προγραμμάτων, μελετών και ερευνών σχετικών με θέματα που ανάγονται στους σκοπούς και τις δραστηριότητες του φορέα διαχείρισης.

γ. Πρόσοδοι από την εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες και κάθε είδους τακτικές, ή έκτακτες εισφορές ημεδαπών ή αλλοδαπών, φυσικών ή νομικών προσώπων.

δ. Έσοδα από την πώληση υλικών, εκδόσεων, δεδομένων και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο φορέας διαχείρισης, καθώς και αμοιβές από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του για λογαριασμό τρίτων. Έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση και προβολή του προστατευόμενου αντικειμένου, όπως έσοδο από εισιτήρια, ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών, προβολή και εκμετάλλευση οπτικοακουστικού υλικού, εκχώρηση σημάτων ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις. Από τα έσοδα αυτό, ποσοστό 30% αποδίδεται ετησίως στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και διατίθεται αποκλειστικό για την αναδιανομή πόρων μεταξύ των φορέων διαχείρισης.

ε. επιχορηγήσεις από άλλες πηγές και κάθε άλλο έσοδο από οποιοδήποτε αιτία.

2.1.9.14. Άρθρο 15, 7

Κατά το εδάφιο 7 ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος των φορέων διαχείρισης ενεργείται με τη διαδικασία που ορίζεται από τις κείμενες διατάξεις περί Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών. Το διαχειριστικό έτος συμπίπτει με το φορολογικό έτος. Οι ορκωτοί ελεγκτές, που ασκούν τον τακτικό έλεγχο, υποβάλλουν μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους έκθεση για τη διαχείριση και τον απολογισμό του έτους που έληξε οι εκθέσεις υποβάλλονται δια του Προέδρου του Δ.Σ. στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και στον Υπουργό Οικονομικών. Οι παραπάνω Υπουργοί μπορούν να ζητήσουν οποτεδήποτε έκτακτο έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης των φορέων.

2.1.9.15. Άρθρο 15, 8

Κατά το εδάφιο 8 το Δ.Σ. καταρτίζει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του φορέα διαχείρισης, κανονισμό υπηρεσιών και προσωπικού, εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, κανονισμό οικονομικής διαχείρισης και προμηθειών, καθώς και κανονισμό ανάληψης ή εκτέλεσης για τρίτους ή ανάθεσης σε τρίτους επιστημονικών ή ερευνητικών προγραμμάτων, μελετών, υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας και εν γένει έργων και υπηρεσιών. Οι παραπάνω κανονισμοί εγκρίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2.1.10. Ν. 2204/1994 (in situ / ex situ διατήρηση αυτοφυών)-

1.10.1. Σκοπός

Με το Ν. 2204/1994 (Κύρωση Σύμβασης για βιολογική ποικιλότητα) σκοπείται η διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας, η αειφορική χρήση των συστατικών της και ο δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των πλεονεκτημάτων, που θα προκύψουν από τη χρήση των γενετικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης και της ενδεδειγμένης πρόσβασης στους γενετικούς πόρους και της ενδεδειγμένης μεταφοράς σχετικών τεχνολογιών, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δικαιώματα επί των πόρων αυτών και επί των τεχνολογιών και των ενδεδειγμένων χρηματοδοτήσεων.

2.1.10.2. Άρθρο 8

Το άρθρο 8 του Ν. 2204/1994 προβλέπει την “in situ” διατήρηση των προστατευόμενων ειδών. Εξασφαλίζει την παροχή οικονομικής και άλλου είδους υποστήριξης για την επιτόπου (in-situ) διατήρηση των ειδών. Αρμόδιες υπηρεσίες είναι οι Νομαρχιακές ή Περιφερειακές ή κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας. Η σύσταση ειδικών ζωνών διατήρησης και ο έλεγχος εφαρμογής διενεργείται με τη διαδικασία που προβλέπουν τα άρθρα 6,10,19 της ΚΥΑ 33318/3028/1998, όπως τροποποιήθηκε από ΚΥΑ 14849/853/ 2008). Η ανάθεση των ελέγχων μπορεί να γίνει από τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας, ή και άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργείου.

2.1.10.3. Άρθρο 9

Η “ex situ” διατήρηση προβλεπεται στο άρθρο 9 του Ν. 2204/1994 και εξασφαλίζει τη διευκόλυνση για την εκτός φυσικών συνθηκών (ex-situ) διατήρηση και την έρευνα σε φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς και μικρο-οργανισμούς. Προς επίτευξη των σκοπών του άρθρου 9 του Ν. 2204/1994 προϋποτίθεται η δημιουργία Τράπεζας Γενετικού Υλικού κατά το άρθρο 2 της ΥΑ 130392 /2003, που οργανώνεται από το ΕΘΙΑΓΕ μετά από απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

2.1.11. ΚΥΑ 69269/5387/1990 (ανάθεση ΜΠΕ για δημιουργία ΠΟΤΑ)

2.1.11.1. Σκοπός

Σκοπός της υπουργικής απόφασης είναι σύμφωνα με το άρθρο 1, η εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 3, 4 και 5 του Ν. 1650/1986, και συγχρόνως η εναρμόνιση με τις σχετικές διατάξεις α) την υπ' αριθ. 84/360/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 28ης Ιουνίου 1984 "Σχετικά με την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις και ειδικότερα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 4, 6, 7, 11, 12, 13, και 15 αυτής και β) της υπ' αριθ. 85/337/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 27ης Ιουνίου 1985 "για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον" και ειδικότερα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, 5, 6 (παρ. 1), 8 και 11 (παρ. 2) αυτής, που έχουν δημοσιευθεί στην Ελληνική γλώσσα στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L. 188 σελ. 20 της 16.7.1984) και (L. 175 σελ. 40 της 5.7.1985) αντίστοιχα, ώστε στο πλαίσιο της ισόρροπης ανάπτυξης του Εθνικού χώρου να καθίσταται ευχερής και αποτελεσματική η προσπάθεια για την αποτροπή της ρύπανσης και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος με την αξιολόγηση των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων.

Με αυτή την Υπουργική Απόφαση αποσκοπείται επίσης ο καθορισμός του περιεχομένου των ειδικών περιβαλλοντικών μελετών και τη διαδικασία κατάρτισης και έγκρισής τους, σύμφωνα με το άρθρο 21 (παρ. 1) του Ν. 1650/1986.

Η εισήγηση για θέματα προέγκρισης χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων κατά τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 69269/5387/90 ΚΥΑ (ΦΕΚ 678 Β') διατηρούνται στην Περιφέρεια, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ/τος 28 της 28.1.1993 (ΦΕΚ 9 Α'), καθώς και εκείνων για τα οποία μεταβιβάσθηκε η αρμοδιότητα για έγκριση περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'). "Για την προστασία του περιβάλλοντος", όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Α')."Πολεοδόμηση περιοχών δεύτερης κατοικίας σε Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, προστασίας φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις".

Η αρμοδιότητα για την προέγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων (χωροθέτηση) εκ της κατηγορίας Α' της υπ' αριθμ. 69269/90 ΚΥΑ (ΦΕΚ 678 Β'), μεταβιβάσθηκε σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/1986 "Για την προστασία του περιβάλλοντος", όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Α') "Πολεοδόμηση περιοχών δεύτερης κατοικίας σε ζώνες οικιστικού ελέγχου προστασίας φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις".

2.1.11.2. Άρθρο 3

Σύμφωνα με το άρθρο 3 (πεδίο Εφαρμογής) η απόφαση αυτή αφορά α) τα έργα και δραστηριότητες της Α` και Β` κατηγορίας του άρθρου 3, του Ν. 1650/1986 τόσο του ιδιωτικού όσο και του Δημοσίου τομέα, εκτός από εκείνες που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας, και β) την προστασία της φύσης και του

τοπίου με τον καθορισμό περιοχών προστασίας σύμφωνα με ορισμένες προδιαγραφές.

2.1.11.3. Άρθρο 12

Σύμφωνα με το άρθρο 12 (Φορείς ανάθεσης ή και κατάρτισης Ε.Π.Μ.) είναι το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και οι λοιποί οργανισμοί Δημοσίου Συμφέροντος.

Ε.Π.Μ. καταρτίζουν και αναθέτουν επίσης φυσικά πρόσωπα, ή ενώσεις προσώπων και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που έχουν ως έδρα την Ελλάδα ή άλλη χώρα.

2.1.11.4. Άρθρο 13

Σύμφωνα με το άρθρο 13 (Τρόπος και διαδικασία ανάθεσης της Ε.Π.Μ.), για την ανάθεση Ε.Π.Μ. ο εργοδότης προβαίνει σε δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες της πρωτεύουσας και σε μία ημερήσια εφημερίδα της έδρας του Νόμου ή των Νομών που αναφέρεται η Ε.Π.Μ. καθώς και στο Ενημερωτικό Δελτίο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας.

2.1.11.5. Άρθρο 14

Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 14 (Παραλαβή και έγκριση της μελέτης) η παραλαβή της μελέτης πραγματοποιείται με την έκδοση από τον εργοδότη βεβαίωσης ότι ο ανάδοχος συμμορφώθηκε με τις συμβατικές του υποχρεώσεις και ακολουθεί η έγκριση της μελέτης. Η βεβαίωση αυτή και η εγκριτική απόφαση του εργοδότη εκδίδονται μέσα σε προθεσμία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 13 (παρ. 2) της παρούσας απόφασης.

2.1.11.6. Άρθρο 15

Στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 15 (Έγκριση της Ε.Π.Μ. από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) η μελέτη αποστέλλεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

2.1.12. Ν. 2971/2001 (Προστασία αιγιαλού)

1.12.1. Σκοπός

Σκοπός του Ν. 2971/2001 είναι η ερμηνεία των όρων και η κατ' επέκταση διευκρίνιση του καθεστώτος κυριότητας του αιγιαλού, της παραλίας, της όχθης κλπ.

2.1.12.2. Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 ορίζεται επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας.

2.1.12.3. Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 προβλέπονται προδιαγραφές και διαγράμματα και στο άρθρο 5 η διαδικασία καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας.

2.1.12.4. Άρθρο 27

Στο άρθρο 27 καθορίζονται μέτρα προστασίας του αιγιαλού, της παραλίας και άλλων χώρων.

2.1.12.5. Άρθρο 29

Στο άρθρο 29 προβλέπονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για τους παραβάτες του νόμου. Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 2971/2001 απαγορεύεται η αιθαίρετη δόμηση ιδιαίτερα στον αιγιαλό. Οι κυρώσεις επιβάλλονται με απόφαση της Κτηματικής υπηρεσίας και βεβαιώνονται κατά τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

2.2. Διατάξεις που μπορούν να εφαρμοσθούν στους οικοτόπους 2250*

2.2.1. Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ)

Οι ΜΠΕ αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία προληπτικού χαρακτήρα για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων και των δραστηριοτήτων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και συνακόλουθα ένα ουσιαστικό εργαλείο για τη διαχείριση και προστασία του. Οι μελέτες αυτές συνιστούν ένα θεσμό για τη συνεχή παρακολούθηση των ανθρωπογενών επιπτώσεων στο περιβάλλον²¹.

2.2.1.1. Νομική βάση

Ο θεσμός της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον έγινε υποχρεωτικός στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα με την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ (EIA Directive) και η χώρα μας εναρμονίσθηκε με αυτήν με τον ν. 1650/1986 και την κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) 69269/5387/90²² «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με τον ν. 1650/1986». Στην ΚΥΑ 69269/5387/90 καθορίζεται το περιεχόμενο των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, οι οποίες αναφέρονται στην προστασία φυσικών περιοχών. Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε από την απόφαση με αριθμό Υ.Α.Η.Π. 11014/703/Φ104²³ και την Υ.Α.Η.Π. 15393/2332/2002²⁴ «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 1650/1986. Επίσης, έχει δημοσιευθεί η ΚΥΑ 75308/5512/90²⁵ «Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης των πολιτών και φορέων εκπροσώπησης τους για το περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 1650/86», η οποία,

όπως προκύπτει από τον τίτλο της, αφορά στη δημοσιότητα των ΜΠΕ και την ενημέρωση και συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία για την έγκρισή τους. Αναλυτικά, για τη διαδικασία προστασίας των οικοτόπων 2250* μέσω της EIA Directive, όπως αυτή εναρμονίσθηκε στο Ελληνικό δίκαιο μέσω του νόμου 1650/86, βλ. υπό στοιχείο 2.1.2 και της ΚΥΑ 69269/5387/90, βλ. υπό στοιχείο 2.1.11 της παρούσας.

2.2.1.2. Περιεχόμενο

Μια ΜΠΕ περιλαμβάνει την περιγραφή του έργου, ή της δραστηριότητας με πληροφορίες για τον χώρο εγκατάστασης, τον σχεδιασμό και το μέγεθός του, περιγραφή των στοιχείων του περιβάλλοντος, που ενδέχεται να θιγούν σημαντικά από το προτεινόμενο έργο, ή τη δραστηριότητα, εντοπισμό και αξιολόγηση των βασικών επιπτώσεων στο περιβάλλον. Περαιτέρω περιλαμβάνει την περιγραφή των μέτρων για την πρόληψη, μείωση, ή αποκατάσταση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, τη σύνοψη των κύριων εναλλακτικών λύσεων και υπόδειξη των κύριων λόγων της επιλογής της προτεινομένης λύσης, μια απλή (μη τεχνική) περίληψη του συνόλου της μελέτης και σύντομη αναφορά των ενδεχομένων δυσκολιών που προέκυψαν κατά την εκπόνηση της μελέτης.

2.2.1.3. Φάσεις διεξαγωγής μιας ΜΠΕ

Η σύνταξη μιας τέτοιας μελέτης διεξάγεται σε τρεις φάσεις:

Κατά την πρώτη φάση, επιδιώκεται ο αρχικός εντοπισμός των πιθανών επιπτώσεων του έργου, ή της δραστηριότητας και προσδιορίζονται οι δυνατές εναλλακτικές λύσεις.

Στη συνέχεια, η μελέτη υποβάλλεται στη αρμόδια αρχή και μέσω δημοσιότητας ζητείται η άποψη όσων επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου (ΟΤΑ, ιδιώτες, κλπ.).

Τέλος, μετά την έγκριση της μελέτης και την πραγματοποίηση του έργου, διεξάγεται τακτικός έλεγχος της κατάστασης του περιβάλλοντος.

2.2.1.4. Η συμβολή της ΜΠΕ στον προληπτικό και τον κατασταλτικό έλεγχο της διοίκησης

Μέσω της υποχρέωσης εκπόνησης μιας ΜΠΕ, η διοίκηση επιτυγχάνει προληπτικό έλεγχο κατά τη φάση σχεδιασμού ενός έργου, ή μιας δραστηριότητας στο προκαταρκτικό στάδιο της λήψης της απόφασης για την υλοποίησή του. Περιοδικά κατά τη λειτουργία του έργου, ή της δραστηριότητας, η διοίκηση επιτυγχάνει μέσω της ανάθεσης εκπόνησης μιας ΜΠΕ κατασταλτικό έλεγχο, καθώς ελέγχεται η καταλληλότητα των υφιστάμενων όρων, σε σχέση με την πραγματική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί και λαμβάνεται υπόψη η εξέλιξη της τεχνολογίας για την προστασία του περιβάλλοντος.

2.2.2. Διατάξεις ισχύουσας νομοθεσίας σε πίνακα

Οι διατάξεις, που μπορούν να ενεργοποιηθούν ανά περιοχή μελέτης είναι νομοθετικές και διοικητικές:

Η προστασία των προστατευόμενων περιοχών παρέχεται κυρίως σε νομοθετικό επίπεδο. Το σπουδαιότερο χαρακτηριστικό στη σχέση μεταξύ του κράτους και της κοινωνίας είναι η παρεμβολή του κράτους τόσο κατά τη δημιουργία, όσο και κατά την εφαρμογή του δικαίου²⁶. Η εποπτεία εφαρμογής του δικαίου από μέρους της κρατικής εξουσίας εκδηλώνεται πρώτιστα με την ύπαρξη ενός κρατικά οργανωμένου μηχανισμού εξαναγκασμού.

Η έκδοση διοικητικών πράξεων²⁷ στη συνέχεια είναι ίσως το σημαντικότερο μέτρο του παρεμβατικού επηρεασμού της συμπεριφοράς. Με την έκδοση διοικητικών πράξεων, επιβάλλονται υποχρεώσεις στους διοικούμενους με σκοπό την παροχή περιβαλλοντικής προστασίας. Ο χαρακτήρας των διοικητικών αυτών μέτρων είναι κανονιστικός²⁸. Η ρύθμιση, η οποία σε ένα κράτος δικαίου είναι πάντοτε νομική ρύθμιση²⁹, καθορίζει, δηλαδή επιτάσσει³⁰ - διαπιστωτικά, ή διαπλαστικά – τι αντιστοιχεί στην έννομη τάξη (quid juris)³¹, αποτελεί τελικά, θέσπιση κανόνα δικαίου³².

Οι διοικητικές πράξεις στο πλαίσιο της προστασίας των αμμοθίνων με άρκευθους αναφέρονται στην περίπτωση, που ο υπόχρεος (κάτοικος, διερχόμενος, ή παραθεριστής) οφείλει να φροντίσει τη διατήρηση μιας περιοχής, δηλαδή με υπευθυνότητα να επιδιώξει την αποτροπή της ποιοτικής και ποσοτικής μεταβολής των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της προστατευόμενης έκτασης γης και να μεριμνήσει για την παραμονή της στην κατάσταση που βρίσκεται³³.

Αναλυτικά, τα νομοθετικά και τα διοικητικά μέτρα που μπορούν να ενεργοποιηθούν, ανά περιοχή μελέτης παρατίθενται σε πίνακα παρακάτω:

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
1		19 § 1,3,5	Απαγόρευση δραστηριότητας εντός οικοτόπου με απειλούμενα είδη αυτοφυούς χλωρίδας	Ανάθεση ΕΠΜ (Ειδικής Περιβαλλ/κής Μελέτης) του άρθρου 18 από Δημόσιο, ΝΠΙΔ, φυσικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων (κατ'εφαρμογή του άρθρου 21).	Παραλαβή ΕΠΜ από Τμήμα διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος ΥΠΕΧΩΔΕ και έκδοση απόφασης Γεν. Δ/ντη Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ για επεξεργασία Π.Δ.	Πρόεδρος Δημοκρατίας μετά από γνωμοδότηση ΣτΕ και πρόταση συναρμοδίων Υπουργών
			20	Κατάρτιση καταλόγων προστατευόμενων ειδών, καθορισμός μέτρων όρων	Κοινή Υπουργική απόφαση	ΥΠΕΧΩΔΕ
	N. 1650/1986					

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
			έρευνας			
		21 § 6	Απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί για έργα και δραστηριότητες με περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου	Κοινή Υπουργική απόφαση	ΥΠΕΧΩΔΕ	Συναρμόδιοι Υπουργοί
2	N. 998/1979	38	Απαγόρευση υλοτομίας	Απόφαση υπηρεσίας συνοδευόμενη από απαγορευτική διάταξη	Δασική Υπηρεσία	ΓΓ Περιφέρειας
3	N.Δ. 86/1969	66		Απόφαση υπηρεσίας συνοδευόμενη από απαγορευτική διάταξη	Δασική Υπηρεσία	ΓΓ Περιφέρειας
4	Π.Δ. 410/1995	24 §2,ii	Βοσκή	Απόφαση για κατασκευή ή συντήρηση βοσκότοπων	Δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο	Δήμαρχος ή Κοινοτάρχης
5	N. 998/1979	38		Απόφαση υπηρεσίας συνοδευόμενη από απαγορευτική διάταξη	Δασική Υπηρεσία	ΓΓ Περιφέρειας
6	N.Δ. 86/1969	104, 113		Δασική αστυνομική διάταξη εκδιδόμενη από περιφερειακό δ/ντή δασών	Απόφαση Δασικής Υπηρεσίας	ΓΓ Περιφέρειας
7	N. 2637/1998	57		Απαγόρευση καταστροφής της φυσικής βλάστησης και έγκριση περιβ/ών όρων	Απόφαση Δασικής Υπηρεσίας	ΓΓ Περιφέρειας
8	N.2637/1998	57 §§ 4,6		Ρύθμιση συλλογής και διακίνησης ειδών με υπουργική απόφαση	-	Υπουργός Γεωργίας
9	N.2637/1998	62 § 2		Καθορισμός όρων έρευνας δια	Πρόεδρος Δημοκρατίας μετά από	Πρόεδρος Δημοκρατίας

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
			Προστασία αυτοφυούς χλωρίδας	προεδρικού διατάγματος	γνωμοδότηση ΣΤΕ και πρόταση Υπουργού Γεωργίας	
10	Π.Δ. 67/1981	1,2		Απαγόρευση εκρίζωσης, μεταφύτευσης των προστατευτών ειδών Juniperus drupacea Labill, Juniperus excelea Bieb)	-	Υπουργός Γεωργίας
11	Ν. 3028/2002	13		Κοινή Υπουργική Απόφαση για την προστασία αυτοφυών σε αρχαιολογικούς χώρους	Αρχαιολογική Υπηρεσία	Συναρμόδιοι Υπουργοί
12	ΚΥΑ 33318/3028/1998 (όπως τροποποιήθηκε από ΚΥΑ 14849/853/2008)	6,10, 19		Εφαρμογή Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (NATURA 2000). Σύσταση ειδικών ζωνών διατήρησης (άρθρο 6), διενέργεια ελέγχων (άρθρο 10), επιβολή κυρώσεων (άρθρο 19 σ.σ. με Ν. 1650/1986)	Οι αρμόδιες νομαρχιακές ή Περιφερειακές ή κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας διενεργούν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους τακτικούς και έκτακτους ελέγχους	Ανάθεση ελέγχων γίνεται από τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας ή και άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργείου
13	Ν. 2055/1992	2		Κύρωση σύμβασης Διεθνούς Εμπορίας ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που κινδυνεύουν να εξαφανισθούν	Εκτίμηση διαχειριστικού οργάνου Κράτους	Βλ. παραπάνω κατ' εξουσιοδότηση νομοθεσία: ΚΥΑ 33318/ 2028/1998 ΥΑ 990//2006 και ΥΑ 104//2006.
14	Ν. 998/1979	14		Κήρυξη δασικής έκτασης	Εισήγηση αρμοδίου δασολογικού γραφείου	Δημοσίευση από οικείο δήμο ή κοινότητα, δυνατότητα αντίρρησης Νομάρχη
		38 § 1, 41 § 2	Κήρυξη αναδασωτέας έκτασης	Απόφαση Νομάρχη	Το πρόγραμμα αναδάσωσης καταρτίζεται από τη δασική υπηρεσία	
		71	Απαγόρευση εκχέρωσης και	Επιβολή προστίμου κατά το άρθρο 46 § 1	Δασική Υπηρεσία	

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
				δόμησης	του Ν. 2145/93	
15	Ν.Δ. 86/1969	69	Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων	Κήρυξη προστατευτέας έκτασης	Δασική Υπηρεσία	ΓΓ Περιφέρειας
		70		Πρόταση τοπικής δασικής αρχής και απόφαση χαρακτηρισμού προστατευτικού δάσους (βλ. άρθρο 4, παρ. 6 του Ν. 3208/2003)	Δασική Υπηρεσία	ΓΓ Περιφέρειας
		280 § 1		Επιβολή κυρώσεων κατά καταπατητών δασικών εκτάσεων	Δασική Υπηρεσία	-
16	Ν. 996/1971	2		Επιβολή κυρώσεων κατά καταπατητών δασικών εκτάσεων	Σύνταξη πρωτοκόλλου από δ/ντή δασών ή δασάρχη	Βεβαίωση από διευθυντή δασών ή δασάρχη του ποσού αποκαταστάσεως της επελθούσας ζημίας
17	Ν. 2240/1994	14		Υλικές ενέργειες δασοτεχνικών έργων	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Υπουργός Γεωργίας
18	Ν. 998/1979	20		Απόφαση τοποθέτησης πινακίδων	Δασική Υπηρεσία	Υπουργός Γεωργίας
19	Ν. 2637/1998	59 § 1	Σήμανση μονοπατιών	Απόφαση τοποθέτησης μπάρας σε δρόμους πρόσβασης	Δασική υπηρεσία	ΓΓ Περιφέρειας
20	Ν. 392/1976	10 § 2	Απαγόρευση κατασκήνωσης	Αδειοδότηση κατασκήνωσης κατά άρθρο 3 και επιβολή κυρώσεων κατά άρθρο 10	Έγγραφο παραγγελία ΕΟΤ	Αστυνομία
21	Ν. 1337/1983 όπως τροποποιήθηκε από Ν. 2742/1999 και 3044/2002	23, 29		Περίφραξη ζώνης ακτογραμμής 500 μ. και δημιουργία ζωνών οικιστικού ελέγχου	Πρόταση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ	Έκδοση Προεδρικού Διατάγματος
22	Ν. 1650/1986	23	Ζωνοποίηση	Δημιουργία ειδικών ζωνών για περιοχές με φυσικούς	Πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και	Έκδοση Προεδρικού Διατάγματος

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
				αποδέκτες που παρουσιάζουν κρίσιμα περιβαλλοντικά προβλήματα	Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων	
23	Ν. 2242/1994	1, 3		Δημιουργία ζώνης δεύτερης κατοικίας	Πρόταση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ	Έκδοση Προεδρικού Διατάγματος
24	Π.Δ. 80/1990	9		Δημιουργία ζωνών προστασίας σε περιοχές που αυτοφύονται είδη, μέσα στις οποίες διασφαλίζεται η διατήρηση της υπάρχουσας γενετικής παραλλακτικότητας και η δυνατότητα της συνέχισης της εξέλιξής τους.	Κοινή εισήγηση των αρμόδιων για το περιβάλλον και την έρευνα Κεντρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας για τον καθορισμό εκτάσεων συγκεκριμένων βιοτόπων που θα αποτελέσουν τις ζώνες προστασίας	Κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ
25	Ν. 1577/1985 (ΓΟΚ)	4		Καθορισμός χρήσεων σε χώρους, τόπους, τοπία ή ζώνες ιδιαίτερου κάλλους και φυσικούς σχηματισμούς	Πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μετά από αιτιολογική έκθεση της κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας, ή του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου	Έκδοση προεδρικού διατάγματος
26	Ν. 2204/1994	8	“in situ” διατήρηση	Παροχή οικονομικής και άλλου είδους υποστήριξης για την επιτόπου (in-situ) διατήρηση των ειδών	Οι αρμόδιες νομαρχιακές ή Περιφερειακές ή κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας Βλ. παραπάνω ΚΥΑ 33318/ 3028/1998 (όπως τροποποιήθηκε από ΚΥΑ 14849/853/ 2008) άρθρο 6,10,19	Ανάθεση ελέγχων γίνεται από τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Γεωργίας ή και άλλου κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργείου Βλ. παραπάνω ΚΥΑ 33318/ 3028/1998 (όπως τροποποιήθηκε από ΚΥΑ 14849/853/ 2008) άρθρο 6,10,19
27	Ν. 2204/1994	9	“ex situ” διατήρηση	Διευκόλυνση για την εκτός φυσικών	ΕΘΙΑΓΕ	Υπουργείο Γεωργίας

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
				συνθηκών (ex-situ) διατήρηση και την έρευνα σε φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς και μικρο-οργανισμούς	Βλ. ΥΑ 130392 /2003 σχετικά με δημιουργία Τράπεζας Γενετικού Υλικού, άρθρο 2, Βλ. ΚΥΑ 33318/3028/1998, άρθρο 6,10,19	
28	N. 2971/2001	2 § 4,	Προστασία αιγιαλού	Υποχρέωση καθορισμού αιγιαλού	Επιτροπή άρθρου 3.	Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών
29	N. 2971/2001	29 §		Απαγόρευση αυθαιρέτων και επιβολή κυρώσεων	Απόφαση Κτηματικής υπηρεσίας	Βεβαίωση κατά ΚΕΔΕ
30	N. 2971/2001	29 § 3		Επιβολή κυρώσεων	-	Άμεσα εκτελεστή απόφαση αρμόδιας λιμενικής αρχής
31	N. 2545/1997	14 § 8		Απαγόρευση χρήσης αιγιαλού	-	Διοικητική πράξη
32	N. 2508/1997	30		Επιβολή κυρώσεων σε ρυπογόνες δραστηριότητες	Παραπομπή από Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση	Επιβολή κύρωσης από Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ
33	N. 1577/1985 (ΓΟΚ)	22 § 1	Απαγόρευση εκσκαφής άμμου	Οποιαδήποτε εργασία δόμησης εντός ή εκτός οικισμού, ιδίως οι εκσκαφές και επιχώσεις, η εγκατάσταση ικρωμάτων κλπ. απαιτεί οικοδομική άδεια	Οικοδομική άδεια της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας	-
34	ΚΥΑ 69269/5387/1990	14, 15	Δημιουργία	Ανάθεση ΜΠΕ από το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και οι λουτούς οργανισμούς Δημοσίου Συμφέροντος	Η παραλαβή της μελέτης πραγματοποιείται με την έκδοση από τον εργοδότη βεβαίωσης ότι ο ανάδοχος συμμορφώθηκε με τις συμβατικές του υποχρεώσεις	Έγκριση περιβαλλοντικών όρων από ΓΓ Περιφέρειας (μεταβίβαση αρμοδιότητας από Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ)
35	N. 2545/1997	29		Αίτηση φυσικών ή νομικών	Γνώμη του οικείου νομαρχιακού	Κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ 2250*						
	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΑΡΘΡΟ	ΣΚΟΠΟΣ	ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
			Περιοχής Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ)	προσώπων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα	συμβουλίου, σε εφαρμογή εγκεκριμένου χωροταξικού σχεδίου, ή τομεακής αναπτυξιακής - χωροταξικής μελέτης	Οικονομίας, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων
36	Ν. 2742/1999	8 § 1, 3 ^ο εδ.		Περιφερειακά χωροταξικά σχέδια που περιλαμβάνουν τις βασικές προτεραιότητες για την προστασία, διατήρηση και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, καθορίζονται προδιογραφές για τη σύνταξη των Περιφερειακών Πλαισίων χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	ΓΓ Περιφέρειας
37	ΚΥΑ 990/5881 /2006	6	Διακίνηση – εμπορία ειδών άγριας χλωρίδας που προσδιορίζονται μ.α. στο π.δ. 67/1981	Η διακίνηση των ειδών επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο με χρήση ειδικών εντύπων, όπως αυτά καθορίστηκαν με τον Κανονισμό (ΕΚ) υπ' αριθμ. 865/2006.	Αναγνωρισμένος επιστήμων και επιστημονικό ερευνητικό ίδρυμα κατέχον άδειες εξαγωγής.	Αναγνωρισμένος επιστήμων και επιστημονικό ερευνητικό ίδρυμα. κατέχον άδειες εισαγωγής.
38	ΚΥΑ 104853/4953 /2006	2		Απόφαση που αφορά στην κατοχή και διακίνηση των καταλογηθηθέντων ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας κλπ μεταξύ αναγνωρισμένων επιστημόνων και επιστημονικών ερευνητικών ιδρυμάτων.	Αναγνωρισμένος επιστήμων και επιστημονικό ερευνητικό ίδρυμα.	Αναγνωρισμένος επιστήμων και επιστημονικό ερευνητικό ίδρυμα.

2.3. Ειδικές τοπικές διατάξεις ανά περιοχή μελέτης

Οι ειδικές διατάξεις που ισχύουν ανά περιοχή μελέτης είναι οι εξής:

2.3.1. Φαλάσαρνα

2.3.1.1. ΚΥΑ 33318/3028/1998 προστασίας δικτύου Natura

Το σύμπλεγμα «Ημερη και άγρια Γραμβούσα – Τηγάνι και Φαλάσαρνα – Ποντικονήσι» αποτελεί την υπό στοιχείο GR 4340001 προστατευόμενη περιοχή του δικτύου NATURA 2000. Δεν έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης και δεν υπάρχει προεδρικό διάταγμα, να ορίζει τις ζώνες χρήσης, ή τις αρμοδιότητες του διαχειριστικού φορέα.

2.3.1.2. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ35/61214/3228 προστασίας αρχαιολογικού χώρου

Η περιοχή των Φαλασάρνων έχει κηρυχθεί τρεις φορές αρχαιολογική ζώνη. Το 1967 με την με αριθμό 3888/21.2.67 ΥΑ (ΦΕΚ 168/9.3.67) είχε ήδη κηρυχθεί αρχαιολογικός χώρος η χερσόνησος «Κουτρί», όπου βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης Φαλάσαρνας. Το 1973 με την ΥΑ 36852/2942/12.10.73 (ΦΕΚ 1242/τ./16.10.73) κυρήχθηκε αρχαιολογικός χώρος η ευρύτερη περιοχή Φαλάσαρνας. Το 1995 με την Υπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ35/61214/3228 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 23/17.1.1995 καθορίστηκαν οι «ζώνες Α και Β προστασίας αρχαιολογικού χώρου Φαλάσαρνας Κισσάμου Χανίων». Η ζώνη Α αποτελεί ζώνη απόλυτης προστασίας. Η ζώνη Β επιτρέπει τη δόμηση υπό όρους, όμως απαγορεύει κατασκευές όπως αποθήκες ή θερμοκήπια. Αρμόδια υπηρεσία για την έγκριση οποιασδήποτε δραστηριότητας είναι η ΚΕ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

2.3.1.3. ΠΔ 67/1981 προστασίας χλωρίδας

Στα Φαλάσαρνα έχουν καταγραφεί ενδημικά είδη φυτών όπως ενδεικτικά το *Androcymbium rechingeri*, το φυτό *Anthemis glaberrima*, το άγριο ενδημικό γαρύφαλλο *Dianthus xylorrhizus*, και η *Tulipa goulimy* που προστατεύονται από το Προεδρικό Διάταγμα 67/81.

2.3.1.4. ΚΥΑ 127794/10.8.2007 έγκρισης στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων του επιχειρησιακού προγράμματος Κρήτης – Νήσων Αιγαίου, περιόδου 2007 - 2013

Με την ΚΥΑ 127794/10.8.2007 έγκρισης στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων η οποία έχει πεδίο αναφοράς μεταξύ άλλων στο σύνολο της έκτασης της Κρήτης, συνοψίζονται οι όροι, οι περιορισμοί και οι κατευθύνσεις που πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση, έγκριση και υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος (ΕΠ) Κρήτης. Ιδιαίτερα σκοπείται η ενσωμάτωση της αειφορίας στις αναπτυξιακές επιλογές και παρεμβάσεις σε συνδυασμό με την προστασία του ευαίσθητου φυσικού περιβάλλοντος και η αξιοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων του προγράμματος για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων σε φυσικές περιοχές ενταγμένες στο Ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000.

2.3.2. Κεδρόδασος Ελαφονήσου

2.3.2.1. ΚΥΑ 33318/3028/1998 προστασίας δικτύου Natura

Η περιοχή «Παραλία από Χρυσοκαλίτισσα μέχρι ακρωτήριο Κριός» αποτελεί την υπό στοιχείο GR 4340015 περιοχή του δικτύου NATURA 2000. Δεν έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης και δεν υπάρχει προεδρικό διάταγμα, να ορίζει τις ζώνες χρήσης, ή τις αρμοδιότητες του διαχειριστικού φορέα.

2.3.2.2. ΥΑ 36852/2942/12.10.73 προστασίας αρχαιολογικού χώρου και τόπου ιστορικού και ιδιαίτερου φυσικού κάλους

Με την ΥΑ 36852/2942/12.10.73 (ΦΕΚ 1242/τ.β./16.10.73) η νήσος Ελαφονήσος και η παραλία έναντι αυτής κυρήχθηκε υπό στοιχείο Α,19), αρχαιολογικός χώρος και τόπος ιστορικός και ιδιαίτερου φυσικού κάλους. Στην απόφαση δεν προβλέπεται σύσταση φορέα διαχείρισης.

2.3.2.3. ΠΔ 67/1981 προστασίας πανίδας

Ένα ενδημικό είδος σαύρας (*rodarcis erhardii elaphonisi*), καθώς και 4 είδη ερπετών (*Chalcides ocellatus*, *Coluber gemonensis*, *Telescopus fallax*, *Lacerta trilineata*), προστατεύονται από το Προεδρικό Διάταγμα 67/81. Η έκταση που καλύπτεται από την περιοχή περιλαμβάνει έναν σημαντικό βιότοπο με ευαίσθητα οικοσυστήματα που λόγω κυρίως του τουρισμού υφίστανται έντονες ανθρώπινες επιδράσεις. Παρόλο που η περιοχή έχει υποστεί ορισμένες επιδράσεις από τις ανθρώπινες δραστηριότητες, οι συνέπειες στην κυρίως Ελαφονήσο είναι σχετικά μικρές λόγω της κακής κατάστασης του οδικού δικτύου που δυσκολεύει την προσέγγιση της περιοχής.

2.3.2.4. Απαγόρευση διάθεσης λυμάτων και αποβλήτων στη θαλάσσια περιοχή του δήμου Πελεκάνου

Με τη με αριθμό 3841/10.10.2003 η Νομαρχία Χανίων/δ/νση δημόσιας υγείας/τμήμα υγειονομικών ελέγχων απαγόρευσε τη διάθεση λυμάτων και αποβλήτων στη θαλάσσια περιοχή του δήμου Πελεκάνου, στον οποίο ανοίκει ο οικοτόπος 2250* (κεδρόδασος) και προέβλεψε την υποχρέωση υποβολής των αστικών λυμάτων σε δευτεροβάθμια επεξεργασία και απολύμανση.

2.3.2.5. ΚΥΑ 127794/10.8.2007 έγκρισης στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων του επιχειρησιακού προγράμματος Κρήτης – Νήσων Αιγαίου, περιόδου 2007 - 2013

Με την ΚΥΑ 127794/10.8.2007 έγκρισης στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων η οποία έχει πεδίο αναφοράς μεταξύ άλλων στο σύνολο της έκτασης της Κρήτης, συνοψίζονται οι όροι, οι περιορισμοί και οι κατευθύνσεις που πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση, έγκριση και υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος (ΕΠ) Κρήτης. Ιδιαίτερα σκοπείται η ενσωμάτωση της αειφορίας στις αναπτυξιακές επιλογές και παρεμβάσεις σε συνδυασμό με την προστασία του ευαίσθητου φυσικού περιβάλλοντος και η αξιοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων του προγράμματος για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων σε φυσικές περιοχές ενταγμένες στο Ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000.

2.3.3. Γαύδος

2.3.3.1. ΚΥΑ 33318/3028/1998 προστασίας δικτύου Natura

Το σύμπλεγμα «Γαύδος και Γαυδοπούλα» αποτελεί την υπό στοιχείο GR 4340013 προστατευόμενη περιοχή του δικτύου NATURA 2000. Ο οικοτόπος 2250* στις περιοχές Άγιος Ιωάννης, Λαυρακάς και εν μέρει στο Σαρακηνικό της Γαύδου ανήκουν επίσης στην Ζώνη Ειδικής Προστασίας υπό στοιχείο GR4340023 SPA (Special Protected Area). Το νησί Γαύδος είναι το μεγαλύτερο των δυο με έκταση 29.58 km² και μέγιστο υψόμετρο 362m. Αποτελεί σημαντική περιοχή για πτηνά και ιδιαίτερα για το *Phalacrocorax aristotelis*. Δεν έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης και δεν υπάρχει προεδρικό διάταγμα, να ορίζει τις ζώνες χρήσης, ή τις αρμοδιότητες του διαχειριστικού φορέα.

2.3.3.2. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2665/42091 προστασίας αρχαιολογικού χώρου

Με την υπ’ αριθμό ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2665/42091 (ΦΕΚ834/Β/17-9-1997) χαρακτηρίστηκε ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτηριακό συγκρότημα του φάρου. Στην απόφαση δεν προβλέπεται σύσταση φορέα διαχείρισης.

2.3.3.3. ΚΥΑ 127794/10.8.2007 έγκρισης στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων του επιχειρησιακού προγράμματος Κρήτης – Νήσων Αιγαίου, περιόδου 2007 - 2013

Με την ΚΥΑ 127794/10.8.2007 έγκρισης στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων η οποία έχει πεδίο αναφοράς μεταξύ άλλων στο σύνολο της έκτασης της Κρήτης, συνοψίζονται οι όροι, οι περιορισμοί και οι κατευθύνσεις που πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση, έγκριση και υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος (ΕΠ) Κρήτης. Ιδιαίτερα σκοπείται η ενσωμάτωση της αειφορίας στις αναπτυξιακές επιλογές και παρεμβάσεις σε συνδυασμό με την προστασία του ευαίσθητου φυσικού περιβάλλοντος και η αξιοποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων του προγράμματος για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων σε φυσικές περιοχές ενταγμένες στο Ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000.

2.3.4. Νήσος Χρυσή

2.3.4.1. ΚΥΑ 33318/3028/1998 προστασίας δικτύου Natura

Η νήσος Χρυσή αποτελεί την υπό στοιχείο GR 4320003 προστατευόμενη περιοχή του δικτύου NATURA 2000. Δεν έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης και δεν υπάρχει προεδρικό διάταγμα, να ορίζει τις ζώνες χρήσης, ή τις αρμοδιότητες του διαχειριστικού φορέα.

2.3.4.2. ΠΔ προστασίας καταφυγίου άγριας ζωής

Με την απόφαση 166135/13.9.1983 του Υπουργού Γεωργίας ιδρύθηκε στη Χρυσή σε έκταση 4.900 στρ., που ορίζεται γύρωθεν με θάλασσα, μόνιμο καταφύγιο θηραμάτων για την προστασία, ανάπτυξη, αναπαραγωγή και εκμετάλλευσης του θηραματικού πλούτου και της άγριας πανίδας. Με Π.Δ. (ΦΕΚ 562/27-9-83) κηρύχτηκε το υπό στοιχείο K588 καταφύγιο άγριας ζωής. Με το άρθρο 57 του νόμου 2637/98 μετονομάστηκαν τα καταφύγια θηραμάτων σε καταφύγια άγριας ζωής. Αρμοδιότητες έχει ο ΓΓ Περιφέρειας που δύναται να θέτει περιορισμούς στην

άσκηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων εντός των καταφυγίων (α.57, παρ. 7) και η δασική υπηρεσία (α.57, παρ. 8).

2.3.4.3. ΥΑ Α1/Φ24/83607/2735/28-12-81 προστασίας αρχαιολογικού χώρου

Με την απόφαση Α1/Φ24/83607/2735/28-12-81 (ΦΕΚ 50/Β/10-2-82) κυρήχθηκε επίσημα αρχαιολογικό μνημείο. Δεν υφίσταται φορέας προστασίας εντός του μνημείου.

2.3.4.4. ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ24/83607/2735 προστασίας τόπου ιδιαίτερου φυσικού κάλλους

Με την με αριθμό ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ24/83607/2735 Υπουργική απόφαση, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 50/10.2.1982 κηρύχθηκε το νησί Χρυσή Ιεράπετρας «τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους». Στην απόφαση δεν προβλέπεται σύσταση φορέα διαχείρισης.

2.3.4.5. Νομαρχιακή απόφαση για την απαγόρευση της βοσκής

Με την με αριθμό πρωτ. 2717/ΔΑΔ/19.10.83 η Νομαρχία Λασιθίου απαγόρευσε σε ολόκληρη την έκταση της νήσου τη βοσκή των αιγών, των προβάτων και των μεγάλων ζώων για αόριστο χρόνο, προβλέποντας ταυτόχρονα και ποινές στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης σύμφωνα με το ΝΔ 86.1969.

2.3.4.6. Απόφαση ΓΓ Περιφέρειας για την κύρηξη της νήσου σε αναδασωτέα περιοχή

Με τη με αριθμό 2576/2001 (ΦΕΚ Β 896/22.10.2001) ο ΓΓ Περιφέρειας Κρήτης ανακήρυξε τις εκτάσεις της νήσου Χρυσής και Μικρονησίου στο σύνολό τους αναδασωτέες με σκοπό τη διατήρηση του δασικού χαρακτήρα αυτών, την προστασία, βελτίωση και επέκταση της υπάρχουσας βλάστησης και τον αποκλεισμό της διάθεσης των εκτάσεων αυτών για άλλη χρήση. (Η απόφαση λήφθηκε σε συνδυασμό με την αστυνομική διάταξη από 7.7.1938 (ΦΕΚ 210/β/24.93.1938) περί απαγορεύσεως των ζώων σε αρχαιολογικούς χώρους

2.3.4.7. Απαγόρευση της δασικής υπηρεσίας υλοτομίας

Με τη με αριθμό 462/6.3.2000 η δασική υπηρεσία Λασιθίου απαγόρευσε την υλοτομία δασικών θάμνων και δένδρων στα οποία περιλαμβάνονται και είδη φυόμενα στη νήσο Χρυσή.

2.3.4.8. Ανενεργή Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη

Αξίζει να αναφερθεί ότι, στη νήσο Χρυσή συντάχθηκε το έτος 2005 Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) με θέμα «Πρόταση χαρακτηρισμού ως αισθητικών – προστατευτικών δασών και δασικών εκτάσεων της Νήσου Χρυσής και Μικρονησί Ιεραπέτρας Νομού Λασιθίου», η οποία μέχρι σήμερα δεν έχει τύχει έγκρισης από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Σύμφωνα με το Ν. 2742/1999 προβλέπεται έγκριση της μελέτης από το ΥΠΕΧΩΔΕ και έκδοση Προεδρικού Διατάγματος σ.σ. με το Ν. 1650/86 (άρθρα 18,19,21).

Κεφάλαιο 3 : Μέτρα διαχείρισης

Οι παράκτιες περιοχές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες για την οικονομική ανάπτυξη χωρών όπως η Ελλάδα, που διαθέτει ένα ένα εκτεταμένο νησιωτικό σύμπλεγμα και μια από τις μεγαλύτερες ακτογραμμές παγκοσμίως. Η έλλειψη οργάνωσης και στελέχωσης φορέων διαχείρισης αποτελεί το σοβαρότερο ίσως πρόβλημα των παράκτιων περιοχών. Σε συνδυασμό με τον διαρκή περιορισμό των φυσικών πόρων των παράκτιων περιοχών, η έλλειψη οργάνωσης και στελέχωσης φορέων διαχείρισης, επηρεάζει καθοριστικά την περαιτέρω ανάπτυξη των περιοχών αυτών λόγω των αντικρουόμενων χρήσεων που έχουν ήδη αναπτυχθεί εκεί. Οι απειλές και οι κίνδυνοι υποβάθμισης, ή και εξαφάνισης των αμμοθινών μπορούν να αντιμετωπιστούν με σωστή διαχείριση, ορθολογικό σχεδιασμό, περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και κοινωνική συναίνεση.

Στο παρόν κεφάλαιο προτείνονται μέτρα βελτίωσης σε σχέση με την διοικητική δομή και το νομικό πλαίσιο για την καλύτερη προστασία του συγκεκριμένου οικοτόπου στην Ελλάδα αλλά και ανά περιοχή μελέτης.

3.1. Μέτρα βελτίωσης διοικητικής δομής

3.1.1. Γενικά

3.1.1.1. Δημιουργία φορέων διαχείρισης ή ανάθεση διαχείρισης σε τοπικούς ΟΤΑ.

Η διοικητική πρακτική έχει διδάξει ότι, εύκολα η διαχείριση του δημοσίου συμφέροντος μετατρέπεται σε ιδιωτική υπόθεση³⁴. Μικρές κοινωνίες και αποκεντρωμένα κέντρα λήψεως αποφάσεων, σε συνδυασμό με τον ελλειμματικό έλεγχο και παρακολούθηση της κεντρικής εξουσίας, αποτελούν γόνιμο έδαφος για την καλλιέργεια πελατειακών σχέσεων μεταξύ διοίκησης και ιδιώτη. Το φαινόμενο της ιδιωτικοποίησης της δημόσιας ζωής³⁵, εμποδίζει τα διοικητικά μέτρα να αναλάβουν ένα πραγματικά αποτελεσματικό ρόλο στην περιβαλλοντική προστασία.

Για την αποτροπή του προπεριγραφόμενου φαινομένου, είναι απαραίτητη η σύσταση ανεξάρτητων φορέων προστασίας, όπως προβλέπει η νομοθεσία. Για το μέτρο απαιτείται άμεση ενεργοποίηση του άρθρου 15 του Ν. 2742/1999 (Φορείς διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών). Κατά το εδάφιο 1α) του άρθρου 15 του Ν. 2742/1999 (Φορείς διαχείρισης) με Προεδρικό Διάταγμα, μπορεί να συνιστώνται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ως φορείς διαχείρισης, με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών.

Κατά το εδάφιο 1γ) αν δεν έχουν συσταθεί φορείς διαχείρισης, μπορεί να ανατίθεται σε υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων.

3.1.1.2. Μεταφορά αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε τοπικούς ΟΤΑ

Για την καλύτερη διοικητική διάρθρωση της χώρας, τον αποτελεσματικό χωροταξικό σχεδιασμό πρέπει να γίνει πράξη η διοικητική αποκέντρωση, απέναντι στο σημερινό κεντροβαρικό μοντέλο ανάπτυξης της Αθήνας. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να μεταβιβαστούν αρκετές αρμοδιότητες, που σήμερα ανήκουν σε Υπουργεία, σε τοπικούς φορείς. Οι δεύτεροι λόγω της εγγύτητας και της γνώσης των προβλημάτων και των ιδιαιτεροτήτων της περιφέρειας, ιδιαίτερα της νησιωτικής, μπορούν να αποδώσουν καλύτερα στην προστασία του περιβάλλοντος εν γένει και δή αυτή των οικοτόπων. Το κράτος οφείλει να παραμείνει με ένα επιτελικό χαρακτήρα, θέτοντας τα πρότυπα, τις προδιαγραφές και τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης έργων, χρηματοδοτώντας, ελέγχοντας και επιβάλλοντας κυρώσεις στους τοπικούς ΟΤΑ.

3.1.1.3. Ολοκλήρωση κτηματολογίου και δασολογίου

Είναι απαραίτητο να υπάρξει η πολιτική βούληση για την ολοκλήρωση του δασολογίου και την αποτελεσματική αντιμετώπιση του εκτεταμένου φαινομένου της παράνομης δόμησης και των καταπατήσεων δημόσιας δασικής γης. Η σύνταξη δασολογίου συνιστά υποχρέωση του Κράτους³⁶ και αποτελεί τμήμα της ευρύτερης υποχρέωσης του Κράτους για χωροταξικό σχεδιασμό. Ο χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα περιλαμβάνει τη διαμόρφωση του οικιστικού περιβάλλοντος³⁷, στο χαρακτηρισμό εκτάσεων³⁸ και στην προέγκριση χωροθέτησης³⁹ έργων και δραστηριοτήτων.

Ένας από τους σημαντικότερους νόμους, που ψηφίσθηκε για την εφαρμογή του Συντάγματος του 1975 ως προς τον χωροταξικό σχεδιασμό ήταν ο ν. 360/76⁴⁰ «περί χωροταξίας και Περιβάλλοντος», ο οποίος αναφερόταν σε δύο θεμελιώδη θέματα, την προστασία του περιβάλλοντος και το χωροταξικό σχεδιασμό, από τον οποίο εφαρμόστηκαν αποσπασματικά μόνο ορισμένες διατάξεις⁴¹. Οι σημαντικότερες διατάξεις του νόμου έμειναν ανενεργές και ο κυριότερος σκοπός του για χωροταξικό σχεδιασμό έμεινε απραγματοποίητος μέχρι σήμερα, διότι δεν υπήρξε η πολιτική βούληση για την εφαρμογή χωροταξικής πολιτικής. Ο νεότερος ν. 2742/99⁴² για τον χωροταξικό σχεδιασμό, την αιεφόρο ανάπτυξη και την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς παρά τους φιλόδοξους στόχους, που έχουν τεθεί και τις επανειλημμένες εξαγγελίες των κυβερνήσεων για την εκπόνηση χωροταξικών σχεδίων, μέχρι στιγμής δεν έχει εφαρμοστεί.

3.1.2. Ειδικά

3.1.2.1. Ενεργοποίηση, στελέχωση μηχανισμών ελέγχου

Σε κάθε σύστημα ελέγχου, που βασίζεται στην καταστολή και την παρακολούθηση ασκείται η κριτική ότι, αναφέρεται μόνο σε παράνομες, μη επιτρεπόμενες ενέργειες, γεγονός, που οδηγεί σε ανάπτυξη τεχνολογιών *end of the pipe* και προκαλεί πέραν του δέοντος τη θέσπιση μιας πλειάδας νόμων⁴³, χωρίς

ταυτόχρονα όμως, να κατοχυρώνεται πάντοτε αποτελεσματικά η περιβαλλοντική προστασία. Τέτοια συστήματα εκτίμησης απαιτούν εκ μέρους των υπηρεσιών μια τέτοια πληθώρα πληροφοριών, η οποία δίχως την οικιοθελή συνδρομή των παραγωγών, είναι αδύνατο να κατοχυρωθεί. Η δυσκολία εφαρμογής των μέτρων καταστολής στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο έλλειμμα πληροφόρησης⁴⁴. Με ελλιπή συστήματα εκτίμησης της περιβαλλοντικής ζημίας δεν μπορεί αποτελεσματικά να μετρηθεί και να εντοπιστεί το κόστος της ζημίας. Έτσι οι βλαπτικές επιπτώσεις της περιβαλλοντικής ρύπανσης γίνονται νοητές στις περισσότερες περιπτώσεις μόνο σαν καθυστερημένο αποτέλεσμα. Αυτές οι επιπτώσεις συνήθως ονομάζονται *εξωτερικότητες, ή παράπλευρες συνέπειες (externalities, side effects)*. Στο επίπεδο των μηχανισμών ελέγχου, θα πρέπει να δοθεί η δέουσα σημασία στην αναβάθμιση της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, με ιδιαίτερη έμφαση στην επαρκή στελέχωσή της και στη θέσπιση δικαιώματος επιβολής κυρώσεων του Ν. 1650/1986.

3.1.2.2. Επιστημονική και τεχνική στήριξη φορέων διαχείρισης

Σε όποιο φορέα διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών υπάρχει και όποιοι ακόμη στο μέλλον συσταθεί, είναι απαραίτητη η ύπαρξη ενός μηχανισμού επιστημονικής και τεχνικής στήριξης. Υπάρχουν οι θεσμικές δυνατότητες του Ν. 2742/1999 για να καλυφθεί ο ρόλος αυτός από φορείς όπως το Πανεπιστήμιο, ή άλλα υφιστάμενα ερευνητικά κέντρα, που με αυτό τον τρόπο θα διεύρυναν το αντικείμενο εργασίας τους και θα συνεισέφεραν πολύτιμη γνώση και τεχνολογία στην προστασία των οικοτόπων.

3.1.2.3. Αποσαφήνιση του ρόλου των Φορέων διαχείρισης

Οι φορείς διαχείρισης στις υπό μελέτη περιοχές δύνανται να εκδίδουν (με τη σύμπραξη του υπουργείου Γεωργίας) κανονιστικές πράξεις κατά το κεφάλαιο Δ του Ν. 1650/86. Οι σχετικές όμως εξουσιοδοτήσεις του Ν. 1650/86 δεν καθορίζουν ούτε κατοχυρώνουν με σαφήνεια το ρόλο του εκάστοτε φορέα και χρήζουν αποσαφήνισης. Χαρακτηριστικό είναι ότι πέραν των Φορέων Διαχείρισης, αρμοδιότητες έχει και ο Νομάρχης καθώς και τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (βλ. παρακάτω υπό Κεφάλαιο 4, 2, γγ.).

3.2. Μέτρα βελτίωσης νομικού πλαισίου

3.2.1. Γενικά

3.2.1.1. Κωδικοποίηση διατάξεων

Από σύστασης του Ελληνικού Κράτους η νομοθεσία αλλάζει, τροποποιείται καταργείται και επαναφέρεται σε εφαρμογή δίχως να ακολουθεί ένα συγκεκριμένο νομοθετικό πρότυπο. Υπάρχουν διατάξεις, που κατά παρέκκλιση τροποποιούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, υπάρχουν εξαιρέσεις και αντιφάσεις ενώ με την

ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού δικαίου στο εθνικό μας δίκαιο προκύπτουν δικαιικές συγκρούσεις με το προυφιστάμενο θεσμικό καθεστώς. Ελείψει οποιασδήποτε μορφής κωδικοποίησης, είναι αδύνατη η εφαρμογή, η ερμηνεία, πολλές φορές ακόμη και η ανάγνωση (εύρεση) μιας διάταξης (βλ. παράδειγμα παρακάτω υπό στοιχείο β),ββ). Η ανακολουθία του θεσμικού μας συστήματος οδηγεί αναπόφευκτα στο φαινόμενο μιας θεσμικής «βαβέλ», που δυσχεραίνει τις διαδικασίες συντονισμού των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων.

Το φαινόμενο αυτό καθιστά επιτακτική την κωδικοποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ώστε να γίνει πιο κατανοητή και εύχρηστη (βλ. Πίνακα 2 στο Κεφάλαιο 2,2,β.).

3.2.1.2. Κατοχύρωση της κοινωνικής διαβούλευσης

Κατά τη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου προστασίας είναι πολύ χρήσιμο να γίνεται ευρεία κοινωνική διαβούλευση και να ζητούνται τεκμηριωμένες οι απόψεις φορέων που δραστηριοποιούνται για την προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος κατά τόπω. Τέτοιοι φορείς υπάρχουν πολλοί στην Ελλάδα. Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΑΡΧΕΛΩΝ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Καλλιστώ, Δίκτυο Μεσόγειος SOS, ΜΟΜ-Εταιρία Μελέτης και Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας, Greenpeace και WWF Ελλάς, καταθέτουν πάντοτε τεκμηριωμένες απόψεις για τα εκάστοτε υπό συζήτηση θέματα που μπορεί να απασχολήσουν την αναπτυξιακή πορεία ενός τόπου και συνάμα την περιβαλλοντική προστασία τόσο του έμβιου όσο και του αβιοτικού περιβάλλοντος.

3.2.1.3. Διασαφήνιση αρμοδιοτήτων διοίκησης

Στη χώρα μας παρατηρείται σημαντικό έλλειμμα ορθής εφαρμογής της κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, την οποία η διοίκηση αντιμετωπίζει περισσότερο ως εξωτερική επιβολή υποχρεώσεων κι όχι ως ευκαιρία για ανάπτυξη της κατάλληλης δράσης για την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος. Η εκπρόθεσμη ενσωμάτωση των κοινοτικών Οδηγιών και η πλημμελής εφαρμογή τους αποτελούν συνήθη φαινόμενα εκ μέρους της διοίκησης. Τα φαινόμενα αυτά, με τη σειρά τους, παρασύρουν τους επιχειρηματικούς και παραγωγικούς φορείς σε αμελείς συμπεριφορές και σε στάση αδιαφορίας για τις συνέπειες των δραστηριοτήτων τους, συντελώντας έτσι στην όξυνση των κινδύνων και στην εξάπλωση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Αναφορικά στη διοίκηση, διαχρονική ανάγκη αποτελεί η σαφής αποτύπωση των αρμοδιοτήτων των φορέων, που συχνά αλληλοκαλύπτονται, η απλότητα και ευκολία κατανόησης των διατάξεων, που τις καθιστούν χρηστικά εργαλεία στα χέρια των αρμοδίων φορέων και η διασφάλιση χαμηλού κόστους διαχείρισης ενός συστήματος ελέγχου, μέσω μηχανοργάνωσης και ενεργοποίησης των υφισταμένων υποδομών και φορέων.

3.2.1.3.1. Αρμοδιότητες Ν. 1650/1986

Βασική για την προστασία των οικότοπων προτεραιότητας είναι η σαφής αποτύπωση των αρμοδιοτήτων των φορέων που δρουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Ν. 1650/1986.

Σύμφωνα με το ν. 1650/86 ο Νομάρχης έχει διάφορες αρμοδιότητες που αφορούν στο περιβάλλον. Τέτοιες είναι, η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες, η εισήγηση σε υπουργούς ΠΕΧΩΔΕ, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σχετικά με την επιβολή τελών, ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής και η επιβολή προστίμου στο πλαίσιο των διοικητικών κυρώσεων.

Περαιτέρω η διαπίστωση πρόκλησης ρύπανσης, υποβάθμισης, παράβασης των διατάξεων του ν. 1650/1986, ή των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων διαταγμάτων (ΥΔ), υπουργικών αποφάσεων (ΥΑ) και νομαρχιακών αποφάσεων, γίνεται με αυτοψία. Την αυτοψία διενεργεί, είτε η κατ' άρθρο 6 § 1 του ν. 1650/86 αρμόδια για την αδειοδότηση της δραστηριότητας υπηρεσία, είτε η κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου αρμόδια αρχή, είτε κατ' άρθρο 26 τα κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος. Μετά τη διενέργεια της αυτοψίας συντάσσεται επί τόπου σχετική έκθεση. Αντίγραφο της έκθεσης επιδίδεται στον παραβάτη, ή τοιχοκολείται στο χώρο, όπου αναπτύσσει τη δραστηριότητά του και διαβιβάζεται στο Νομάρχη. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986 αποτελούν έσοδα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) της περιοχής, όπου προκλήθηκε η παράβαση και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ). Συνήθως τα πρόστιμα καταβάλλονται για ρύπους που υπερβαίνουν τα οριοθετημένα ποσοτικά επίπεδα⁴⁵.

Είναι σαφές ότι οι ρυθμίσεις του Ν. 1650/86, όπως στη συνέχεια εξειδικεύθηκαν βάσει των εξουσιοδοτικών διατάξεών τους, καθίστανται δυσνόητες και δυσλειτουργικές και ως εκ τούτου ανεφάρμοστες. Απαραίτητος είναι ο καθορισμός και η σαφής κατοχύρωση του ρόλου του εκάστοτε φορέα.

3.2.1.3.2. Αρμοδιότητες ΚΥΑ 69269/5387/90

Περαιτέρω, ο θεσμός της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον ενώ έχει ενσωματωθεί στο Ελληνικό δίκαιο, στην πράξη δεν εφαρμόζεται από το κράτος. Έγινε υποχρεωτικός από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα με την οδηγία 85/337/ΕΟΚ και η χώρα μας τον εναρμόνισε στην Ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 1650/1986 και την κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) 69269/5387/90⁴⁶ «Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με τον ν. 1650/1986». Στην ΚΥΑ 69269/5387/90 καθορίζεται το περιεχόμενο των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, οι οποίες αναφέρονται στην προστασία φυσικών περιοχών. Η απόφαση αυτή τροποποιήθηκε από την απόφαση με αριθμό Υ.Α.Η.Π. 11014/703/Φ104⁴⁷ και

την Υ.Α.Η.Π. 15393/2332/2002⁴⁸ «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. «Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)». Επίσης, έχει δημοσιευθεί η ΚΥΑ 75308/5512/90⁴⁹ «Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης των πολιτών και φορέων εκπροσώπησης τους για το περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την § 2 του ν. 1650/86», η οποία, όπως προκύπτει από τον τίτλο της, αφορά στη δημοσιότητα των ΜΠΕ και την ενημέρωση και συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία για την έγκρισή τους. Οι συνεχείς τροποποιήσεις, η ανακολουθία και η έλλειψη συγκεκριμένης δομής οδηγεί στη μη εφαρμογή του νόμου. Πολύ σημαντικότερο είναι όμως ο αμφίβολος ρόλος του κράτους και της διοίκησης και η αδιευκρίνιστη δημοκρατικότητα των έμμεσων μέτρων που ιδιωτικοποιούν τη δημόσια υποχρέωση περιβαλλοντικής προστασίας, ενέχουν τον κίνδυνο να μετατρέψουν την προστασία του περιβάλλοντος σε πελατειακή σχέση κράτους - ιδιώτη. Ιδιαίτερα εμφανής γίνεται ο αμφίβολος ρόλος του κράτους όταν το Εθνικό Χωροταξικό δεν συνοδεύεται από Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΜΠΕ) και ως εκ τούτου παραβιάζει το Κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος (βλ. Κεφάλαιο 4,3,β).

3.2.2. Ειδικά

3.2.2.1. Επικαιροποίηση/διεύρυνση των καταλόγων προστασίας

Οι υφιστάμενοι κατάλογοι προστασίας, που οι εμπλεκόμενοι φορείς και μελετητές έχουν στη διάθεσή τους δεν συμπεριλαμβάνουν όλα τα είδη εκείνα, που σήμερα χρήζουν προστασίας. Ο κατάλογος προστασίας των ειδών αυτοφυών θα έπρεπε να επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα καθώς οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις έχουν αυξητική τάση, η οικιστική πίεση και η βόσκηση μειώνουν τους πληθυσμούς των αυτοφυών που τυχόν παλαιότερα βρισκόνταν σε αφθονία.

3.2.2.1.1. Κατάλογος Π.Δ. 67/1981

Χαρακτηριστικό παράδειγμα από τη νομική πράξη ενός καταλόγου προστασίας, που υπολείπεται σε περιεχόμενο σήμερα αποτελεί ο κατάλογος προστασίας των ειδών αυτοφυών του Π.Δ. 67/1981.

Ο κατάλογος αναφέρει στα άρθρα 1 και 2 ότι, απαγορεύεται η εκρίζωση και μεταφύτευση των προστατευτέων ειδών “*Juniperus drupacea* Labill” και “*Juniperus excelea* Bieb”. Σήμερα καθίσταται αναγκαία η επικαιροποίηση και διεύρυνση του καταλόγου ως προς τα είδη “*Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa*” και “*Juniperus phoenicea*” ώστε ο κατάλογος να ανταποκρίνεται στα δεδομένα της εποχής με σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία του οικοτόπου 2250* και των δύο παραπάνω ειδών .

3.2.2.1.2. Κατάλογος Ν. 1335/83 (Σύμβαση της Βέρνης)

Παρόμοια είναι και η εικόνα του καταλόγου προστατευόμενων ειδών χλωρίδας που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της Σύμβασης της Βέρνης (βλ. παραπάνω υπό Κεφάλαιο 2, Ι, α.). Ο κατάλογος των φυτών, που υφίσταται ήδη από το έτος 1983, πρέπει να επικαιροποιηθεί, ώστε να περιλαμβάνει και τα είδη “*Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa*” και “*Juniperus phoenicea*”.

3.2.2.1.3. Κατάλογος ΚΥΑ 33318/3028/1998

Επιπλέον η ΚΥΑ 33318/3028/1998 (Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας) δίνει τη δυνατότητα με το άρθρο 15 να δημιουργηθούν νέοι κατάλογοι των ιδιαίτερα προστατευόμενων ειδών.

Το άρθρο 2 Α, 5, α της ΥΑ 14849/853 (ΦΕΚ Β 645 2008), που σε συμμόρφωση με διατάξεις της Οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τροποποίησε το άρθρο 20 (παραρτήματα) της ΚΥΑ 33318/3028/1998 προστατεύει υπό στοιχείο Ι (παράκτιοι και αλοφυτικοί οικοτόποι), εδάφιο 2. (παράκτιες και ενδοχωρικές θίνες) ρητά τον οικοτόπο 2250* (βλ. παράρτημα 4 της παρούσας).

Υπό το φως της πρόσφατης αυτής κατηγοριοποίησης των προστατευόμενων χλωριδικών αγαθών (2008), απαιτείται αναθεώρηση των ως άνω καταλόγων (Βέρνης και ΠΔ 67/81).

3.2.2.2. Κωδικοποίηση νομοθεσίας

Η νομοθεσία στην Ελλάδα είναι ατελής, ανακόλουθη και ευκαιριακή. Αυτό το φαινόμενο αποτυπώνεται στα θεσμικά κείμενα και τη νομική συστηματική. Παρατηρούνται από τους μελετητές διάσπαρτες διατάξεις στις οποίες η πρόσβαση -θεωρητικά- εξασφαλίζεται μέσω δικαιοδοτικών νόμων, και -πρακτικά- μέσω κοπιαστικής και χρονοβόρας έρευνας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο ν. 2204/94 (“in situ: και “ex situ” διατήρηση ειδών χλωρίδας), ο οποίος για την εφαρμογή του, έχει 8 κατ’ εξουσιοδότηση Υπουργικές Αποφάσεις. Για του λόγου το αληθές, οι εν λόγω ΥΑ απαριθμούνται παρακάτω:

- i. ΥΑ 232913/2007 (ΦΕΚ Β 1022/07) Τροπ. ΥΑ 135644/05 : Διατήρηση Εκτατικών καλλιεργειών που κινδυνεύουν από Γενετική Διάβρωση
- ii. ΥΑ 297055/2007 (ΦΕΚ Β 914/07): Εθνικό Ρυθμιστικό Πλαίσιο Περιβαλλοντικών Δράσεων για την εφαρμογή του 2200/1996 καν.(Εκ)
- iii. ΥΑ 219747/2006 (ΦΕΚ Β 1326/06): Τροπ. ΥΑ 130392/03 Δημιουργία Τράπεζας γενετικού υλικού Μέτρου 6.3.
- iv. ΥΑ 219747/2006 (ΦΕΚ Β 1326/06): Τροπ.ΥΑ 131396/03(Έργο "Δημιουργία Τράπεζας Γενετ.Υλικού" Επιχ. Προγρ.Αγροτ.Ανάπτυξης 2000-06)
- v. ΥΑ 135644/2005 (ΦΕΚ Β 1015/05): Εφαρμογή Μέτρου 3.8 "Διατήρηση Εκτατικών Καλλιεργειών που κινδυνεύουν από Γενετική Διάβρωση"

- vi. ΥΑ 130392/2003 (ΦΕΚ Β 1259/03): Δημιουργία Τράπεζας Γενετικού Υλικού στα πλαίσια του Μέτρου 6.3
- vii. ΥΑ 91613/1073/1999 (ΦΕΚ Β 423/99): Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων διεξαγωγής αγώνων κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών
- viii. ΥΑ 33318/328/1998 (ΦΕΚ Β 1289/98): Διατήρηση φυσικών οικοτόπων, άγριας πανίδας και χλωρίδας

Είναι πραγματικά αδύνατο να υπάρξει εποπτεία και ορθή εφαρμογή της διάταξης αυτής με αποτέλεσμα η μελέτη και η εφαρμογή του δικαίου περιβάλλοντος να αποτελεί προνόμιο μόνο αυθεντιών του κλάδου. Η εξαιρετικά χρονοβόρα και δύσκολη πρόσβαση στη νομοθεσία καθιστά την κωδικοποίησή της σε ενιαία κείμενα κώδικα απαραίτητη (βλ. Πίνακα 2 της παρούσας).

3.2.2.3. Κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης

Η σταδιακή αντικατάσταση της εκτός σχεδίου δόμησης αποτελεί αίτημα ετών στην Ελληνική κοινωνία, ενώ ταυτόχρονα σωστά τονίζεται η ανάγκη άμεσης πολεοδόμησης ειδικών περιοχών. Δυστυχώς το καθεστώς πολεοδόμησης στην εκτός σχεδίου περιοχές έχει δημιουργήσει ένα αντιαισθητικό παζλ ετερόκλητων χρήσεων γης. Η οικιστική ανάγκη σε συνδυασμό με την έλλειψη χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων συχνά οδηγεί στην αυθαιρεσία. Η ατιμωρησία τροφοδοτεί την περεταίρω εξάπλωση του φαινομένου της άναρχης δόμησης ακόμα και σε προατατευόμενες περιοχές. Από τα πρώτα μέτρα, που οφείλει μια υπεύθυνη κυβέρνηση να λάβει είναι η χωροτακτική μεταρρύθμιση.

3.2.2.4. Χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων

Χωροταξικός σχεδιασμός είναι η μελέτη για την καλύτερη δυνατή οργάνωση του γεωγραφικού χώρου, ώστε να επιτυγχάνεται η αποδοτικότερη χρήση των εδαφών και κατανομή του πληθυσμού ανάλογα με τους φυσικούς πόρους, την οικονομική δραστηριότητα και το περιβάλλον, το οποίο έχει ανάγκη προστασίας σε σχέση με τις λειτουργικές ανάγκες του σχεδιαζόμενου οικισμού. Ο χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα περιλαμβάνει τη διαμόρφωση του οικιστικού περιβάλλοντος, το χαρακτηρισμό εκτάσεων και την προέγκριση χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων.

Η διαμόρφωση του οικιστικού περιβάλλοντος υπάγεται στην προστασία του άρθρου 24 § 1 Σ και αποτελεί υποχρέωση του κράτους. Η προστασία αυτή ενεργείται με την άσκηση της «ρυθμιστικής αρμοδιότητας» και του «ελέγχου» του κράτους με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι κατά το δυνατόν καλύτεροι όροι διαβίωσης (άρθρο 24 § 2 Σ).

Δυστυχώς παρατηρείται στις αναφορές σε διατάξεις νόμων, Στρατηγικών Πλαισίων Αναφοράς, γνωμοδοτήσεις Εθνικού ΣΧΟΠ, εισηγήσεις υπηρεσιών κλπ., δεν αναφέρεται καθόλου ο ν. 2508/97 «...» και κυρίως τα άρθρα των οποίων το

περιεχόμενο περί «Ρυθμιστικών Σχεδίων» είναι άμεσα συναφές με τον χωροταξικό σχεδιασμό και την περιφερειακή ανάπτυξη.

3.2.2.5. Σύνταξη δασικών χαρτών

Στο νόμο 998/79 καθορίζεται ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης είναι ο αρμόδιος φορέας για τη σύνταξη των δασικών χαρτών. Όμως, τριάντα χρόνια μετά, οι δασικοί χάρτες δεν έχουν συνταχθεί.

Οι δασικοί χάρτες θα βοηθούσαν ιδιαίτερα στη λειτουργία των δασαρχείων. Η διαδικασία της πράξης χαρακτηρισμού μιας έκτασης, θα γινόταν εύκολα και νομότυπα. Θα σταματούσαν οι δικαστικές διαμάχες, οι αμφισβητήσεις της δημόσιας γης, η παραπομπή των υποθέσεων σε επιτροπές αλλά και η διαπλοκή δημοσίου ιδιωτικού συμφέροντος στις κατά τόπω αρμόδιες πολεοδομίες.

3.3. Μέτρα αποτελεσματικότερης προστασίας ανά περιοχή μελέτης

Είναι γεγονός και αποτελεί μέρος της πολιτικής και θεσμικής παθογένειας της χώρας μας ότι, οι ρυθμίσεις δεν έχουν κατανοηθεί πλήρως μέχρι σήμερα, ιδίως από τους φορείς, που έχουν την ευθύνη υλοποίησης των προγραμμάτων προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην πράξη. Έτσι, η λήψη μέτρων για την προστασία των ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας, της άγριας πανίδας και των άλλων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των προστατευόμενων περιοχών υπολείπεται, ή γίνεται αποσπασματικά και χωρίς να υπάρχει ιδιαίτερη στρατηγική και μακροπρόθεσμη πολιτική.

3.3.1. Σύσταση Φορέων διαχείρισης σε κάθε υπό μελέτη περιοχή

Στα Φαλάσαρνα, την Ελαφόνησο Χανίων και τη Χρυσή, οι κοντινότερες υπηρεσίες βρίσκονται αρκετά μακριά από την περιοχή προστασίας. Εξαιρεση αποτελεί η Γαύδος όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η οποία συγκεντρώνει τις περισσότερες υπηρεσίες εντός της προστατευόμενης περιοχής. Στις υπόλοιπες περιοχές είναι αδύνατο να ελεγχθεί η αποτελεσματική προστασία των παράκτιων αμμοθινών με άρκευθους.

Σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 1 της Οδ. 43/92/ΕΟΚ πρέπει να καθοριστούν τα αναγκαία μέτρα διατήρησης. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν. 1650/86 πρέπει να χαρακτηρισθούν οι προστατευόμενες περιοχές απόλυτης προστασίας καθώς οι αμμοθίνες με άρκευθους αποτελούν οικότοπο προτεραιότητας. Τέλος σύμφωνα με Ειδική Περιβαλλοντική μελέτη κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 15 της ΚΥΑ 69269/5387/90 πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση απόφασης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ, ώστε να εφαρμοσθεί η διαδικασία δημοσίευσης του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος του άρθρου 21 του Ν. 1650/86. Αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας είναι να δημιουργηθούν φορείς διαχείρισης εντός των περιοχών NATURA 2000, ή να μεταβιβασθούν οι αρμοδιότητες ελέγχου και λήψης μέτρων σε άλλο κεντρικό φορέα, με γεωγραφική εγγύτητα τέτοια, ώστε να εξασφαλίζει την αποτελεσματική

παρακολούθηση εφαρμογής της νομοθεσίας και θα αναλάβει τις αρμοδιότητες περισσότερων υπηρεσιών.

Αναλυτικά, τις προστατευόμενες περιοχές μπορούν να διαχειρίζονται Φορείς Διαχείρισης, ή υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες, ειδικές υπηρεσίες και ΝΠΔΔ ή φορείς που ορίζονται για το σκοπό αυτό με συμβάσεις διαχείρισης (Ν. 2742/99).

Οι φορείς διαχείρισης περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου και ειδικών ζωνών διατήρησης, συστήνονται σύμφωνα με το Ν. 2742/99, άρθρο 15, παρ. 1, εδάφιο α. Η σύστασή τους στα εθνικά πάρκα είναι υποχρεωτική. Οι φορείς διαχείρισης του δικτύου Natura συστήνονται με ΥΑ του αρμοδίου Υπουργού και στη συνέχεια οι ίδιοι είναι αρμόδιοι να συντάξουν τον κανονισμό λειτουργίας τους ως πρόταση και να τον αποστείλουν προς έγκριση στο ΥΠΕΧΩΔΕ.

Οι προστατευόμενες περιοχές διέπονται από κανονισμούς διοίκησης και λειτουργίας στους οποίους καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων και εξειδικεύονται οι γενικοί όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που καθορίζονται με το νομοθέτημα κήρυξης των περιοχών (άρθρο 18, παρ. 5 του Ν. 1650/86, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 5, παρ. 1 του Ν. 2742/99). Επίσης, καταρτίζονται πενταετή σχέδια διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Με τα σχέδια αυτά προσδιορίζονται, στο πλαίσιο των γενικότερων όρων και προϋποθέσεων, που τίθενται στα νομοθετήματα κήρυξης, οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την εφαρμογή των έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των κατά περίπτωση προστατευόμενων αντικειμένων. Τα Σχέδια Διαχείρισης συνοδεύονται από προγράμματα δράσης.

3.3.2. Ενεργοποίηση δικτύου προστασίας Natura 2000

Αρχικά θα πρέπει να γίνει σαφές ότι, οι προστατευόμενες περιοχές κατά την Οδ. 43/92/ΕΟΚ δεν προορίζονται αποκλειστικά και μόνο για φυσικά πάρκα, στα οποία απαγορεύεται κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα: η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί ότι, το δίκτυο προστατευόμενων περιοχών δύναται να συνυπάρξει με την οικονομική πρόοδο. Κατά συνέπεια, δραστηριότητες όπως η γεωργία, η θήρα ή ο τουρισμός, μπορούν να πραγματοποιούνται εντός των ορίων προστατευόμενων περιοχών, αλλά στο μέτρο που δεν θίγουν τις ανάγκες διατήρησης της φύσης. Μάλιστα η Ε.Ε. συγχρηματοδοτεί, κυρίως μέσω του προγράμματος LIFE-Φύση, μέτρα για τη συγκρότηση του δικτύου Natura 2000. Έχει διαθέσει πάνω από 415 εκατ. Ευρώ για περισσότερα από 300 έργα στο σύνολο της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) χρηματοδοτεί έργα για την προστασία του περιβάλλοντος με μακροπρόθεσμα δάνεια, που καλύπτουν έως και το 50% του συνολικού κόστους των επενδύσεων (π.χ. για έργα διαχείρισης υδάτων, επεξεργασίας αποβλήτων και ανάπλασης αστικών περιοχών). Η ΕΤΕπ χορηγεί επίσης δάνεια για έργα σε γειτονικές χώρες της Μεσογείου και της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Παρά τις παραπάνω αναπτυξιακές δυνατότητες και επενδυτικές ευκαιρίες, στην Ελλάδα υπάρχει πλήρης απουσία προοπτικής. Δεν λαμβάνεται κανένα ουσιαστικό νέο μέτρο ή δέσμευση, ενώ προτάσεις, όπως η σταδιακή απαγόρευση των χωροθετήσεων γύρω από αρχαιολογικούς χώρους ή μέσα σε ζώνες Natura και η παροχή φορολογικών κινήτρων για να μετεγκατασταθούν οι βιομηχανίες μέσα σε ειδικές ζώνες δεν ελήφθησαν υπόψη. Αντ’ αυτού το ΕΧΣ επιτρέπει την εκτός σχεδίου δόμησης στις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 . Είναι χαρακτηριστικό μάλιστα ότι, η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει ήδη εκφράσει τον προβληματισμό της για το γεγονός ότι, το Εθνικό Χωροταξικό δεν συνοδεύεται από Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΜΠΕ) και ως εκ τούτου παραβιάζει το Κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος. Η εκπόνηση ΣΜΠΕ είναι απαραίτητη από τη στιγμή που στο Σχέδιο κατονομάζεται, ή φωτογραφίζεται η κατασκευή συγκεκριμένων δημόσιων έργων, για την υλοποίηση των οποίων απαιτείται ως προϋπόθεση η ύπαρξη μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Για την ενεργοποίηση του δικτύου προστασίας Natura, απαιτείται ισχυρή πολιτική βούληση, καθώς οποιαδήποτε ενέργεια σύστασης και διαχείρισης των απαραίτητων φορέων, ή ακόμα έγκρισης τυχόν υποδομών των τοπικών ΟΤΑ, διέρχεται μέσω υπουργείου. Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών επιλογών ενός κράτους πάντοτε μπορεί να γίνει χρήση αποκεντρωτικών πολιτικών μέσω της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση.

3.3.3. Ενεργοποίηση αγροφυλακής

Στις υπό μελέτη περιοχές είναι απαραίτητο να στελεχωθεί η αγροφυλακή κατά το άρθρο 9 του Ν. 3585/07. Σύμφωνα με αυτό στην έδρα κάθε διοικητικής περιφέρειας συνιστάται μία Διεύθυνση Αγροφυλακής Περιφέρειας, που έχει ως αποστολή την άσκηση, μέσα στα όρια της τοπικής δικαιοδοσίας της, των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το άρθρο 3 του νόμου. Σε κάθε νομό πρέπει να συνιστάται τουλάχιστον ένα Αγρονομικό Τμήμα.

Στις υπό μελέτη περιοχές δυστυχώς δεν υφίσταται κανένα φυλάκειο της εν λόγω υπηρεσίας. Η Υπηρεσία είναι μια από τις πιο συγκεντρωτικές και υπερτροφικές υπηρεσίες που λειτουργούν στην Αθήνα, ενώ η παρουσία της Αγροφυλακής στην Ελληνική περιφέρεια περιορίζεται στις έδρες των περιφερειών.

3.3.4. Συντονισμός μεταξύ υφιστάμενων φορέων

Στην περιοχή της Γαύδου, οι περισσότεροι φορείς εδρεύουν στη νήσο, εντός δηλαδή της υπό μελέτη περιοχής. Δίχως κόστος θα μπορούσε να αξιοποιηθεί σε επίπεδο συνεργασίας και συντονισμού το συγκριτικό αυτό πλεονέκτημα, μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, της ανάληψης ρόλων και του συντονισμού στην προστασία αγαθών, που βρίσκονται σε χωρική συνάφεια.

Παρόμοια είναι η κατάσταση στα Φαλάσαρνα όπου για παράδειγμα σύμφωνα με τα άρθρα 10 (προστασία περιβάλλοντος από ρύπανση και αλλοίωση),

12 (οριοθέτηση αρχαιολογικών χώρων) και 17 (ζώνες προστασίας) του Ν. 3028/2002, η αρχαιολογική υπηρεσία μπορεί να συμβάλλει ενεργά στην παράλληλη προστασία του οικοτόπου προτεραιότητας στα Φαλάσαρνα, που εντάσσεται σε αρχαιολογική ζώνη. Εκεί, με τον κατάλληλο συντονισμό, η εφορία αρχαιοτήτων μπορεί να ενεργοποιηθεί για την ταυτόχρονη προστασία των αρχαιοτήτων και των οικοτόπων 2250*.

3.3.5. Προληπτική κοινοποίηση συστήματος επιβολής προστίμων

Αναφορικά στους ιδιώτες, που απολαμβάνουν τη χρήση του προστατευόμενου οικοτόπου, απαραίτητη είναι η κοινοποίηση ενός συστήματος επιβολής προστίμων, ικανού να καθορίζει προληπτικά τη φιλοπεριβαλλοντική δράση τους.

Ήδη κατά τη φάση σχεδιασμού ενός έργου, ή μιας δραστηριότητας ενός ιδιώτη στο προκαταρκτικό στάδιο της λήψης της απόφασης για την υλοποίησή του/της, η υποχρέωση εκπόνησης μιας ΜΠΕ επιτυγχάνει προληπτικό διοικητικό έλεγχο. Περιοδικά κατά τη λειτουργία του έργου, ή της δραστηριότητας, η διοίκηση επιτυγχάνει μέσω της ανάθεσης εκπόνησης μιας ΜΠΕ κατασταλτικό έλεγχο, καθώς ελέγχεται η καταλληλότητα των υφιστάμενων όρων, σε σχέση με την πραγματική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί και λαμβάνεται υπόψη η εξέλιξη της τεχνολογίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Αφενός η σύμπλευση με τις θεσμικές ρυθμίσεις μειώνει το ενδεχόμενο ενός αυστηρού ελέγχου και μιας δαπανηρής περιβαλλοντικής κύρωσης⁵⁰. Αφετέρου παραβάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας αυξάνουν την διερεύνηση του καταναλωτικού κοινού σχετικά με την περιβαλλοντική επίδοση των ιδιωτών και δημιουργούν κοινωνικές πιέσεις. Οι ιδιώτες, που λαμβάνουν αρνητικά περιβαλλοντικά σχόλια, αναγκάζονται να υιοθετούν γρηγορότερα περιβαλλοντικά συστήματα και πρότυπα. Και οι δύο παραπάνω λόγοι δημιουργούν κίνητρα για αυτούς να βελτιώσουν την μελλοντική περιβαλλοντική τους εκτέλεση⁵¹.

3.3.6. Αξιοποίηση ανταγωνισμού

Αναφορικά στους ιδιώτες, που δραστηριοποιούνται οικονομικά στις περιοχές προστασίας, πρέπει ο νομοθέτης να αξιοποιήσει τη λειτουργία των μηχανισμών του ανταγωνισμού στην αγορά. Μεμονωμένα η κρατική επιβολή έχει μέτρια αποτελέσματα επιτυχίας, όταν πρόκειται να επιβληθούν πολύπλοκες ρυθμίσεις, από την εφαρμογή των οποίων οι επιχειρήσεις δεν έχουν να κερδίσουν κάτι ιδιαίτερο. Ο θεσμός του ανταγωνισμού της αγοράς μπορεί να γίνει αποτελεσματικός, ιδιαίτερα όταν ο ιδιώτης που συμμορφώνεται, προβάλλει το γεγονός για να δημιουργήσει καλές δημόσιες σχέσεις.

Ο ανταγωνισμός της αγοράς βέβαια από μόνος του δεν μπορεί να αποφέρει τη μεταστροφή της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μειωθούν οι περιβαλλοντικές ζημιές. Οι περισσότεροι ιδιώτες απλά δεν θα

«αντιληφθούν» το κέρδος της συμμόρφωσης με εσωτερικούς κανονισμούς και ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών, που θα αποτύχουν να επιτύχουν τα δικά τους στάνταρ, απλά θα τροφοδοτήσει τις αιτιάσεις για το πράσινο «ξέπλυμα», που τόσο βλάπτει συνολικά την οικολογική κίνηση⁵². Όταν ο αυτοέλεγχος ενός ιδιώτη εστιάζεται στην απαγόρευση μιας δραστηριότητας που προσβάλλει προστατευόμενα αγαθά, τότε αποδεδειγμένα μπορεί ο ανταγωνισμός να λειτουργήσει. Είναι ρεαλιστική η προσέγγιση ότι, οι ιδιώτες θα κινηθούν προς περισσότερο φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές εφόσον το κόστος της μη συμμόρφωσης είναι υψηλότερο από το κόστος της συμμόρφωσης⁵³.

Υπό το παραπάνω πρίσμα περιβαλλοντικές παραβάσεις πρέπει να γνωστοποιούνται και «πράσινη» συμπεριφορά πρέπει να επιβραβεύεται. Μέσα προς επίτευξη του σκοπού αυτού είναι η συστηματική καταγραφή δεδομένων περιβάλλοντος και η παράλληλη δημιουργία μητρώου ρύπανσης.

Κεφάλαιο 4 : Πρόταση μέτρων διαχείρισης

Από τη μελέτη του νομικού πλαισίου, όπως αναλύεται παραπάνω, προκύπτουν τρία νομικά εργαλεία διαχείρισης των οικοτόπων 2250* και δύο ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση των κυριότερων απειλών, που προκύπτουν από την ελεύθερη κατασκήνωση και την αδειοδότηση εγκαταστάσεων με περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

4.1. Νομικά εργαλεία διαχείρισης των οικοτόπων 2250*

Για την αποτελεσματική προστασία των οικοτόπων 2250* διαμορφώνονται τα εξής συστήματα διαχείρισης:

- Το πρώτο βασίζεται στη διαδικασία χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής με ΠΔ. κατά το άρθρο 21, παρ. 1 και 2 του Ν. 1650/86.
- Το δεύτερο βασίζεται στην κατάρτιση καταλόγου προστατευόμενων ειδών κατά το άρθρο 20 του Ν. 1650/86.
- Το τρίτο βασίζεται στη διαδικασία εκπόνησης ΕΠΜ, που προβλέπει η ΚΥΑ 69269/5387/90.

Τα βήματα εφαρμογής έκαστου διαχειριστικού εργαλείου, παρατίθενται συνοπτικά παρακάτω:

4.1.1. Χαρακτηρισμός προστατευόμενης περιοχής με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος κατά το άρθρο 21 παρ. 1 και 2 του Ν. 1650/1986

Βήμα 1^ο

Χαρακτηρισμός περιοχής

Σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 και 2 του Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), όπως η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 16 παρ. 2 του Ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α'), «1. Ο χαρακτηρισμός περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 και ο καθορισμός των ορίων τους και των τυχόν ζωνών προστασίας τους γίνονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ύστερα από γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου, σε εφαρμογή περιφερειακού ή νομαρχιακού ή ειδικού χωροταξικού σχεδίου ή γενικού πολεοδομικού σχεδίου ή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης. Σε κάθε περίπτωση η σύνταξη ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης είναι απαραίτητη για την τεκμηρίωση της σημασίας του προστατευτέου αντικειμένου και τη σκοπιμότητα των προτεινόμενων μέτρων προστασίας. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των ειδικών αυτών περιβαλλοντικών μελετών και το περιεχόμενό τους. Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και

των τυχόν ζωνών προστασίας, περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), γίνεται με την πράξη καθορισμού της Ζ.Ο.Ε. και με τη διαδικασία του άρθρου 29 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει. 2. Με το παραπάνω προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι αναγκαίοι για την προστασία του συγκεκριμένου αντικειμένου γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων...».

Βήμα 2^ο

Σύνταξη μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Με το προεδρικό διάταγμα του άρθρου 21 παρ. 1 και 2 του Ν. 1650/1986 μπορεί να προβλέπεται η υποχρέωση σύνταξης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και για έργα ή δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 3 του παρόντος νόμου». Ήδη ο καθορισμός ζωνών προστασίας εντός των ορίων της χωρικής αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου, καθώς και η θέσπιση περιορισμών στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων διενεργείται, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 11 του Ν. 2742/1999, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 13 παρ. 1 του Ν. 3044/2002 (ΦΕΚ 197 Α'), με κοινές αποφάσεις των Υπουργών ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Γεωργίας (ήδη Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

Βήμα 3^ο

Ίδρυση φορέα διαχείρισης

Τέλος, με το άρθρο 15 παρ. 1α/1β/1γ του Ν. 2742/1999, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 13 παρ. 1 του Ν. 3044/2002, μπορούν να ιδρυθούν φορείς διαχείρισης προστατευόμενων κατά την περιβαλλοντική νομοθεσία περιοχών (μέσω ΠΔ).

Βήμα 4^ο

Υλικές ενέργειες στις προστατευόμενες περιοχές

Μπορεί εφόσον καθίσταται αναγκαίο σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν. 1650/86 να τοποθετηθεί περίφραξη στον προστατευόμενο οικότοπο.

4.1.2. Κατάρτιση καταλόγου προστατευόμενων ειδών κατά το άρθρο 20 του Ν. 1650/86 σ.σ. με την ΚΥΑ 33318/28.12.1998

Βήμα 1^ο

Κατάρτιση καταλόγου προστατευόμενων ειδών

Η κατάρτιση καταλόγου προστασίας γίνεται κατά το άρθρο 20 του Ν. 1650/86 σ.σ. με την ΚΥΑ 33318/28.12.1998.

Βήμα 2^ο**Καθιέρωση διαδικασίας διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών**

Η διαδικασία κατάρτισης καταλόγου προστατευόμενων ειδών, κάνει εφικτή την επιβολή απαγορεύσεων, όρων και περιορισμών για δραστηριότητες κατά το άρθρο 21, παρ. 6 του Ν. 1650/86.

Βήμα 3^ο**Σύσταση ειδικών ζωνών διαχείρισης**

Σύμφωνα με τα άρθρα 6,10,19 της ΚΥΑ 33318/3028/1998 συστήνονται ειδικές ζώνες διαχείρισης κατ’ εφαρμογή του δικτύου NATURA (α.6), διενεργούνται έλεγχοι (α. 10) και επιβάλλονται κυρώσεις σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης (α.19 σ.σ. με Ν. 1650/86).

Βήμα 4^ο**Υλικές ενέργειες στις προστατευόμενες περιοχές**

Ο οικοτόπος προτεραιότητας μπορεί μέσω της σήμανσης μονοπατιών όπως προβλέπει το άρθρο 59, παρ. 1 του Ν. 2637/1998 να οριοθετηθεί.

4.1.3. Εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης κατά την ΚΥΑ 69269/5387/90**Βήμα 1^ο****Έκδοση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης**

Η εκπόνηση μιας ΕΠΜ γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΚΥΑ 69269/5387/90. (Η ΚΥΑ εκδόθηκε κατά το άρθρο 21, παρ. 1 του Ν. 1650/86). Φορέας ανάθεσης της εκπόνησης μιας ΕΠΜ μπορεί να είναι το Δημόσιο, ΝΠΙΔ ΟΤΑ, ενώσεις προσώπων, ή και κάποιο φυσικό πρόσωπο. Αφού εκπονηθεί η ΕΠΜ εγκρίνεται από το Τμήμα διαχείρισης φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ σύμφωνα με το άρθρο 15 της ΚΥΑ 69269/5387/90. Η απόφαση δημοσιεύεται και εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία της «προηγούμενης ακρόασης» δημοσιεύεται στο ΦΕΚ.

Βήμα 2^ο**Καθιέρωση διαδικασίας διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών**

Μετά τη δημοσίευση στο ΦΕΚ, εκδίδεται ο κανονισμός διοίκησης και λειτουργίας σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ. 5 του Ν. 1650/86 που ορίζει τα αναγκαία μέτρα διαχείρισης και προστασίας. Η διαδικασία έκδοσης ΕΠΜ κάνει εφικτή την επιβολή απαγόρευσης δραστηριοτήτων κατά το άρθρο 19, παρ. 1,2,3 του Ν. 1650/86 (Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η Απόφαση 4565/2009 «Κανονισμός Διαχείρισης Επισκεπτών στη Νήσο Ελαφόνησο», (ΦΕΚ Β/1619/6.8.09).

Βήμα 3^ο**Σχέδιο διαχείρισης**

Επί του δημοσιευμένου Προεδρικού Διατάγματος καταρτίζεται όπως το άρθρο 18 του Ν. 1650/86, παρ. 5 ορίζει εντός έτους από τη δημοσίευση, κανονισμός διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής με ΚΥΑ που δημοσιεύεται στο ΦΕΚ.

Βήμα 4^ο

Υλικές ενέργειες στις προστατευόμενες περιοχές

Στο άρθρο 6 παρ. 3 του Ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Α΄) ορίζεται ότι «με την έναρξη εκπόνησης μελέτης προστασίας περιβάλλοντος και χωροταξικής μελέτης (άρθρα 18 έως 24 του ν. 1650/1986), καθώς και μελέτης Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου (άρθρο 29 του ν. 1337/1983), ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αναστείλει τη χορήγηση οικοδομικών αδειών και τις οικοδομικές εργασίες στην περιοχή μελέτης ή σε τμήματα αυτής. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο αναστολή επιβάλλεται για χρονικό διάστημα μέχρι ένα (1) έτος, το οποίο μπορεί να παραταθεί για ένα (1) έτος ακόμη, εφόσον διαπιστωθεί ότι οι εργασίες εκπόνησης των μελετών έχουν προοδεύσει σημαντικά». Περαιτέρω, στο ρυθμιστικό πεδίο της διάταξης αυτής υπάγονται και οι «περιοχές οικοανάπτυξης», οριζόμενες στο άρθρο 19 παρ. 5 του ως άνω Ν. 1650/1986 ως «εκτεταμένες περιοχές, που μπορούν να περιλαμβάνουν χωριά ή οικισμούς, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου ...».

4.1.4. Παρακολούθηση εφαρμογής

Για την παρακολούθηση της εφαρμογής των παραπάνω κανονιστικών αποφάσεων και μέτρων προτείνεται η ενεργοποίηση της Επιθεώρησης Δασών σύμφωνα με το Ν. 2503/97, άρθρο 6, εδ. 8, ή των Αγρονομικών Τμημάτων της Αγροφυλακής κατά το άρθρο 9 του Ν. 3585/07.

4.2. Μέτρα αντιμετώπισης κυριότερων απειλών

Για την αντιμετώπιση των κυριότερων απειλών, που προκύπτουν από την ελεύθερη κατασκήνωση και την αδειοδότηση εγκαταστάσεων με περιβαλλοντικές επιπτώσεις μπορούν ειδικά να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα.

4.2.1. Αντιμετώπιση απειλών ελεύθερης κατασκήνωσης

Βήμα 1^ο

Χαρακτηρισμός χρήσεων γής (απαγόρευση, ή οριοθέτηση κατασκήνωσης)

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1577/1985, εδάφιο β), για την προστασία της αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς, «με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από αιτιολογική έκθεση της κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας του, γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Συμβουλίου του αρμόδιου Υπουργείου και του Α.Π.Α.Σ. εάν ζητηθεί από τον

Υπουργό και γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους, μπορεί να χαρακτηρίζονται:

β) χώροι, τόποι, τοπία ή ζώνες ιδιαίτερου κάλλους και φυσικοί σχηματισμοί που συνοδεύουν ή περιβάλλουν ακίνητα και στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ως χώροι, τόποι ή ζώνες προστασίας των παραδοσιακών συνόλων, όπως και αυτοτελείς φυσικοί σχηματισμοί ανθρωπογενούς χαρακτήρα, εντός ή εκτός οικισμών, ως περιοχές που έχουν ανάγκη από ιδιαίτερη προστασία, και να θεσπίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και να καθορίζονται χρήσεις, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9 του π.δ. 437/1985 "Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων" (ΦΕΚ 157 Α')...»

Σύμφωνα με την υπό στοιχείο ("γ) διευκρινιστική παρατήρηση του ως άνω άρθρου, «..κατά την έννοια της περίπτωσης β` της διάταξης μπορεί να χαρακτηρίζονται φυσικοί σχηματισμοί ως τόποι ιδιαίτερου κάλλους ευρύτεροι χώροι τοπίων, ευρύτερες ζώνες και ολόκληρα νησιά..".

Βήμα 2^ο

Έγκριση αναπτυξιακής επιλογής σύμφωνα με την ΚΥΑ 127794/10.8.2007

Η υλοποίηση του ως άνω σχεδίου χαρακτηρισμού χρήσεων γης (απαγόρευση, ή οριοθέτηση κατασκήνωσης) μπορεί να ενταχθεί στο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ 2007-2013 με θεματική προτεραιότητα, τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων. Η κατηγορία πράξεων στην οποία θα μπορούσε ένα τέτοιο σχέδιο να ενταχθεί είναι τα «Έργα προστασίας και διευθέτησης χρήσεων γης».

Βήμα 3^ο

Υλοποίηση σχεδίου

Στην πράξη η υλοποίηση των ως άνω εγκεκριμένων έργων χαρακτηρισμού γης και οριοθέτησης της κατασκήνωσης μπορεί να επιτευχθεί κατά το άρθρο 59, παρ. 1 του ν. 2637/1998 με τη σήμανση μονοπατιών, ενώ η αδειοδότηση της κατασκήνωσης σε εγκεκριμένα σημεία, (προσβάσιμα από σεσημασμένα μονοπάτια) μπορεί να ρυθμιστεί από το άρθρο 3 του ν. 392/1976.

4.2.2. Προσβολή διοικητικής πράξης, ή παράλειψης

Βήμα 1^ο

Νομική συμβουλή

Στην περίπτωση εγκατάστασης με περιβαλλοντικές επιπτώσεις, που δεν διαθέτει την απαραίτητη άδεια, ή διαθέτει μια παράνομα εκδοθείσα άδεια, φυσικά, ή νομικά πρόσωπα (κάτοικοι περιοχής, ΜΚΟ) μπορούν να αναζητήσουν νομική συμβουλή για το δικαίωμά τους να στραφούν δικαστικά κατά της πράξης, ή παράλειψης της διοίκησης. Οι αγωγές φυσικών/νομικών προσώπων είναι μια δυνατότητα επιβολής της ιδιωτικής βούλησης για την αντιμετώπιση

περιβαλλοντικών προβλημάτων⁵⁴. Ιδιαίτερη αξία λαμβάνουν οι αγωγές στην εργαλειακή τους διάσταση, ως μέτρο επιβολής της ιδιωτικής βούλησης, στην περίπτωση των κρατικών παραλείψεων⁵⁵.

Βήμα 2^ο

Κατάθεση αίτησης ακύρωσης ενώπιον του αρμοδίου προς αδειοδότηση φορέα

Με αίτηση ζητείται ακύρωση απόφασης με την οποία χορηγήθηκε άδεια λειτουργίας, ή ζητείται διακοπή της λειτουργίας. Το δικαίωμα προσφυγής κατά πράξεων της διοίκησης κατοχυρώνεται σε εθνικό επίπεδο με τη διοικητική προσφυγή κατά Δήμων, που προβλέπεται στο άρθρο 150 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, σύμφωνα με το οποίο δύναται να ελέγχεται η νομιμότητα των πράξεων των Δήμων και των Κοινοτήτων⁵⁶.

Βήμα 3^ο

Προσφυγή στο διοικητικό Δικαστή

Εφόσον η αίτηση απορριφθεί, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δύναται να προσφύγει ενώπιον του διοικητικού Δικαστή. Η νεότερη Ελληνική νομολογία διευκρινίζει ότι, η προστασία του περιβάλλοντος, με βάση το Άρθρο 24 Σ λειτουργεί στο πλαίσιο της απόλαυσης ομώνυμου δικαιώματος, που είναι μικτού χαρακτήρα. Συνοπτικά η αντιμετώπιση της προστασίας του περιβάλλοντος έναντι της οικονομικής ανάπτυξης από τη νομολογία του ΣτΕ, μπορεί να διακριθεί σε τρία χρονικά στάδια, κατά τα οποία εμφανίζεται αντιπαράθεση, ή συσχετισμός της προστασίας του περιβάλλοντος με άλλα έννομα αγαθά. Το στάδιο στάθμισης⁵⁷, το στάδιο συνεκτίμησης⁵⁸ και το στάδιο συμπόρευσης⁵⁹. Η βούληση πάντως της επεμβατικής δημόσιας διοίκησης μπορεί να ελεγχθεί δικαστικώς «από της απόψεως υπερβάσεως των άκρων ορίων αυτής», ή αλλιώς ο δικαστής ασκεί οριακό έλεγχο και βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας, δηλαδή σταθμίζει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση κατά πόσο υποβαθμίζεται το περιβάλλον⁶⁰. Η απόφαση του ΣτΕ 218/1983 ρητώς αναγνωρίζει ότι, η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος (εν προκειμένω των δασών και των δασικών εκτάσεων) ανάγεται πλέον σε «κοινωνικό δικαίωμα» ενώ οι αποφάσεις του ΣτΕ 3682/1986 και 2304/1995 αναγνωρίζουν την ύπαρξη «κοινωνικού δικαιώματος χρήσεως του φυσικού περιβάλλοντος».

(βλ. πρόσφατη *ad hoc* περίπτωση ακύρωσης άδειας εγκαταστάσεως πυρηνελαιουργείου εντός προστατευόμενης ζώνης SPA/ NATURA 2000, GR 4310008 ΣτΕ 2167/2008)

Επίλογος

Η παράκτια θαλάσσια ζώνη και η αυτοφυής χλωρίδα της κινδυνεύει από την αυθαίρετη δόμηση, την ανεξέλεγκτη βόσκηση και τη ρύπανση, που προέρχεται από τις τοπικές κοινωνίες αλλά και από τις τουριστικές δραστηριότητες των εποχιακών παραθεριστών. Βάρος πρέπει να δοθεί στην περιβαλλοντική αφύπνηση των τοπικών κοινωνιών καθώς και στην έρευνα της φέρουσας ικανότητας κάθε φορά, που ένα έργο, ή μια δραστηριότητα αδειοδοτείται εντός ή κοντα στους οικοτόπους προτεραιότητας. Η βιώσιμη διαχείριση και ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στην παράκτια ζώνη και η εφαρμογή μέτρων για την προστασία των ακτών από τη διάβρωση αποτελούν προτεραιότητες, που πρέπει να λάβουν υπόψη την αναπτυξιακή πορεία των ευρύτερων περιοχών των οικοτόπων προτεραιότητας. Σαφές πρέπει να καταστεί στις συνειδήσεις των εμπλεκόμενων διοικητικών φορέων και ιδιωτών ότι, η προστασία του περιβάλλοντος τελεί σε μια συμβιωτική σχέση με την ανάπτυξη. Πρόθεση του νομοθέτη για την κατάρτιση ζωνών προστασίας είναι η απόλαυση της βιοποικιλότητας και όχι η εξαίρεση του ανθρώπινου παράγοντα από αυτήν. Η ορθολογική χρήση των οικοτόπων προτεραιότητας δύναται να αποτελέσει κινητήρια δύναμη ανάπτυξης των υπό μελέτη περιοχών, να συμβάλλει στη μείωση του ποσοστού ανεργίας και να τονώσει την τοπική οικονομία.

Παράρτημα 1: Προστατευόμενα είδη καταλόγου του Π.Δ. 67/1981

ΕΙΔΗ Π.Δ. 67/1981	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ CITES	ΠΙΝΑΚΑΣ (Εφαρμοστικού της Σύμβασης CITES) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ	ΟΔΗΓΙΑ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21 ^{ης} Μαΐου 1992	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΒΕΡΝΗΣ
(ΦΕΚ 23/τ.Α’/30-01-1981) «Περί προστασίας της αυτοφυούς Χλωρίδος και Άγριας Πανίδος και καθορισμού διαδικασίας συντονισμού και Ελέγχου της Ερεύνης επ’ αυτών», όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ 43/τ.Α’/18-02-1981 και τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 256/1987 (ΦΕΚ 114/τ.Α’/07-07-1987)	«για το διεθνές εμπόριο των ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας που κινδυνεύουν να εξαφανισθούν» κυρωθείσης με το Ν.2055/1992 (ΦΕΚ 105/τ.Α’/30-06-1992)	(ΕΚ) 338/1997 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 9ης Δεκεμβρίου 1996 «για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους» (L 61/03-03-1997), όπως τροποποιήθηκε με τον ΚΑΝ. (ΕΚ) 1332/2005	«για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας»	«για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης», κυρωθείσης με το Ν.1335/1983 (ΦΕΚ 32/τ.Α’/14-03-1983)
ΠΙΝΑΚΑΣ Α (ΧΛΩΡΙΔΑ)				
(α) Ενδημικά είδη				
PTERIDOPHYTA				
ASPLENIACEAE				
Asplenium creticum	-	-	-	-
ISOETACEAE				
Isoetes heldreichii	-	-	-	-
GYMNOSPERMAE				
ANGIOSPERMAE				
AMARYLLIDACEAE				
Galanthus reginae-olgae	-	-	-	-
ACERACEAE				
Acer heldreichii	-	-	-	-
Acer reginae-amaliae	-	-	-	-
ARACEAE				
Biarum davisii	-	Δ (ssp. marmarisense)	-	-
Biarum spruneri	-	-	-	-
ASCLEPIADACEAE				
Vincetoxicum creticum	-	-	-	-

BORAGINACEAE				
<i>Alkanna calliensis</i>	-	-	-	-
<i>Alkanna methanaee</i>	-	-	-	-
<i>Alkanna pelia</i>	-	-	-	-
<i>Alkanna sartoriana</i>	-	-	-	-
<i>Alkanna sieberi</i>	-	-	-	-
<i>Anchusa cespitosa</i>	-	-	-	-
<i>Anchusa macrosyrinx</i>	-	-	-	-
<i>Anchusa rechingeri</i>	-	-	-	-
<i>Anchusa sartorii</i>	-	-	-	-
<i>Anchusa spruneri</i>	-	-	-	-
<i>Cynoglossum sphacioticum</i>	-	-	-	-
<i>Lithodora zahni</i>	-	-	-	-
<i>Lithospermum goulandrionum</i>	-	-	-	-
<i>Myosotis refracta</i> ssp. <i>aegagrophila</i>	-	-	-	-
<i>Onosma elegantissima</i>	-	-	-	-
<i>Onosma euboica</i>	-	-	-	-
<i>Onosma leptantha</i>	-	-	-	-
<i>Onosma psammophila</i>	-	-	-	-
<i>Onosma taygetea</i>	-	-	-	-
<i>Procopiana circinalis</i>	-	-	-	-
<i>Procopiana insularis</i>	-	-	-	-
<i>Rindera graeca</i>	-	-	-	-
<i>Symphytum cycladense</i>	-	-	+	!
<i>Symphytum davisii</i>	-	-	-	-
<i>Symphytum icaricum</i>	-	-	-	-
<i>Symphytum naxicola</i>	-	-	-	-
CORYLACEAE				
<i>Corylus colurna</i>	-	-	-	-
CAMPANULACEAE				
<i>Asyneuma giganteum</i>	-	-	+	-
<i>Campanula aizoides</i>	-	-	-	-

Campanula Gizon Boiss & Sprunen				
Campanula amorgina	-	-	-	-
Campanula carpatha	-	-	-	-
Campanula columnaris	-	-	-	-
Campanula constantini	-	-	-	-
Campanula corymbosa	-	-	-	-
Campanula creutzburgii	-	-	-	-
Campanula cymaea	-	-	-	-
Campanula goulimy	-	-	-	-
Campanula hagielia	-	-	-	-
Campanula heterophylla	-	-	-	-
Campanula hierapetrae	-	-	-	-
Campanula incurva	-	-	-	-
Campanula laciniata	-	-	-	-
Campanula lavrensis	-	-	-	-
Campanula merxmuelleri	-	-	-	-
Campanula oreadum	-	-	-	-
Campanula papillosa	-	-	-	-
Campanula rechingeri	-	-	-	-
Campanula reiseri	-	-	-	-
Campanula rupestris	-	-	-	-
Campanula rupicola	-	-	-	-
Campanula sartorii	-	-	-	-
Campanula saxatilis	-	-	-	-
Campanula sciathia	-	-	-	-
Campanula scopelia	-	-	-	-
Campanula sporadum	-	-	-	-
Symphyandra cretica	-	-	-	-
Symphyandra samothracica	-	-	-	-
Symphyandra sporadum	-	-	-	-
Trachelium asperuloides (Diosphaera asperuloides)	-	-	-	-

Trachelium jacquini (Diosphaera jacquini)	-	-	-	-
CAPRIFOLIACEAE				
Sambucus racemosa	-	-	-	-
CARYOPHYLLACEAE				
Arenaria fragillima	-	-	-	-
Arenaria guicciardii	-	-	-	-
Arenaria litoralis	-	-	-	-
Arenaria peloponnesiaca	-	-	-	-
Bolanthus creutzburgii	-	-	-	-
Bolanthus fruticosus	-	-	-	-
Bolanthus laconicus (Gypsophila laconica)	-	-	-	-
Cerastium runemarkii	-	-	-	-
Cerastium vourinense	-	-	-	-
Dianthus aciphyllus	-	-	-	-
Dianthus athous	-	-	-	-
Dianthus chalcidicus	-	-	-	-
Dianthus epirotus	-	-	-	-
Dianthus fruticosus	-	-	-	-
Dianthus arboreus	-	-	-	-
Dianthus juniperinus	-	-	-	-
Dianthus mercurii	-	-	-	-
Dianthus pulviniformis	-	-	-	-
Dianthus rhodius	-	-	-	-
Dianthus sphacioticus	-	-	-	-
Dianthus stamadiadae	-	-	-	-
Dianthus stefanoffii	-	-	-	-
Dianthus strictus				
Dianthus xylorizus	-	-	-	-
Gypsophila achaia	-	-	-	-

<i>Gypsophila laconica</i> (<i>Bolanthus laconicus</i>)	-	-	-	-
<i>Minuartia pichleri</i>	-	-	-	-
<i>Minuartia wettsteinii</i>	-	-	-	-
<i>Paronychia rechingeri</i>	-	-	-	-
<i>Petrorhagia dianthoides</i>	-	-	-	-
<i>Petrorhagia suffruticosa</i>	-	-	-	-
<i>Silene ammophila</i>	-	-	-	-
<i>Silene barbeyana</i>	-	-	-	-
<i>Silene cythnia</i>	-	-	-	-
<i>Silene dictaea</i>	-	-	-	-
<i>Silene dionysii</i>	-	-	-	-
<i>Silene echinosperma</i>	-	-	-	-
<i>Silene goulimyi</i>	-	-	-	-
<i>Silene guicciardii</i>	-	-	-	-
<i>Silene haussknechtii</i>	-	-	-	-
<i>Silene holzmannii</i>	-	-	+	-
<i>Silene insularis</i>	-	-	-	-
<i>Silene laconica</i>	-	-	-	-
<i>Silene linifolia</i>	-	-	-	-
<i>Silene niederi</i>	-	-	-	-
<i>Silene orphanidis</i>	-	-	+	!
<i>Silene pentelica</i>	-	-	-	-
<i>Silene pindicola</i>	-	-	-	-
<i>Silene pinetorum</i>	-	-	-	-
<i>Silene spinescens</i>	-	-	-	-
<i>Silene stenocalycina</i>	-	-	-	-
<i>Silene tempskyana</i>	-	-	-	-
CHENOPODIACEAE				
<i>Beta nana</i>	-	-	-	-
<i>Salsola carpatha</i>	-	-	-	-
CISTACEAE				

<i>Cistus laurifolius</i>	-	-	-	-
<i>Helianthemum hymettium</i>	-	-	-	-
COMPOSITAE				
<i>Achillea olympica</i> (<i>Achillea olympice</i>)	-	-	-	-
<i>Achillea absinthoides</i>	-	-	-	-
<i>Achillea ambrosiaca</i>	-	-	-	-
<i>Achillea barbeyana</i>	-	-	-	-
<i>Achillea taygetea</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis abrotanifolia</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis brachmannii</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis filicaulis</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis glaberrima</i>	-	-	+	I
<i>Anthemis panachaica</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis pindicola</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis rhodensis</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis sibthorpii</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis spruneri</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis wernerii</i>	-	-	-	-
<i>Aster cylleneus</i>	-	-	-	-
<i>Carduus thessalus</i>	-	-	-	-
<i>Carlina diae</i>	-	-	-	-
<i>Carlina sitiensis</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea achaia</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea argentea</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea attica</i>	-	-	+	-
<i>Centaurea baldaccii</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea brunnea</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea chalcidicaea</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea charrelii</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea cytherea</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea ebenoides</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea heldreichii</i>	-	-	+	I

<i>Centaurea huljakii</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea ipsaria</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea kalambakensis</i>	-	-	+	I
<i>Centaurea laconica</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea lactiflora</i>	-	-	+	-
<i>Centaurea lactucifolia</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea laureotica</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea megarensis</i>	-	-	+	I
<i>Centaurea minoa</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea musarum</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea nicopolitana</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea niederi</i>	-	-	+	I
<i>Centaurea ossaea</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea parnonia</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea pannosa</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea pawlowskii</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea pentelica</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea peucedanifolia</i>	-	-	+	I
<i>Centaurea poculatoris</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea princeps</i>	-	-	+	I
<i>Centaurea pseudocadmea</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea psilacantha</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea rechingeri</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea redempta</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea sibthorpii</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea subciliaris</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea subsericans</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea thasia</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea transiens</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea tuntasia</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea xylobasis</i>	-	-	-	-
<i>Cirsium epiroticum</i>	-	-	-	-

<i>Cirsium heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Cirsium mairei</i>	-	-	-	-
<i>Cirsium morinifolium</i>	-	-	-	-
<i>Crepis athena</i>	-	-	-	-
<i>Crepis auriculifolia</i>	-	-	-	-
<i>Crepis crocifolia</i>	-	-	+	!
<i>Crepis guioliana</i>	-	-	-	-
<i>Crepis heldreichiana</i>	-	-	-	-
<i>Crepis sibthorpiana</i>	-	-	-	-
<i>Crepis tybakiensis</i>	-	-	-	-
<i>Evax perpusilla</i>	-	-	-	-
<i>Helichrysum amorginum</i>	-	-	-	-
<i>Helichrysum doerfleri</i>	-	-	-	-
<i>Helichrysum heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Helichrysum sibthorpii</i>	-	-	-	-
<i>Helichrysum taenari</i>	-	-	-	-
<i>Helichrysum vigrineum</i>	-	-	-	-
<i>Hypochoeris tenuiflora</i>	-	-	-	-
<i>Inula oxylepis</i>	-	-	-	-
<i>Inula pseudolimonella</i>	-	-	-	-
<i>Inula rotundifolia</i>	-	-	-	-
<i>Inula serpentinica</i>	-	-	-	-
<i>Inula subfloccosa</i>	-	-	-	-
<i>Leontodon graecus</i>	-	-	-	-
<i>Leontodon hellenicus</i>	-	-	-	-
<i>Onopordum dirphyum</i>	-	-	-	-
<i>Onopordum majorii</i>	-	-	-	-
<i>Onopordum messeniacum</i>	-	-	-	-
<i>Onopordum rhodense</i>	-	-	-	-
<i>Scorzonera crocifolia</i>	-	-	-	-
<i>Scorzonera idaea</i>	-	-	-	-
<i>Scorzonera rhodantha</i>	-	-	-	-

Scorzonera serpentinica	-	-	-	-
Senecio eubaeus	-	-	-	-
Senecio fruticosus	-	-	-	-
Senecio gnaphalodes	-	-	-	-
Staehelina fruticosa	-	-	-	-
Tragopogon lassithicus	-	-	-	-
Wagenitzia lancifolia (Centaurea lancifolia)	-	-	-	-
CONVOLVULACEAE				
Convolvulus argyrothamnus	-	-	+	!
Convolvulus cochlearis	-	-	-	-
Convolvulus radicosus	-	-	-	-
Cuscuta atrans	-	-	-	-
CRASSULACEAE				
Sedum hierapetrae	-	-	-	-
Sempervivum ballsii	-	-	-	-
CRUCIFERAE				
Aethionema orbiculatum	-	-	-	-
Aethionema retsina	-	-	-	-
Alyssum densistellatum	-	-	-	-
Alyssum euboeum	-	-	-	-
Alyssum fallacinum (Alyssum baldaccii)	-	-	-	-
Alyssum fragillimum	-	-	-	-
Alyssum heldreichii	-	-	-	-
Alyssum idaeum	-	-	-	-
Alyssum lassiticum	-	-	-	-
Alyssum lesbiacum	-	-	-	-
Alyssum sphacioticum	-	-	-	-
Alyssum taygeteum	-	-	-	-
Alyssum tenium	-	-	-	-
Aubrieta erubescens	-	-	-	-
Aubrieta scyria	-	-	-	-

<i>Aubrieta thessala</i>	-	-	-	-
<i>Barbarea conferta</i>	-	-	-	-
<i>Barbarea cadmea</i>	-	-	-	-
<i>Brassica nivalis</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum calycinum</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum candicum</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum naxense</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum olympicum</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum rechingeri</i>	-	-	-	-
<i>Fibigia lunarioides</i>	-	-	-	-
<i>Iberis arbuscula (Iberis runemarkii)</i>	-	-	+	-
<i>Isatis athoa</i>	-	-	-	-
<i>Malsconia skyria</i>	-	-	-	-
<i>Rhynchosinapis nivalis</i>	-	-	-	-
<i>Ricotia isatoides</i>	-	-	-	-
<i>Rorippa icarica</i>	-	-	-	-
<i>Thlaspi bulbosum</i>	-	-	-	-
<i>Thlaspi epirotum</i>	-	-	-	-
CUPRESSACEAE				
<i>Juniperus drupacea</i>	-	-	-	-
CYPERACEAE				
<i>Carex cretica</i>	-	-	-	-
DIPSACACEAE				
<i>Centranthus juncus</i>	-	-	-	-
<i>Centranthus sieberi</i>	-	-	-	-
<i>Knautia magnifica</i>	-	-	-	-
<i>Scabiosa albocincta</i>	-	-	-	-
<i>Scabiosa epirota</i>	-	-	-	-
<i>Scabiosa minoana</i>	-	-	-	-
<i>Scabiosa taygetea</i>	-	-	-	-
ERICACEAE				
<i>Rhododendron flavum</i>	-	-	-	-

EUPHORBIACEAE				
<i>Euphorbia herniariifolia</i>	-	-	-	-
<i>Euphorbia rechingeri</i>	-	-	-	-
FAGACEAE				
<i>Quercus euboica</i>	-	-	-	-
GENTIANACEAE				
<i>Gentiana</i> (όλα τα είδη)	-	- (<i>Gentiana lutea</i> Δ§3)	-	-
GERANIACEAE				
<i>Centaureum limoniiforme</i>	-	-	-	-
<i>Erodium chrysanthum</i>	-	-	-	-
<i>Geranium humberitii</i>	-	-	-	-
GESNERIACEAE				
<i>Jankaea heldreichii</i>	-	-	-	-
GLOBULARIACEAE				
<i>Globularia stygia</i>	-	-	-	-
GRAMINEAE				
<i>Avenula aetolica</i>	-	-	-	-
<i>Avenula peloponnesiaca</i>	-	-	-	-
<i>Bromus pindicus</i>	-	-	-	-
<i>Festuca pseudosupina</i>	-	-	-	-
<i>Poa trichophylla</i>	-	-	-	-
<i>Poa thessala</i>	-	-	-	-
<i>Sesleria doerfleri</i>	-	-	-	-
<i>Sesleria taygetea</i>	-	-	-	-
<i>Sesleria vaginalis</i>	-	-	-	-
<i>Stipa endotricha</i>	-	-	-	-
<i>Stipa rechingeri</i>	-	-	-	-
<i>Trisetum laconicum</i>	-	-	-	-
GUTTIFERAE				
<i>Hypericum amblycalyx</i>	-	-	-	-
<i>Hypericum athoum</i>	-	-	-	-
<i>Hypericum delphicum</i>	-	-	-	-

<i>Hypericum fragile</i>	-	-	-	-
<i>Hypericum jovis</i>	-	-	-	-
<i>Hypericum kelleri</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa</i> (όλα τα είδη)	-	-	-	-
<i>Tulipa cretica</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa doerfleri</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa goulimy</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa heldrechiana</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa sexatilis</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa bakeri</i>	-	-	-	-
LINACEAE				
<i>Linum caespitosum</i>	-	-	-	-
<i>Linum doerfleri</i>	-	-	-	-
<i>Linum goulimy</i>	-	-	-	-
<i>Linum gyaricum</i>	-	-	-	-
OLEACEAE				
<i>Fraxinus holotricha</i>	-	-	-	-
ORCHIDACEAE				
Όλα τα γένη	II	B(εκτός των Α) (10) #8	-	I (<i>Ophrys kotschy</i>)
<i>Cephalanthera cucullata</i>	II	A	+	-
<i>Ophrys argolica</i>	II	A	+	-
<i>Ophrys cretica</i>	II	B(10) #8	-	-
<i>Ophrys helenae</i>	II	B(10) #8	-	-
<i>Ophrys spruneri</i>	II	B(10) #8	-	-
<i>Orchis boryi</i>	II	B(10) #8	-	-
<i>Orchis anatolica</i>	II	B(10) #8	-	-
<i>Orchis prisea</i>	II	B(10) #8	-	-
OROBANCHACEAE				
<i>Orobanche rechingeri</i>	-	-	-	-
PAEONIACEAE				
<i>Paeonia clusii</i>	-	-	+	-

<i>Paeonia rhodia</i>	-	-	+	-
PALMAE				
<i>Phoenix theophrastii</i>	-	-	+	-
PARAVERACEAE				
<i>Corydalis parnassica</i>	-	-	-	-
<i>Corydalis wettsticinii</i>	-	-	-	-
<i>Corydalis uniflora</i>	-	-	-	-
<i>Papaver nigrotinctum</i>	-	-	-	-
<i>Papaver stipitatum</i>	-	-	-	-
PLATANACEAE				
<i>Platanus orientalis</i>	-	-	-	-
PLUMBAGINACEAE				
<i>Armeria sancta</i>	-	-	-	-
<i>Gonolimon heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Gonolimon sartorii</i>	-	-	-	-
<i>Limonium carpathum</i>	-	-	-	-
<i>Limonium frederici</i>	-	-	-	-
POLYGALASEAE				
<i>Polygala helenae</i>	-	-	-	-
<i>Polygala subuniflora</i>	-	-	-	-
POLYGONACEAE				
<i>Polygonum icaricum</i>	-	-	-	-
PRIMULACEAE				
<i>Cyclamen persicum</i>	II	B(11)#1	-	-
<i>Cyclamen creticum</i>	II	B(11)#1	-	-
<i>Boldanella pindicola</i>	-	-	-	-
RANUNCULACEAE				
<i>Clematis elisabethae-carolae</i>	-	-	-	-
<i>Consolida samia</i>	-	-	+	I
<i>Consolida tuntasiana</i>	-	-	-	-
<i>Delphinium hellenicum</i>	-	-	-	-
<i>Delphinium hisrchfeldianum</i>	-	-	-	-

<i>Myosurus heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Nigella carpatha</i>	-	-	-	-
<i>Nigella hустei</i>	-	-	-	-
<i>Nigella icarica</i>	-	-	-	-
<i>Nigella stricta</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus creticus</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus cupreus</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus miliarakesii</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus millii</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus rhodensis</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus subhomophyllus</i>	-	-	-	-
<i>Ranunculus thasius</i>	-	-	-	-
RESEDACEAE				
<i>Reseda tymphaea</i>	-	-	-	-
ROSACEAE				
<i>Crataegus aegeica</i>	-	-	-	-
<i>Prunus prostrata</i>	-	-	-	-
<i>Potentilla goulandrii</i>	-	-	-	-
<i>Potentilla halacsyana</i>	-	-	-	-
<i>Potentilla kionaea</i>	-	-	-	-
<i>Potentilla deorum</i>	-	-	-	-
<i>Sanguisorba cretica</i>	-	-	-	-
<i>Sorbus chamaespilus</i>	-	-	-	-
<i>Rubus aegaeus</i>	-	-	-	-
RUBIACEAE				
<i>Asperula athoea</i>	-	-	-	-
<i>Asperula abbreviata</i>	-	-	-	-
<i>Asperula baenitzii</i>	-	-	-	-
<i>Asperula idaca</i>	-	-	-	-
<i>Asperula lutea</i>	-	-	-	-
<i>Asperula oetaea</i>	-	-	-	-
<i>Asperula ophiolithica</i>	-	-	-	-

<i>Asperula pulvinaris</i>	-	-	-	-
<i>Asperula sexicola</i>	-	-	-	-
<i>Asperula suffruticosa</i>	-	-	-	-
<i>Asperula taygetea</i>	-	-	-	-
<i>Asperula tournefortii</i>	-	-	-	-
<i>Galium amorginum</i>	-	-	-	-
<i>Galium capitatum</i>	-	-	-	-
<i>Galium cyllenium</i>	-	-	-	-
<i>Galium demisium</i>	-	-	-	-
<i>Galium incrassatum</i>	-	-	-	-
<i>Galium incanum</i>	-	-	-	-
<i>Galium reiseri</i>	-	-	-	-
SALVINIACEAE				
<i>Salvinia natans</i>	-	-	-	-
SANTALACEAE				
<i>Thesium ceactiflorum</i>	-	-	-	-
SAXIFRAGACEAE				
<i>Saxifraga marginata</i>	-	-	-	-
<i>Saxifraga ferdinandi-cobargi</i>	-	-	-	-
SCROPHULARIACEAE				
<i>Chaenorthinum idaeum</i>	-	-	-	-
<i>Digitalis leucophasa</i>	-	-	-	-
<i>Digitalis</i> (όλα τα είδη)	-	-	-	-
<i>Linaria hellenica</i>	-	-	+	-
<i>Melampyrum ciliatum</i>	-	-	-	-
<i>Rhinanthus pindicus</i>	-	-	-	-
<i>Scrophularia spinulescens</i>	-	-	-	-
<i>Scrophularia taygetea</i>	-	-	-	-
<i>Verbascum acaule</i>	-	-	-	-
<i>Verbascum adeliae</i>	-	-	-	-
<i>Verbascum botuliforme</i>	-	-	-	-
<i>Verbascum cylindrocarpum</i>	-	-	-	-

Verbascum cylleneum	-	-	-	-
Verbascum delphicum	-	-	-	-
Verbascum epirotus	-	-	-	-
Verbascum euboicum	-	-	-	-
Verbascum halacsyanum	-	-	-	-
Verbascum ikaricum	-	-	-	-
Verbascum pelium	-	-	-	-
Verbascum pentelicum	-	-	-	-
Verbascum propontideum	-	-	-	-
Verbascum spathulisepalum	-	-	-	-
Verbascum symes	-	-	-	-
Verbascum syriacum	-	-	-	-
Verbascum zucarinii	-	-	-	-
Veronica erinoides	-	-	-	-
Veronica thymifolia	-	-	-	-
SALICACEAE				
Salix aurita	-	-	-	-
Salix viminalis	-	-	-	-
SELAGINACEAE				
Globularia stygia	-	-	+	!
THYMELEACEAE				
Daphne jasminea	-	-	-	-
ULMACEAE				
Celtis tournefortii	-	-	-	-
Zelkova cretica	-	-	+	-
UMBELLIFERAE				
Ammi topali	-	-	-	-
Bupleurum capillare	-	-	+	-
Bupleurum Kakiskalae	-	-	+	!
Chaerophyllum creticum	-	-	-	-
Chaerophyllum heldreichii	-	-	-	-
Eryngium amorginum	-	-	-	-

<i>Eryngium ternatum</i>	-	-	-	-
<i>Ferulago insularis</i>	-	-	-	-
<i>Ferulago santorii</i>	-	-	-	-
<i>Ferulago thrysiflora</i>	-	-	-	-
<i>Freyera cretica</i>	-	-	-	-
<i>Heptaptera colladonioides</i>	-	-	-	-
<i>Huetia cretica</i>	-	-	-	-
<i>Huetia pumila</i>	-	-	-	-
<i>Johrenia distans</i>	-	-	-	-
<i>Peucedanum achaicum</i>	-	-	-	-
<i>Pimpinella pretenderis</i>	-	-	-	-
<i>Pimpinella rigidula</i>	-	-	-	-
<i>Scaligeria halophila</i>	-	-	-	-
<i>Scaligeria moreana</i>	-	-	-	-
<i>Seseli parnassicum</i>	-	-	-	-
<i>Tordylium hirtocarpum</i>	-	-	-	-
VALERIANACEAE				
<i>Centranthus nevadensis</i>	-	-	-	-
<i>Valeriana epirotica</i>	-	-	-	-
<i>Valeriana olenaea</i>	-	-	-	-
<i>Valeriana phitosiana</i>	-	-	-	-
VIOLACEAE				
<i>Viola athois</i>	-	-	-	-
<i>Viola cretica</i>	-	-	-	-
<i>Viola delphinantha</i>	-	-	-	-
<i>Viola fragrans</i>	-	-	-	-
<i>Viola heldreichiana</i>	-	-	-	-
<i>Viola mercurii</i>	-	-	-	-
<i>Viola poetica</i>	-	-	-	-
<i>Viola thasia</i>	-	-	-	-
(β) Αμφίβολα ενδημικά είδη				
ANGIOSPERMAE				

CAPRIFOLIACEAE				
Lonicera hellenica	-	-	-	-
CARYOPHYLLACEAE				
Silene caphallenia	-	-	-	-
COMPOSITAE				
Centaurea albanica	-	-	-	-
Centaurea ptarmicifolia	-	-	-	-
Hymenonema graecum	-	-	-	-
LILIACEAE				
Allium ferrinii	-	-	-	-
(γ) Μη ενδημικά, σπάνια και κινδυνεύοντα είδη				
PTERIDOPHYTA				
ASPLENIACEAE				
Asplenium bourgaei	-	-	-	-
PTERIDACEAE				
Pteris dentata	-	-	-	-
SALVINIACEAE				
Salvinia natans	-	-	-	-
SINOPTERIDACEAE				
Cheilanthes persica	-	-	-	-
CONIFERAE				
CUPRESSACEAE				
Juniperus drupacea	-	-	-	-
Juniperus excelea	-	-	-	-
ABIETACEAE				
Picea excelsa	-	-	-	-
PINACEAE				
Pinus peuce	-	-	-	-
ANGIOSPERMAE				
ALTINGIACEAE				
Liquidambar orientalis	-	-	-	-
AMARYLLIDACEAE				

<i>Galanthus ikariae</i>	II	B#1	-	-
APOCYNACEAE				
<i>Narcissus poeticus</i>	-	-	-	-
<i>Rhazya orientalis</i>	-	-	-	-
ARISTOLOCHIACEAE				
<i>Aristolochia dodamae</i>	-	-	-	-
<i>Aristolochia tournefortii</i>	-	-	-	-
ASCLEPIADACEAE				
<i>Vincetoxicum canescens</i>	-	-	-	-
BORAGINACEAE				
<i>Anchusa serpentinicola</i>	-	-	-	-
<i>Macrotomia densiflora</i>	-	-	-	-
<i>Mattiastrum lithospermifolium</i>	-	-	-	-
<i>Omphalodes luciliae</i>	-	-	-	-
<i>Onosma rhodopea</i>	-	-	-	-
<i>Solenanthus albanicus</i>	-	-	-	-
<i>Solenanthus stamineus</i>	-	-	-	-
CALLITRICHACEAE				
<i>Callitriche pulchra</i>	-	-	-	-
CAMPANULACEAE				
<i>Campanula hawkinsiana</i>	-	-	-	-
<i>Campanula delicatula</i>	-	-	-	-
<i>Campanula orhanidea</i>	-	-	-	-
CARYOPHYLLACEAE				
<i>Arenaria saponarioides</i>	-	-	-	-
<i>Dianthus arpadianus</i>	-	-	-	-
<i>Dianthus cinnamomeus</i>	-	-	-	-
<i>Dianthus myrtinervius</i>	-	-	-	-
<i>Paronychia carica</i>	-	-	-	-
<i>Silene echinospermoides</i>	-	-	-	-
<i>Silene falcate</i>	-	-	-	-
<i>Silene macrodonta</i>	-	-	-	-

<i>Silene souamigera</i>	-	-	-	-
<i>Silene succulenta</i>	-	-	-	-
<i>Silene urvillei</i>	-	-	-	-
CHENOPODIACEAE				
<i>Noaea mucronata</i>	-	-	-	-
CISTACEAE				
<i>Helianthemum stipulatum</i>	-	-	-	-
COMPOSITAE				
<i>Aster cylleneus</i>	-	-	-	-
<i>Anthemis meteorica</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea aegialophila</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea amplifolia</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea pumilio</i>	-	-	-	-
<i>Centaurea tymphaea</i>	-	-	-	-
<i>Crepis baldaccii</i>	-	-	-	-
<i>Crepis pusilla</i>	-	-	-	-
<i>Jurine taygetea</i>	-	-	-	-
<i>Lactuca graeca</i>	-	-	-	-
<i>Matricaria macrotis</i>	-	-	-	-
<i>Scorzonera doria</i>	-	-	-	-
CONVOLVULACEAE				
<i>Convolvulus libanoticus</i>	-	-	-	-
<i>Convolvulus scammonia</i>	-	-	-	-
<i>Ipomoea stolonifera</i>	-	-	-	-
CRASSULACEAE				
<i>Sedum serpentini</i>	-	-	-	-
<i>Sempervivum ciliosum</i>	-	-	-	-
<i>Sempervivum kindingeni</i>	-	-	-	-
<i>Sempervivum reginae</i>	-	-	-	-
<i>Jovibarba heuffelii</i>	-	-	-	-
CRUCIFERAE				
<i>Aethionema cordatum</i>	-	-	-	-

<i>Aethionema polygatooides</i>	-	-	-	-
<i>Alyssum doenfleri</i>	-	-	-	-
<i>Alyssum smolikanum</i>	-	-	-	-
<i>Arabis subflava</i>	-	-	-	-
<i>Barbarea sicula</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum rhodium</i>	-	-	-	-
<i>Hesperis theophrasti</i>	-	-	-	-
<i>Isatis lusitanica</i>	-	-	-	-
<i>Erysimum pectinatum</i>	-	-	-	-
DATISACEAE				
<i>Datisca cannabina</i>	-	-	-	-
DIPSACACEAE				
<i>Pteroccephalus brevis</i>	-	-	-	-
<i>Pteroccephalus pinardii</i>	-	-	-	-
<i>Scabiosa epirota</i>	-	-	-	-
<i>Scabiosa polykratis</i>	-	-	-	-
<i>Morina persica</i>	-	-	-	-
ELATINACEAE				
<i>Elatine alsinastrum</i>	-	-	-	-
ERICACEAE				
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	-	Δ§3	-	-
<i>Rhododendron flavum</i>	-	-	-	-
GERANIACEAE				
<i>Biebersteinia orphanidis</i>	-	-	-	-
<i>Erodium guicciardii</i>	-	-	-	-
<i>Erodium hirtum</i>	-	-	-	-
<i>Erodium sibthorpiatum</i>	-	-	-	-
GENTIANACEAE				
<i>Gentiana lutea</i>	-	Δ§3	-	-
<i>Hypericum taygeteum</i>	-	-	-	-
HIPPOCASTANACEAE				
<i>Aesculus hippocastanum</i>	-	-	-	-

IRIDACEAE				
<i>Crocus goulimyi</i>	-	-	-	-
<i>Crocus oreocreticus</i>	-	-	-	-
<i>Crocus robertianus</i>	-	-	-	-
<i>Romulla tempskyana</i>	-	-	-	-
LABIATAE				
<i>Calamintha cretica</i>	-	-	-	-
<i>Lamium bibidum</i>	-	-	-	-
<i>Micromeria acropolitana</i>	-	-	-	-
<i>Micromeria hispida</i>	-	-	-	-
<i>Micromeria tapeinantha</i>	-	-	-	-
<i>Micromeria taygetea</i>	-	-	+	I
<i>Nepeta camphorata</i>	-	-	-	-
<i>Nepeta dirphya</i>	-	-	+	-
<i>Nepeta heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Nepeta scordotis</i>	-	-	-	-
<i>Nepeta sphaciotica</i>	-	-	+	I
<i>Origanum dictamnus</i>	-	-	+	-
<i>Origanum lirium</i>	-	-	-	-
<i>Origanum scabrum</i>	-	-	-	-
<i>Origanum tournefortii</i>	-	-	-	-
<i>Origanum vetteri</i>	-	-	-	-
<i>Phlomis lanata</i>	-	-	-	-
<i>Phlomis pichleri</i>	-	-	-	-
<i>Prunella cretenis</i>	-	-	-	-
<i>Salvia eichlerana</i>	-	-	-	-
<i>Salvia teddii</i>	-	-	-	-
<i>Satureja athoa</i>	-	-	-	-
<i>Scutellaria geraniana</i>	-	-	-	-
<i>Scutellaria rupestris</i>	-	-	-	-
<i>Sideritis clandestina</i>	-	-	-	-
<i>Sideritis euboia</i>	-	-	-	-

Stachys candida	-	-	-	-
Stachys canescens	-	-	-	-
Stachys chrysantha	-	-	-	-
Stachys euboica	-	-	-	-
Stachys ionica	-	-	-	-
Stachys macrotricha	-	-	-	-
Stachys pangaea	-	-	-	-
Stachys parolinii	-	-	-	-
Stachys spreitzenhoferi	-	-	-	-
Stachys spruneri	-	-	-	-
Stachys swainsonii	-	-	-	-
Stachys tetragona	-	-	-	-
Stachys vingata	-	-	-	-
Teucrium aroanium	-	-	-	-
Teucrium cuneifolium	-	-	-	-
Teucrium francisci-wernerii	-	-	-	-
Teucrium halascyanum	-	-	-	-
Thymbra calostachya	-	-	-	-
Thymus dolopicus	-	-	-	-
Thymus laconicus	-	-	-	-
Thymus plasonii	-	-	-	-
LEGUMINOSAE				
Anthyllis aegaea	-	-	-	-
Astragalus agraniotii	-	-	-	-
Astragalus austraegeus	-	-	-	-
Astragalus drupaceus	-	-	-	-
Astragalus idaeus	-	-	-	-
Astragalus lacteus	-	-	-	-
Astragalus nummularius	-	-	-	-
Chamaecytisus dorynioides	-	-	-	-
Cicer graecum	-	-	-	-
Colutea insularis	-	-	-	-

<i>Cytisus laburnum</i>	-	-	-	-
<i>Ebenus subthorpii</i>	-	-	-	-
<i>Genista halacsyi</i>	-	-	-	-
<i>Genista melia</i>	-	-	-	-
<i>Genista millii</i>	-	-	-	-
<i>Genista parnassica</i>	-	-	-	-
<i>Genista sakellariadis</i>	-	-	-	-
<i>Lathyrus neurolobus</i>	-	-	-	-
<i>Lotus aduncus</i>	-	-	-	-
<i>Medicago heyniana</i>	-	-	-	-
<i>Onobrychis spaciotica</i>	-	-	-	-
<i>Trifolium barbeyi</i>	-	-	-	-
<i>Trifolium dolopium</i>	-	-	-	-
<i>Trigonella rechingeri</i>	-	-	-	-
<i>Vicia pinetorum</i>	-	-	-	-
<i>Vicia cretica</i>	-	-	-	-
LILIACEAE				
<i>Allium chamaespathum</i>	-	-	-	-
<i>Allium circinnatum</i>	-	-	-	-
<i>Allium dilatatum</i>	-	-	-	-
<i>Allium favosum</i>	-	-	-	-
<i>Allium frigidum</i>	-	-	-	-
<i>Allium gomphrenoides</i>	-	-	-	-
<i>Allium heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Allium integerrimum</i>	-	-	-	-
<i>Allium luteolum</i>	-	-	-	-
<i>Allium macedonicum</i>	-	-	-	-
<i>Allium parnassicum</i>	-	-	-	-
<i>Allium phthicticum</i>	-	-	-	-
<i>Allium spryleum</i>	-	-	-	-
<i>Bellevalia brevipedicellata</i>	-	-	-	-
<i>Chionodoxa cretica</i>	-	-	-	-

Chionodoxa nana	-	-	-	-
Colchicum andrium	-	-	-	-
Colchicum catecuzenium	-	-	-	-
Colchicum cousturieri	-	-	-	-
Colchicum rhenium	-	-	-	-
Colchicum timidum	-	-	-	-
Fritillaria conica	-	-	-	-
Fritillaria davisii	-	-	-	-
Fritillaria epirotica	-	-	-	-
Fritillaria euboeica	-	-	-	-
Fritillaria obliqua	-	-	-	-
Fritillaria pineticola	-	-	-	-
Fritillaria rhodia	-	-	-	-
Fritillaria pontica	-	-	-	-
Fritillaria rhodocanakis	-	-	-	-
Fritillaria tuntasia	-	-	-	-
Hyacinthella atchleyi	-	-	-	-
Lilium (όλα τα είδη)	-	-	-	-
Lilium chalcidonicum	-	-	-	-
Lilium albanicum	-	-	-	-
Lilium heldrechii	-	-	-	-
Lilium martagon	-	-	-	-
Leopoldia dionysica	-	-	-	-
Muscari dionysicum	-	-	-	-
Muscari pharmacusarum	-	-	-	-
Ornithogalum costatum	-	-	-	-
Ornithogalum exaratum	-	-	-	-
Ornithogalum sphaerolobum	-	-	-	-
Scilla messeniaca	-	-	-	-
GESNERIACEAE				
Ramonda nathaliae	-	-	-	-
Ramonda serhica	-	-	-	-

Haberlea rhodopensis	-	-	-	-
GRAMINEAE				
Critopsis delileana	-	-	-	-
Ventenata macra	-	-	-	-
IRIDACEAE				
Iris ochrolenca	-	-	-	-
Iris planifolia	-	-	-	-
LABIATAE				
Moluccella spinosa	-	-	-	-
Phlomis floccose	-	-	-	-
Sideritis perfoliata	-	-	-	-
Stachys decumbens	-	-	-	-
Stachys tournefortii	-	-	-	-
Teucrium montbretii	-	-	-	-
LEGUMINOSAE				
Alhagi graecorum	-	-	-	-
Astragalus peregrinus	-	-	-	-
Astragalus ptilodes	-	-	-	-
Hammatolobium lotoides	-	-	-	-
Lotus macrotrichus	-	-	-	-
Onobrychis ebensiades	-	-	-	-
Ononis verae	-	-	-	-
Oxytropis purpurea	-	-	-	-
LILIACEAE				
Androcymbium rechingeri	-	-	+	-
Colchicum macrophyllum	-	-	-	-
Convallaria majalis	-	-	-	-
Danae racemosa	-	-	-	-
Lilium martagon	-	-	-	-
Lilium albanicum	-	-	-	-
Lilium martagon	-	-	-	-
Lilium rhodopaeum	-	-	-	-

<i>Lilium candidum</i>	-	-	-	-
<i>Merendera attica</i>	-	-	-	-
<i>Muscari macrocarpum</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa hagerp</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa boeotica</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa orphanidea</i>	-	-	-	-
<i>Tulipa clusiana</i>	-	-	-	-
LINACEAE				
<i>Linum arboreum</i>	-	-	-	-
<i>Linum aroanium</i>	-	-	-	-
ORCHIDACEAE				
<i>Cephalanthera epipactoides</i>	II	B(10)#8	-	-
<i>Cypripedium calceolus</i>	II	A	+	-
<i>Comperia taurica (Comperia comperiana)</i>	II	B(10)#8	-	-
PAPAVERACEAE				
<i>Corydalis integra</i>	-	-	-	-
<i>Corydalis rutifolia</i>	-	-	-	-
PLUMBAGINACEAE				
<i>Armeria cariensis</i>	-	-	-	-
<i>Goniolinom calmaticum</i>	-	-	-	-
PRIMULACEAE				
<i>Androsace villosa</i>	-	-	-	-
POLYGONACEAE				
<i>Rumex vesicarius</i>	-	-	-	-
RANUNCULACEAE				
<i>Adonis cyllenea</i>	-	-	-	-
<i>Aquilegia amaliae</i>	-	-	-	-
<i>Aquilegia vulgaris</i>	-	-	-	-
<i>Delphinium albiflorum</i>	-	-	-	-
<i>Garidella unquicularis</i>	-	-	-	-
<i>Helleborus orientalis</i>	-	-	-	-
<i>Nigella fumariifolia</i>	-	-	-	-

Ranunculus ficarioides	-	-	-	-
Ranunculus reuterianus	-	-	-	-
Thalictrum orientale	-	-	-	-
ROSACEAE				
Cotoneaster nummularia	-	-	-	-
Malus florentina	-	-	-	-
Spiraea crenata	-	-	-	-
RUBIACEAE				
Crucianella macrostachya	-	-	-	-
Galium degenii	-	-	-	-
Galium kernerii	-	-	-	-
Galium recurvum	-	-	-	-
Galium reiseri	-	-	-	-
SANTALACEAE				
Thesium brachyphyllum	-	-	-	-
SCROPHULARIACEAE				
Rhinanthus asperulus	-	-	-	-
Siphonostegia syriaca	-	-	-	-
Verbascum adenanthum	-	-	-	-
Verbascum adrianopolitanum	-	-	-	-
Verbascum mykalea	-	-	-	-
Veronica aznavourii	-	-	-	-
SOLANACEAE				
Atropa belladonna	-	-	-	-
SAXIFRAGACEAE				
Saxifraga glabella	-	-	-	-
Saxifraga ferdinandi-coburgi	-	-	-	-
TRAPACEAE				
Trapa netens	-	-	-	-
UMBELLIFERAE				
Apium repens	-	-	+	-
Athamanta dense	-	-	-	-

<i>Bupleurum euboicum</i>	-	-	-	-
<i>Chaerophyllum heldreichii</i>	-	-	-	-
<i>Ferulago humilis</i>	-	-	-	-
<i>Oenanthe tenuifolia</i>	-	-	-	-
<i>Peucedanum alpinum</i>	-	-	-	-
<i>Pimpinella pretenderis</i>	-	-	-	-
<i>Seseli gummiferum</i>	-	-	-	-
<i>Tordylium pestelozzae</i>	-	-	-	-
VALERIANACEAE				
<i>Centranthus longiflorus</i>	-	-	-	-
<i>Valeriana alliariifolia</i>	-	-	-	-
<i>Valeriana bertiscea</i>	-	-	-	-
VIOLACEAE				
<i>Viola brachyphylla</i>	-	-	-	-
<i>Viola delphinantha</i>	-	-	-	-
<i>Viola heldreichiana</i>	-	-	-	-
<i>Viola scorpiuroides</i>	-	-	-	-
<i>Viola stojanowii</i>	-	-	-	-
<i>Viola cenisia</i>	-	-	-	-
ZYGOPHYLLACEAE				
<i>Zygophyllum album</i>	-	-	-	-
ΠΙΝΑΚΑΣ Β (ΠΑΝΙΔΑ)				
1. ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ				
Α. ΣΚΩΛΗΚΕΣ				
<i>Hirudo medicinalis</i>	II	B	-	-
<i>Limnatis nilotica</i>	-	-	-	-
<i>Erpobdella octoculata</i>	-	-	-	-
<i>Placobdella costata</i>	-	-	-	-
<i>Erpobdella testacea</i>	-	-	-	-
Β. ΚΟΡΑΛΙΑ				
<i>Corallium rubrum</i>	-	-	-	-
Γ. ENTOMA				

ORTHOPTERA				
<i>Dolichopoda gracea</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda hussomi</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda petrochilosi</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda remyi</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda thasosensis</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda vandels</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda insignis</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda patrizii</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda junicolor</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda cassagnai</i>	-	-	-	-
<i>Dolichopoda naxia</i>	-	-	-	-
LEPIDOPTERA				
PIERIDAE				
<i>Pieris ergane</i>	-	-	-	-
<i>Pieris krueperi</i>	-	-	-	-
<i>Pontia chloridice</i>	-	-	-	-
<i>Anthocharis damone</i>	-	-	-	-
<i>Anthocharis gruneri</i>	-	-	-	-
<i>Colias phicomone</i>	-	-	-	-
<i>Colias aurorina</i>	-	-	-	-
<i>Colias hyale</i>	-	-	-	-
<i>Gonepteryx rhamni</i>	-	-	-	-
<i>Leptidia duponcheli</i>	-	-	-	-
PAPILIONIDAE				
<i>Papilio alexanor</i>	-	-	-	-
<i>Parnassius apollo</i>	II	A	+	-
<i>Parnassius mnemosyne</i>	-	-	-	-
<i>Archon apollinus</i>	-	-	-	-
<i>Zerynthia polyxena</i>	-	-	-	-
<i>Zerynthia polyxena</i>	-	-	-	-
<i>Allancastris cerisyi</i>	-	-	-	-

Allancastria cerisyi cretica	-	-	-	-
Allancastria cerisyi kastellorissii	-	-	-	-
NYMPHALIDAE				
Charaxes jasius	-	-	-	-
Bolonia pales	-	-	-	-
Bolonia graeca	-	-	-	-
Clossiana dia	-	-	-	-
Euphydryas cynthia	-	-	-	-
Apatura iris	-	-	-	-
Apatura ilia	-	-	-	-
SATYRIDAE				
Melanargia russiae	-	-	-	-
Erebia ligea	-	-	-	-
Hipparchia aristaeus	-	-	-	-
Pseudochazara mamurra	-	-	-	-
Erebia triaria	-	-	-	-
Erebia cassioides	-	-	-	-
Erebia ottomana	-	-	-	-
Erebia melas	-	-	-	-
Cornonympha leander	-	-	-	-
LYCAENIDAE				
Strymonidia prumi	-	-	-	-
Thersamonia thetis	-	-	-	-
Zezeeria knysa	-	-	-	-
Turanana panagaea	-	-	-	-
Philotes bavius	-	-	-	-
Freyeria trochylus	-	-	-	-
Vacciniina optilete	-	-	-	-
Kretania psylorita	-	-	-	-
Cyaniris helena	-	-	-	-
Agrodiaetus admetus	-	-	-	-
Agrodiaetus ripartii	-	-	-	-

<i>Polyommatus eros</i>	-	-	-	-
HESPERIIDAE				
<i>Pyrgus cinaras</i>	-	-	-	-
<i>Pyrgus phlomidis</i>	-	-	-	-
<i>Muschampia tesselum</i>	-	-	-	-
<i>Thymelicus hamza</i>	-	-	-	-
NOCTUIDAE				
<i>Heliothis nubigera</i>	-	-	-	-
COLEOPTERA				
<i>Rosalia alpine</i>	-	-	+	-
<i>Raiboscelis azureus</i>	-	-	-	-
<i>Medon petrochilossi</i>	-	-	-	-
<i>Agabus bipustulatus</i>	-	-	-	-
<i>Lampyris noctiluca</i>	-	-	-	-
<i>Chrysomela gypsophilae</i>	-	-	-	-
ODONATA				
ANISOPTERA				
<i>Hemianax ephippiger</i>	-	-	-	-
<i>Anax imperator</i>	-	-	-	-
ΜΑΛΑΚΙΑ				
<i>Cypraea pirum</i>	-	-	-	-
<i>Cypraea spurra</i>	-	-	-	-
<i>Cypraea lurida</i>	-	-	-	-
<i>Dolium galea</i>	-	-	-	-
<i>Isocardia cor</i>	-	-	-	-
<i>Pinna nobilis</i>	-	-	-	-
<i>Argonauta argo</i>	-	-	-	-
<i>Helix godetiana</i>	-	-	-	-
<i>Ancylus</i> spp.	-	-	-	-
<i>Zonites</i> spp.	-	-	-	-
2. ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΑ				
Α. ΙΧΘΕΙΣ				

PETROMYZONTIDAE				
<i>Eudontomyzon mariae</i>	-	-	+	-
CYPRINIDAE				
<i>Barbus capito albanicus</i>	-	-	+	-
<i>Barbus plebejus euboicus</i>	-	-	+	-
<i>Barbus plebejus cholorematicus</i>	-	-	+	-
<i>Tropidophoxinellus spartiaticus</i>	-	-	-	-
<i>Tropidophoxinellus alburnoides hellenicus</i>	-	-	-	-
<i>Phoxinellus stymphalicus stymphalicus</i>	-	-	+	-
<i>Phoxinellus stymphalicus marathonicus</i>	-	-	+	-
<i>Phoxinellus stymphalicus thesproticus</i>	-	-	+	-
<i>Phoxinellus pleurobipunctuatus beoticus</i>	-	-	+	-
<i>Ladigesocypris ghigii ghigri</i>	-	-	+	-
<i>Leuciscus souffia</i>	-	-	+	-
<i>Scardinius graecus</i>	-	-	+	-
SILURIDAE				
<i>Silurus aristotelis</i>	-	-	+	-
GASTEROSTEIDAE				
<i>Pungitius hellenicus</i>	-	-	-	-
<i>Pungitius platygaster</i>	-	-	-	-
CYPRINODONTIFORMES				
VALENCIIDAE				
<i>Valencia hispanica</i>	-	-	+	-
GOBIIDAE				
<i>Gobius pygmaeus</i>	-	-	-	-
<i>Proterorhinus marmoratus</i>	-	-	-	-
ACIPENSERIFORMES				
ACIPENSERIDAE				
<i>Acipenser sturio</i>	I	A	+	-
<i>Acipenser naccarii</i>	II	B	+	-
TRACHIPTERIDAE				
<i>Zu cristatus</i>	-	-	-	-

GEMPYLIDAE				
Ruvettus pretiosus	-	-	-	-
Xyrichthys novacula	-	-	-	-
BRAMIDAE				
Brama brama	-	-	-	-
SCARIDAE				
Sparisoma cretense	-	-	-	-
PLEURONECTIDAE				
Platichthys flesus italicus	-	-	-	-
HEXANCHIDAE				
Hexanchus griseus	-	-	-	-
Heptranchias perlo	-	-	-	-
TORPEDINIDAE				
Torpedo nobiliana	-	-	-	-
<i>ELASMOBRANCHII</i>				
RAJIFORMES				
MYLIOBATIDAE				
Mobula mobular (Mobula diabolus)	-	-	-	-
B. ΑΜΦΙΒΙΑ				
Mertensiella luschani	-	-	+	II
Pelobates syriacus	-	-	+	III
Hyla arborea	-	-	+	II
Rana graeca	-	-	+	III
Rana dalmatina	-	-	+	II
Bufo viridis	-	-	+	II
Bufo bufo	-	-	-	III
Salamandra salamandra	-	-	+	III
Triturus alpestris	-	-	-	III
Triturus vulgaris graecus	-	-	-	III
Γ. ΕΡΠΕΤΑ				
Testudo marginata	II	A	+	II

Testudo graeca	II	A	+	II
Testudo hermanni	II	A	+	II
Emys orbicularis	-	-	+	II
Mauremys caspica	-	-	+	II
Dermodochelys coriacea	I	A	+	II
Caretta caretta	I	A	+	II
Chelonia mydas	I	A	+	II
Cyrtodactylus kotschy	-	-	-	II
Tarentola mauritanica	-	-	-	III
Hemidactylus turcicus	-	-	-	III
Agama stellio	-	-	+	III
Chameleo chameleon	II	A	+	II
Algyroides nigropunctatus	-	-	+	III
Algyroides moreoticus	-	-	+	III
Ophisops elegans	-	-	+	III
Lacerta viridis	-	-	+	II
Lacerta trilineata	-	-	+	III
Lacerta graeca	-	-	+	III
Podarcis muralis	-	-	+	II
Podarcis taurica	-	-	+	III
Podarcis erhardii	-	-	+	III
Podarcis peloponnesiaca	-	-	+	III
Podarcis milensis	-	-	+	III
Anguis fragilis	-	-	-	III
Chalcides ocellatus	-	-	-	III
Ophiomorus punctatissimus	-	-	-	III
Malpolon monspessulanus	-	-	-	III
Coluber najadum	-	-	+	III
Coluber gemonensis	-	-	-	III
Coluber jugularis	-	-	+	III
Elaphe situla	-	-	+	II
Elaphe quatorlineata (lineate)	-	-	+	II

<i>Elaphe longissima</i>	-	-	+	II
<i>Natrix natrix</i>	-	-	+	III
<i>Natrix tessellata</i>	-	-	+	III
<i>Coronella austriaca</i>	-	-	+	II
<i>Telescopus fallax</i>	-	-	+	III
<i>Vipera lebetina</i>	-	-	-	II
Δ. ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ				
1. ΕΝΤΟΜΟΦΑΓΑ				
<i>Erinaceus europaeus</i>	-	-	-	III
<i>Talpa caeca</i>	-	-	-	-
<i>Talpa europaea</i>	-	-	-	-
<i>Talpa romana</i>	-	-	-	-
<i>Crocidura lasiura</i>	-	-	-	-
<i>Crocidura leucodon</i>	-	-	-	-
<i>Crocidura gueldenstaedtii</i>	-	-	-	-
<i>Crocidura russula</i>	-	-	-	-
<i>Crocidura suaveolens</i>	-	-	-	-
<i>Neomys anomalus</i>	-	-	-	-
<i>Sorex minutus</i>	-	-	-	-
<i>Suncus etruscus</i>	-	-	-	-
2. ΧΕΙΡΟΠΤΕΡΑ				
<i>Tadarida teniotis</i>	-	-	-	II
<i>Rhinolophus ferrun-equinum</i>	-	-	+	II
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	-	-	+	II
<i>Rhinolophus blasii</i>	-	-	+	II
<i>Rhinolophus euryale</i>	-	-	+	II
<i>Rhinolophus mehelyi</i>	-	-	+	II
<i>Vespertilio serotinus</i>	-	-	-	II
<i>Miniopterus schreibersi</i>	-	-	+	II
<i>Leuconoe capaccinii</i>	-	-	-	II
<i>Selysius emarginatus</i>	-	-	-	II
<i>Myotis myotis</i>	-	-	+	II

<i>Selysius mystacinus</i>	-	-	-	II
<i>Selysius nattereri</i>	-	-	-	II
<i>Myotis oxygnathus</i>	-	-	-	II
<i>Nyctalus lasiopterus</i>	-	-	-	II
<i>Nyctalus leisleri</i>	-	-	-	II
<i>Nyctalus noctula</i>	-	-	-	II
<i>Pipistrellus kuhli</i>	-	-	-	II
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	-	-	-	III
<i>Pipistrellus nathusii</i>	-	-	-	II
<i>Pipistrellus savii</i>	-	-	-	II
<i>Plecotus auritus</i>	-	-	-	II
<i>Plecotus austriacus</i>	-	-	-	II
<i>Vespertilio murinus</i>	-	-	-	II
3. ΤΡΩΚΤΙΚΑ				
<i>Sciurus vulgaris</i>	-	-	-	III
<i>Sciurus anomalus</i>	-	-	-	-
<i>Citellus citellus</i>	-	-	-	II
<i>Dryomys nitedula</i>	-	-	-	-
<i>Glis glis</i>	-	-	-	-
<i>Muscardinus avellanarius</i>	-	-	-	-
<i>Cricetulus migratorius</i>	-	-	-	-
<i>Micromys minutus</i>	-	-	-	-
<i>Hystrix cristata</i>	III Γκάνα	A	-	II
4. ΣΑΡΚΟΦΑΓΑ				
<i>Mustela nivalis</i>	-	-	-	III
<i>Martes martes</i>	-	-	-	III
<i>Putorius putorius</i> (<i>Mustela putorius</i>)	-	-	+	III
<i>Vormela peregusna</i>	-	-	-	-
<i>Lutra lutra</i>	I	A	+	II
<i>Monachus monachus</i>	I	A	+	II
5. ΠΕΡΙΣΣΟΔΑΚΤΥΛΑ				

Equus caballus	-	-	-	-
6. ΚΗΤΩΔΗ				
Balaenoptera acutorostrata	I, II	A	+	III
Balaenoptera physalus	I, II	A	+	III
Balaenoptera musculus	I, II	A	+	II
Phocaena phocaena	I, II	A	+	II
Delphinus delphis	I, II	A	+	II
Tursiops truncatus	I, II	A	+	II
Orcinus orca	I, II	A	+	III

ΠΗΓΗ: www.minagric.gr

Παράρτημα 2: Προστατευόμενα είδη καταλόγου της Οδ. 43/92/ΕΟΚ

Εισαγωγική παρατήρηση: Για την προσαρμογή των Οδηγιών 79/409/ΕΟΚ, 92/43/ΕΟΚ, 97/68/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ και 2001/81/ΕΚ στον τομέα του περιβάλλοντος, δημοσιεύθηκε η υπ' αριθμ. 33318/3028/1998 (ΦΕΚ 1289/Β/1998) κοινή υπουργική απόφαση. Με το άρθρο 2 Α,5,α της ΥΑ 14849/853 (ΦΕΚ Β 645 2008), σε συμμόρφωση με διατάξεις της οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τροποποιήθηκε το άρθρο 20 (παραρτήματα) της ΚΥΑ 33318/3028/1998 ως εξής:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

(όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 14849/853/08)

ΤΥΠΟΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΠΑΙΤΕΙ ΤΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΩΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

Ερμηνεία

Οδηγίες για την ερμηνεία των τύπων οικοτόπων δίδονται στο "Ερμηνευτικό εγχειρίδιο οικολογικών ενδιατημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης" EUR 15/2, που εκδόθηκε από την Επιτροπή Οικολογικών Ενδιατημάτων του άρθρου 20, στις 4 Οκτωβρίου 1999, και "Τροποποιήσεις στο "Ερμηνευτικό εγχειρίδιο οικολογικών ενδιατημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης" ενόψει της διεύρυνσης της ΕΕ" (Hab. 01/11b-rev. 1) που εκδόθηκε από την ανωτέρω Επιτροπή Οικολογικών Ενδιατημάτων στις 24 Απριλίου 2002 μετά από γραπτή διαβούλευση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος.

Ο κωδικός του τύπου οικοτόπου αντιστοιχεί στον κωδικό του NATURA 2000.

Ο αστερίσκος "*" υποδηλώνει τύπους οικοτόπων προτεραιότητας.

I. ΠΑΡΑΚΤΙΟΙ ΚΑΙ ΑΛΟΦΥΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ

II. Θαλάσσια ύδατα και περιοχές στις οποίες εκδηλώνεται παλίρροια
1110 Αμμοσύρτες που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
1120 * Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)

1130 Εκβολές ποταμών

1140 Λασπώδεις και αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις που αποκαλύπτονται κατά την άμπωτη

1150 * Παράκτιες λιμνοθάλασσες

1160 Αβαθείς κολπίσκοι και κόλποι

1170 Ύφαλοι

1180 Υποθαλάσσιοι σχηματισμοί δημιουργούμενοι από εκπομπές αερίων

12. Απόκρημνες βραχώδεις ακτές και παραλίες με κρο-κάλες

1210 Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης

1220 Πολυετής βλάστηση ακτών με κροκάλες

1230 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στον Ατλαντικό και την Βαλτική

1240 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.

1250 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στις νήσους των Μακάρων

13. Έλη και αλίπεδα και ενδοχωρικά παράκτια του Ατλαντικού

1310 Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών

1320 Λειμώνες με θαλάσσια *Spartina* (*Spartinion maritimae*)

1330 Αλίπεδα του Ατλαντικού (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*)

1340 * Αλίπεδα της ενδοχώρας

14. Μεσογειακά και θερμοατλαντικά παραθαλάσσια έλη και αλίπεδα

1410 Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*) 1420 Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχ-μες (*Sarcocornetea fruticosi*)

1430 Αλονιτρόφιλες λόχμες (*Pegano-Salsolatea*)

15. Στέπες της ενδοχώρας όπου διαβιούν αλόφιλοι και γυψόφιλοι οργανισμοί
 1510 * Μεσογειακές αλατούχες στέπες (Limonieta) 1520 * Γυψούχες ιβηρικές στέπες (Gypsophiletalia) 1530 * Πανωνικές αλατούχες στέπες και αλατούχα έλη
16. Αρχιπέλαγος, ακτές και αναδυόμενες επιφάνειες της Βόρειας Βαλτικής
 1610 Νήσοι esker της Βαλτικής με βλάστηση αμμωδών, βραχωδών ή χαλικωδων παραλίων και υποπαρά-λια βλάστηση 1620 Νησίδες και μικρές νήσοι της βόρειας Βαλτικής 1630 * Παράκτιοι λειμώνες της βόρειας Βαλτικής 1640 Αμμώδεις παραλίες με πολυετή βλάστηση της Βόρειας Βαλτικής 1650 Στενοί κολπίσκοι (μύχοι) της βόρειας Βαλτικής
2. ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΔΟΧΩΡΙΚΕΣ ΘΙΝΕΣ
21. Παράκτιες θίνες των ακτών του Ατλαντικού, της Βόρειας Θάλασσας και της Βαλτικής
 2110 Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
 2120 Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* ("λευκές θίνες")
 2130 * Σταθερές παράκτιες θίνες με πλώδη βλάστηση ("γκρίζες θίνες")
 2140 * Αποσβεστώμενες σταθερές θίνες με *Empetrum nigrum*
 2150 * Αποσβεστώ μένες σταθερές θίνες του Ατλαντικού (*Calluno-Ulicetea*)
 2160 Θίνες με *Hipporphae rhamnoides*
 2170 Θίνες με *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
 2180 Θίνες με πυκνή βλάστηση της ατλαντικής, ηπειρωτικής και βόρειας περιοχής
 2190 Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών
 21A0 *Machairs* (* στην Ιρλανδία)
22. Παράκτιες θίνες των ακτών της Μεσογείου
 2210 Σταθερές θίνες των παραλίων με *Crucianellion maritima*
 2220 Θίνες με *Euphorbia terracina*
 2230 Θίνες με λειμώνες με *Malcolmietalia*
 2240 Θίνες με λειμώνες με *Brachyrodietalia* και μονοετή φυτά
 2250 * Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.
 2260 Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων *Cisto-Lavenduletalia*
 2270 * Θίνες με δάση από *Pinus pinea* και/ή *Pinus pinaster*
23. Ενδοχωρικές θίνες, παλαιές και απασβεστωμένες
 2310 Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται *Calluna* και *Genista*
 2320 Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται *Calluna* και *Empetrum nigrum*
 2330 Ενδοχωρικές θίνες με ανοικτούς λειμώνες όπου φύονται *Corynephorus* και *Agrostis* 2340 * Πανωνικές ενδοχωρικές θίνες
3. ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ ΓΛΥΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
31. Στάσιμα ύδατα
 3110 Ολιγοτροφικά ύδατα, με πού μικρή περιεκτικότητα σε ανόργανα άλατα, των αμμωδών πεδιάδων (*Littorelletalia uniflorae*)
 3120 Ολιγοτροφικά ύδατα, με πολύ μικρή περιεκτικότητα σε ανόργανα άλατα, των γενικά αμμωδών εδαφών της Δυτικής Μεσογείου με *Isoetes* spp.
 3130 Στάσιμα, ολιγοτροφικά έως μεσοτροφικά ύδατα με βλάστηση *Littorelletea uniflorae* και/ή *Isoeto-Nanojuncetea*
 3140 Σκληρά ολιγο-μεσοτροφικά ύδατα με βενθική βλάστηση χαροειδών σχηματισμών με *Chara* spp.
 3150 Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου *Magnopotamion* ή *Hydrocharition*
 3160 Φυσικές δυστροφικές λίμνες και τέλματα
 3170 * Μεσογειακά εποχικά τέλματα
 3180 * *Turloughs*
 3190 Λίμνες καρστικού γύψου
 31A0 * Τρανσυλβανικές εκτάσεις με λωτό θερμών πηγών
32. Ρέοντα ύδατα - Τμήματα ρευμάτων ύδατος φυσικής και ημιφυσικής ροής (μικρές, μέσου μεγέθους και μεγάλες κοίτες) των οποίων η ποιότητα του ύδατος δεν εμφανίζει σημαντική αλλοίωση
 3210 Φυσικοί ποταμοί της Φιννοσκανδιναβίας
 3220 Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια πλώδης βλάστηση τους
 3230 Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστηση τους με *Myricaria germanica*
 3240 Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστηση τους με *Salix elaeagnos*
 3250 Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή, με *Glaucium flavum*
 3260 Ποταμοί από πεδινά σε ορεινά επίπεδα με βλάστηση *Ranunculion fluitantis* και *Callitricho-Batrachion*
 3270 Ποταμοί με λασπώδεις όχθες με βλάστηση *Chenopodion rubri* p.p. και *Bidention* p.p.

3280 Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του Paspalo-Agrostidion και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από Salix Populus alba στις όχθες τους

3290 Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από Paspalo-Agrostidion

4. ΕΥΚΡΑΤΑ ΧΕΡΣΑ ΕΔΑΦΗ ΚΑΙ ΛΟΧΜΕΣ

4010 Βόρεια υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με Erica tetralix

4020 * Εύκρατα υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με Erica ciliaris και Erica tetralix

4030 Ευρωπαϊκά ξηρά χέρσα εδάφη

4040 * Ξηρά παράκτια χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με Erica vagans

4050 * Ενδημικά χέρσα εδάφη στις νήσους των Μα-κάρων

4060 Αλπικά και βόρεια χέρσα εδάφη

4070 * Λόχμες με Pinus mugo και Rhododendron hirsutum (Mugo-Rhododendretum hirsuti)

4080 Υποαρκτικές λόχμες με Salix spp.

4090 Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους

40Α0 * Υπό-ηπειρωτικές περι-Πανωνικές λόχμες

40Β0 Συστάδες από Potentilla fruticosa της Ροδόπης

40C0 * Ποντο-σαρματικές συστάδες φυλλοβόλων

5. ΛΟΧΜΕΣ ΜΕ ΣΚΛΗΡΟΦΥΛΛΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ (MATORRALS)

51. Υπομεσογειακές και εύκρατες λόχμες

5110 Σταθερές ξηροθερμόφιλες διαπλάσεις με Buxus sempervirens των βραχωδών κλιτύων (Berberidion p.p.)

5120 Ορεινές διαπλάσεις με Cytisus purgans

5130 Διαπλάσεις με Juniperus communis σε ασβεστού-χους χερσότοπους ή λειμώνες

5140 ** Διαπλάσεις με Cistus palhinda σε παράκτιους χερσότοπους

52. Δενδροειδή matorrals της Μεσογείου

5210 Δενδροειδή matorrals με Juniperus

spp. 5220 * Δενδροειδή matorrals με Zyziphus 5230 * Δενδροειδή matorrals με Laurus nobilis

53. Θερμομεσογειακές και προστεπικές λόχμες 5310 Συστάδες από Laurus nobilis

5320 Χαμηλές διαπλάσεις με ευφόρβια κοντά σε απόκρημνες βραχώδεις ακτές 5330

Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες

54. Φρύγανα

5410 Δυτικό-Μεσογειακά φρύγανα των κορυφών απόκρημνων βραχωδών ακτών (Astragalo-Plantagnetum

subulatae) 5420 Sarcopoterium spinosum phryganas

5430 Ενδημικά φρύγανα από Euphorbio-Verbascion

6. ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΦΥΣΙΚΕΣ ΧΛΩΔΕΙΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΙΣ

61. Φυσικοί λειμώνες

6110 * Παρόχθιοι ασβεστούχοι ή βασεόφιλοι λειμώνες

από Alysso-Sedion albi

6120 * Ξερικοί αμμώδεις ασβεστούχοι λειμώνες

6130 Καλαμινούχοι λειμώνες από Violetalia calaminariae

6140 Πυριτιούχοι λειμώνες των Πυρηναίων με Festuca eskia

6150 Πυριτιούχοι βορειοαλπικοί λειμώνες

6160 Πυριτιούχοι ορεινοί ιβηρικοί λειμώνες με Festuca indigesta

6170 Ασβεστούχοι αλπικοί και υποαλπικοί λειμώνες 6180 Μεσοφιλικό λειμώνες των Νήσων των Μακάρων

6190 Παρόχθιοι πανωνικοί λειμώνες (Stipo-Festucetalia pallentis)

62. Ημιφυσικές ξηρές χλωδεις διαπλάσεις και περι οχές όπου φύονται θάμνοι

6210 Ξηροί ημιφυσικοί λειμώνες και περιοχές όπου φύονται θάμνοι σε ασβεστολιθικά υποστρώματα (Festuco-Brometalia) (* τοποθεσίες με αξιόλογες ορχιδέες)

6220 * Ψευδοστέπα με αγροστώδη και μονοετή φυτά από Thero-Brachypodietea

6230 * Χλωδεις διαπλάσεις με Nardus, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα

υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)

6240 * Υπο-πανωνικοί στεπικοί λειμώνες

6250 * Πανωνικοί στεπικοί λειμώνες σε loess

6260 * Πανωνικές αμμώδεις στέπες

6270 * Χαμηλού υψομέτρου φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες, ξηροί έως μεσοφιλικό, ποικίλων ειδών

6280 * Βόρειο Alvar και ασβεστολιθικά προ-καμβρια-κά επίπεδα βράχια

62Α0 =ξηρές χλωδεις διαπλάσεις της ανατολικής Μεσογείου (Scorzoneratalia

villosae) 62Β0 * Σερπεντινόφιλα λειβάδια της Κύπρου 62C0 * Πόντο-σαρματικές

στέπες 62D0 Οξινόφιλοι λειμώνες της ορεινής Μοισίας

63. Δάση σκληρόφυλλων που χρησιμοποιούνται για

βοσκή (dehesas)

6310 Δάση σκληρόφυλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (dehesas) με *Quercus spp.*

64. Ημιφυσικοί υγροί λειμώνες με υψηλή χλόη

6410 Λειμώνες με *Molinia* σε έδαφος ασβεστούχο, τυρφώδες ή άργιλο-λασπώδες (*Molinion caeruleae*)

6420 Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από *Molinio Holoschoenion*

6430 Υγρόφυλες περιφερειακές φυτοκοινωνίες με υψηλές πόες σε πεδιάδες και σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά

6440 Αλλουβιακοί πλημμυριζόμενοι λειμώνες με *Cnidion dubii*

6450 Αλλουβιακοί βορειο-σκανδιναβικοί λειμώνες

6460 Τυρφώνες του Τροόδους

65. Μεσόφιλοι λειμώνες

6510 Χαμηλού υψομέτρου θεριζόμενοι λειμώνες (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

6520 Ορεινοί θεριζόμενοι λειμώνες

6530 * Φινοσκανδιναβικοί λειμώνες με πυκνή βλάστηση

7. ΥΨΗΛΟΙ ΤΥΡΦΩΝΕΣ, ΧΑΜΗΛΟΙ ΤΥΡΦΩΝΕΣ ΚΑΙ ΒΑΛΤΟΙ

71. Όξινοι τυρφώνες με σφάγνα

7110 * Ενεργοί τυρφώνες υψιπέδων

7120 Υποβαθμισμένοι τυρφώνες υψιπέδων (που είναι ακόμη δυνατόν να ανασυσταθούν με φυσικό τρόπο)

7130 Επιφανειακοί τυρφώνες (* για τους ενεργούς τυρφώνες)

7140 Μεταβατικοί και τρεμώδεις τυρφώνες

7150 Καθιζήσεις τυρφωδών υποστρωμάτων του *Rhynchosporion*

7160 Πηγές πλούσιες σε ανόργανα στοιχεία και φιννο-σκανδιναβικές πηγές που δημιουργούνται σε βάλτους

72. Ασβεστούχοι βάλτοι

7210 * Ασβεστούχοι βάλτοι με *Cladium mariscus* και είδη του *Caricion davallianae*

7220 * Πηγές όπου δημιουργείται επίπαγος (*Cratoneurion*)

7230 Αλκαλικοί χαμηλοί τυρφώνες 7240 * Αλπικοί πρωτογενείς σχηματισμοί από *Caricion bicoloris-atrofuscae*

73. Βόρειοι τυρφώνες

7310 * Τυρφώνες Aara

7320 * Τυρφώνες Palsa

8. ΒΡΑΧΩΔΕΙΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΠΗΛΑΙΑ

81. Λιθώνες

8110 Πυριτικοί λιθώνες σε επίπεδα ορεινά έως χιονοσκεπή (*Androsacetalia alpinae* και *Galeopsietalia ladani*)

8120 Λιθώνες ασβεστώδεις και από ασβεστο-σχι-στόλιθους σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (*Thiaspietea rotundifolii*)

8130 Λιθώνες της Δυτικής Μεσογείου και θερμόφι-λοι 8140 Λιθώνες της

Ανατολικής Μεσογείου 8150 Πυριτικοί μεσοευρωπαϊκοί λιθώνες υψιπέδων 8160 * Μεσοευρωπαϊκοί ασβεστώδεις λιθώνες σε επίπεδα λόφων έως ορεινά

82. Βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση

8210 Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση

8220 Πυριτικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση

8230 Πυριτικοί βράχοι με πρωτογενή βλάστηση *Sedo-Scleranthion* ή *Sedo albi-Veronicion dillenii*

8240 * Ασβεστολιθικές πλάκες

83. Άλλοι βραχώδεις οικότοποι

8310 Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση

8320 Εκτάσεις λάβας και φυσικές κοιλότητες

8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της

θάλασσας

8340 Μόνιμοι παγετώνες

9. ΔΑΣΗ

(Υπο)φυσικά δάση από ιθαγενή και αυτοφυή είδη του βιοτόπου, που σχηματίζουν σπέρμοφυτη δάση με χαρακτηριστικό υπώροφο και πληρούν τα εξής κριτήρια: είναι σπάνια ή υπολειμματικά ή/και φιλοξενούν είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος

90. Δάση της βόρειας Ευρώπης

9010 * Δυτική Taiga

- 9020 * Παλαιά φυσικά ημιβόρεια δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκανδιναβίας πλούσια σε επίφυτα (*Quercus*, *Tilia*, *Acer*, *Fraxinus* ή *Ulmus*)
- 9030 * Φυσικά δάση των πρώτων φάσεων διαδοχής των αναδυόμενων παράκτιων επιφανειών
- 9040 Βόρεια υποαλπικά/υποαρκτικά δάση με *Betula pubescens* ssp. *czerepanovii*
- 9050 Φιννοσκανδιναβικά δάση πλούσια σε βλάστηση με *Picea abies*
- 9060 Δάση κωνοφόρων σε, ή συνδεόμενα με, παγε-τω-ποτάμια eskers
- 9070 Δασώδεις φιννοσκανδιναβικοί βοσκότοποι
- 9080 * Βαλτώδη δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκαν-διναβίας
91. Δάση εύκρατων περιοχών της Ευρώπης
- 9110 Δάση οξυάς από *Luzulo-Fagetum*
- 9120 Οξινόφιλα δάση οξυάς του Ατλαντικού με στρώμα θάμνων με *Ilex* και (καμιά φορά) *Taxus* (*Quercion robori-petraeae* ή *Ilici-Fagenion*)
- 9130 Δάση οξυάς με *Asperulo-Fagetum*
- 9140 Μεσοευρωπαϊκά υποαλπικά δάση οξυάς με *Acer* και *Rumex arifolius*
- 9150 Μεσοευρωπαϊκά ασβεστόφιλα δάση οξυάς *Cephalanthero-Fagion*
- 9160 Υποατλαντικά και μεσοευρωπαϊκά δάση δρυός έμμισχα ή δρυός-καρπίνου με *Carpinion betuli*
- 9170 Δάση δρυός-καρπίνου με *Galio-Carpinetum*
- 9180 * Δάση σε πλαγιές, λιθώνες ή χαράδρες από *Tilio-Acerion*
- 9190 Παλαιά οξινόφιλα δάση δρυός με *Quercus robur* σε αμμώδεις πεδιάδες
- 91A0 Παλαιά δάση δρυός με *Ilex* και *Blechnum* των βρετανικών νήσων
- 91B0 Δάση φράξιου θερμόφιλα με *Fraxinus angustifolia*
- 91C0 * Καληδονιακά δάση
- 91D0 * Δασώδεις τυρφώνες
- 91E0 * Αλλουβιακά δάση με *Alnus glutinosa* και *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Μεικτά δάση με *Quercus robur*, *Ulmus laevis* και *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ή *Fraxinus angustifolia* (*Ulmion minoris*) κατά μήκος των μεγάλων ποταμών
- 91G0 * Πανωνικά δάση με *Quercus petraea* και *Carpinus betulus*
- 91H0 * Πανωνικά δάση με *Quercus pubescens*
- 9110 * Δάση της ευρωσιβηρικής στέπας με *Quercus* spp.
- 91 J0 ** Δάση των βρετανικών νήσων με *Taxus baccata*
- 91K0 Ιλλυρικά δάση με *Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)
- 91L0 Ιλλυρικά δάση δρυός-καρπίνου (*Erythronio-Carpinion*)
- 91M0 Πανωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός -κοινής δρυός
- 91N0 * Λόχμες Πανωνικών ενδοχωρικών θινών (*Junipero-Populetum albae*)
- 91P0 Δάση ελάτης (*Abietetum polonicum*)
- 91Q0 Δάση ασβεστοφίλου *Pinus sylvestris* των Δυτικών Καρπαθίων
- 91R0 Δάση πεύκης (*Genisto januensis-Pinetum*) των δι-ναρικών δολομιτών
- 91S0 * Δάση οξυάς Δυτικής Ποντικής
- 91T0 Κεντροευρωπαϊκά δάση πεύκης με λειχήνες
- 91U0 Δάση πεύκης της σαρματικής στέπας
- 91V0 Δάση οξυάς της Δακίας (*Symphyto-Fagion*)
- 91W0 Δάση οξυάς Μοισίας
- 91X0 * Δάση οξυάς Δοβρουτζάς
- 91Y0 Δάση δρυός-καρπίνου Δακίας
- 91Z0 Δάση Μοισίας με φύλλα πιληματώδη (*Tilia tomentosa*)
- 91AA * Ανατολικά δάση λευκής δρυός (*Quercus alba*)
- 91BA Δάση *abies amabilis* Μοισίας
- 91CA Πευκοδάση (*Pinus sylvestris*) Ροδόπης και Οροσειράς του Αίμου
92. Μεσογειακά δάση φυλλοβόλων
- 9210 * Δάση οξυάς στα Απέννινα με *Taxus* και *Ilex*
- 9220 * Δάση οξυάς στα Απέννινα με *Abies alba* και δάση οξυάς με *Abies nebrodensis*
- 9230 Γαλικά-Πορτογαλικά δάση δρυός με *Quercus robur* και *Quercus pyrenaica*
- 9240 Ιβηρικά δάση δρυός με *Quercus faginea* και *Quercus canariensis*
- 9250 Δάση δρυός με *Quercus trojana*
- 9260 Δάση με *Castanea sativa*
- 9270 Ελληνικά δάση οξυάς με *Abies borisii-regis* 9280 Δάση με *Quercus frainetto* 9290 Δάση με *Cupressus* (*Acero-Cupression*) 92A0 Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba* 92B0 Δάση-στοές ποταμών της Μεσογείου με περιοδική ροή με *Rhododendron ponticum*, *Salix* και άλλα

- 92C0 Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)
- 92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
93. Μεσογειακά δάση σκληρόφυλλων
- 9310 Δάση δρυός του Αιγαίου με *Quercus brachyphylla*
- 9320 Δάση με *Olea* και *Ceratonia*
- 9330 Δάση με *Quercus suber*
- 9340 Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*
- 9350 Δάση με *Quercus macrolepis*
- 9360 * Δαφνώνες των Νήσων Μακάρων (*Laurus*, *Ocotea*)
- 9370 * Φοινικοδάση του *Phoenix*
- 9380 Δάση με *Ilex aquifolium*
- 9390 * Θαμνώνες και δασικές συστάσεις της *Quercus alnifolia*
- 93A0 Δασικές συστάδες της *Quercus infectoria* (*Anagyro foetidiae-Quercetum infectoriae*)
94. Ορεινά εύκρατα δάση κωνοφόρων
- 9410 Οξινόφιλα δάση με *Picea* σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (*Vaccinio-Piceetea*)
- 9420 Δάση αλπικά με *Larix decidua* και/ή *Pinus cembra*
- 9430 Ορεινά και υποαλπικά δάση με *Pinus uncinata* (* αν σε γυψώδες ή ασβεστολιθικό υπόστρωμα)
95. Μεσογειακά και μακαρονησιώτικα ορεινά εύκρατα δάση κωνοφόρων
- 9510 * Υπο-απέννινα δάση με *Abies alba*
- 9520 Δάση με *Abies pinsapo*
- 9530 * (Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
- 9540 Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
- 9550 Ενδημικά πευκοδάση των Καναρίων Νήσων
- 9560 * Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.
- 9570 * Δάση με *Tetraclinis articulata*
- 9580 * Μεσογειακά δάση με *Taxus baccata*
- 9590 ** Δάση με *Cedrus brevifolia* (*Cedrosetum brevifoliae*)
- 95A0 Υπερορεινά μεσογειακά πευκοδάση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

(όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 14849/853/08)

ΖΩΙΚΑ ΚΑΙ ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

Ερμηνεία

α) Το Παράρτημα II είναι συμπληρωματικό του Παραρτήματος I για τη δημιουργία ενός συγκροτημένου δικτύου ειδικών ζωνών διατήρησης.

β) Τα είδη που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα αναφέρονται:

- με το όνομα του είδους ή του υποείδους, ή
- με το σύνολο των ειδών που ανήκουν σε μια ανώτερη συστηματική ομάδα ή σε προκαθορισμένο τμήμα της εν λόγω ομάδας.

Η σύντμηση "spp." που ακολουθεί το όνομα μιας οικογένειας ή ενός γένους χαρακτηρίζει όλα τα είδη που ανήκουν στην εν λόγω οικογένεια ή είδος.

γ) Σύμβολα

Ένας αστερίσκος (*) μπροστά από το όνομα είδους δηλώνει ότι το εν λόγω είδος είναι είδος προτεραιότητας.

Τα περισσότερα από τα αναφερόμενα στο παρόν Παράρτημα είδη, αναφέρονται επίσης στο Παράρτημα IV. Εφόσον ένα είδος του παρόντος Παραρτήματος δεν αναφέρεται ούτε στο Παράρτημα IV ούτε στο Παράρτημα V, σημειώνεται το όνομα του είδους μαζί με το σύμβολο (ο)1 εφόσον ένα είδος του παρόντος Παραρτήματος

αναφέρεται στο Παράρτημα V αλλά δεν αναφέρεται στο Παράρτημα IV, σημειώνεται το όνομα του είδους μαζί με το σύμβολο (V).

α) ΖΩΑ

ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΑ

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

INSECTIVORA

Talpidae

Galemys pyrenaicus

CHIROPTERA

Rhinolophidae

Rhinolophus blasii

Rhinolophus euryale

Rhinolophus ferrumequinum

Rhinolophus hipposideros

Rhinolophus mehelyi

Vespertilionidae

Barbastella barbastellus

Miniopterus schreibersii

Myotis bechsteinii

Myotis blythii

Myotis capaccinii

Myotis dasycneme

Myotis emarginatus

Myotis myotis

Pteropodidae

Rousettus aegyptiacus

RODENTIA

Gliridae

Myomimus roachi

Sciuridae

* *Marmota marmota latirostris*

* *Pteromys volans* (*Sciuropterus ruscicus*) *Spermophilus citellus* (*Citellus citellus*)

* *Spermophilus suslicus* (*Citellus suslicus*) Castoridae

Castor fiber (εκτός των Εσθονικών, Λετονικών, Λιθουανικών, Φινλανδικών και Σουηδικών πληθυσμών) Cricetidae

Mesocricetus newtoni Microtidae *Microtus cabrerai*

* *Microtus oeconomus arenicola*

* *Microtus oeconomus mehelyi* *Microtus tatricus* Zapodidae

Sicista subtilis

CARNIVORA

Canidae

* *Alopex lagopus*

* *Canis lupus* (εκτός του Εσθονικού πληθυσμού 1 Ελληνικοί πληθυσμοί: μόνο αυτοί νοτιώς του 39ο παραλλήλου` Ισπανικοί πληθυσμοί: μόνο αυτοί νοτιώς του Duero` οι Λετονικοί, οι Λιθουανικοί και οι Φινλανδικοί πληθυσμοί εξαιρούνται).

Ursidae

* *Ursus arctos* (εκτός των Εσθονικών, των Φινλανδικών και Σουηδικών πληθυσμών) Mustelidae

* *Gulo gulo* *Lutra lutra* *Mustela eversmannii*

* *Mustela lutreola* *Vormela peregusna* Felidae

Lynx lynx (εκτός των Εσθονικών, των Λετονικών και των Φινλανδικών πληθυσμών)

* *Lynx pardinus* Phocidae *Halichoerus grypus* (V)

* *Monachus monachus* *Phoca hispida bottnica* (V)

* *Phoca hispida saimensis* *Phoca vitulina* (V) ARTIODACTYLA Cervidae

* *Cervus elaphus corsicanus* *Rangifer tarandus fennicus* (o) Bovidae

* *Bison bonasus*

Capra aegagrus (φυσικοί πληθυσμοί)

* *Capra pyrenaica pyrenaica*

Ovis gmelini musimon (*Ovis ammon musimon*) (φυσικοί πληθυσμοί- Κορσική και Σαρδηνία) *Ovis orientalis ophion* (*Ovis gmelini ophion*)

* *Rupicapra pyrenaica ornata* (*Rupicapra rupicapra ornata*)
Rupicapra rupicapra balcanica
* *Rupicapra rupicapra tatrica*

CETACEA
Phocoena phocoena
Tursiops truncatus

ΕΡΠΕΤΑ

CHELONIA (TESTUDINES)
Testudinidae
Testudo graeca
Testudo hermanni
Testudo marginata
Cheloniidae
* *Caretta caretta*
* *Chelonia mydas* Emydidae
Emys orbicularis
Mauremys caspica
Mauremys leprosa

SAURIA
Lacertidae
Lacerta bonnali (*Lacerta monticola*)
Lacerta monticola
Lacerta schreiberi
Gallotia galloti insulanagae
* *Gallotia simonyi*
Podarcis lilfordi
Podarcis pityusensis
Scincidae
Chalcides simonyi (*Chalcides occidentalis*)
Gekkonidae
Phyllodactylus europaeus

OPHIDIA (SERPENTES)
Colubridae
* *Coluber cypriensis* *Elaphe quatuorlineata* *Elaphe situla*
* *Natrix natrix cypriaca* Viperidae
* *Macrovipera schweizeri* (*Vipera lebetina schweizeri*) *Vipera ursinii* (εκτός από την *Vipera ursinii rakosiensis*)
* *Vipera ursinii rakosiensis* AMΦΙΒΙΑ

CAUDATA
Salamandridae
Chioglossa lusitanica
Mertensiella luschani (*Salamandra luschani*)
* *Salamandra aurorae* (*Salamandra atra aurorae*)
Salamandrina terdigitata
Triturus carnifex (*Triturus cristatus carnifex*) *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*) *Triturus dobrogicus* (*Triturus cristatus dobrogicus*)
Triturus karelinii (*Triturus cristatus karelinii*) *Triturus montandoni*
Triturus vulgaris ampelensis Proteidae
* *Proteus anguinus*

Plethodontidae
Hydromantes (*Speleomantes*) *ambrosii*
Hydromantes (*Speleomantes*) *flavus*
Hydromantes (*Speleomantes*) *genei*
Hydromantes (*Speleomantes*) *imperialis*
Hydromantes (*Speleomantes*) *strinatii*
Hydromantes (*Speleomantes*) *supramontis*

ANURA
Discoglossidae
* *Alytes muletensis*
Bombina bombina
Bombina variegata
Discoglossus galganoi (συμπεριλαμβανομένου του *Discoglossus "jeanneae"*)
Discoglossus montalenti *Discoglossus sardus* Ranidae *Rana latastei*
Pelobatidae

* *Pelobates fuscus insubricus*

ΙΧΘΕΙΣ

PETROMYZONIFORMES Petromyzonidae Eudontomyzon spp. (ο)

Lampetra fluviatilis (V) (εκτός των φινλανδικών και σουηδικών πληθυσμών)

Lampetra planeri (ο) (εκτός των Εσθονικών, των Φινλανδικών και Σουηδικών πληθυσμών)

Lethenteron zanandreae (V)

Petromyzon marinus (ο) (εκτός των σουηδικών πληθυσμών)

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

* *Acipenser naccarii*

* *Acipenser sturio* CLUPEIFORMES Clupeidae *Alosa* spp. (V) SALMONIFORMES

Salmonidae

Hucho hucho (φυσικών πληθυσμών (V) *Salmo macrostigma* (ο) *Salmo marmoratus* (ο)

Salmo salar (μόνον στα γλυκά ύδατα) (V) (εκτός των φινλανδικών πληθυσμών)

Coregonidae

* *Coregonus oxyrhynchus* (ανάδρομοι πληθυσμοί σε ορισμένους τομείς της Βόρειας Θάλασσας)

Umbridae

Umbra krameri (ο)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

Alburnus albidus (ο) (*Alburnus vulturius*)

Anaecypris hispanica

Aspius aspius (V) (εκτός των Φινλανδικών πληθυσμών)

Barbus comiza (V)

Barbus meridionalis (V)

Barbus plebejus (V)

Chalcalburnus chalcoides (ο)

Chondrostoma genei (ο)

Chondrostoma lusitanicum (ο)

Chondrostoma polylepis (ο) (συμπεριλαμβανομένου του *C. willkommi*)

Chondrostoma soetta (ο) *Chondrostoma toxostoma* (ο) *Gobio albipinnatus* (ο)

Gobio kessleri (ο) *Gobio uranoscopus* (ο) *Iberocypris palaciosi* (ο)

* *Ladigesocypris ghigii* (ο) *Leuciscus lucumonis* (ο) *Leuciscus souffia* (ο)

Pelecus cultratus (V) *Phoxinellus* spp. (ο)

* *Phoxinus phoxinus* *Rhodeus sericeus amarus* (ο) *Rutilus pigus* (V)

Rutilus rubilio (ο)

Rutilus arcasii (ο)

Rutilus macrolepidotus (ο)

Rutilus lemmingii (ο)

Rutilus frisii meidingeri (V)

Rutilus alburnoides (ο)

Scardinius graecus (ο)

Cobitidae

Cobitis elongata (ο)

Cobitis taenia (ο) (εκτός των φινλανδικών πληθυσμών)

Cobitis trichonica (ο)

Misgurnus fossilis (ο)

Sabanejewia aurata (ο)

Sabanejewia larvata (ο) (*Cobitis larvata* and *Cobitis con-sparsa*)

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis (V)

ATHERINIFORMES

Cyprinodontidae

Aphanius iberus (ο)

Aphanius fasciatus (ο)

* *Valencia hispanica*

* *Valencia letourneuxi* (*Valencia hispanica*) PERCIFORMES

Percidae

Gymnocephalus baloni *Gymnocephalus schraetzer* (V)

* *Romanichthys valsanicola* Zingel spp. ((o) except *Zingel asper* and *Zingel zingel* (V)) Gobiidae
Knipowitschia (*Padogobius*) *panizzae* (o) *Padogobius nigricans* (o)
Pomatoschistus canestrini (o) SCORPAENIFORMES Cottidae
Cottus gobio (o) (εκτός των φινλανδικών τι *Cottus petiti* (o) ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ
 ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ ΑΡΟΡΟΠΟΔΑ Decapoda *Austropotamobius pallipes* (V)
 * *Austropotamobius torrentium* (V) Isopoda
 * *Armadillidium ghardalamensis* INSECTA Coleoptera
Agathidium pulchellum (o) *Bolbelasmus unicornis* *Boros schneideri* (o)
Buprestis splendens *Carabus hampei* *Carabus hungaricus*
 * *Carabus menetriesi* *pacholei*
 * *Carabus olympiae* *Carabus variolosus* *Carabus zawadzskii* *Cerambyx cerdo*
Corticaria planula (o) *Cucujus cinnaberinus* *Dorcadion fulvum cervae* *Duvalius*
gebhardtii *Duvalius hungaricus* *Dytiscus latissimus* *Graphoderus bilineatus*
Leptodirus hochenwarti *Limoniscus violaceus* (o) *Lucanus cervus* (o) *Macroplea*
pubipennis (o) *Mesosa myops* (o) *Morimus funereus* (o)
 * *Osmoderma eremita* *Oxyporus mannerheimii* (o) *Pilemia tigrina*
 * *Phryganophilus ruficollis* *Probaticus subrugosus* *Propomacrus cypriacus*
 * *Pseudogauritina excellens* *Pseudoseriscius cameroni* *Pytho kolwensis*
Rhysodes sulcatus (o)
 * *Rosalia alpina*
Stephanopachys linearis (o)
Stephanopachys substriatus (o)
Xyletinus tremulicola (o)
 Hemiptera
Aradus angularis (o)
 Lepidoptera
Agriades glandon aquilo (o)
Arytrura musculus
 * *Callimorpha* (*Euplagia*, *Panaxia*) *quadripunctaria* (o)
Catopta thrips
Chondrosoma fiduciarium
Clossiana improba (o)
Coenonympha oedippus
Colias myrmidone
Cucullia mixta
Dioszeghyana schmidtii
Erannis ankeraria
Erebia calcaria
Erebia christi
Erebia medusa polaris (o)
Eriogaster catax
Euphydryas (*Eurodryas*, *Hypodryas*) *aurinia* (o)
Glyphipterix loricatella
Gortyna borelii lunata
Graellsia isabellae (V)
Hesperia comma catena (o)
Hypodryas maturna
Leptidea morsei
 Lignyoptera *fumidaria*
Lycaena dispar
Lycaena helle
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanargia arge
 * *Nymphalis vaualbum* *Papilio hospiton* *Phyllometra culminaria* *Plebicula*
golgi
Polymixis rufocincta isolata *Polyommatus eroides* *Pseudophilotes bavius*
Xestia
borealis (o) *Xestia brunneopicta* (o)
 * *Xylomoia strix* Mantodea
 Apteromantis aptera Odonata
Coenagrion hylas (o) *Coenagrion mercuriale* (o) *Coenagrion ornatum* (o)
Cordulegaster heros

Cordulegaster trinacriae
Gomphus graslinii
Leucorrhinia pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii
 Orthoptera
Baetica ustulata
Brachytripes megacephalus
Isophya costata
Isophya harzi
Isophya stysi
Myrmecophilus baronii
Odontopodisma rubripes
Paracaloptenus caloptenoides
 Pholidoptera transsylvanica
Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius
 ARACHNIDA
Pseudoscorpiones
Anthrenochernes stellae (o)
 ΜΑΛΛΑΚΙΑ
 GASTROPODA
Anisus vorticulus
Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Chilostoma banaticum
Discula leacockiana
Discula tabellata
Discus guerinianus
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Gibbula nivosa
 * *Helicopsis striata austriaca* (o)
Hygromia kovacsi
Idiomela (Helix) subplicata *Lampedusa imitatrix*
 * *Lampedusa melitensis* *Leiostyla abbreviate* *Leiostyla cassida* *Leiostyla corneocostata* *Leiostyla gibba* *Leiostyla lamellosa*
 * *Paladilhia hungarica* *Sadleriana pannonica* *Theodoxus transversalis* *Vertigo angustior* (o) *Vertigo genesii* (o) *Vertigo geyeri* (o) *Vertigo moulinsiana* (o)
 BIVALVIA Unionoida
Margaritifera durrovensis (Margaritifera margaritifera) (V) *Margaritifera margaritifera* (V) *Unio crassus* *Dreissenidae* *Congeria kusceri* β) ΦΥΤΑ
 PTERIDOPHYTA ASPLENIACEAE
Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy *Asplenium adulterinum* Milde BLECHNACEAE
Woodwardia radicans (L.) Sm. DICKSONIACEAE *Culcita macrocarpa* C. Presl
 DRYOPTERIDACEAE *Diplazium sibiricum* (Turcz. ex Kunze) Kurata
 * *Dryopteris corleyi* Fraser-Jenk.
Dryopteris fragans (L.) Schott
 HYMENOPHYLLACEAE
Trichomanes speciosum Willd.
 ISOETACEAE
Isoetes boryana Durieu
Isoetes malinverniana Ces. & De Not.
 MARSILEACEAE
Marsilea batardae Launert
Marsilea quadrifolia L.
Marsilea strigosa Willd.
 OPHIOGLOSSACEAE
Botrychium simplex Hitchc.
Ophioglossum polyphyllum A. Braun
 GYMNOSPERMAE

PINACEAE

* *Abies nebrodensis* (Lojac.) Mattei ANGIOSPERMAE ALISMATACEAE

* *Alisma wahlenbergii* (Holmberg) Juz. *Caldesia parnassifolia* (L.) Pari.

Luronium natans (L.) Raf. AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaeense Ard. *Narcissus asturiensis* (Jordan) Pugsley *Narcissus*

calicola Mendonna *Narcissus cyclamineus* DC. *Narcissus fernandesii* G. Pedro

Narcissus humilis (Cav.) Traub

* *Narcissus nevadensis* Pugsley

Narcissus pseudonarcissus L. subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes

Narcissus scaberulus Henriq.

Narcissus triandrus L subsp. *capax* (Salisb.) D. A. Webb.

Narcissus viridiflorus Schousboe

ASCLEPIADACEAE

Vincetoxicum pannonicum (Borhidi) Holub

BORAGINACEAE

* *Anchusa crispa* Viv. *Echium russicum* J.F.Gemlin

* *Lithodora nitida* (H. Ern) R. Fernandes *Myosotis lusitanica* Schuster

Myosotis rehsteineri Wartm. *Myosotis retusifolia* R. Afonso *Omphalodes kuzinskyanae* Willk.

* *Omphalodes littoralis* Lehm.

* *Onosma tornensis* Javorka

Solenanthus albanicus (Degen & al.) Degen & Balda-cci

* *Symphytum cycladense* Pawl. CAMPANULACEAE *Adenophora lilifolia* (L.) Ledeb.

Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.

* *Campanula bohemica* Hruby

* *Campanula gelida* Kovanda *Campanula romanica* S vul.

* *Campanula sabatia* De Not.

* *Campanula serrata* (Kit.) Hendrych *Campanula zoysii* Wulfen

Jasione crispa (Pourret) Samp, subsp. *serpentinica* Pinto da Silva

Jasione lusitanica A. DC.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria ciliata L. subsp. *pseudofrigida* Ostenf. & O.C. Dahl

Arenaria humifusa Wahlenberg

* *Arenaria nevadensis* Boiss. & Reuter

Arenaria provincialis Chater & Halliday

* *Cerastium alsinifolium* Tausch *Cerastium dinaricum* G.

Beck & Szysz.

Dianthus arenarius L subsp. *arenarius*

* *Dianthus arenarius* subsp. *bohemicus* (Novak)

O.Schwarz

Dianthus cintranus Boiss. & Reuter subsp. *cintranus* Boiss. & Reuter

* *Dianthus diutinus* Kit.

* *Dianthus lumnitzeri* Wiesb. *Dianthus marizii* (Samp.) Samp.

* *Dianthus moravicus* Kovanda

* *Dianthus nitidus* Waldst. et Kit.

Dianthus plumarius subsp. *regis-stephani* (Rapes.) Bak-say *Dianthus rupicola*

Biv.

* *Gypsophila papulosa* P. Porta *Herniaria algarvica* Chaudhri

* *Herniaria latifolia* Lapeyr. subsp. *litardierei* Gamis

Herniaria lusitanica (Chaudhri) subsp. *berlengiana* Chaudhri

Herniaria maritima Link

* *Minuartia smejkalii* Dvorakova

Moehringia jankae Griseb. ex Janka

Moehringia lateriflora (L.) Fenzl.

Moehringia tommasinii Marches.

Moehringia villosa (Wulfen) Fenzl

Petrocoptis grandiflora Rothm.

Petrocoptis montsicciana O. Bolos & Rivas Mart.

Petrocoptis pseudoviscosa Fernandez Casas

Silene furcata Rafin. subsp. *angustiflora* (Rupr.) Walters

* *Silene hicesiae* Brullo & Signorello *Silene hifacensis* Rouy ex Willk.

* *Silene holzmanii* Heldr. ex Boiss. *Silene longicilia* (Brot.) Otth. *Silene mariana* Pau

- * *Silene orphanidis* Boiss
  - * *Silene rothmaleri* Pinto da Silva
  - * *Silene velutina* Pourret ex Loisel. CHENOPODIACEAE
  - * *Bassia* (*Kochia*) *saxicola* (Guss.) A. J. Scott
  - * *Cremnophyton lanfrancoi* Brullo et Pavone
  - * *Salicornia veneta* Pignatti & Lausi CISTACEAE
  - Cistus palhinhae* Ingram *Halimium verticillatum* (Brot.) Sennen *Helianthemum alypoides* Losa & Rivas Goday *Helianthemum caput-felis* Boiss.
  - * *Tuberaria major* (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira COMPOSITAE
  - * *Anthemis glaberrima* (Rech. f.) Greuter
  - Artemisia campestris* L. subsp. *bottnica* A.N. Lundström ex Kindb.
  - * *Artemisia granatensis* Boiss.
  - * *Artemisia laciniata* Willd. *Artemisia oelandica* (Besser) Komarov
  - * *Artemisia pancicii* (Janka) Ronn.
  - * *Aster pyrenaicus* Desf. ex DC
  - * *Aster sorrentinii* (Tod) Lojac. *Carlina onopordifolia* Besser
  - * *Carduus myriacanthus* Salzm. ex DC.
  - * *Centaurea alba* L. subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal
  - * *Centaurea alba* L. subsp. *princeps* (Boiss. & Heldr.) Gugler
  - * *Centaurea akamantis* T. Georgiadis & G. Chatzikyriakou
  - * *Centaurea attica* Nyman subsp. *megarensis* (Halacsy & Hayek) Dostal
  - * *Centaurea balearica* J. D. Rodriguez
  - * *Centaurea borjae* Valdes-Berm. & Rivas Goday

  - * *Centaurea citricolor* Font Quer *Centaurea corymbosa* Pourret *Centaurea gadorensis* G. Blanca
  - * *Centaurea horrida* Badaro
  - Centaurea immanuelis-loewii* Degen *Centaurea jankae* Brandza
  - * *Centaurea kalambakensis* Freyn & Sint. *Centaurea kartschiana* Scop.
  - * *Centaurea lactiflora* Halacsy
  - Centaurea micrantha* Hoffmanns. & Link subsp. *herminii* (Rouy) Dostal
  - * *Centaurea niederi* Heldr.
  - * *Centaurea peucedanifolia* Boiss. & Orph.
  - * *Centaurea pinnata* Pau
  - Centaurea pontica* Prodan & E. I. Nyarady *Centaurea pulvinata* (G. Blanca) G. Blanca *Centaurea rothmalerana* (Arènes) Dostal *Centaurea vicentina* Mariz
  - Cirsium brachycephalum* Juratzka
  - * *Crepis crocifolia* Boiss. & Heldr.
  - Crepis granatensis* (Willk.) B. Blanca & M. Cueto *Crepis pusilla* (Sommier) Merxmoller *Crepis tectorum* L. subsp. *nigrescens* *Erigeron frigidus* Boiss. ex DC.
  - * *Helichrysum melitense* (Pignatti) Brullo et al *Hymenostemma pseudanthemis* (Kunze) Willd. *Hyoseris frutescens* Brullo et Pavone
  - * *Jurinea cyanoides* (L.) Reichenb.
  - * *Jurinea fontqueri* Cuatrec.
  - * *Lamyropsis microcephala* (Moris) Dittrich & Greuter *Leontodon microcephalus* (Boiss. ex DC.) Boiss. *Leontodon boryi* Boiss.
  - * *Leontodon sculus* (Guss.) Finch & Sell *Leuzea longifolia* Hoffmanns. & Link *Ligularia sibirica* (L.) Cass.
  - * *Palaeocyanus crassifolius* (Bertoloni) Dostal *Santolina impressa* Hoffmanns. & Link *Santolina semidentata* Hoffmanns. & Link *Saussurea alpina* subsp. *esthonica* (Baer ex Rupr) Kupffer
  - * *Senecio elodes* Boiss. ex DC.
  - Senecio jacobea* L. subsp. *gotlandicus* (Neuman) Sterner
  - Senecio nevadensis* Boiss. & Reuter
  - * *Serratula lycopifolia* (Vill.) A.Kern
  - Tephrosia longifolia* (Jacq.) Griseb et Schenk subsp. *moravica*
- CONVOLVULACEAE
- * *Convolvulus argyrothamnus* Greuter
  - * *Convolvulus fernandesii* Pinto da Silva & Teles CRUCIFERAE
  - Alyssum pyrenaicum* Lapeyr.
  - * *Arabis kennedyae* Meikle *Arabis sadina* (Samp.) P. Cout. *Arabis scopoliana* Boiss

* *Biscutella neustriaca* Bonnet *Biscutella vincentina* (Samp.) Rothm.

Boleum asperum (Pers.) Desvaux *Brassica glabrescens* Poldini *Brassica*

hilarionis Post *Brassica insularis* Moris

* *Brassica macrocarpa* Guss. *Braya linearis* Rouy

* *Cochlearia polonica* E. Frohlich

* *Cochlearia tatarae* Borbas

* *Coincya rupestris* Rouy

* *Coronopus navasii* Pau *Crambe tataria* Sebeok

Diploaxis ibicensis (Pau) Gomez-Campo

* *Diploaxis siettiana* Maire

Diploaxis vicentina (P. Cout.) Rothm.

Draba cacuminum Elis Ekman

Draba cinerea Adams

Draba dorneri Heuffel. *Erucastrum palustre* (Pirona) Vis.

* *Erysimum pieninicum* (Zapal.) Pawl.

* *Iberis arbuscula* Runemark

Iberis procumbens Lange subsp. *microcarpa* Franco & Pinto da Silva

* *Jonopsidium acaule* (Desf.) Reichenb.

Jonopsidium savianum (Caruel) Ball ex Arcang.

Rhynchosinapis erucastrum (L) Dandy ex Clapham subsp. *cintrana* (Coutinho)

Franco & P. Silva (*Coincya cintrana* (P. Cout.) Pinto da Silva)

Sisymbrium cavanillesianum Valdis & Castroviejo

Sisymbrium supinum L.

Thlaspi jankae A.Kern.

CYPERACEAE

Carex holostoma Drejer

* *Carex panormitana* Guss. *Eleocharis carniolica* Koch DIOSCOREACEAE

* *Borderea chouardii* (Gausson) Heslot DROSERACEAE

Aldrovanda vesiculosa L.

ELATINACEAE

Elatine gussonei (Sommier) Brullo et al

ERICACEAE

Rhododendron luteum Sweet

EUPHORBIACEAE

* *Euphorbia margalidiana* Kuhbier & Lewejohann *Euphorbia transtagana* Boiss.

GENTIANACEAE

* *Centaurium rigualii* Esteve

* *Centaurium somedanum* Lainz *Gentiana ligustica* R. de Vilm. & Chopinet

Gentianella anglica (Pugsley) E. F. Warburg

* *Gentianella bohémica* Skalicky GERANIACEAE

* *Erodium astragaloides* Boiss. & Reuter

Erodium paularense Fernandez-Gonzalez & Izco

* *Erodium rupicola* Boiss. GLOBULARIACEAE

* *Globularia stygia* Orph. ex Boiss. GRAMINEAE

Arctagrostis latifolia (R. Br.) Griseb.

Arctophila fulva (Trin.) N. J. Anderson

Avenula hackelii (Henriq.) Holub

Bromus grossus Desf. ex DC.

Calamagrostis chalybaea (Laest.) Fries

Cinna latifolia (Trev.) Griseb.

Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl

Festuca brigantina (Markgr.-Dannenb.) Markgr.-Dannenb.

Festuca duriotagana Franco & R. Afonso

Festuca elegans Boiss.

Festuca henriquesii Hack.

Festuca summilusitana Franco & R. Afonso

Gaudinia hispanica Stace & Tutin

Holcus setigulum Boiss. & Reuter subsp. *duriensis* Pinto da Silva

Microprotopsis tuberosa Romero - Zarco & Cabezudo

Poa granitica Br.-Bl. subsp. *disparilis* (E. I. Nyarady) E. I. Nyarady

* *Poa riphaea* (Ascher et Graebner) Fritsch *Pseudarrhenatherum pallens* (Link)

J. Holub *Puccinellia phryganodes* (Trin.) Scribner + Merr. *Puccinellia*

pungens

(Pau) Paunero

* *Stipa austroitalica* Martinovsky

* *Stipa bavarica* Martinovsky & H. Scholz *Stipa danubialis* Dihoru & Roman

* *Stipa styriaca* Martinovsky

* *Stipa veneta* Moraldo

* *Stipa zalesskii* Wilensky

Trisetum subalpestre (Hartman) Neuman GROSSULARIACEAE

* *Ribes sardoum* Martelli HIPPURIDACEAE *Hippuris tetraphylla* L. Fil.

HYPERICACEAE

* *Hypericum aciferum* (Greuter) N.K.B. Robson IRIDACEAE

Crocus cyprius Boiss. et Kotschy *Crocus hartmannianus* Holmboe *Gladiolus*

palustris Gaud. *Iris aphylla* L. subsp. *hungarica* Hegi *Iris humilis* Georgi

subsp. *arenaria* (Waldst. et Kit.) A. et D.Lcpve JUNCACEAE *Juncus valvatus*

Link *Luzula arctica* Blytt LABIATAE *Dracocephalum austriacum* L.

* *Micromeria taygetea* P. H. Davis *Nepeta dirphyia* (Boiss.) Heldr. ex Halacsy

* *Nepeta sphaciotica* P. H. Davis *Origanum dictamnus* L *Phlomis brevibracteata*

Turril Phlomis cypria Post

Salvia veneris Hedge

Sideritis cypria Post

Sideritis incana subsp. *glauca* (Cav.) Malagarriga

Sideritis javalambrensis Pau

Sideritis serrata Cav. ex Lag.

Teucrium lepicephalum Pau

Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday

* *Thymus camphoratus* Hoffmanns. & Link

Thymus carnosus Boiss.

* *Thymus lotocephalus* G. Lopez & R. Morales (*Thymus*

cephalotos L.)

LEGUMINOSAE

Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E. Sierra

* *Astragalus algarbiensis* Coss. ex Bunge

* *Astragalus aquilanus* Anzalone *Astragalus centralpinus* Braun-Blanquet

* *Astragalus macrocarpus* DC. subsp. *lefkarensis*

* *Astragalus maritimus* Moris *Astragalus peterfii* Jav. *Astragalus*

tremolsianus

Pau

* *Astragalus verrucosus* Moris

* *Cytisus aeolicus* Guss. ex Lindl. *Genista dorycnifolia* Font Quer

Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci *Melilotus segetalis* (Brot.)

Ser. subsp. *fallax* Franco

* *Ononis hackelii* Lange *Trifolium saxatile* All.

* *Vicia bifoliolata* J.D. Rodriguez LENTIBULARIACEAE

* *Pinguicula crystalline* Sm. *Pinguicula nevadensis* (Lindb.) Casper LILIACEAE

Allium grosii Font Quer

* *Androcymbium rechingeri* Greuter

* *Asphodelus bento-rainhae* P. Silva

* *Chionodoxa lochiaie* Meikle in Kew Bull. *Colchicum arenarium* Waldst. et Kit.

Hyacinthoides vicentina (Hoffmanns. & Link) Rothm.

* *Muscari gussonei* (Pari.) Tod. *Scilla litardierei* Breist.

* *Scilla morrisii* Meikle *Tulipa cypria* Stapf *Tulipa hungarica* Borbas

LINACEAE

* *Linum dolomiticum* Borbas

* *Linum muelleri* Moris (*Linum maritimum muelleri*)

LYTHRACEAE

* *Lythrum flexuosum* Lag.

MALVACEAE

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

Najas flexilis (Willd.) Rostk. & W.L. Schmidt

Najas tenuissima (A. Braun) Magnus

OLEACEAE

Syringa josikaea Jacq. Fil. ex Reichenb.

ORCHIDACEAE

Anacamptis urvilleana Sommier et Caruana Gatto

Calypso bulbosa L.

* *Cephalanthera cucullata* Boiss. & Heldr. *Cypripedium calceolus* L.

Dactylorhiza kalopissii E.Nelson *Gymnigritella runei* Teppner & Klein

Himantoglossum adriaticum Baumann *Himantoglossum caprinum* (Bieb.) V.Koch

Liparis loeselii (L.) Rich.

* *Ophrys kotschyi* H.Fleischm. et Soo

* *Ophrys lunulata* Pari.

Ophrys melitensis (Salkowski) J et P Devillers-Tersch-uren

Platanthera obtusata (Pursh) subsp. *oligantha* (Turez.) Hulten

OROBANCHACEAE

Orobanche densiflora Salzm. ex Reut.

PAEONIACEAE

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.

Paeonia clusii F.C. Stern subsp. *rhodia* (Stearn) Tza-noudakis

Paeonia officinalis L. subsp. *banatica* (Rachel) Soo

Paeonia parnassica Tzanoudakis

PALMAE

Phoenix theophrasti Greuter

PAPAVERACEAE

Corydalis gotlandica Lidin

Papaver laestadianum (Nordh.) Nordh.

Papaver radicatum Rottb. subsp. *hyperboreum* Nordh.

PLANTAGINACEAE

Plantago algarbiensis Sampaio (*Plantago bracteosa* (Willk.) G. Sampaio)

Plantago almogravensis Franco PLUMBAGINACEAE *Armeria berlengensis* Daveau

* *Armeria helodes* Martini & Pold

Armeria neglecta Girard

Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld

* *Armeria rouyana* Daveau

Armeria soleirolii (Duby) Godron

Armeria velutina Welw. ex Boiss. & Reuter

Limonium dodartii (Girard) O. Kuntze subsp. *lusitanicum*

(Daveau) Franco

* *Limonium insulare* (Beg. & Landi) Arrig. & Diana

Limonium lanceolatum (Hoffmans. & Link) Franco *Limonium multiflorum* Erben

* *Limonium pseudolaetum* Arrig. & Diana

* *Limonium strictissimum* (Salzmann) Arrig. POLYGONACEAE

Persicaria foliosa (H. Lindb.) Kitag. *Polygonum praelongum* Coode & Cullen

Rumex rupestris Le Gall PRIMULACEAE *Androsace mathildae* Levier *Androsace*

pyrenaica Lam.

* *Cyclamen fatrense* Halda et Sojak

* *Primula apennina* Widmer *Primula carniolica* Jacq. *Primula nutans* Georgi

Primula palinuri Petagna *Primula scandinavica* Bruun *Soldanella villosa*

Darracq. RANUNCULACEAE

* *Aconitum corsicum* Gayer (*Aconitum napellus* sub

sp. *corsicum*)

Aconitum firmum (Reichenb.) Neilr subsp. *moravicum* Skalicky *Adonis distorta*

Ten. *Aquilegia bertolonii* Schott *Aquilegia kitaibelii* Schott

* *Aquilegia pyrenaica* D.C. subsp. *cazorlensis* (Heywood) Galiano

* *Consolida samia* P.H. Davis

* *Delphinium caseyi* B.L.Burt

Pulsatilla grandis Wenderoth *Pulsatilla patens* (L.) Miller

* *Pulsatilla pratensis* (L.) Miller subsp. *hungarica* Soo

* *Pulsatilla slavica* G.Reuss.

* *Pulsatilla subslavica* Futak ex Goliašova

Pulsatilla vulgaris Hill, subsp. *gotlandica* (Johanss.) Za-emelis & Paegle

Ranunculus kykkoensis Meikle *Ranunculus lapponicus* L.

* *Ranunculus weyleri* Mares

RESEDACEAE

* *Reseda decursiva* Forssk.

ROSACEAE

Agrimonia pilosa Ledebour

Potentilla delphinensis Gren. & Godron

Potentilla emilii-popii Nyarady

- * *Pyrus magyarica* Terpo
Sorbus teodorii Liljefors
 RUBIACEAE
Galium cracoviense Ehrend.
 * *Galium litorale* Guss.
Galium moldavicum (Dobrescu) Franco
 * *Galium sudeticum* Tausch
 * *Galium viridiflorum* Boiss. & Reuter
 SALICACEAE
Salix salvifolia Brot. subsp. *australis* Franco SANTALACEAE Thesium
ebracteatum Hayne SAXIFRAGACEAE
Saxifraga berica (Beguinot) D.A. Webb *Saxifraga florulenta* Moretti *Saxifraga hirculus* L *Saxifraga osloensis* Knaben *Saxifraga tombeanensis* Boiss. ex Engl.
 SCROPHULARIACEAE *Antirrhinum charidemi* Lange
Chaenorrhinum serpyllifolium (Lange) Lange subsp. *lu-sitanicum* R. Fernandes
 * *Euphrasia genargentea* (Feoli) Diana
Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria coutinhoi Valdis *Linaria loeselii* Schweigger
 * *Linaria ficalhoana* Rouy *Linaria flava* (Poiret) Desf.
 * *Linaria hellenica* Turrill *Linaria pseudolaxiflora* Lojacono
 * *Linaria ricardoi* Cout. *Linaria tonzigii* Lona
 * *Linaria tursica* B. Valdis & Cabezudo *Odontites granatensis* Boiss.
 * *Pedicularis sudetica* Willd.
Rhinanthus oesilensis (Ronniger & Saarsoo) Vassilcz *Tozzia carpathica* Wol.
Verbascum litigiosum Samp. *Veronica micrantha* Hoffmanns. & Link
 * *Veronica oetaea* L.-A. Gustavsson
 SOLANACEAE
 * *Atropa baetica* Willk. THYMELAEACEAE
 * *Daphne arbuscula* Celak *Daphne petraea* Leybold
 * *Daphne rodriguezii* Texidor ULMACEAE
Zelkova abelicea (Lam.) Boiss. UMBELLIFERAE
 * *Angelica heterocarpa* Lloyd *Angelica palustris* (Besser) Hoffm.
 * *Apium bermejoi* Llorens *Apium repens* (Jacq.) Lag. *Athamanta cortiana* Ferrarini
 * *Bupleurum capillare* Boiss. & Heldr.
 * *Bupleurum kakiskalae* Greuter *Eryngium alpinum* L.
 * *Eryngium viviparum* Gay
 * *Ferula sadleriana* Lebed. *Hladnikia pastinacifolia* Reichenb.
 * *Laserpitium longiradium* Boiss.
 * *Naufraga balearica* Constans & Cannon
 * *Oenanthe conioides* Lange *Petagnia saniculifolia* Guss. *Rouya polygama* (Desf.) Coincy
 * *Seseli intricatum* Boiss.
Seseli leucospermum Waldst. et Kit
Thorella verticillatinundata (Thore) Briq.
 VALERIANACEAE
Centranthus trinervis (Viv.) Beguinot
 VIOLACEAE
Viola delphinantha Boiss.
 * *Viola hispida* Lam.
Viola jaubertiana Mares & Vigineix
Viola rupestris F.W. Schmidt subsp. *relicta* Jalas
 ΧΑΜΗΛΑ ΦΥΤΑ
 BRYOPHYTA
Bruchia vogesiaca Schwaegr. (o)
Bryhnia novae-angliae (Sull & Lesq.) Grout (o)
 * *Bryoerythrophyllum campylocarpum* (C. Moll.) Crum.
 (*Bryoerythrophyllum machadoanum* (Sergio) M. O. Hill)
 (o)
Buxbaumia viridis (Moug.) Moug. & Nestl. (o) *Cephalozia macounii* (Aust.) Aust. (o) *Cynodontium suecicum* (H. Arn. & C. Jens.) I. Hag. (o) *Dichelyma capillaceum* (Dicks) Myr. (o) *Dicranum viride* (Sull. & Lesq.) Lindb. (o)
Distichophyllum carinatum Dix. & Nich. (o)

Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus (Mitt.) Warnst. (o)
Encalypta mutica (I. Hagen) (o) Hamatocaulis lapponicus (Norrl.) Heden5s (o)
Herzogiella turfacea (Lindb.) I. Wats, (o) Hygrohypnum montanum (Lindb.)
Broth, (o) Jungermannia handelii (Schiffn.) Amak. (o) Mannia triandra
(Scop.)
Grolle (o)
* Marsupella profunda Lindb. (o)
Meesia longiseta Hedw. (o)
Nothothylas orbicularis (Schwein.) Sull. (o)
Ochyraea tatrensis Vana (o)
Orthothecium lapponicum (Schimp.) C. Hartm. (o)
Orthotrichum rogeri Brid. (o)
Petalophyllum ralfsii (Wils.) Nees & Gott. (o)
Plagiomnium drummondii (Bruch & Schimp.) T. Kop. (o)
Riccia breidleri Jur. (o)
Riella helicophylla (Bory & Mont.) Mont, (o)
Scapania massolongi (K. Moll.) K. Moll, (o)
Sphagnum pylaisii Brid. (o)
Tayloria rudolphiana (Garov) B. & S. (o)
Tortella rigens (N. Alberts) (o)
ΕΙΔΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΗΣΟΥΣ ΤΩΝ ΜΑΚΑΡΩΝ
PTERIDOPHYTA
HYMENOPHYLLACEAE
Hymenophyllum maderensis Gibby & Lovis
DRYOPTERIDACEAE
* Polystichum drepanum (Sw.) C. Presl.
ISOETACEAE
Isoetes azorica Durieu & Paiva ex Milde MARSILEACEAE
* Marsilea azorica Launert & Paiva
ANGIOSPERMAE
ASCLEPIADACEAE
Caralluma burchardii N. E. Brown
* Ceropogia chrysantha Svent.
BORAGINACEAE
Echium candicans L. fil.
* Echium gentianoides Webb & Coincy Myosotis azorica H. C. Watson Myosotis
maritime Hochst. in Seub. CAMPANULACEAE
* Azorina vidalii (H. C. Watson) Feer Musschia aurea (L. f.) DC.
* Musschia wollastonii Lowe CAPRIFOLIACEAE
* Sambucus palmensis Link CARYOPHYLLACEAE Spargularia azorica (Kindb.) Lebel
CELASTRACEAE
Maytenus umbellata (R. Br.) Mabb.
CHENOPODIACEAE
Beta patula Ait.
CISTACEAE
Cistus chinamadensis Banares & Romero
* Helianthemum bystropogophyllum Svent.
COMPOSITAE
Andryala crithmifolia Ait.
* Argyranthemum lidii Humphries Argyranthemum thalassophyllum (Svent.) Hump.
Argyranthemum winterii (Svent.) Humphries
* Atractylis arbuscula Svent. & Michaelis Atractylis preauxiana Schultz.
Calendula maderensis DC. Cheirolophus duranii (Burchard) Holub Cheirolophus
ghomerytus (Svent.) Holub Cheirolophus junonianus (Svent.) Holub
Cheirolophus
massonianus (Lowe) Hansen & Sund. Cirsium latifolium Lowe
Helichrysum gossypinum Webb Helichrysum monogynum Burt & Sund. Hypochoeris
oligocephala (Svent. & Bramw.) Lack
* Lactuca watsoniana Trel.
* Onopordum nogalesii Svent.
* Onopordum carduelinum Bolle
* Pericallis hadrosoma (Svent.) B. Nord.
Phagnalon benettii Lowe
Stemmacantha cynaroides (Chr. Son. in Buch) Ditt Sventenia bupleuroides Font

Quer

* *Tanacetum ptarmiciflorum* Webb & Berth CONVULVULACEAE

* *Convolvulus caput-medusae* Lowe

* *Convolvulus lopez-socasii* Svent.

* *Convolvulus massonii* A. Dietr. CRASSULACEAE

Aeonium gomeraense Praeger *Aeonium saundersii* Bolle *Aichryson dumosum* (Lowe)

Praeg. Monanthes wildpretii Banares & Scholz *Sedum brissemoretii* Raymond-

Hamet CRUCIFERAE

* *Crambe arborea* Webb ex Christ *Crambe laevigata* DC. ex Christ

* *Crambe sventenii* R. Petters ex Bramwell & Sund.

* *Parolinia schizogynoides* Svent. *Sinapidendron rupestre* (Ait.) Lowe

CYPERACEAE

Carex malato-belizii Raymond

DIPSACACEAE

Scabiosa nitens Roemer & J. A. Schultes

ERICACEAE

Erica scoparia L. subsp. *azorica* (Hochst.) D. A. Webb

EUPHORBIACEAE

* *Euphorbia handiensis* Burchard *Euphorbia lambii* Svent. *Euphorbia stygiana*

H.

C. Watson GERANIACEAE

* *Geranium maderense* P. F. Yeo GRAMINEAE

Deschampsia maderensis (Haeck. & Born.) Buschm. *Phalaris maderensis*

(Menezes)

Menezes GLOBULARIACEAE

* *Globularia ascanii* D. Bramwell & Kunkel

* *Globularia sarcophylla* Svent. LABIATAE

* *Sideritis cystosiphon* Svent.

* *Sideritis discolor* (Webb ex de Noe) Bolle *Sideritis infernalis* Bolle

Sideritis marmorea Bolle *Teucrium abutiloides* L'Hir. *Teucrium betonicum*

L'Hir. LEGUMINOSAE

* *Anagyris latifolia* Brouss. ex. Willd. *Anthyllis lemmaniana* Lowe

* *Dorycnium spectabile* Webb & Berthel

* *Lotus azoricus* P. W. Ball

Lotus callis-viridis D. Bramwell & D. H. Davis

* *Lotus kunkelii* (E. Chueca) D. Bramwell & al.

* *Teline rosmarinifolia* Webb & Berthel.

* *Teline salsoloides* Arco & Acebes. *Vicia dennesiana* H. C. Watson LILIACEAE

* *Androcymbium psammophilum* Svent. *Scilla maderensis* Menezes

Semele maderensis Costa

LORANTHACEAE

Arceuthobium azoricum Wiens & Hawksw.

MYRICACEAE

* *Myrica rivas-martinezii* Santos.

OLEACEAE

Jasminum azoricum L.

Picconia azorica (Tutin) Knobl.

ORCHIDACEAE

Goodyera macrophylla Lowe

PITTOSPORACEAE

* *Pittosporum coriaceum* Dryand. ex. Ait.

PLANTAGINACEAE

Plantago malato-belizii Lawalree PLUMBAGINACEAE

* *Limonium arborescens* (Brouss.) Kuntze

Limonium dendroides Svent.

* *Limonium spectabile* (Svent.) Kunkel & Sunding

* *Limonium sventenii* Santos & Fernandez Galvan

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

* *Bencomia brachystachya* Svent. *Bencomia sphaerocarpa* Svent.

* *Chamaemeles coriacea* Lindl. *Dendriopoterium pulidoi* Svent. *Marcetella*

maderensis (Born.) Svent.

Prunus lusitanica L. subsp. azorica (Mouillef.) Franco

Sorbus maderensis (Lowe) Dode

SANTALACEAE

Kunkeliella subsucculenta Kammer

SCROPHULARIACEAE

* Euphrasia azorica H.C. Watson Euphrasia grandiflora Hochst. in Seub.

* Isoplexis chalcantha Svent. & O`Shanahan Isoplexis isabelliana (Webb & Berthel.) Masferrer Odontites holliana (Lowe) Benth.

Sibthorpia peregrina L. SOLANACEAE

* Solanum lidii Sunding

UMBELLIFERAE

Ammi trifoliatum (H. C. Watson) Trelease Bupleurum handiense (Bolle) Kunkel

Chaerophyllum azoricum Trelease Ferula latipinna Santos

Melanoselinum decipiens (Schrader & Wendl.) Hoffm.

Monizia edulis Lowe

Oenanthe divaricata (R. Br.) Mabb.

Sanicula azorica Guthnick ex Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

ΧΑΜΗΛΑ ΦΥΤΑ

BRYOPHYTA

* Echinodium spinosum (Mitt.) Jur. (o)

* Thamnobryum fernandesii Sergio (o)

β) Τα Παραρτήματα IV και V αντικαθίστανται από τα εξής:

Παράρτημα III

(σύμφωνα με την ΚΥΑ 33318/3028/98)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΟΥΝ Ως ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΘΟΥΝ Ως ΕΙΔΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

ΣΤΑΔΙΟ 1:

Αξιολόγηση, σε εθνικό επίπεδο, της σχετικής σημασίας των περιοχών για κάθε τύπο φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος I και κάθε είδος του παραρτήματος II (συμπεριλαμβανομένων των τύπων φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας και των ειδών προτεραιότητας)

A. Κριτήρια αξιολόγησης της περιοχής για ένα δεδομένο τύπο φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος I

α) Βαθμός αντιπροσωπευτικότητας του τύπου του φυσικού οικοτόπου στην περιοχή.

β) Έκταση της περιοχής που καλύπτεται από τον τύπο φυσικού οικοτόπου σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια η οποία καλύπτεται από αυτό τον τύπο φυσικού οικοτόπου στο εθνικό έδαφος.

γ) Βαθμός διατήρησης της δομής και των λειτουργιών του συγκεκριμένου τύπου φυσικού οικοτόπου και δυνατότητα αποκατάστασης.

δ) Συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου τύπου φυσικού οικοτόπου.

B. Κριτήρια αξιολόγησης της περιοχής για ένα δεδομένο είδος του παραρτήματος II

α) Μέγεθος και πυκνότητα του πληθυσμού του είδους που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τους πληθυσμούς που είναι παρόντες στο εθνικό έδαφος.

β) Βαθμός διατήρησης των στοιχείων του οικοτόπου που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος και δυνατότητα αποκατάστασης.

γ) Βαθμός απομόνωσης του πληθυσμού που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο φυσικής κατανομής του είδους.

δ) Συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου είδους.

Γ. Με βάση τα κριτήρια αυτά, τα κράτη μέλη ταξινομούν τις περιοχές που προτείνουν στον εθνικό τους κατάλογο ως περιοχές που είναι δυνατό να αναγνωριστούν ως κοινοτικής σημασίας ανάλογα με τη σχετική τους αξία για τη διατήρηση κάθε τύπου φυσικού οικοτόπου ή κάθε είδους που περιλαμβάνεται αντίστοιχα στα παραρτήματα I ή στο παράρτημα II το οποίο τις αφορά.

Δ. Στον κατάλογο αυτό φαίνονται οι περιοχές στις οποίες παρέχεται προστασία στους τύπους φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας και στα είδη προτεραιότητας που έχουν επιλεγεί από τα κράτη μέλη με βάση τα κριτήρια τα οποία αναφέρονται στα σημεία A και B παραπάνω.

ΣΤΑΔΙΟ 2:

Αξιολόγηση της κοινοτικής σημασίας των περιοχών που περιλαμβάνονται στους εθνικούς καταλόγους

1. Όλες οι περιοχές που έχουν αναγνωρισθεί από τα κράτη μέλη στο στάδιο 1, οι οποίες παρέχουν προστασία σε τύπους φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας ή/και σε είδη προτεραιότητας θεωρούνται ως περιοχές κοινοτικής σημασίας.

2. Κατά την αξιολόγηση της κοινοτικής σημασίας των άλλων περιοχών που περιλαμβάνονται στους καταλόγους των κρατών μελών, δηλαδή κατά την αξιολόγηση της συμβολής τους στη διατήρηση ή στην αποκατάσταση, υπό ευνοϊκές συνθήκες διατήρησης, ενός φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος I ενός είδους του παραρτήματος II ή/και της συμβολής τους στη συνοχή του Natura 2 000 θα λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

α) η σχετική αξία της περιοχής σε εθνικό επίπεδο·

β) η γεωγραφική θέση της περιοχής σε σχέση προς τις μεταναστευτικές οδούς ειδών του παραρτήματος II καθώς και προς το ενδεχόμενο να αποτελεί μέρος ενός οικοσυστήματος χαρακτηριζόμενου από συνοχή το οποία να βρίσκεται εκατέρωθεν εσωτερικών συνόρων της Κοινότητας·

γ) η συνολική έκταση της περιοχής·

δ) ο αριθμός τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος I και ειδών του παραρτήματος II που είναι παρόντα στην περιοχή·

ε) η συνολική οικολογική αξία της περιοχής για την ή τις συγκεκριμένες ευρύτερες βιογεωγραφικές περιοχές ή/και για το σύνολο του εδάφους που αναφέρεται στο άρθρο 2, τόσο από την άποψη της χαρακτηριστικής ή της μοναδικής φύσης των στοιχείων από τα οποία συντίθεται η περιοχή, όσο και από την άποψη του συνδυασμού τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

(όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 14849/853/08)

ΖΩΙΚΑ ΚΑΙ ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΑΥΣΤΗΡΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Τα είδη που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα αναφέρονται:

- με το όνομα του είδους ή του υποείδους, ή

- με όλα τα είδη που ανήκουν σε μια ανώτερη συστηματική ομάδα ή σε προκαθορισμένο τμήμα της εν λόγω ομάδας.

Η σύντμηση "spp." που ακολουθεί το όνομα μιας οικογένειας ή ενός γένους χαρακτηρίζει όλα τα είδη που ανήκουν στην εν λόγω οικογένεια ή είδος.

α) ΖΩΑ

ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΑ

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

INSECTIVORA

Erinaceidae

Erinaceus algirus

Soricidae

Crocidura canariensis

Crocidura sicula

Talpidae

Galemys pyrenaicus

MICROCHIROPTERA

Όλα τα είδη

MEGACHIROPTERA

Pteropodidae

Rousettus aegyptiacus

RODENTIA

Gliridae

Όλα τα είδη εκτός των Glis glis και Eliomys querci-nus

Sciuridae

Marmota marmota latirostris

Pteromys volans (Sciuropterus ruscicus)

Spermophilus citellus (Citellus citellus)

Spermophilus suslicus (Citellus suslicus)

Sciurus anomalus

Castoridae

Castor fiber (εκτός των Εσθονικών, Λετονικών, Λιθουανικών, Πολωνικών, Φινλανδικών και Σουηδικών πληθυσμών)

Cricetidae

Cricetus cricetus (εκτός των Ουγγρικών πληθυσμών)

Mesocricetus newtoni

Microtidae

Microtus cabrerai

Microtus oeconomus arenicola

Microtus oeconomus mehelyi

Microtus tatricus

Zapodidae

Sicista betulina

Sicista subtilis

Hystricidae

Hystrix cristata

CARNIVORA

Canidae

Alopex lagopus

Canis lupus (εκτός των Ελληνικών πληθυσμών βορείως του 39ου παραλλήλου των Εσθονικών πληθυσμών, των Ισπανικών πληθυσμών βορείως του Duero¹ των Βουλγαρικών, των Λετονικών, των Λιθουανικών, των Πολωνικών, των Σλοβακικών πληθυσμών και των Φινλανδικών πληθυσμών μέσα στην περιοχή διαχείρισης ταρανδών σύμφωνα με το άρθρο 2 του σχετικού φινλανδικού νόμου αριθ. 848/90 της 14ης Σεπτεμβρίου 1990)

Ursidae

Ursus arctos

Mustelidae

Lutra lutra

Mustela eversmanii

Mustela lutreola

Vormela peregusna

Felidae

Felis silvestris

Lynx lynx (εκτός του Εσθονικού πληθυσμού)

Lynx pardinus

Phocidae

Monachus monachus

Phoca hispida saimensis

ARTIODACTYLA

Cervidae

Cervus elaphus corsicanus

Bovidae

Bison bonasus

Capra aegagrus (φυσικοί πληθυσμοί)

Capra pyrenaica pyrenaica

Ovis gmelini musimon (*Ovis ammon musimon*) (φυσικοί πληθυσμοί- Κορσική και Σαρδηνία)

Ovis orientalis ophion (*Ovis gmelini ophion*)

Rupicapra pyrenaica ornata (*Rupicapra rupicapra orna-ta*)

Rupicapra rupicapra balcanica

Rupicapra rupicapra tatrica

CETACEA

Όλα τα είδη

ΕΡΠΕΤΑ

TESTUDINATA

Testudinidae

Testudo graeca

Testudo hermanni

Testudo marginata

Cheloniidae

Caretta caretta

Chelonia mydas

Lepidochelys kempii

Eretmochelys imbricata

Dermodochelyidae

Dermodochelys coriacea

Emydidae

Emys orbicularis

Mauremys caspica
Mauremys leprosa
SAURIA
Lacertidae
Algyroides fitzingeri
Algyroides marchi
Algyroides moreoticus
Algyroides nigropunctatus
Gallotia atlantica
Gallotia galloti
Gallotia galloti insulanagae
Gallotia simonyi
Gallotia stehlini
Lacerta agilis
Lacerta bedriagae
Lacerta bonnali (Lacerta monticola)
Lacerta monticola
Lacerta danfordi
Lacerta dugesi
Lacerta graeca
Lacerta horvathi
Lacerta schreiberi
Lacerta trilineata
Lacerta viridis
Lacerta vivipara pannonica
Ophisops elegans
Podarcis erhardii
Podarcis filfolensis
Podarcis hispanica atrata
Podarcis lilfordi
Podarcis melisellensis
Podarcis milensis
Podarcis muralis
Podarcis peloponnesiaca
Podarcis pityusensis
Podarcis sicula
Podarcis taurica
Podarcis tiliguerta
Podarcis wagleriana
Scincidae
Ablepharus kitaibelii
Chalcides bedriagai
Chalcides ocellatus
Chalcides sexlineatus
Chalcides simonyi (Chalcides occidentalis)
Chalcides viridianus
Ophiomorus punctatissimus
Gekkonidae
Cyrtopodion kotschy
Phyllodactylus europaeus
Tarentola angustimentalis
Tarentola boettgeri
Tarentola delalandii
Tarentola gomerensis
Agamidae
Stellio stellio
Chamaeleontidae
Chamaeleo chamaeleon
Anguidae
Ophisaurus apodus
OPHIDIA
Colubridae
Coluber caspius
Coluber cypriensis

Coluber hippocrepis
Coluber jugularis
Coluber laurenti
Coluber najadum
Coluber nummifer
Coluber viridiflavus
Coronella austriaca
Eirenis modesta
Elaphe longissima
Elaphe quatuorlineata
Elaphe situla
Natrix natrix cetti
Natrix natrix corsa
Natrix natrix cypriaca
Natrix tessellata
Telescopus falax
Viperidae
Vipera ammodytes
Macrovipera schweizeri (Vipera lebetina schweizeri)
Vipera seoanni (εκτός των Ισπανικών πληθυσμών)
Vipera ursinii
Vipera xanthine
Boidae
Eryx jaculus
AMPHIBIA
CAUDATA
Salamandridae
Chioglossa lusitanica
Euproctus asper
Euproctus montanus
Euproctus platycephalus
Mertensiella luschani (Salamandra luschani)
Salamandra atra
Salamandra aurorae
Salamandra lanzai
Salamandrina terdigitata
Triturus carnifex (Triturus cristatus carnifex)
Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)
Triturus italicus
Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii)
Triturus marmoratus
Triturus montandoni
Triturus vulgaris ampelensis
Proteidae
Proteus anguinus
Plethodontidae
Hydromantes (Speleomantes) ambrosii
Hydromantes (Speleomantes) flavus
Hydromantes (Speleomantes) genei
Hydromantes (Speleomantes) imperialis
Hydromantes (Speleomantes) strinatii (Hydromantes (Speleomantes) italicus)
Hydromantes (Speleomantes) supramontis
ANURA
Discoglossidae
Alytes cisternasii
Alytes muletensis
Alytes obstetricans
Bombina bombina
Bombina variegata
Discoglossus galganoi (συμπεριλαμβανομένου του Discoglossus "jeanneae")
Discoglossus montalentii
Discoglossus pictus
Discoglossus sardus
Ranidae

Rana arvalis
Rana dalmatina
Rana graeca
Rana iberica
Rana italica
Rana latastei
Rana lessonae
Pelobatidae
Pelobates cultripipes
Pelobates fuscus
Pelobates syriacus
Bufonidae
Bufo calamita
Bufo viridis
Hylidae
Hyla arborea
Hyla meridionalis
Hyla sarda
ΙΧΘΕΙΣ
ACIPENSERIFORMES
Acipenseridae
Acipenser naccarii
Acipenser sturio
SALMONIFORMES
Coregonidae
Coregonus oxyrhynchus (ανάδρομοι πληθυσμοί σε ορισμένους τομείς της Βόρειας θάλασσας, εκτός των Φινλανδικών πληθυσμών)
CYPRINIFORMES
Cyprinidae
Anaecypris hispanica
Phoxinus phoxinus
ATHERINIFORMES
Cyprinodontidae
Valencia hispanica
PERCIFORMES
Percidae
Gymnocephalus baloni
Romanichthys valsanicola
Zingel asper
ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ
ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ
ΑΡΟΡΟΠΟΔΑ
Isopoda
Armadillidium ghardalamensis
INSECTA
Coleoptera
Bolbelasmus unicornis
Buprestis splendens
Carabus hampei
Carabus hungaricus
Carabus olympiae
Carabus variolosus
Carabus zawadzskii
Cerambyx cerdo
Cucujus cinnaberinus
Dorcadion fulvum cervae
Duvalius gebhardti
Duvalius hungaricus
Dytiscus latissimus
Graphoderus bilineatus
Leptodirus hochenwarti
Pilemia tigrina
Osmoderma eremita
Phryganophilus ruficollis

Probaticus subrugosus
Propomacrus cypriacus

Pseudogaurotina excellens Pseudoseriscius cameroni Pytho kolwensis Rosalia
alpina Lepidoptera Apatura metis Arytrura musculus Catopta thrips
Chondrosoma
fiduciarium Coenonympha hero Coenonympha oedippus Colias myrmidone Cucullia
mixta Dioszeghyana schmidtii Erannis ankeraria Erebia calcaria Erebia
christi
Erebia sudetica Eriogaster catax Fabriciana elisa Glyphipterix loricatella
Gortyna borelii lunata Hypodryas matura Hyles hippophaes Leptidea morsei
Lignyopectera fumidaria Lopinga achine Lycaena dispar Lycaena helle Maculinea
arion Maculinea nausithous Maculinea teleius Melanargia arge Nymphalis
vaualbum Papilio alexanor Papilio hospiton Parnassius apollo Parnassius
mnemosyne Phyllometra culminaria Plebicula golgus Polymixis rufocincta
isolata Polyommatus eroides Proserpinus proserpina Pseudophilotes bavius
Xylomoia strix Zerynthia polyxena Mantodea
Apteromantis aptera Odonata Aeshna viridis Cordulegaster heros Cordulegaster
trinacriae Gomphus graslinii

Leucorrhinia albifrons
Leucorrhinia caudalis
Leucorrhinia pectoralis
Lindenia tetraphylla
Macromia splendens
Ophiogomphus cecilia
Oxygastra curtisii
Stylurus flavipes
Sympecma braueri
Orthoptera
Baetica ustulata
Brachytrupes megacephalus
Isophya costata
Isophya harzi
Isophya stysi
Myrmecophilus baronii
Odontopodisma rubripes
Paracaloptenus caloptenoides
Pholidoptera transsylvanica
Saga pedo
Stenobothrus (Stenobothrodes) eurasius

ARACHNIDA

Araneae
Macrothele calpeiana
ΜΑΛΛΑΚΙΑ
GASTROPODA
Anisus vorticulus
Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Chilostoma banaticum
Discula leacockiana
Discula tabellata
Discula testudinalis
Discula turricula
Discus defloratus
Discus guerinianus
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Gibbula nivosa
Hygromia kovacsi
Idiomela (Helix) subplicata
Lampedusa imitatrix

Lampedusa melitensis
Leiostyla abbreviate
Leiostyla cassida
Leiostyla corneocostata
Leiostyla gibba
Leiostyla lamellosa
Paladilhia hungarica
Patella ferruginea
Sadleriana pannonica

Theodoxus prevostianus
Theodoxus transversalis
BIVALVIA
Anisomyaria
Lithophaga lithophaga
Pinna nobilis
Unionoida
Margaritifera auricularia
Unio crassus
Dreissenidae

Congeria kusceri
ECHINODERMATA
Echinoidea

Centrostephanus longispinus
β) ΦΥΤΑ

Το Παράρτημα IV (β) περιλαμβάνει όλα τα φυτικά είδη του Παραρτήματος II (β) (εκτός από τα βρυοφυτα του Παραρτήματος II (β)), συν τα κατωτέρω αναφερόμενα:

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L

ANGIOSPERMAE

AGAVACEAE

Dracaena draco (L.) L.

AMARYLLIDACEAE

Narcissus longispathus Pugsley

Narcissus triandrus L.

BERBERIDACEAE

Berberis maderensis Lowe

CAMPANULACEAE

Campanula morettiana Reichenb.

Physoplexis comosa (L.) Schur.

CARYOPHYLLACEAE

Moehringia fontqueri Pau

COMPOSITAE

Argyranthemum pinnatifidum (L.) Lowe subsp. succulentum (Lowe) C. J.

Humphries

Helichrysum sibthorpii Rouy

Picris willkommii (Schultz Bip.) Nyman

Santolina elegans Boiss. ex DC.

Senecio caespitosus Brot.

Senecio lagascanus DC. subsp. lusitanicus (P. Cout.) Pinto da Silva

Wagenitzia lancifolia (Sieber ex Sprengel) Dostal

CRUCIFERAE

Murbeckiella sousae Rothm.

EUPHORBIACEAE

Euphorbia nevadensis Boiss. & Reuter

GESNERIACEAE

Jankaea heldreichii (Boiss.) Boiss.

Ramonda serbica Pancic

IRIDACEAE

Crocus etruscus Pari.

Iris boissieri Henriq.

Iris marisca Ricci & Colasante

LABIATAE

Rosmarinus tomentosus Huber-Morath & Maire

Teucrium charidemi Sandwith

Thymus capitellatus Hoffmanns. & Link

Thymus villosus L. subsp. *villosus* L.

LILIACEAE

Androcymbium europaeum (Lange) K. Richter

Bellevalia hackelli Freyn

Colchicum corsicum Baker

Colchicum cousturieri Greuter

Fritillaria conica Rix

Fritillaria drenovskii Degen & Stoy.

Fritillaria gussichiae (Degen & Doerfler) Rix

Fritillaria obliqua Ker-Gawl.

Fritillaria rhodocanakis Orph. ex Baker

Ornithogalum reverchonii Degen & Herv.-Bass.

Scilla beirana Samp.

Scilla odorata Link

ORCHIDACEAE

Ophrys argolica Fleischm.

Orchis scopulorum Simsmerh.

Spiranthes aestivalis (Poiret) L C. M. Richard

PRIMULACEAE

Androsace cylindrica DC.

Primula glaucescens Moretti

Primula spectabilis Tratt.

RANUNCULACEAE

Aquilegia alpina L

SAPOTACEAE

Sideroxylon marmulano Banks ex Lowe

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.

Saxifraga portosanctana Boiss.

Saxifraga presolanensis Engl.

Saxifraga valdensis DC.

Saxifraga vayredana Luizet

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum lopesianum Rothm.

Lindernia procumbens (Krockner) Philcox

SOLANACEAE

Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE

Thymelaea broterana P. Cout.

UMBELLIFERAE

Bunium brevifolium Lowe

VIOLACEAE

Viola athois W. Becker

Viola cazorlensis Gandoger"

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

(όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 14849/853/08)

**ΖΩΙΚΑ ΚΑΙ ΦΥΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΣΥΛΛΗΨΗ
ΣΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ Η ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ, ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ, ΣΕ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ**

Τα είδη που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα αναφέρονται:

- με το όνομα του είδους ή του υποείδους, ή

- με όλα τα είδη που ανήκουν σε μια ανώτερη συστηματική ομάδα ή σε

προκαθορισμένο τμήμα της εν λόγω ομάδας.

Η σύντμηση "spp." που ακολουθεί το όνομα μιας οικογένειας ή ενός γένους

χαρακτηρίζει όλα τα είδη που ανήκουν στην εν λόγω οικογένεια ή είδος.

α) ΖΩΑ

ΣΠΟΝΔΥΛΩΤΑ

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

RODENTIA

Castoridae

Castor fiber (φινλανδικοί, σουηδικοί, λετονικοί, λιθουανικοί, εσθονικοί και πολωνικοί πληθυσμοί)

Cricetidae

Cricetus cricetus (ουγγρικοί πληθυσμοί)

CARNIVORA

Canidae

Canis aureus

Canis lupus (ισπανικοί πληθυσμοί βορείως του Duero, ελληνικοί πληθυσμοί βορείως του 39ου παραλλήλου, φινλανδικοί πληθυσμοί μέσα στην περιοχή διαχείρισης ταράνδων σύμφωνα με το άρθρο 2 του σχετικού φινλανδικού νόμου αριθ. 848/90 της 14ης Σεπτεμβρίου 1990, βουλγαρικοί, λετονικοί, λιθουανικοί, εσθονικοί, πολωνικοί και σλοβακικοί πληθυσμοί)

Mustelidae

Martes martes

Mustela putorius

Felidae

Lynx lynx (εσθονικοί πληθυσμοί)

Phocidae

Όλα τα είδη που δεν αναφέρονται στο Παράρτημα IV

Viverridae

Genetta genetta

Herpestes ichneumon

DUPLICIDENTATA

Leporidae

Lepus timidus

ARTIODACTYLA

Bovidae

Capra ibex

Capra pyrenaica (εκτός από την Capra pyrenaica pyrenaica)

Rupicapra rupicapra (εκτός των Rupicapra rupicapra balcanica, Rupicapra rupicapra ornata και Rupicapra rupicapra tatrica)

ΑΜΦΙΒΙΑ

ANURA

Ranidae

Rana esculenta

Rana perezi

Rana ridibunda

Rana temporaria

ΙΧΘΕΙΣ

PETROMYZONIFORMES

Petromyzonidae

Lampetra fluviatilis

Lethenteron zanandrai

ACIPENSERIFORMES

Acipenseridae

Όλα τα είδη που δεν αναφέρονται στο Παράρτημα IV

CLUPEIFORMES

Clupeidae

Alosa spp.

SALMONIFORMES

Salmonidae

Thymallus thymallus

(εκτός του Coregonus oxyrhynchus - ανάδρομοι πληθυσμοί σε ορισμένους τομείς της Βόρειας θάλασσας)

Hucho hucho

Salmo salar (μόνον στα γλυκά ύδατα)

CYPRINIFORMES

Cyprinidae

*Aspius aspius**Barbus* spp.*Pelecus cultratus**Rutilus friesii meidingeri**Rutilus pigus*

SILURIFORMES

Siluridae

Silurus aristotelis

PERCIFORMES

Percidae

*Gymnocephalus schraetzer**Zingel zingel*

ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ

COELENTERATA

CNIDARIA

Corallium rubrum

MOLLUSCA

GASTROPODA - STYLOMMATOPHORA

Helix pomatia

BIVALVIA - UNIONOIDA

Margaritiferidae

Margaritifera margaritifera

Unionidae

*Microcondylaea compressa**Unio elongatulus*

ANNELIDA

HIRUDINOIDEA - ARHYNCHOBDELLAE

Hirudinidae

Hirudo medicinalis

ARTHROPODA

CRUSTACEA - DECAPODA

Astacidae

*Astacus astacus**Austropotamobius pallipes**Austropotamobius torrentium*

Scyllaridae

Scyllarides latus

INSECTA - LEPIDOPTERA

Saturniidae

Graellsia isabellae

β) ΦΥΤΑ

ALGAE

RHODOPHYTA

CORALLINACEAE

Lithothamnium coralloides Crouan frat.*Phymatholithon calcareum* (Poll.) Adey & McKibbin

LICHENES

CLADONIACEAE

Cladonia L. subgenus *Cladina* (Nyl.) Vain.

BRYOPHYTA

MUSCI

LEUCOBRYACEAE

Leucobryum glaucum (Hedw.) AAngstr.

SPHAGNACEAE

Sphagnum L. spp. (except *Sphagnum pylaisii* Brid.)

PTERIDOPHYTA

Lycopodium spp.

ANGIOSPERMAE

AMARYLLIDACEAE

Galanthus nivalis L.*Narcissus bulbocodium* L.

Narcissus juncifolius Lagasca
 COMPOSITAE
 Arnica montana L.
 Artemisia eriantha Tern
 Artemisia genipi Weber
 Doronicum plantagineum L. subsp. tournefortii (Rouy) P. Cout.
 Leuzea rhaponticoides Graells
 CRUCIFERAE
 Alyssum pintadasilvae Dudley.
 Malcolmia lacera (L.) DC. subsp. gracilima (Samp.) Franco
 Murbeckiella pinnatifida (Lam.) Rothm. subsp. herminii (Rivas-Martinez)
 Greuter & Burdet
 GENTIANACEAE
 Gentiana lutea L.
 IRIDACEAE
 Iris lusitanica Ker-Gawler
 LABIATAE
 Teucrium salviastrum Schreber subsp. salviastrum Schreber
 LEGUMINOSAE
 Anthyllis lusitanica Cullen & Pinto da Silva
 Dorycnium pentaphyllum Scop, subsp. transmontana Franco
 Ulex densus Welw. ex Webb.
 LILIACEAE
 Lilium rubrum Lmk
 Ruscus aculeatus L.
 PLUMBAGINACEAE
 Armeria sampaio (Bernis) Nieto Feliner
 ROSACEAE
 Rubus genevieri Boreau subsp. herminii (Samp.) P. Cout.
 SCROPHULARIACEAE
 Anarrhinum longipedicelatum R. Fernandes
 Euphrasia mendonn. ae Samp.
 Scrophularia grandiflora DC. subsp. grandiflora DC.
 Scrophularia berminii Hoffmanns & Link
 Scrophularia sublyrata Brot."

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

(σύμφωνα με την ΚΥΑ 33318/3028/98)

ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΜΕΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΜΕΝΑ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

α) Μη επιλεκτικά μέσα

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

- Τυφλά ή ακρωτηριασμένα ζώα χρησιμοποιούμενα για δόλωμα
- Μαγνητόφωνα
- Ηλεκτρικά ή ηλεκτρονικά συστήματα που μπορούν να θανατώνουν ή να προκαλούν σύγχυση
- Τεχνητές φωτεινές πηγές
- Καθρέπτες και άλλα μέσα που θαμπώνουν
- Μέσα φωτισμού στόχων
- Συστήματα στοχάστρων για νυκτερινή σκόπευση που περιλαμβάνουν μεγεθυντή εικόνων ή μετατροπέα ηλεκτρονικών εικόνων
- Εκρηκτικά
- Δίκτυα μη επιλεκτικά ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση τους ή ως προς τις συνθήκες χρήσης τους
- Παγίδες μη επιλεκτικές ως προς την αρχή που διέπει τη χρήση τους ή ως προς τις συνθήκες χρήσης τους
- Βαλλίστρα
- Δηλητήρια ή δολώματα με δηλητήριο ή με αναισθητικό
- Διοχέτευση αερίων ή καπνών
- Ημιαυτόματα ή αυτόματα όπλα των οποίων ο γεμιστήρας μπορεί να χωρέσει περισσότερα από δύο φυσίγγια

ΙΧΘΥΣ

- Δηλητήριο

- Εκρηκτικά
- β) Μεταφορικά μέσα
- Αεροσκάφη
- Εν κινήσει οχήματα με κινητήρα

ΠΗΓΗ:

<http://lawdb.intrasoftnet.com>

<http://www.internationalwildlifelaw.org/EUCD92AnnexI.html>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:EL:HTML>

Παράρτημα 3: Προστατευόμενα είδη καταλόγου της Σύμβασης της Βέρνης

APPENDIX I / ANNEXE I ¹

STRICTLY PROTECTED FLORA SPECIES ESPÈCES DE FLORE STRICTEMENT PROTÉGÉES

(Med.) = in the Mediterranean/en Méditerranée

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium hemionitis L.
Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C.Presl

DRYOPTERIDACEAE

Dryopteris corleyi Fraser-Jenk.

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

ISOETACEAE

Isoetes boryana Durieu
Isoetes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert
Marsilea quadrifolia L.
Marsilea strigosa Willd.
Pilularia minuta Durieu ex.Braun

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium matricariifolium A. Braun ex Koch
Botrychium multifidum (S. G. Gmelin) Rupr.
Botrychium simplex Hitchc.
Ophioglossum polyphyllum A.Braun

SALVINIACEAE

Salvinia natans (L.) All.

GYMNOSPERMAE

CUPRESSACEAE

Tetraclinis articulata (Vahl) Masters

PINACEAE

AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaeense Ard.
Narcissus angustifolius Curt.
Narcissus longispathus Pugsley
Narcissus nevadensis Pugsley
Narcissus scaberulus Henriq.
Narcissus triandrus L.
Narcissus viridiflorus Schousboe
Sternbergia candida B. Mathew & Baytop

APOCYNACEAE

Rhazya orientalis (Decaisne) A.DC.

ARACEAE

Arum purpureospathum Boyce

ARISTOLOCHIACEAE

Aristolochia samsunensis Davis

ASCLEPIADACEAE

Vincetoxicum pannonicum (Borhidi) Holub

BORAGINACEAE

Alkanna pinardii Boiss.
Anchusa crispa Viv. (inclu. *A. litoreae* Moris)
Lithodora nitida (H.Ern) R.Fernandes
Myosotis praecox Hülphers
Myosotis rehsteineri Wartm.
Omphalodes kuzinskyana Willk.
Omphalodes littoralis Lehm.
Onosma halophilum Boiss. & Heldr.
Onosma polyphylla Lebed.
Onosma proponticum Aznav.
Onosma tornensis Javorka
Onosma troodi Kotschy
Solenanthes albanicus (Degen & Baldacci)
Degen & Baldacci
Symphytum cycladense Pawl.

CAMPANULACEAE

Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.
Campanula abietina Griseb. et Schenk.
Campanula damboldtiana Davis

¹ Status in force since 1 March 2002. The Appendices are regularly revised by the Standing Committee./Etat en vigueur depuis le 1er mars 2002. Les annexes sont régulièrement révisées par le Comité permanent.

Abies nebrodensis (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE

ALISMATACEAE

Alisma wahlenbergii (O.R.Holmb.) Juz.
Caldesia parnassifolia (L.) Parl.
Luronium natans (L.) Raf.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria nevadensis Boiss. & Reuter
Arenaria provincialis Chater & Halliday
Cerastium alsinifolium Tausch
Dianthus hypanicus Andrz.
Dianthus nitidus Waldst. et Kit.
Dianthus rupicola Biv.
Dianthus serotinus Waldst. et Kit.
Dianthus urumoffii Stoj. et Acht.
Gypsophila papillosa P.Porta
Herniaria algarvica Chaudri
Herniaria maritima Link
Minuartia smejkalii Dvorakova
Moehringia fontqueri Pau
Moehringia hypanica Grynj. et Klok.
Moehringia jankae Griseb. ex Janka
Moehringia tommasinii Marches.
Petrocoptis grandiflora Rothm.
Petrocoptis montsicciana O.Bolós & Rivas Mart.
Petrocoptis pseudoviscosa Fernández Casas
Saponaria halophila Hedge & Hub.-Mor.
Silene cretacea Fisch. ex Spreng.
Silene furcata Raf. subsp. *angustiflora* (Rupr.) Walters
Silene haussknechtii Heldr. ex Hausskn.
Silene hifacensis Rouy ex Willk.
Silene holzmannii Heldr. ex Boiss.
Silene mariana Pau
Silene orphanidis Boiss.
Silene pompeiopolitana Gay ex Boiss.
Silene rothmaleri Pinto da Silva
Silene salsuginea Hub.-Mor.
Silene sangaria Coode & Cullen
Silene velutina Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

Beta adanensis Pamuk. apud Aellen
Beta trojana Pamuk. apud Aellen
Cremnophyton lanfrancoi Brullo et Pavone
Kalidiopsis wagenitzii Aellen
Kochia saxicola Guss.
Microcnemum coralloides (Loscos & Pardo) Font Quer subsp.
anatolicum Wagenitz
Salicornia veneta Pignatti & Lausi
Salsola anatolica Aellen
Suaeda cucullata Aellen

CISTACEAE

Helianthemum alypoides Losa & Rivas Goday
Helianthemum arcticum (Grosser) Janch.
Helianthemum caput-felis Boiss.
Tuberaria major (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira

COMPOSITAE

Achillea glaberrima Klok.

Campanula gelida Kovanda
Campanula lanata Friv.
Campanula lycica Sorger & Kit Tan
Campanula morettiana Reichenb.
Campanula romanica Savul.
Campanula sabatia De Not.
Jasione lusitanica A.DC.
Physoplexis comosa (L.) Schur
Trachelium asperuloides Boiss. & Orph.

Artemisia laciniata Willd.
Artemisia pancicii (Janka) Ronn.
Aster pyrenaicus Desf. ex DC.,
Aster sibiricus L.
Carduus myriacanthus Salzm. ex DC.
Carlina diae (Rech.f.) Meusel & Kastner
Carlina onopordifolia Besser
Centaurea alba L. subsp. *heldreichii* (Halacsy) Dostal
(Centaurea heldreichii Halacsy)
Centaurea alba L. subsp. *princeps* (Boiss. & Heldr.)
Gugler (*Centaurea princeps* Boiss. & Heldr.)
Centaurea akamatis Th. Georgiades & G. Chatzikiriakou
Centaurea attica Nyman subsp. *megarensis*
(Halacsy & Hayek) Dostal (*Centaurea*
megarensis Halacsy & Hayek)
Centaurea balearica J.D.Rodriguez
Centaurea borjae Valdes-Berm. & Rivas Goday
Centaurea citricolor Font Quer
Centaurea corymbosa Pourret
Centaurea dubjanskyi Iljin.
Centaurea hermannii F.Hermann
Centaurea horrida Badaro
Centaurea jankae Brandza
Centaurea kalambakensis Freyn & Sint.
Centaurea kartschiana Scop.
Centaurea lactiflora Halacsy
Centaurea niederi Heldr.
Centaurea peucedanifolia Boiss. & Orph.
Centaurea pineticola Iljin.
Centaurea pinnata Pau
Centaurea pontica Prodan & E. I. Nayardy
Centaurea pseudoleucolepis Kleop
Centaurea pulvinata (G.Blanca) G.Blanca
Centaurea tchihatcheffii Fich. & Mey.
Crepis crocifolia Boiss. & Heldr.
Crepis granatensis (Willk.) G.Blanca & M.Cueto
Crepis purpurea (Willd.) Bieb.
Dendranthema zawadskyi (Herb.) Tzvel.
Erigeron frigidus Boiss. ex DC.
Helichrysum melitense (Pignatti) Brullo, Lanfranco,
Pavone et Ronsisvalle
Helichrysum sibthorpii Rouy
Hymenostemma pseudanthemis (Kunze) Willd.
Jurinea cyanoides (L.) Reichenb.
Jurinea fontqueri Cuatrec.
Lagoseris purpurea (Willd.) Boiss.
Lamyropsis microcephala (Moris) Dittrich & Greuter
Leontodon boryi Boiss. ex DC.
Leontodon microcephalus (Boiss. ex DC.) Boiss.
Leontodon siculus (Guss.) Finch & Sell
Ligularia sibirica (L.) Cass.
Palaeocyanus crassifolius (Bertoloni) Dostál
Picris willkommii (Schultz Bip.) Nyman
Santolina elegans Boiss. ex DC.

Achillea thracica Velen.
Anacyclus latealatus Hub.-Mor.
Andryala levitomentosa (E. I. Nayardy) P. D. Sell
Anthemis glaberrima (Rech.f.) Greuter
Anthemis halophila Boiss. & Bal.
Anthemis trotziana Claus ex Bunge.
Artemisia granatensis Boiss.
Artemisia insipida Vill.

CONVOLVULACEAE

Convolvulus argyrotamnus Greuter
Convolvulus pulvinatus Sa'ad

CRUCIFERAE

Alyssum akamasicum B.L.Burt
Alyssum borzaeanum E. I. Nayardy
Alyssum pyrenaicum Lapeyr. (*Ptilotrichum pyrenaicum* (Lapeyr.) Boiss.)
Arabis kennedyae Meikle
Armoracia macrocarpa (Waldst. & Kit.) Kit. ex Baumg.
Aurinia uechtriziana (Bornm.) Cullen et T. R. Dudley
Biscutella neustriaca Bonnet
Boleum asperum (Pers.) Desvaux
Brassica glabrescens Poldini
Brassica hilarionis Post
Brassica insularis Moris
Brassica macrocarpa Guss.
Brassica sylvestris (L.) Mill. subsp. *taurica* Tzvel.
Braya purpurascens (R.Br.) Bunge
Cochlearia polonica Fröhlich
Coincya rupestris Rouy (*Hutera rupestris* P. Porta)
Coronopus navasii Pau
Crambe koktebelica (Junge) N. Busch.
Crambe litwinowii K. Gross.
Diplotaxis ibicensis (Pau) Gomez-Campo
Diplotaxis siettiana Maire
Draba dorneri Heuffel
Erucastrum palustre (Pirona) Vis.
Erysimum pienicum (Zapal.) Pawl.
Iberis arbuscula Runemark
Ionopsidium acaule (Desf.) Reichemb.
Ionopsidium savianum (Caruel) Ball ex Arcang.
Lepidium turczaninowii Lipsky.
Murbeckiella sousae Rothm.
Schivereckia podolica (Besser) Andr.
Sisymbrium cavanillesianum Valdes & Castroviejo (S. matritense P.W.Ball & Heywood)
Sisymbrium confertum Stev.
Sisymbrium supinum L.
Thlaspi caricense A.Carlström
Thlaspi jankae A. Kern

CYPERACEAE

Carex secalina Willd. ex Wahlenb.
Eleocharis carniolica Koch

DIOSCOREACEAE

Borderea chouardii (Gaussen) Heslot

DIPSACACEAE

Dipsacus cephalarioides Mathews & Kupicha

Senecio elodes Boiss. ex DC.
Senecio nevadensis Boiss. & Reuter
Serratula tanaitica P. Smirn.
Sonchus erzincanicus Matthews
Wagenitzia lancifolia (Sieber ex Sprengel) Dostal

EUPHORBIACEAE

Euphorbia margalidiana Kuhbier & Lewejohann
Euphorbia nevadensis Boiss. & Reuter

GENTIANACEAE

Centaurium rigualii Esteve Chueca
Centaurium somedanum Lainz
Gentiana ligustica R. de Vilm. & Chopinet
Gentiana anglica (Pugsley) E.F.Warburg

GERANIACEAE

Erodium astragaloides Boiss. & Reuter
Erodium chrysanthum L'Herit. ex DC.
Erodium paularense Fernández-González & Izco
Erodium rupicola Boiss.

GESNERIACEAE

Haberlea rhodopensis Friv.
Jankaea heldreichii (Boiss.) Boiss.
Ramonda serbica Pancic

GRAMINEAE

Avenula hackelii (Henriq.) Holub
Bromus bromoideus (Lej.) Crepin
Bromus grossus Desf. ex DC.
Bromus interruptus (Hackel) Druce
Bromus moesiacus Velen.
Bromus psammophilus P.M.Smith
Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl
Eremopoa mardinensis R.Mill
Gaudinia hispanica Stace & Tutin
Micropyropsis tuberosa Romero-Zarco Cabezudo
Poa granitica Br.-Bl.
Poa riphaea (Ascherson et Graebner) Fritsch
Puccinellia pungens (Pau) Paunero
Stipa austroitalica Martinovsky
Stipa bavarica Martinovsky & H.Scholz
Stipa danubialis Dihoru & Roman
Stipa styriaca Martinovsky
Stipa syreistschikowii P. Smirn.
Trisetum subalpestre (Hartm.) Neuman

GROSSULARIACEAE

Ribes sardoum Martelli

HYPERICACEAE

Hypericum aciferum (Greuter) N.K.B.Robson
Hypericum salsugineum Robson & Hub.-Mor.

IRIDACEAE

Crocus abantensis T.Baytop & Mathew
Crocus cyprius Boiss. & Kotschy
Crocus etruscus Parl.
Crocus hartmannianus Holmboe
Crocus robertianus C.D. Brickell

DROSERACEAE

Aldrovanda vesiculosa L.

ERICACEAE

Vaccinium arctostaphylos L.

Nepeta dirphyia (Boiss.) Heldr. ex Halacsy

Nepeta sphaciotica P.H.Davis

Origanum cordifolium (Auch. & Montbr.)

Vogel (*Amaracus cordifolium* Auch. & Montr.)

Origanum dictamnus L.

Origanum scabrum Boiss. & Heldr

Phlomis brevibracteata Turrill

Phlomis cypria Post

Rosmarinus tomentosus Hub.-Mor. & Maire

Salvia crassifolia Sibth. & Smith

Sideritis cypria Post

Sideritis incana L. subsp. *glauca* (Cav.) Malagarriga

Sideritis javalambrensis Pau

Sideritis serrata Cav. ex Lag.

Teucrium charidemi Sandwith

Teucrium lamiifolium D'Urv.

Teucrium lepicephalum Pau

Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday

Thymus aznavourii Velen.

Thymus camphoratus Hoffmanns. & Link

Thymus carnosus Boiss.

Thymus cephalotos L.

LEGUMINOSAE

Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E.Sierra

Astragalus aitosensis Ivanisch.

Astragalus algarbiensis Coss. ex Bunge

Astragalus aquilanus Anzalone

Astragalus centralpinus Braun-Blanquet

Astragalus kungurensis Boriss.

Astragalus macrocarpus DC. subsp. *lefkarensis*

Agerer-Kirchoff & Meikle

Astragalus maritimus Moris

Astragalus peterfii Jav.

Astragalus physocalyx Fischer

Astragalus psedopurpureus Gusul.

Astragalus setosulus Gontsch.

Astragalus tanaiticus C. Koch.

Astragalus tremolsianus Pau

Astragalus verrucosus Moris

Cytisus aeolicus Guss. ex Lindl.

Genista dorycnifolia Font Quer

Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci

Genista tetragona Bess.

Glycyrrhiza iconica Hub.-Mor.

Hedysarum razoumovianum Fisch. et Helm.

Ononis maweana Ball

Oxytropis deflexa (Pallas) DC. subsp. *norvegica* Nordh.

Sphaerophysa kotschyana Boiss.

Thermopsis turcica Kit Tan, Vural & Küçüködü

Trifolium banaticum (Heuffel) Majovsky

Trifolium pachycalyx Zoh.

Trifolium saxatile All.

Trigonella arenicola Hub.-Mor.

Trigonella halophila Boiss.

Trigonella polycarpa Boiss. & Heldr.

Gladiolus felicis Mirek

Iris marsica Ricci & Colasante

LABIATAE

Dracocephalum austriacum L.

Dracocephalum ruyschiana L.

Micromeria taygetea P.H.Davis

LILIACEAE

Allium grosii Font Quer

Allium regelianum A. Beck.

Allium vuralii Kit Tan

Androcymbium europaeum (Lange) K.Richter

Androcymbium rechingeri Greuter

Asparagus lycanicus Davis

Asphodelus bento-rainhae Pinto da Silva

Chionodoxa lochia Meikle

Chionodoxa luciliae Boiss.

Colchicum arenarium Waldst. & Kit.

Colchicum corsicum Baker

Colchicum cousturieri Greuter

Colchicum davidovii Stef.

Colchicum fominii Bordz.

Colchicum micranthum Boiss.

Fritillaria conica Boiss.

Fritillaria drenovskii Degen & Stoy.

Fritillaria epirotica Turrill ex Rix

Fritillaria euboica Rix

Fritillaria graeca Boiss.

Fritillaria gussichiae (Degen & Doerfler) Rix

Fritillaria montana Hoppe.

Fritillaria obliqua Ker-Gawl.

Fritillaria rhodocanakis Orph. ex Baker

Fritillaria tuntasia Heldr. ex Halacsy

Lilium jankae A. Kerner

Lilium rhodopaeum Delip.

Muscari gussonei (Parl.) Tod.

Ornithogalum reverchonii Lange

Scilla morrisii Meikle

Scilla odorata Link

Tulipa cypria Stapf

Tulipa goulimy Sealy & Turrill

Tulipa hungarica Borbas

Tulipa praecox Ten.

Tulipa sprengeri Baker

LINACEAE

Linum dolomiticum Borbas

LYTHRACEAE

Lythrum flexuosum Lag.

Lythrum thesioides M.Bieb.

MALVACEAE

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

Caulinia tenuissima (A. br. ex Magnus) Tzvel.

Najas flexilis (Willd.) Rostk. & W.L.Schmidt

Najas tenuissima (A.Braun) Magnus

OLEACEAE

Syringa josikaea Jacq. fil.

Vicia bifoliolata J.D.Rodriguez

LENTIBULARIACEAE

Pinguicula crystallina Sibth. & Sm.
Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper

Liparis loeselii (L.) Rich.
Ophrys argolica Fleischm.
Ophrys isaura Renz & Taub.
Ophrys kotschy Fleischm. & Soó
Ophrys lunulata Parl.
Ophrys lycia Renz & Taub.
Ophrys oestrifera Bieb.
Ophrys taurica (Aggeenko) Nevski.
Orchis provincialis Balb.
Orchis punctulata Stev. ex Lindl.
Platanthera obtusata (Pursh) Lindl. subsp.
    oligantha (Turcz.) Hulten
Spiranthes aestivalis (Poiret) L.C.M. Richard
Steveniella satyrioides (Stev.) Schlechter.

PAEONIACEAE

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.
Paeonia clusii F.C.Stern (Stern) subsp. *rhodia* (Stearn)
    Tzanoudakis
Paeonia officinalis L. subsp. *banatica* (Rochel) Soó
Paeonia parnassica Tzanoudakis
Paeonia tenuifolia L.

PALMAE

Phoenix theophrasti Greuter

PAPAVERACEAE

Papaver lapponicum (Tolm.) Nordh.
Rupicapnos africana (Lam.) Pomel

PLUMBAGINACEAE

Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld
Armeria rouyana Daveau
Armeria soleirolii (Duby) Godron
Armeria velutina Welw. ex Boiss. & Reuter
Limonium anatolicum Hedge
Limonium tamaricoides Bokhari

POLEMONIACEAE

Polemonium boreale Adams

POLYGONACEAE

Polygonum praelongum Coode & Cullen
Rheum rhaponticum L.
Rumex rupestris Le Gall

POSIDONIACEA

Posidonia oceanica (L.) Delile (Med.)

PRIMULACEAE

Androsace cylindrica DC.
Androsace mathildae Levier
Androsace pyrenaica Lam.
Cyclamen coum Mill.
Cyclamen kuznetzovii Kotov et Czernova.
Cyclamen mirabile Hildebr.
Lysimachia minoricensis J.D.Rodriguez

ORCHIDACEAE

Cephalanthera cucullata Boiss. & Heldr.
Comperia comperiana (Steven) Aschers. & Graebner
Cypripedium calceolus L.
Dactylorhiza chuhensis Renz & Taub.
Himantoglossum caprinum (Bieb.) C. Koch.

Primula palinuri Petagna
Primula spectabilis Tratt.
Primula wulfeniana Scot subsp. *baumgarteniana*
    (Degen & Moesz) Ludi
Soldanella villosa Darracq

RANUNCULACEAE

Aconitum corsicum Gayer
Aconitum flerovii Steinb.
Aconitum lasiocarpum (Reichenb.) Gáyer
Adonis cyllenea Boiss., Heldr. & Orph.
Adonis distorta Ten.
Anemone uralensis Fisch. ex DC.
Aquilegia bertolonii Schott
Aquilegia kitaibelii Schott
Aquilegia ottonis Orph. ex Boiss. subsp. *taygetea* (Orph.) Strid
Aquilegia pyrenaica DC. subsp. *cazorlensis*
    (Heywood) Galiano & Rivas Martínez
    (*Aquilegia cazorlensis* Heywood)
Consolida samia P.H.Davis
Delphinium caseyi B.L.Burt
Pulsatilla grandis Wend. (*Pulsatilla vulgaris* Miller
    subsp. *grandis* (Wend.) Zamels
Pulsatilla patens (L.) Miller
Pulsatilla slavica G. Reuss
Ranunculus fontanus C. Presl
Ranunculus kykkoensis Meikle
Ranunculus weyleri Marès

RESEDACEAE

Reseda decursiva Forssk.

ROSACEAE

Crataegus dikmensis Pojark
Geum bulgaricum Panc.
Potentilla delphinensis Gren. & Godron
Potentilla emilii-popii E. I. Nayardy
Potentilla silesiaca Uechtr.
Pyrus anatolica Browicz

RUBIACEAE

Galium cracoviense Ehrend.
Galium globuliferum Hub.-Mor. & Reese
Galium litorale Guss.
Galium moldavicum (Dobrescu) Franco
Galium rhodopeum Velen.
Galium viridiflorum Boiss. & Reuter

SANTALACEAE

Thesium ebracteatum Hayne

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga berica (Beguinet) D.A.Webb
Saxifraga cintrana Kuzinsky ex Willk.
Saxifraga florulenta Moretti
Saxifraga hirculus L.
Saxifraga presolanensis Engl.

Primula apennina Widmer
 Primula deorum Velen.
 Primula frondosa Janka
 Primula egalikensis Wormsk.
 Primula glaucescens Moretti

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum charidemi Lange
 Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
 Linaria algarviana Chav.
 Linaria ficalhoana Rouy
 Linaria flava (Poiret) Desf.
 Linaria hellenica Turril
 Linaria loeselii Schweigger
 Linaria pseudolaxiflora Lojacono
 Linaria ricardoi Cout.
 Linaria tursica B.Valdes & Cabezudo
 Lindernia procumbens (Krocker) Philcox
 Odontites granatensis Boiss.
 Pedicularis sudetica Willd.
 Verbascum afyonense Hub.-Mor.
 Verbascum basivelatum Hub.-Mor.
 Verbascum cylleneum (Boiss. & Heldr.) Kuntze
 Verbascum degenii Hal.
 Verbascum purpureum (Janka) Hub.-Mor.
 Verbascum stepporum Hub.-Mor.
 Veronica euxina Turril
 Veronica oetaea L.-A.Gustavsson
 Veronica turrilliana Stoj. & Stef.

SELAGINACEAE

Globularia stygia Orph. ex Boiss.

SOLANACEAE

Atropa baetica Willk.
 Mandragora officinarum L.

THYMELAEACEAE

Daphne arbuscula Celak.
 Daphne petraea Leybold
 Daphne rodriguezii Texidor
 Thymelea broterana Coutinho

TRAPACEAE

Trapa natans L.

TYPHACEAE

Typha minima Funk
 Typha shuttleworthii Koch & Sonder

ULMACEAE

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE

Angelica heterocarpa Lloyd
 Angelica palustris (Besser) Hoffman
 Apium bermejoi Llorens
 Apium repens (Jacq.) Lag.
 Athamanta cortiana Ferrarini
 Bupleurum capillare Boiss. & Heldr.
 Bupleurum dianthifolium Guss.
 Bupleurum kakiskalae Greuter
 Eryngium alpinum L.
 Eryngium viviparum Gay

Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.
 Saxifraga valdensis DC.
 Saxifraga vayredana Luizet

Naufraga balearica Constance & Cannon
 Oenanthe conioides Lange
 Petagnia saniculifolia Guss.
 Rouya polygama (Desf.) Coincy
 Seseli intricatum Boiss.
 Thorella verticillatinundata (Thore) Briq.

VALERIANACEAE

Centranthus kellererii (Stoj., Stef. & Georg.) J.K.B. Richardson
 Centranthus trinervis (Viv.) Béguinot

VIOLACEAE

Viola athois W.Becker
 Viola cazorlensis Gandoger
 Viola cryana Gillot
 Viola delphinantha Boiss.
 Viola hispida Lam.
 Viola jaubertiana Marès & Vigineix

ZANNICHELLIACEAE

Cymodocea nodosa (Ucria) Ascherson (Med.)

ZOSTERACEAE

Zostera marina L. (Med.)

BRYOPHYTABRYOPSIDA: ANTHOCEROTAE

ANTHOCEROTACEAE

Notothylas orbicularis (Schwein.) Sull.

BRYOPSIDA: HEPATICAE

AYTONIACEAE

Mannia triandra (Scop.) Grolle

CEPHALOZIACEAE

Cephalozia macounii (Aust.) Aust.

CODONIACEAE

Petalophyllum ralfsii (Wils.) Nees et Gott. ex Lehm.

FRULLANIACEAE

Frullania parvistipula Steph.

GYMNOMITRIACEAE

Marsupella profunda Lindb.

JUNGERMANNIACEAE

Jungermannia handelii (Schiffn.) Amak.

RICCIACEAE

Riccia breidleri Jur. ex Steph.

RIELLACEAE

Riella helicophylla (Mont.) Hook.

Ferula halophila H.Pesmen
Ferula orientalis L.
Ferula sadleriana Ledebour
Laserpitium longiradium Boiss.

BRYOPSIDA: MUSCI

AMBLYSTEGIACEAE
Drepanocladus vernicosus (Mitt.) Warnst.

BRUCHIACEAE
Bruchia vogesiaca Schwaegr.

BUXBAUMIACEAE
Buxbaumia viridis (Moug. ex Lam. & DC.)
Brid. ex Moug. & Nestl.

DICRANACEAE
Atractylocarpus alpinus (Schimp. ex Milde) Lindb.
Cynodontium suecicum (H.Arn. & C.Jens.) I.Hag.
Dicranum viride (Sull. & Lesq.) Lindb.

FONTINALACEAE
Dichelyma capillaceum (With.) Myr.

FUNARIACEAE
Pyramidula tetragona (Brid.) Brid.

HOOKERIAACEAE
Distichophyllum carinatum Dix. & Nich.

MEESIACEAE
Meesia longisetata Hedw.

ORTHOTRICHACEAE
Orthotrichum rogeri Brid.

SCAPANIACEAE

Scapania massalongi (K.Muell.) K.Muell.

SPHAGNACEAE

Sphagnum pylaisii Brid.

SPLACHNACEAE

Tayloria rudolphiana (Garov.) Bruch & Schimper

ALGAE

CHLOROPHYTA

Caulerpa ollivieri (Med.)

FUCOPHYCEA

Cystoseira amentacea (inclus var. *stricta* et
var. *spicata*) (Med.)

Cystoseira mediterranea (Med.)

Cystoseira sedoides (Med.)

Cystoseira spinosa (inclus *C. adriatica*) (Med.)

Cystoseira zosteroides (Med.)

Laminaria rodriguezii (Med.)

Laminaria ochroleuca (Med.)

RHODOPHYTA

Goniolithon byssoides (Med.)

Lithophyllum lichenoides (Med.)

Ptilophora mediterranea (Med.)

Schimmelmmania schousboei = *S. ornata* (Med.)

APPENDIX I (CONTINUATION) / ANNEXE I (SUITE)

STRICTLY PROTECTED FLORA SPECIES
ESPÈCES DE FLORE STRICTEMENT PROTÉGÉESENDEMIC SPECIES OF THE MACARONESIAN REGION
ESPÈCES ENDÉMIQUES DE LA RÉGION MACARONÉSIENNE

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium azoricum Lovis, Rasbach & Reichstein

DRYOPTERIDACEAE

Polystichum drepanum (Swartz) C.Presl

HYMENOPHYLLACEAE

Hymenophyllum maderensis Gibby & Lewis

ISOETACEAE

Isoetes azorica Durieu ex Milde

LYCOPODIACEAE

Diphasium maderense (Wilce.) Rothm.

MARSILEACEAE

Marsilea azorica Launert

GYMNOSPERMAE

CUPRESACEAE

Juniperus brevifolia (Seub.) Antoine

ANGIOSPERMAE

AGAVACEAE

Dracaena draco (L.) L.

ASCLEPIADACEAE

Caralluma burchardii N.E.Brown*Ceropegia chrysantha* Svent.

BERBERIDACEAE

Berberis maderensis Lowe

BORAGINACEAE

Echium gentianoides Webb ex Coincy*Echium handiense* Svent.*Echium pininana* Webb et Berth.*Myosotis azorica* H.C.Watson*Myosotis maritima* Hochst. ex Seub.

CAMPANULACEAE

Azorina vidalii (H.C.Watson) Feer*Musschia aurea* (L.f.) DC.*Musschia wollastonii* Lowe

CAPRIFOLIACEAE

Sambucus palmensis Link

CARYOPHYLLACEAE

Cerastium azoricum Hochst.*Silene nocteolens* Webb et Berth

CISTACEAE

Cistus chinamadensis Bañares & Romero*Helianthemum bystropogophyllum* Svent.*Helianthemum teneriffae* Cosson

COMPOSITAE

Andryala crithmifolia Ait.*Argyranthemum lidii* Humphries*Argyranthemum pinnatifidum* (L.F.) Lowesubsp. *succulentum* (Lowe) Humphries*Argyranthemum winterii* (Svent.) Humphries*Atractylis arbuscula* Svent. & Michaelis*Atractylis preauxiana* Schultz Bip.*Bellis azorica* Hochst. ex Seub.*Calendula maderensis* Dc.*Cheirolophus duranii* (Burchard) Holub*Cheirolophus falsisectus* Montelongo et Moraleda*Cheirolophus ghomerythus* (Svent.) Holub*Cheirolophus junonianus* (Svent.) Holub*Cheirolophus metlesicsii* Montelongo*Cheirolophus santosabreui* Santos*Cheirolophus satarataensis* (Svent.) Holub*Cheirolophus tagananensis* (Svent.) Holub*Helichrysum monogynum* B.L. Burth. & Sunding*Helichrysum gossypinum* Webb*Hypochoeris oligocephala* (Svent. & D.Bramwell) Lack*Lactuca watsoniana* Trelease*Leontodon filii* (Hochst. ex Seub.) Paiva & Orm.*Onopordum carduelinum* Bolle*Onopordum nogalesii* Svent.*Pericallis hadrosoma* Svent.*Pericallis malvifolia* (L'Hér) B. Nord.*Phagnalon benetii* Lowe*Senecio hermosae* Pitard*Sonchus gandogeri* Pitard*Stemmacantha cynaroides* (C. Smith in Bruch) Dittrich*Sventenia bupleuroides* Font Quer*Tanacetum o'shanahanii* Febles. Marrero et Suárez*Tanacetum ptarmiciflorum* (Webb) Schultz Bip.*Tolpis glabrescens* Kämmer

CONVOLVULACEAE

Convolvulus caput-medusae Lowe*Convolvulus lopez-socasi* Svent.*Convolvulus massonii* A.Dietr.*Pharbitis preauxii* Webb

CRASSULACEAE

Aeonium balsamiferum Webb et Berth.
Aeonium gomeraense Praeger
Aeonium saundersii Bolle
Aichrysum dumosum (Lowe) Praeg.
Monanthes wildpretii Bañares & Scholz

CRUCIFERAE

Crambe arborea Webb ex Christ
Crambe laevigata DC. ex Christ
Crambe scoparia Svent.
Crambe sventenii B.Petters. ex Bramw. & Sunding
Parolinia schizogynoides Svent.
Sinapidendron sempervivifolium Mnzs.

CYPERACEAE

Carex malato-belizii Raymond

DIPSACACEAE

Scabiosa nitens Roem. & Schult.

ERICACEAE

Daboecia azorica Tutin & Warb.
Erica scoparia L. subsp. azorica (Hochst.) D.A.Webb

EUPHORBIACEAE

Euphorbia bourgaeana Gay ex Boiss.
Euphorbia handiensis Burchard
Euphorbia lambii Svent.
Euphorbia stygiana H.C.Watson

GERANIACEAE

Geranium maderense Yeo

GRAMINEAE

Agrostis gracililaxa Franco
Deschampsia maderensis (Hack. et Bornm.) Buschm.
Phalaris maderensis (Mnzs.) Mnzs.

LABIATAE

Micromeria glomerata P. Pérez
Micromeria leucantha Svent. ex Pérez
Salvia herbanica Santos et Fernández
Sideritis cystosiphon Svent.
Sideritis discolor (Webb ex de Noe) Bolle
Sideritis infernalis Bolle
Sideritis marmorea Bolle.
Teucrium abutiloides l'Her.

LEGUMINOSAE

Adenocarpus ombriosus Ceb. & Ort.
Anthyllis lemmaniana Lowe
Anagyris latifolia Brouss. ex Willd.
Cicer canariensis Santos & Gweil
Dorycnium spectabile Webb & Berthel.
Genista benehoavensis (Bolle ex Svent.) Del Arco
Lotus azoricus P.W.Ball
Lotus callis-viridis D.Bramwell & D.H.Davis
Lotus eremiticus Santos
Lotus kunkelii (Esteve) D.Bramwell & D.H. Davis
Lotus maculatus Breitfeld

Lotus pyranthus P. Perez

Teline nervosa (Esteve) A. Hansen et Sund.
Teline rosmarinifolia Webb & Berthel.
Teline salsoloides Arco & Acebes.
Vicia dennesiana H.C.Watson

LILIACEAE

Androcymbium psammophilum Svent.
Smilax divaricata Sol. ex Wats.

MYRICACEAE

Myrica rivis-martinezii Santos.

OLEACEAE

Jasminum azoricum L.
Picconia azorica (Tutin) Knbol.

ORCHIDACEAE

Barlia metlesicsiaca Teschner
Goodyera macrophylla Lowe
Orchis scopulorum Summerh.

PITTIOSPORACEAE

Pittosporum coriaceum Dryander ex Aiton

PLANTAGINACEAE

Plantago famarae Svent.
Plantago malato-belizii Lawalrée

PLUMBAGINACEAE

Limonium arborescens (Brouss.) Kuntze
Limonium dendroides Svent.
Limonium fruticans (Webb) O. Kuntze
Limonium perezii (Stapf) Hubb.
Limonium preauxii (Webb et Berth.) O. Kuntze
Limonium spectabile (Svent.) Kunkel & Sunding
Limonium sventenii Santos & Fernández Galván

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

Bencomia brachystachya Svent.
Bencomia exstipulata Svent.
Bencomia sphaerocarpa Svent.
Chamaemeles coriacea Lindl.
Dendriopoterium pulidoi Svent.
Marcetella maderensis (Bornm.) Svent.
Prunus lusitanica subsp. azorica (Moui.) Franco

RUTACEAE

Ruta microcarpa Svent.

SANTALACEAE

Kunkeliella canariensis Stearn
Kunkeliella psilotoclada (Svent.) Stearn
Kunkeliella subsucculenta Kammer

SAPOTACEAE

Sideroxylon marmulano Banks ex Lowe

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga portosanctana Boiss.

SCROPHULARIACEAE

Euphrasia azorica H.C.Watson

Euphrasia grandiflora Hochst.

Isoplexis chalcantha Svent. & O'Shanahan

Isoplexis isabelliana (Webb & Berthel.) Masferrer

SELAGINACEAE

Globularia ascanii D.Bramwell & Kunkel

Globularia sarcophylla Svent.

SOLANACEAE

Solanum lidii Sunding

UMBELLIFERAE

Ammi trifoliatum (Wats.) Trel.

Bunium brevifolium Lowe

Bupleurum handiense (Bolle) Kunkel

Chaerophyllum azoricum Trel.

Monizia edulis Lowe

Ferula latipinna Santos

Sanicula azorica Guthn. ex Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

BRYOPHYTA

BRYOPSIDA: MUSCI

ECHINODIACEAE

Echinodium spinosum (Mitt.) Jur.

POTTIACEAE

Bryoerythrophyllum machadoanum (Sergio) M.Hill

THAMNIACEAE

Thamnobryum fernandesii Sergio

ΠΗΓΗ: <http://conventions.coe.int/Treaty/FR/Treaties/Word/104-1.doc>

Παράρτημα 4: Τροποποίηση παραρτημάτων της ΚΥΑ 33318/3028/1998

Άρθρο 2 Α,5,α της ΥΑ 14849/853 (ΦΕΚ Β 645 2008), που σε συμμόρφωση με διατάξεις της οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τροποποίησε το άρθρο 20 (παραρτήματα) της ΚΥΑ 33318/3028/1998:

Το Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 33318/3028/1998 η οποία εκδόθηκε προς εναρμόνιση της Ελλάδας στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, αντικαθίστανται από τα εξής:

"ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΤΥΠΟΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΠΑΙΤΕΙ ΤΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΩΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

Ερμηνεία

Οδηγίες για την ερμηνεία των τύπων οικοτόπων δίδονται στο "Ερμηνευτικό εγχειρίδιο οικολογικών ενδιαιτημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης" EUR 15/2, που εκδόθηκε από την Επιτροπή Οικολογικών Ενδιαιτημάτων του άρθρου 20, στις 4 Οκτωβρίου 1999, και "Τροποποιήσεις στο "Ερμηνευτικό εγχειρίδιο οικολογικών ενδιαιτημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης" ενόψει της διεύρυνσης της ΕΕ" (Hab. 01/11b-rev. 1) που εκδόθηκε από την ανωτέρω Επιτροπή Οικολογικών Ενδιαιτημάτων στις 24 Απριλίου 2002 μετά από γραπτή διαβούλευση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος. Ο κωδικός του τύπου οικοτόπου αντιστοιχεί στον κωδικό του NATURA 2000. Ο αστερίσκος "*" υποδηλώνει τύπους οικοτόπων προτεραιότητας.

I. ΠΑΡΑΚΤΙΟΙ ΚΑΙ ΑΛΟΦΥΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ

II. Θαλάσσια ύδατα και περιοχές στις οποίες εκδηλώνεται παλίρροια
1110 Αμμοσύρτες που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
1120 * Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)

1130 Εκβολές ποταμών

1140 Λασπώδεις και αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις που αποκαλύπτονται κατά την άμπωτη

1150 * Παράκτιες λιμνοθάλασσες

1160 Αβαθείς κολπίσκοι και κόλποι

1170 Ύφαλοι

1180 Υποθαλάσσιοι σχηματισμοί δημιουργούμενοι από εκπομπές αερίων

12. Απόκρημνες βραχώδεις ακτές και παραλίες με κρο-κάλες

1210 Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης

1220 Πολυετής βλάστηση ακτών με κροκάλες

1230 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στον Ατλαντικό και την Βαλτική

1240 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium* spp.

1250 Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στις νήσους των Μακάρων

13. Έλη και αλίπεδα και ενδοχωρικά παράκτια του Ατλαντικού

1310 Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών

1320 Λειμώνες με θαλάσσια *Spartina* (*Spartinion maritimae*)

1330 Αλίπεδα του Ατλαντικού (*Glaucopuccinellietalia maritimae*)

1340 * Αλίπεδα της ενδοχώρας

14. Μεσογειακά και θερμοατλαντικά παραθαλάσσια έλη και αλίπεδα

1410 Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*) 1420 Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχ-μες (*Sarcocornetea fruticosi*)

1430 Αλονιτρόφιλες λόχμες (*Pegano-Salsoletea*)

15. Στέπες της ενδοχώρας όπου διαβιούν αλόφιλοι και γυψόφιλοι οργανισμοί

1510 * Μεσογειακές αλατούχες στέπες (Limonietalia) 1520 * Γυψούχες ιβηρικές στέπες (Gypsophiletalia) 1530 * Παννωνικές αλατούχες στέπες και αλατούχα έλη

16. Αρχιπέλαγος, ακτές και αναδυόμενες επιφάνειες της Βόρειας Βαλτικής
 1610 Νήσοι esker της Βαλτικής με βλάστηση αμμωδών, βραχωδών ή χαλικωδων παραλίων και υποπαρά-λια βλάστηση 1620 Νησίδες και μικρές νήσοι της βόρειας Βαλτικής 1630 * Παράκτιοι λειμώνες της βόρειας Βαλτικής
 1640 Αμμώδεις παραλίες με πολυετή βλάστηση της βόρειας Βαλτικής
 1650 Στενοί κολπίσκοι (μύχοι) της βόρειας Βαλτικής

2. ΠΑΡΑΚΤΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΔΟΧΩΡΙΚΕΣ ΘΙΝΕΣ

21. Παράκτιες θίνες των ακτών του Ατλαντικού, της Βόρειας Θάλασσας και της Βαλτικής
 2110 Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
 2120 Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* ("λευκές θίνες")
 2130 * Σταθερές παράκτιες θίνες με πλώδη βλάστηση ("γκρίζες θίνες")
 2140 * Αποσβεστώμενες σταθερές θίνες με *Empetrum nigrum*
 2150 * Αποσβεστώμενες σταθερές θίνες του Ατλαντικού (*Calluno-Ulicetea*)
 2160 Θίνες με *Hipporphae rhamnoides*
 2170 Θίνες με *Salix repens* ssp. *argentea* (*Salicion arenariae*)
 2180 Θίνες με πυκνή βλάστηση της ατλαντικής, ηπειρωτικής και βόρειας περιοχής
 2190 Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών
 21Α0 *Machairs* (* στην Ιρλανδία)

22. Παράκτιες θίνες των ακτών της Μεσογείου
 2210 Σταθερές θίνες των παραλίων με *Crucianellion maritima*
 2220 Θίνες με *Euphorbia terracina*
 2230 Θίνες με λειμώνες με *Malcolmietalia*
 2240 Θίνες με λειμώνες με *Brachypodietalia* και μονοετή φυτά
 2250 * Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.
 2260 Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων *Cisto-Lavenduletalia*
 2270 * Θίνες με δάση από *Pinus pinea* και/ή *Pinus pinaster*

23. Ενδοχωρικές θίνες, παλαιές και απασβεστωμένες
 2310 Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται *Calluna* και *Genista*
 2320 Θίνες με ψαμμώδεις χερσότοπους όπου φύονται *Calluna* και *Empetrum nigrum*
 2330 Ενδοχωρικές θίνες με ανοικτούς λειμώνες όπου φύονται *Corynephorus* και *Agrostis* 2340 * Παννωνικές ενδοχωρικές θίνες

3. ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ ΓΛΥΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

31. Στάσιμα ύδατα
 3110 Ολιγοτροφικά ύδατα, με πού μικρή περιεκτικότητα σε ανόργανα άλατα, των αμμωδών πεδιάδων (*Littorelletalia uniflorae*)
 3120 Ολιγοτροφικά ύδατα, με πολύ μικρή περιεκτικότητα σε ανόργανα άλατα, των γενικά αμμωδών εδαφών της Δυτικής Μεσογείου με *Isoetes* spp.
 3130 Στάσιμα, ολιγοτροφικά έως μεσοτροφικά ύδατα με βλάστηση *Littorelletea uniflorae* και/ή *Isoeto-Nanojuncetea*
 3140 Σκληρά ολιγο-μεσοτροφικά ύδατα με βενθική βλάστηση χαροειδών σχηματισμών με *Chara* spp.
 3150 Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου *Magnopotamion* ή *Hydrocharition*
 3160 Φυσικές δυστροφικές λίμνες και τέλματα
 3170 * Μεσογειακά εποχικά τέλματα
 3180 * *Turloughs*
 3190 Λίμνες καρστικού γύψου
 31Α0 * Τρανσυλβανικές εκτάσεις με λωτό θερμών πηγών
 32. Ρέοντα ύδατα - Τμήματα ρευμάτων ύδατος φυσικής και ημιφυσικής ροής (μικρές, μέσου μεγέθους και μεγάλες κοίτες) των οποίων η ποιότητα του ύδατος δεν εμφανίζει σημαντική αλλοίωση
 3210 Φυσικοί ποταμοί της Φιννοσκανδιναβίας
 3220 Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια πλώδης βλάστηση τους
 3230 Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστηση τους με *Myricaria germanica*
 3240 Αλπικοί ποταμοί και η παρόχθια ξυλώδης βλάστηση τους με *Salix elaeagnos*
 3250 Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή, με *Glaucium flavum*
 3260 Ποταμοί από πεδινά σε ορεινά επίπεδα με βλάστηση *Ranunculion fluitantis* και *Callitricho-Batrachion*
 3270 Ποταμοί με λασπώδεις όχθες με βλάστηση *Chenopodion rubri* p.p. και *Bidention* p.p.
 3280 Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του *Paspalo-Agrostidion* και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από *Salix Populus alba* στις όχθες τους

3290 Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από Paspalo-Agrostidion

4. ΕΥΚΡΑΤΑ ΧΕΡΣΑ ΕΔΑΦΗ ΚΑΙ ΛΟΧΜΕΣ

- 4010 Βόρεια υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με *Erica tetralix*
 4020 * Εύκρατα υγρά χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με *Erica ciliaris* και *Erica tetralix*
 4030 Ευρωπαϊκά ξηρά χέρσα εδάφη
 4040 * Ξηρά παράκτια χέρσα εδάφη του Ατλαντικού με *Erica vagans*
 4050 * Ενδημικά χέρσα εδάφη στις νήσους των Μα-κάρων
 4060 Αλπικά και βόρεια χέρσα εδάφη
 4070 * Λόχμες με *Pinus mugo* και *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*)
 4080 Υποαρκτικές λόχμες με *Salix* spp.
 4090 Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
 40Α0 * Υπό-ηπειρωτικές περι-Πανωνικές λόχμες
 40Β0 Συστάδες από *Potentilla fruticosa* της Ροδόπης
 40C0 * Ποντο-σαρματικές συστάδες φυλλοβόλων

5. ΛΟΧΜΕΣ ΜΕ ΣΚΛΗΡΟΦΥΛΛΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ (MATORRALS)

51. Υπομεσογειακές και εύκρατες λόχμες
 5110 Σταθερές ξηροθερμόφιλες διαπλάσεις με *Buxus sempervirens* των βραχωδών κλιτύων (*Berberidion* p.p.)
 5120 Ορεινές διαπλάσεις με *Cytisus purgans*
 5130 Διαπλάσεις με **Juniperus communis** σε ασβεστού-χους χερσότοπους ή λειμώνες
 5140 ** Διαπλάσεις με *Cistus palhinda* σε παράκτιους χερσότοπους
 52. Δενδροειδή matorrals της Μεσογείου
5210 Δενδροειδή matorrals με Juniperus
 spp. 5220 * Δενδροειδή matorrals με *Zyziphus* 5230 * Δενδροειδή matorrals με *Laurus nobilis*
 53. Θερμομεσογειακές και προστεπικές λόχμες 5310 Συστάδες από *Laurus nobilis*
 5320 Χαμηλές διαπλάσεις με ευφόρβια κοντά σε απόκρημνες βραχώδεις ακτές 5330
 Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες
 54. Φρύγανα
 5410 Δυτικό-Μεσογειακά φρύγανα των κορυφών απόκρημνων βραχωδών ακτών (*Astragalo-Plantaginetum subulatae*) 5420 *Sarcopoterium spinosum phryganas*
 5430 Ενδημικά φρύγανα από *Euphorbio-Verbascion*

6. ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΦΥΣΙΚΕΣ ΧΛΩΔΕΙΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΙΣ

61. Φυσιικοί λειμώνες
 6110 * Παρόχθιοι ασβεστούχοι ή βασεόφιλοι λειμώνες από *Alyso-Sedion albi*
 6120 * Ξερικοί αμμώδεις ασβεστούχοι λειμώνες
 6130 Καλαμινούχοι λειμώνες από *Violetalia calaminariae*
 6140 Πυριτιούχοι λειμώνες των Πυρηναίων με *Festuca eskia*
 6150 Πυριτιούχοι βορειοαλπικοί λειμώνες
 6160 Πυριτιούχοι ορεινοί ιβηρικοί λειμώνες με *Festuca indigesta*
 6170 Ασβεστούχοι αλπικοί και υποαλπικοί λειμώνες 6180 Μεσοφιλικό λειμώνες των Νήσων των Μακάρων
 6190 Παρόχθιοι πανωνικοί λειμώνες (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
 62. Ημιφυσικές ξηρές χλωδεις διαπλάσεις και περι οχές όπου φύονται θάμνοι
 6210 Ξηροί ημιφυσιικοί λειμώνες και περιοχές όπου φύονται θάμνοι σε ασβεστολιθικά υποστρώματα (*Festuco-Brometalia*) (* τοποθεσίες με αξιόλογες ορχιδέες)
 6220 * Ψευδοστέπα με αγροστώδη και μονοετή φυτά από *Thero-Brachypodietea*
 6230 * Χλωδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)
 6240 * Υπο-πανωνικοί στεπικοί λειμώνες
 6250 * Πανωνικοί στεπικοί λειμώνες σε loess
 6260 * Πανωνικές αμμώδεις στέπες
 6270 * Χαμηλού υψομέτρου φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες, ξηροί έως μεσοφιλικό, ποικίλων ειδών
 6280 * Βόρειο Alvar και ασβεστολιθικά προ-καμβρια-κά επίπεδα βράχια
 62Α0 =ηρές χλωδεις διαπλάσεις της ανατολικής Μεσογείου (*Scorzoneratalia villosae*) 62Β0 * Σερπεντινόφιλα λειβάδια της Κύπρου 62C0 * Πόντο-σαρματικές στέπες 62D0 Οξιμόφιλοι λειμώνες της ορεινής Μοισίας
 63. Δάση σκληρόφυλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (*dehesas*)
 6310 Δάση σκληρόφυλλων που χρησιμοποιούνται για βοσκή (*dehesas*) με *Quercus* spp.

64. Ημιφυσικοί υγροί λειμώνες με υψηλή χλόη
 6410 Λειμώνες με *Molinia* σε έδαφος ασβεστούχο, τυρφώδες ή άργιλο-λασπώδες (*Molinion caeruleae*)
 6420 Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από *Molinio Holoschoenion*
 6430 Υγρόφιλες περιφερειακές φυτοκοινωνίες με υψηλές πόες σε πεδιάδες και σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά
 6440 Αλλουβιακοί πλημμυριζόμενοι λειμώνες με *Cnidion dubii*
 6450 Αλλουβιακοί βορειο-σκανδιναβικοί λειμώνες
 6460 Τυρφώνες του Τροόδους
65. Μεσόφιλοι λειμώνες
 6510 Χαμηλού υψομέτρου θεριζόμενοι λειμώνες (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
 6520 Ορεινοί θεριζόμενοι λειμώνες
 6530 * Φιννοσκανδιναβικοί λειμώνες με πυκνή βλάστηση
7. ΥΨΗΛΟΙ ΤΥΡΦΩΝΕΣ, ΧΑΜΗΛΟΙ ΤΥΡΦΩΝΕΣ ΚΑΙ ΒΑΛΤΟΙ
71. Όξινοι τυρφώνες με σφάλγνα
 7110 * Ενεργοί τυρφώνες υψιπέδων
 7120 Υποβαθμισμένοι τυρφώνες υψιπέδων (που είναι ακόμη δυνατόν να ανασυσταθούν με φυσικό τρόπο)
 7130 Επιφανειακοί τυρφώνες (* για τους ενεργούς τυρφώνες)
 7140 Μεταβατικοί και τρεμώδεις τυρφώνες
 7150 Καθιζήσεις τυρφωδών υποστρωμάτων του *Rhynchosporion*
 7160 Πηγές πλούσιες σε ανόργανα στοιχεία και φιννο-σκανδιναβικές πηγές που δημιουργούνται σε βάλτους
72. Ασβεστούχοι βάλτοι
 7210 * Ασβεστούχοι βάλτοι με *Cladium mariscus* και είδη του *Caricion davallianae*
 7220 * Πηγές όπου δημιουργείται επίταγος (*Cratoneurion*)
 7230 Αλκαλικοί χαμηλοί τυρφώνες 7240 * Αλπικοί πρωτογενείς σχηματισμοί από *Caricion bicoloris-atrofuscae*
73. Βόρειοι τυρφώνες
 7310 * Τυρφώνες Aara
 7320 * Τυρφώνες Palsa
8. ΒΡΑΧΩΔΕΙΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΠΗΛΑΙΑ
81. Λιθώνες
 8110 Πυριτικοί λιθώνες σε επίπεδα ορεινά έως χιονοσκεπή (*Androsacetalia alpinae* και *Galeopsietalia ladani*)
 8120 Λιθώνες ασβεστώδεις και από ασβεστο-σχι-στόλιθους σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (*Thiasprietea rotundifolii*)
 8130 Λιθώνες της Δυτικής Μεσογείου και θερμόφι-λοι 8140 Λιθώνες της Ανατολικής Μεσογείου 8150 Πυριτικοί μεσοευρωπαϊκοί λιθώνες υψιπέδων 8160 * Μεσοευρωπαϊκοί ασβεστώδεις λιθώνες σε επίπεδα λόφων έως ορεινά
82. Βραχώδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση
 8210 Ασβεστολιθικά βραχώδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση
 8220 Πυριτικά βραχώδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση
 8230 Πυριτικοί βράχοι με πρωτογενή βλάστηση *Sedo-Scleranthion* ή *Sedo albi-Veronicion dillenii*
 8240 * Ασβεστολιθικές πλάκες
83. Άλλοι βραχώδεις οικότοποι
 8310 Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση
 8320 Εκτάσεις λάβας και φυσικές κοιλότητες
 8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας
 8340 Μόνιμοι παγετώνες
9. ΔΑΣΗ
 (Υπο)φυσικά δάση από ιθαγενή και αυτοφυή είδη του βιοτόπου, που σχηματίζουν σπέρμοφυη δάση με χαρακτηριστικό υπώροφο και πληρούν τα εξής κριτήρια: είναι σπάνια ή υπολειμματικά ή/και φιλοξενούν είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος
90. Δάση της βόρειας Ευρώπης
 9010 * Δυτική Taiga
 9020 * Παλαιά φυσικά ημιβόρεια δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκανδιναβίας πλούσια σε επίφυτα (*Quercus*, *Tilia*, *Acer*, *Fraxinus* ή *Ulmus*)

- 9030 * Φυσικά δάση των πρώτων φάσεων διαδοχής των αναδυόμενων παράκτιων επιφανειών
- 9040 Βόρεια υποαλπικά/υποαρκτικά δάση με *Betula pubescens* ssp. *czerepanovii*
- 9050 Φιννοσκανδιναβικά δάση πλούσια σε βλάστηση με *Picea abies*
- 9060 Δάση κωνοφόρων σε, ή συνδεόμενα με, παγε-τω-ποτάμια eskers
- 9070 Δασώδεις φιννοσκανδιναβικοί βοσκότοποι
- 9080 * Βαλτώδη δάση φυλλοβόλων της Φιννοσκαν-διναβίας
91. Δάση εύκρατων περιοχών της Ευρώπης
- 9110 Δάση οξυάς από *Luzulo-Fagetum*
- 9120 Οξινόφιλα δάση οξυάς του Ατλαντικού με στρώμα θάμνων με *Ilex* και (καμιά φορά) *Taxus* (*Quercion robori-petraeae* ή *Ilici-Fagenion*)
- 9130 Δάση οξυάς με *Asperulo-Fagetum*
- 9140 Μεσοευρωπαϊκά υποαλπικά δάση οξυάς με *Acer* και *Rumex arifolius*
- 9150 Μεσοευρωπαϊκά ασβεστόφιλα δάση οξυάς *Cephalanthero-Fagion*
- 9160 Υποατλαντικά και μεσοευρωπαϊκά δάση δρυός έμμισχα ή δρυός-καρπίνου με *Carpinion betuli*
- 9170 Δάση δρυός-καρπίνου με *Galio-Carpinetum*
- 9180 * Δάση σε πλαγιές, λιθώνες ή χαράδρες από *Tilio-Acerion*
- 9190 Παλαιά οξινόφιλα δάση δρυός με *Quercus robur* σε αμμώδεις πεδιάδες
- 91A0 Παλαιά δάση δρυός με *Ilex* και *Blechnum* των βρετανικών νήσων
- 91B0 Δάση φράξιου θερμόφιλα με *Fraxinus angustifolia*
- 91C0 * Καληδονιακά δάση
- 91D0 * Δασώδεις τυρφώνες
- 91E0 * Αλλουβιακά δάση με *Alnus glutinosa* και *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Μεικτά δάση με *Quercus robur*, *Ulmus laevis* και *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ή *Fraxinus angustifolia* (*Ulmion minoris*) κατά μήκος των μεγάλων ποταμών
- 91G0 * Πανωνικά δάση με *Quercus petraea* και *Carpinus betulus*
- 91H0 * Πανωνικά δάση με *Quercus pubescens*
- 91I0 * Δάση της ευρωσιβηρικής στέπας με *Quercus* spp.
- 91J0 ** Δάση των βρετανικών νήσων με *Taxus baccata*
- 91K0 Ιλλυρικά δάση με *Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)
- 91L0 Ιλλυρικά δάση δρυός-καρπίνου (*Erythronio-Carpinion*)
- 91M0 Πανωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός -κοινής δρυός
- 91N0 * Λόχμες Πανωνικών ενδοχωρικών θινών (*Junipero-Populetum albae*)
- 91P0 Δάση ελάτης (*Abietetum polonicum*)
- 91Q0 Δάση ασβεστοφίλου *Pinus sylvestris* των Δυτικών Καρπαθίων
- 91R0 Δάση πεύκης (*Genisto januensis-Pinetum*) των δι-ναρικών δολομιτών
- 91S0 * Δάση οξυάς Δυτικής Ποντικής
- 91T0 Κεντροευρωπαϊκά δάση πεύκης με λειχήνες
- 91U0 Δάση πεύκης της σαρματικής στέπας
- 91V0 Δάση οξυάς της Δακίας (*Symphyto-Fagion*)
- 91W0 Δάση οξυάς Μοισίας
- 91X0 * Δάση οξυάς Δοβρουτζάς
- 91Y0 Δάση δρυός-καρπίνου Δακίας
- 91Z0 Δάση Μοισίας με φύλλα πιληματώδη (*Tilia tomentosa*)
- 91AA * Ανατολικά δάση λευκής δρυός (*Quercus alba*)
- 91BA Δάση *abies amabilis* Μοισίας
- 91CA Πευκοδάση (*Pinus sylvestris*) Ροδόπης και Οροσειράς του Αίμου
92. Μεσογειακά δάση φυλλοβόλων
- 9210 * Δάση οξυάς στα Απέννινα με *Taxus* και *Ilex*
- 9220 * Δάση οξυάς στα Απέννινα με *Abies alba* και δάση οξυάς με *Abies nebrodensis*
- 9230 Γαλκικακά-Πορτογαλικά δάση δρυός με *Quercus robur* και *Quercus pyrenaica*
- 9240 Ιβηρικά δάση δρυός με *Quercus faginea* και *Quercus canariensis*
- 9250 Δάση δρυός με *Quercus trojana*
- 9260 Δάση με *Castanea sativa*
- 9270 Ελληνικά δάση οξυάς με *Abies borisii-regis* 9280 Δάση με *Quercus frainetto* 9290 Δάση με *Cupressus* (*Acero-Cupression*) 92A0 Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba* 92B0 Δάση-στοές ποταμών της Μεσογείου με περιοδική ροή με *Rhododendron ponticum*, *Salix* και άλλα
- 92C0 Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)

- 92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (Nerio-Tamaricetea και Securinegion tinctoriae)
93. Μεσογειακά δάση σκληρόφυλλων
- 9310 Δάση δρυός του Αιγαίου με *Quercus brachyphylla*
- 9320 Δάση με *Olea* και *Ceratonia*
- 9330 Δάση με *Quercus suber*
- 9340 Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*
- 9350 Δάση με *Quercus macrolepis*
- 9360 * Δαφνώνες των Νήσων Μακάρων (*Laurus*, *Ocotea*)
- 9370 * Φοινικοδάση του *Phoenix*
- 9380 Δάση με *Ilex aquifolium*
- 9390 * Θαμνώνες και δασικές συστάσεις της *Quercus alnifolia*
- 93A0 Δασικές συστάδες της *Quercus infectoria* (*Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae*)
94. Ορεινά εύκρατα δάση κωνοφόρων
- 9410 Οξινόφιλα δάση με *Picea* σε επίπεδα ορεινά έως αλπικά (*Vaccinio-Piceetea*)
- 9420 Δάση αλπικά με *Larix decidua* και/ή *Pinus cembra*
- 9430 Ορεινά και υποαλπικά δάση με *Pinus uncinata* (* αν σε γυψώδες ή ασβεστολιθικό υπόστρωμα)
95. Μεσογειακά και μακαρονησιώτικα ορεινά εύκρατα δάση κωνοφόρων
- 9510 * Υπο-απέννινα δάση με *Abies alba*
- 9520 Δάση με *Abies pinsapo*
- 9530 * (Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
- 9540 Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
- 9550 Ενδημικά πευκοδάση των Καναρίων Νήσων
- 9560 * Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.
- 9570 * Δάση με *Tetraclinis articulata*
- 9580 * Μεσογειακά δάση με *Taxus baccata*
- 9590 ** Δάση με *Cedrus brevifolia* (*Cedrosetum brevifoliae*)
- 95A0 Υπερορεινά μεσογειακά πευκοδάση

ΠΗΓΗ: lawdb.intrasoftnet.com

Βιβλιογραφικές παραπομπές

¹ Πρβλ. «Έλλειμα περιβαλλοντικής πολιτικής» στην εισήγηση της Θεοδότας Νάντσου με τίτλο «Αποτίμηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Ελλάδα», από την διημερίδα της WWF Ελλάς & Νόμος + Φύση, που διοργανώθηκε στο Ινστιτούτο Γκαίτε Αθηνών την 2-3-Φεβρουαρίου 2006. Στην εισήγηση αναδεικνύονται ως κεντρικά προβλήματα στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων, η έλλειψη πολιτικής βούλησης, η έλλειψη συνεπούς και ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής για το περιβάλλον και η απουσία κεντρικού χωροταξικού σχεδιασμού.

² Έτσι Δεκλερής Μ., «Ο δωδεκάδελτος του περιβάλλοντος, Εγκόλπιο βιωσίμου αναπτύξεως», εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1996, σελ. 20-21.

³ Έτσι Κασσιούμης Κ., «Η προστασία της φύσης στην Ελλάδα, νομικό πλαίσιο προστατευόμενες περιοχές και αρμοδιότητες προστασίας στο περιοδικό Γεωτεχνικά επιστημονικά θέματα», σελ. 72.

⁴ Βλ. Mayer O., *Deutsches Verwaltungsrecht*, τόμος I, 3η έκδοση, Βερολίνο 1924, σελ. 14.

⁵ Σχετ. με τη θεωρία για τη διάκριση «κράτους - κοινωνίας», βλ. Μάνεσης Αρ., «Συνταγματικό Δίκαιο», τόμος I, Θεσσαλονίκη, 1980, σελ. 121, Ridder H., *Staatlichkeit in Görres Gesellschaft, Staatslexikon*, σελ. 542.

⁶ Σχετ. με διοικητικές πράξεις υπό μορφή κινήτρων, βλ. Τάχος, «Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο», 7η έκδοση, εκδόσεις Σάκκουλα Θεσσαλονίκη, 1992 σελ. 96.

⁷ Έτσι Σπηλιωτόπουλος Επ., *Εγχειρίδιο διοικητικού Δικαίου*, παρ. 86, Κόρσος Δ., *Διοικητικό Δίκαιο- γενικό μέρος*, σελ. 320, Τάχος Α., *Το Ελληνικό διεθνές διοικητικό Δίκαιο*, ΕΔΔ 1991, παρ. 107, Στασινόπουλος Μ., *Αι μεγάλοι αποφάσεις του Γαλλικού Συμβουλίου της Επικρατείας*, στο περιοδικό «Επιθεώρηση Δημοσίου Δικαίου και διοικητικού Δικαίου», 1970, σελ. 49, Κυριακόπουλος Η., *Η αστική ευθύνη της δημόσιας διοικήσεως εξ υπαιτίας ενέργειας των οργάνων αυτής*, σελ. 371, Κοντόγιωργα – Θεοχαροπούλου Δ., *Το έδικον μέσον της αιτήσεως ακυρώσεως*, σελ. 34,43, βλ. επίσης απόφαση ΣτΕ 164, 458/44.

⁸ Βλ. Dietrich B./Au C./Dreher J., „Umweltrecht der Europäischen Gemeinschaften, Institutionen Entwicklung und Ziele“, 1η έκδοση, εκδόσεις Erich Schmidt Verlag, Berlin 2003, σελ. 69.

⁹ Βλ. σχέδιο Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, «Κλιματική αλλαγή – Το ελληνικό σχέδιο δράσης για τη μείωση του CO² και άλλων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου», Αθήνα, Φεβρουάριος 2005. Το σχέδιο εγκρίθηκε από την Ελληνική κυβέρνηση και υποβλήθηκε ως πρώτη επικοινωνία με τη γραμματεία του UNFCCC. Σκοπός του σχεδίου ήταν ο περιορισμός της αύξησης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου (CO², NO² και CH₄) από όλες τις πηγές, κατά 15%± 3 σε σχέση με τα επίπεδα του έτους 1990.

¹⁰ Βλ. σχετ. Σιούτη Γ., «Δίκαιο Περιβάλλοντος I», σελ. 96, πρβλ. Frotscher W., *Wirtschaftsverfassungs- und Wirtschaftsverwaltungsrecht*, σελ. 217, Bender B./Sparwasser R./Engel R., κεφ. 3, § 2 επ.

¹¹ Αναλ. Μενουδάκος Κ., «Προστασία του περιβάλλοντος στο Ελληνικό δημόσιο δίκαιο. Η συμβολή της νομολογίας του ΣτΕ», στο διαδικτυακό περιοδικό Νόμος και Φύση, τεύχος 1/97, σελ. 13.

¹² Βλ. μελέτη LIFE 04 NAT GR 000104 με τίτλο «Πιλοτικό Δίκτυο μικροαποθεμάτων Φυτών στη δυτική Κρήτη» στο δικτυακό χώρο www.maich.gr.

¹³ Το κείμενο μαζί με τα παραρτήματα εμπεριέχεται στη συλλογή νομοθεσίας της Χαρίκλειας Μιχαλοπούλου «Νομοθεσία για το περιβάλλον», σελ. 754.

¹⁴ ΣτΕ 336/1993.

¹⁵ Έτσι Ρουμελιώτου Β., «Ο ρόλος και τα δικαιώματα των περιβαλλοντικών ΜΚΟ: Διεθνής νομική προσέγγιση», σελ. 1-36.

¹⁶ Βλ. άρθρο 29 του Ν. 1650/1986.

- ¹⁷ ΣτΕ 1821/1995 (Ολομ.), αναλυτ. Αντωνίου, σελ. 66.
- ¹⁸ Πρβλ. ν. 3010/02, ΚΥΑ 11014/703/Φ104/03.
- ¹⁹ Νικολάου Θ., «Στο κόκκινο οι Ελληνικοί βιότοποι», που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Τα Νέα» την 5.6.2008, σελ. 12.
- ²⁰ Στοιχεία από την επίσημη ιστοσελίδα του ΥΠΕΧΩΔΕ.
- ²¹ Την πιο σύγχρονη διαδικασία μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αποτελεί η Στρατηγική Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (SEA, *Strategic Environmental Assessment*), η οποία αφορά στην εκτίμηση του μελλοντικού προγραμματισμού των αναπτυξιακών έργων μιας περιοχής, ή ενός κράτους.
- ²² ΦΕΚ 678 Β/25-10-1990.
- ²³ ΦΕΚ 332 Β.
- ²⁴ ΦΕΚ 1022 Β/5-8-2002.
- ²⁵ ΦΕΚ 691 Β/2-11-1990.
- ²⁶ Βλ. Σούρλας Π., «Μία εισαγωγή στην επιστήμη του δικαίου», § 3.
- ²⁷ Βλ. παραπάνω υπό §§ 126, 127, πρβλ. Schwartmann R., „Umweltrecht“, εκδόσεις C.F. Müller Verlag, Heidelberg, München, Landsberg, Berlin 2006, σελ. 21.
- ²⁸ Έτσι Τάχος Α., «Διοικητικό οικονομικό δίκαιο», σελ. 430.
- ²⁹ Έτσι Δαγτόγλου Π., «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», σελ. 232.
- ³⁰ Πρβλ. ορισμό ΣτΕ 2576.2577/80: «Είναι πράξη, με την οποία επιτάσσεται ουσιαστικά ορισμένη ενέργεια, ή συμπεριφορά για ορισμένο θέμα και όχι πράξη, που περιέχει απλώς τις απόψεις της προϊσταμένης αρχής ως προς την ερμηνεία του νόμου, ή παρέχει οδηγίες ως προς τον ενδεικνυόμενο τρόπο παραγωγής του, ώστε να μην έχει υποχρεωτικό για τα κατώτερα όργανα χαρακτήρα».
- ³¹ Έτσι Δαγτόγλου Π., «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», σελ. 232.
- ³² Βλ. Σπηλιωτόπουλος επ., «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου», σελ. 99.
- ³³ Πρβλ. ως νομιμοποιητική βάση το Γερμ. ν. § 11 NatSchG.
- ³⁴ Βλ. Αγγελίδης Γ., «Σκέψεις περί του ελέγχου των διοικητικών πράξεων», στο περιοδικό Επιθεώρηση Δημοσίου δικαίου και Διοικητικού δικαίου, τεύχος 14, 1970, σελ. 113 και Αγγελίδης Γ., «Ακύρωσις άκυρων διοικητικών πράξεων», στο περιοδικό ΕΔιοικητική Δικαιοσύνη, τεύχος 14, 1970, σελ. 337.
- ³⁵ Πρβλ. Τσάτσος Δ., «Πολιτικός και επιστημονικός λόγος», σελ. 47.
- ³⁶ Βλ. Άρθρο 24, παρ. 1, εδ. 4.
- ³⁷ Σχετ. με την προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα βλ. Καράκωστας Ι. «Το Σύνταγμα», Άρθρο 24, σελ. 567. Αντιπαρέβαλε τη χωροταξία στη Γερμανία, Ρίζος στο ΠερΔικ, 3/2004, σελ. 317 επ.
- ³⁸ Σχετ. Χριστοφιλόπουλος Δ., «Συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος: δάση – δασικές εκτάσεις και πολεοδομικός σχεδιασμός», στο περιοδικό Νομικό Βήμα 1998, σελ. 449.
- ³⁹ Bender B./Sparwasser R./Engel R., “Umweltrecht, Grundzüge des öffentlichen Umweltrechts“, 4η έκδοση, εκδόσεις C.F.Müller Verlag, Heidelberg 2000, κεφ. 3, § 51.
- ⁴⁰ ΦΕΚ 151 Α/1-1-1976.
- ⁴¹ Από τις διατάξεις του νόμου που τέθηκαν σε εφαρμογή ήταν λ.χ. η επιβολή περιορισμών και κανόνων σχετικά με τη δημιουργία, ή ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων και λειτουργιών, η χρήση του χώρου σε συγκεκριμένες περιοχές, ή ζώνες και η αποκατάσταση ή βελτίωσή του.
- ⁴² ΦΕΚ 207 Α/7-10-1999.
- ⁴³ Έτσι Hope W./Beckmann M./Kauch P., *Umweltrecht*, § 9, Rnd. 2.
- ⁴⁴ Kloepfer M., *Umweltrecht* § 5, Rnd. 156 ff.
- ⁴⁵ Πρβλ. Υ.Α. 59388/3363 (Εσωτερικών, Οικονομικών, Γεωργίας, Κοιν. Ασφαλίσεων, Δημ. Έργων, Βιομηχανίας και Εμπ. Ναυτιλίας) της 24/31.8.88, «Τρόπος, όργανα και διαδικασία είσπραξης των διοικητικών προστίμων του άρθρου 30 του ν. 1650/1986» (ΦΕΚ Β’638).

⁴⁶ ΦΕΚ 678 Β/25-10-1990.

⁴⁷ ΦΕΚ 332 Β.

⁴⁸ ΦΕΚ 1022 Β/5-8-2002.

⁴⁹ ΦΕΚ 691 Β/2-11-1990.

⁵⁰ Βλ. Maxwell J./Decker C., έρευνα με τίτλο *Voluntary Environmental Investment & Regulatory Flexibility*.

⁵¹ Έτσι Greening D./Gray B., *Testing a model of organisational response to social and political issues*, στο περιοδικό *Academy of Management Journal*, τεύχος, 37/1994, σελ. 467.

⁵² Το “πράσινο ξέπλυμα” (Greenwashing) είναι ένας όρος, που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την αντίληψη των καταναλωτών, που παραπλανούνται από μια επιχείρηση σχετικά με τις περιβαλλοντικές της επιδόσεις, ή τα περιβαλλοντικά ωφέλη ενός προϊόντος, ή μιας υπηρεσίας, πρβλ. Σμπώκος Γ., *Πράσινο ξέπλυμα και περιβαλλοντική πληροφόρηση* στο ΠερΔικ, τεύχος 1/2009, σελ. 59.

⁵³ Βλ. αναλυτ. Watkiss P., *Climate change: the cost of inaction and the cost of adaptation*, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007.

⁵⁴ Βλ. Tietenberg, τόμος Β, σελ. 233, Παπαδημητρίου Α., «*Η Συνταγματική καθιέρωση της δικαστικής προστασίας*», στο περιοδικό *Δίκη* 1982, 594, Bettermann Α., σε μετάφραση Καϊση, «*Το Συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα δικαστικής προστασίας*», στο περιοδικό *Αρμενόπουλος* 1980, σελ. 157.

⁵⁵ Σύμφωνα με έρευνα του Ευροβαρόμετρου, που διενεργήθηκε μεταξύ του Οκτωβρίου 27 και 29 Νοεμβρίου 2004 σε δείγμα 1.000 πολιτών ηλικίας άνω των 15 σε κάθε κράτος μέλος προέκυψε ότι, το 85 % των Ευρωπαίων νιώθει ήδη να έχει δραστηριοποιηθεί ιδιωτικά για να φροντίσει το περιβάλλον. Το 57% όμως της παραπάνω πλειοψηφίας πιστεύει επίσης ότι, για να επιτευχθούν αποτελέσματα, η βιομηχανία και ο επιχειρηματικός κλάδος οφείλουν να συμβάλλουν κατά το μέρος, που τους τους αναλογεί.

⁵⁶ Σχετ. με τις προϋποθέσεις του παραδεκτού της αγωγής βλ. Μαθιουδάκης Ι., *Η προηγούμενη αίτηση προς τη διοίκηση ως προϋπόθεση παραδεκτού της αγωγής (άρθρο 71§ 5 του κώδικα Διοικητικής Δικονομίας)*, στο περιοδικό *Διοικητική Δίκη*, τόμος ΙΖ' τεύχος 4^ο, 2005, σελ. 852.

⁵⁷ ΣτΕ 911/1977, 3047/1980.

⁵⁸ ΣτΕ 3146/1986, 1615/1988.

⁵⁹ ΣτΕ 2801/1991, 1604/1992.

⁶⁰ Έτσι Τάχος Α., *Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο*, σελ. 425.